

Upravništvo Ljubljana Kraljeva
ulica 5 - Telefon št. 3122 3123
3124 3125 3126
'Inserat' oddetek Ljubljana Selen-
burgova ul. - Tel. 3192 in 2492
Podružnica Maribor Aleksandrova
cesta št. 13 - Telefon št. 2455
Podružnica Celje Kocenova ulica
št. 2 - Telefon št. 190
Račun na pošti ček zavodil Ljub-
ljana št. 11842 Praha číslo
76 190 W. er. št. 105 241

JUTRO

Naročnina znanstveno 25 - Din.
za izdajstvo 40 - Din
Uredništvo.
Ljubljana, Kraljeva ulica 5 Telefon
št. 3122 3123 3124 3125 in 3126
Maribor Aleksandrova cesta 13 Te-
lefon št. 2440 (ponovno 2582).
Celje Kocenova ul. 3 Telefon št. 190
Rokopisi se ne vračajo - Oglasi po
tarifu

Vstaja v severni Španiji

Upor posadke v pirenejskem mestu Jaci - Nočna seja madridske vlade - Spopadi med vladnimi četami in vstaši - Vstaja je baje po izjavah predsednika vlade malenkostnega pomena

Madrid, 13. decembra. d. Posadka v ob-
mejnem trdnjavi Jaci v Pirenejskih se je več-
raj uprla. Vodja upornikov je baje pod-
polkovnik Mangada, ki je znan kot člo-
vek ekstremnih idej. Baje so bili ostali ofi-
cirji, ki se niso hoteli udeležiti upora, in-
ternirani. Ves dan so vojaki in civilisti de-
monstrirali po mestu. Upri so se en polk
trdnjavske artiljerije, bataljon pehote in
bataljon lovcev. Iz Saragose so odposlali
dva bataljona pehote in baterijo artiljerije
proti upornikom, iz Huesce pa vse oro-
žništvo. Ni še znano, ali je že prešlo upor-
niško gibanje tudi na ostale posadke. Br-
zojav in telefon sta bila večerj več ur
prekinjena. Vse brzojavke in telefonski po-
govori se strogo cenzurirajo.

Madrid, 13. decembra. d. Uporniki v Jaci
so prekinili vse brzojavne in telefonske
zveze z ostalim svetom. Proti Jaci je bilo
odposlanih več vojaških vlakov. Letalski
oddetki v Madridu in Kartageni so v pri-
pravljenosti.

Seja vlade

Madrid, 13. decembra AA. Ministrski
predsednik Berenguer je sklical sejo mini-
strskega sveta davi ob 2. Odhajajoči se se-
je je izjavil finančni minister da se je upra
garnizija v Jaciju, da pa so že na poti če-
te iz Saragose pod vodstvom generalov,
da uduše upor. Prometne zveze so v tamoš-
njih predelih precejne slabše.
Minister za pravosodje je izjavil, da gre
za neznaten pokret lokalnega pomena, mi-
nister za notranje zadeve pa je poudaril,
da vlada povsod v državi mir in red in da
niso proglašene niti st. vke. Dodal je še,
da je vse ukrenjeno, da se vstaja zatne v
nekaj urah.

Garnizija v Jaciju šteje samo 200 voja-
kov. Uvedena je cenzura za vse časopise,
ne vesti o vstaji in morebitnih stvarkah.
Pokret je sindikalističnega značaja.

Vladni komunikacije

Madrid, 13. decembra. AA. Po nočni seji
ministrskega sveta je bil izdan uradni ko-
munikacije sledeče vsebine:

Včeraj jutraj se je uprl del posadke v
Jaci. Pokret so povzročili tuji elementi.
Prišlo je do spopada, ker se komandant
posadke in orožništvo nista hotela priklju-
čiti vstaji. Predsednik občine in koman-
dant posadke sta se skupno z orožniki za-
stela v orožniško vojašnico, odkoder je bil
organiziran odpor proti vstaji. Vstaši so
se polastili kamionov in avtomobilov ter
krenili proti Huesci. Orožništvo in me-
ščanski garda sta jim zastavila pot. Po-
kret je čisto lokalnega pomena.

Ob 3. jutraj je bil izdan še drug urad-
ni komunikacije o stanju v Jaci. Vlada nagla-
si v komunikaciji, da je vsiški pokret še
manjšega pomena, kakor se je moglo skle-
pati po prvih vesteh. Del posadke se je
tako kot na mestu uprl vstašem. Vstaja bo
likvidirana v nekaj urah. Nastala je,
ker so neki ljudje republikanskega mišlje-
nja prišli v Jaco z vestjo, da je bila v
Madridu proglašena republika. V borbah
z vstaši so padli en naveden in dva oro-
žnika.

Pohod vstašev

Hendaye, 13. decembra. s. O upor po-
sadke v Jaci, ki se ga je udeležilo baje
okoli 1500 moških, doslej še ni bilo mogoče
dobiati avtentičnih poročil. Včeraj popoldne
je baje več sto vojakov in oboroženih civil-
istov v sklenjeni koloni odkorakalo proti
Huesci. Na čelu kolone sta bila polkovnik
Mangada in kapitan Gala, ki je bil še leta
1926 zaradi poizkusa upora obsojen na štiri
let ječe. Vojaški guverner v Huesci se
je postavil z oddelkom meščanske garde
upornikom v bran, vendar pa je bil ujet
in so ga prisilili da je moral dalje koraki-
ti na čelu uporniške kolone. Tudi skof v
Jaci je baje med tisti, ki jih imajo uporniki.
Kakor zatrjujejo, so se čete iz Huesce
ustavile 3 km pred mestom. Uporniki so
do večera baje prikorakali do Ceybera. Ka-

kor se čuje, so bile v popoldanski bitki šte-
vilne žrtve. Polk madridske garnizije se je
zvečer odpeljal proti severu. V ostalem vla-
da baje povsod mir. Med vojaštvom se šir-
ijo govorice, da je med upniki tudi ma-
jor Franco.

Madrid, 13. dec. č. Vstaši so zavzeli gor-
ski naselbini Tardente in Ajerbe. Ko so se
jim uprli orožniki, so ustrelili dva orožni-
ška oficirja. Iz Barcelone je krenilo proti
Jaci tudi 500 oboroženih meščanov, da se
pridruži vstašem. Vseh upornikov je oko-
li 3000. Položaj v gorah je zelo povoljen
za odpor. Vprašanje, je, če se bo mogla
mala gorska garnizija upirati, čim prispejo
jake vladne čete, zlasti ko bodo uporniki
dozneli, da so bile izmišljene vesti o uspeš-
ni revoluciji v Madridu in o proglasitvi re-
publike v španski prestolnici.

Madrid, 13. decembra č. Vladno voja-
štvo, ki so ga poslali iz Barcelone v Pire-
neje, se vozi s kamionji, ker ni izključeno,
da so na nekaterih samotnih krajih vstaši po-
rušili železniško progo.

Opozicija o upor

Madrid, 13. dec. č. Ker je znano, da je
min. predsednik general Berenguer hladno-
kriven, odločen in vztrajen mož, vlada
slobojno pričakuje, da se bo vstaja v Pi-
renejskih žalostno in prav kmalu končala.
Za resno revolucijo prav sedaj ni nobenega
nametnega razloga. Tudi opozicija v Ma-
dridu imenoma to vstajo le novo krvavo
oporeto ter jo omalovažuje. List »ABC«
daje izraza javnemu mišljenju ter ogorče-
no vprašuje, kako je mogoče, da se sedaj
dvigajo vstaši, ko vlada parlamentarnim,
dočim ni bilo uporov v časih diktature.

Boj z uporniki

Madrid, 13. decembra. AA. Pri Huesci
je prišlo do spopada med vladnimi četa-
mi in vstaši. V bitki je padlo 20 moških.
Vladne čete so uzele 100 vstašev, med njimi
nekaj častnikov. Vlada je pustila areti-
rat v Madridu in Barceloni okoli 300 po-
litikov in dijakov. V Huesci je bilo izvrše-
nih 140 aretacij.

Madrid, 13. decembra. AA. Predsednik
španske vlade Berenguer je izjavil novinar-
jem da so čete iz Saragose in Huesce po-
bile upornike v bližini vas Avere in pri-
jele 100 ujetnikov. Vladne čete prodirajo
proti Jaci. Berenguer je n. kraju delal no-
vinariem da lahko smatrajo uporniški po-
kret za likvidiran.

Vstaši poraženi

Madrid, 13. decembra. g. Upor v Jaci so
podpirali tuji elementi. Ker se vojaški vo-
ditelji kakor tudi orožniki in karabinjerji
niso hoteli priključiti gibanju, je prišlo do
spopada, pri katerem so morali župan in
karabinjerji pobegniti v vojašnico meščan-
ske garde. Uporniki so se polastili avto-
mobilov in začeli korakati proti Huesci,
toda orožniki in karabinjerji so jim zasta-
vili pot.

Ministrski predsednik general Berenguer
je izjavil novinarjem, da so vladne čete na
prelazu Ayerbe zadele na upornike ter jih
100 ujele. Uporniki so imeli številne izgube
ter so se morali umakniti v smeri proti
Jaci.
O bitki na prelazu Ayerbe se poroča ofi-
cijelno, da so v njej izvojevale vladne čete
odločilno zmago nad uporniki. Mnogo jih
je padlo, še večje število pa je ranjenih.
Vladne čete so zaplenile mnogo vojnega
materijala. Deli revolucionarne armade so
se v divjem begu umaknili proti Jaci. Ge-
neral Berenguer je izjavil, da je smatral
vojaški upor v Jaci s tem porazom upornikov
za končan. Vsekar bo zelo težko pri-
jeti in obsoditi prave povzročitelje tega
upora.

Carinska pogajanja Madžarske in češkoslovaške

Pogajanja za ureditev spornih trgovinskih vprašanj se nadaljujejo v Pragi - Republikanski klub proti podaljšanju trgovinske pogodbe

Praga, 13. dec. d. Madžarska vlada je spre-
jela povabilo češkoslovaške, naj odpošlje
v Prago svoje zastopnike k osebnim pogaj-
anjem za ureditev carinskega spora. Ma-
džarska delegacija je pod vodstvom izred-
nega poslanika in pooblaščenega ministra
dr. Nickla snoči tudi odpotovala v Prago.

Poslanski klub republikanske stranke je
imel včeraj sejo, na kateri je razpravljaj
predvsem o trgovinski pogodbi z Madžar-
sko. O stanju sedanjih pogajanj sta poro-
čala ministrski predsednik Udržal in mini-
ster za kmetstvo Bradač. Klub je sprejel
sklep, v katerem se izraža pripravljenost
za pogajanja z Madžarsko, izrecno pa pou-
darja da je treba pri njih računati z za-
ščitnimi zakoni za domače kmetijstvo in da
more stranka samo pod tem pogojem pri-
stati na morebitne dogovore. Pod nobenim
pogojem ni pripravljena dobiti podaljša-
nja sedanje trgovinske pogodbe. Med za-
ščitne zakone spadajo predvsem splošni
sklenjene carine za žito in žvino, kakor
tudi zakon o uvoznih in zakon o mešani-
moke.

V zunanjem odboru parlamenta je včeraj
nemški socialni demokrat Pohl interpelira
predsednika Tomaška o možnosti, da se po-

da zunanjemu odboru poročilo o stanju po-
gajanj z Madžarsko, pri čemer je izrazil
bojazn, da more prit. do gospodarske vojne
z Madžarsko, ki bi še bolj poostrišla se-
danjo gospodarsko krizo. Predsednik je od-
govoril, da bo sporočil to željo zunanjemu
ministru in da pričakuje, da bo zunanji mi-
nister ali njegov zastopnik o tem poročal,
če bo pred božičem še kaka seja zunanje-
ga odbora.

Trgovinsko-politični odbor centrale če-
škoslovaških trgovskih in obrtniških zbor-
nic je prav tako včeraj razpravljaj o trgo-
vinskih pogajanjih za Madžarsko. Poročal
je o njih svetnik trgovskega ministrstva
dr. Friedmann, pri čemer je poudarjal, da
se je na češkoslovaški strani storilo vse,
la se doseže vsaj začasna ureditev spornih
vprašanj ter preprič. brezpogodbeno sta-
nje, ki bi moglo občutno škodovati intere-
som obeh držav. Izražena je bila želja, naj
po tej poti postopa nadalje.

Praga, 13. decembra h. Davi je prispela
Prago madžarska delegacija pod vodstvom
pooblaščenega ministra Nickla. Ob 10. do-
polne so se pričela pogajanja s češkoslo-
vaškimi delegati ter so trajala ves dan. Ko-
munikacije o pogajanjih in rezultatih doslej
ni bil izdan.

NOVA FRANCOSKA VLADA

Steegova vlada hoče biti „vlada pomirjenja in sporazuma“ - Med 18 člani vlade je 15 bivših ministrov in ministrskih predsednikov

Pariz, 13. decembra. AA. Predsednik
Doumergue je danes podpisal ukaz o
imenovanju novih članov kabineta. Vla-
do sestavlja 18 ministrov in 12 držav-
nih podtajnikov.

Pariz, 13. decembra. M. Senator
Steeg je po dvodnevnih trudapolnih po-
gajanjih končno sestavil novo vlado.
Po razgovorih z voditelji posameznih
strank je snoči ob 19.30 sporočil pred-
sedniku republike, da sprejme mandat
za sestavo vlade. Ker so pred tem radi-
kalni socialisti po dolgotrajni debati
podali izjavo, da ne odklanjajo več so-
delovanja z zastopniki Tardieujeve
skupine, je bil s tem položaj Steega
znatno olajšan. Po pozno v noč traja-
jočih pogajanjih je senator Steeg ob 2.
jutraj definitivno sestavil listo nove
vlade ter jo še v teku noči predložil
predsedniku republike, ki jo je takoj
odobril. Nova vlada je sestavljena ta-
kole:

predsedništvo in kolonije Steeg, (radikal)
notranje ministrstvo Leygues, (levičarski
republikanec Tardieuove skupine) vojna
mornarica Sarraut, (radikal) nošte in tele-
graf Poincaré, (radikal), narodno zdravje
Ouenille, (radikal) pravda Chéron, cen-
trum, zunanji posli Brémond, (socialni republi-
kanec), finance Germain Martin, (levičar-
ski centum skupina Loucheur) proračun

Palmade (radikal), vojska Barthou, (cen-
trum), prosveta Chaumets, (radikal), tr-
govina Loucheur, (levičarski centum) po-
jedelstvo Boret, (centrum), javna dela Da-
ladier, (radikal), zrakoplovstvo Painlevé,
(socialistični republikanec), trgovinska mor-
narica Danielou (levičarski centum), de-
lo Grinda, (levičarski republikanec), pokoi-
nine Thomyre (levičarski republikanec Tardieuove skupine.)

Približno v enakem razmerju so
razdeljena tudi mesta državnih pod-
tajnikov. Med člani kabineta je pet
bivših ministrskih predsednikov in de-
set drugih ministrov; samo trije člani
kabineta so prvi ministri. Od doseda-
nje Tardieujeve vlade so ostali v Stee-
govem kabinetu samo trije člani.

S kako večino bo razpolagala nova
vlada v parlamentu še ni povsem jas-
no. Niso še namreč vse skupine ki so
zastopane v vladi dale svojega pri-
stanka in posamezni ministri so stopili
v vlado brez odobrenja svojih parla-
mentarnih frakcij. Tako se na primer
Tardieujeva skupina ni izjavila za brez-
pogojno sodelovanje v novi vladi. Da-
našnji listi poudarjajo, da bo mela
Steegova vlada proti sebi močno des-
ničarsko opozicijo, v kateri bodo zdru-
ženi srednji in skrajni desničarji. Steg
ko prei na je vlada popolnoma odvisna

od radikalnih socialistov.

Nova Steegova vlada se je danes ob
10. dopolne predstavila pr. dsedniku
republike ter je pri tej priliki tudi pri-
segla Parlamentu se bo predstavila na
prvi prihodnji seji bržkone prihodnji
četrtke.

Pariz, 13. decembra, s. Novo mini-
strstvo je imelo danes svojo prvo sejo,
na kateri je proučilo notranji in zuna-
nji položaj. Ministrski predsednik Steeg
je obiskal bivšega ministrskega pred-
sednika Tardieua. Nova vlada se bo
najbrže v četrtek predstavi zbornici
in senatu. Steeg je izjavil novinarjem,
da bo nova vlada delovala za pomir-
jenje in sporazum. Može, ki jo sestav-
ljajo, so najboljša garancija, da jim bo
to uspelo.

Prva kriza

Pariz, 13. decembra, s. Skupini radi-
kalno-socialne leveice pripadajoči držav-
ni podtajnik za zrakoplovbo Riche
je poslal ministrskemu predsedniku pismo,
v katerem preklicuje svoj pristane-
nek za vstop v vlado, češ da ni bil iz-
vršen sporazum med republikanskimi
skupinami na podlagi dnevnega reda,
ki je bil sprejet v zbornici. Mesto držav-
nega podtajništva za zrakoplovbo
baje ne bo zasedeno na novo.

Krstna slava Nj. Vel. kralja

Svečana služba božja na dvoru ob prisotnosti vse kraljevske rodbine, članov vlade in odličnih predstavnikov beograjske družbe

Beograd, 13. decembra. p. Danes do-
polne se je vršila na dvoru svečana
proslava kraljeve krsne slave Sv.
Andreja Prvozvanega. Cerkvene obre-
de je opravil v dvorni kapeli patrijarh
Varlava ob asistenci visokih cerkvenih
dostojanstvenikov. Službi božji so pri-
sostvovali Nj. Vel. kralj in kraljica,
prestonaslednik Peter, kraljeviča To-
mislav in Andrej, nadalje rumunska kra-
ljica-mati Marija, princeza Ileana, princ
Pavle, knežinja Olga in princesa Ma-
rina, sestra knežinje Olge. Prisotni so

bili nadalje vsi člani vlade z minist-
skim predsednikom generalom Živkovi-
čem na čelu, 37 številna civilna in voj-
na dvorna suita, večje število oficirjev
drugih Beogražanov. Seženje k. a. a.
izvršili Nj. Vel. kralj, prestonasled
Peter, princ Pavle in neki redov kralje-
ve garde. Po končanem cerkvenem ob-
redu so vsi navzoči čestitali Nj. Vel.
kralju, nakar je bila za novobljene go-
ste prirejena zakuska. V dvorno knji-
žico se je vpisalo ogromno število za-
stojnikov obla. i in raznih organizacij.

Pred obnovo trgovinskih pogajanj s ČSR

Pogajanja se bodo v kratkem pričela v Pragi - Ugodno in optimistično razpoloženje na obeh straneh

Beograd, 13. decembra r. »Politika«
poroča, da po priprave za obnovo trgo-
vinskih pogajanj med Jugoslavijo in
Češkoslovaško v polnem teku. V zuna-
njem ministrstvu se že sestavlja dele-
gacija, ki bo odpotovala v Prago, kjer
se bodo vršila pogajanja. V kratkem
odpoteje v to svrhu v Prago načelnik
ministrstva za poljedelstvo g. Pilja, ki
je sodeloval pri vseh dosedanjih konfe-
rencah agrarnih držav in ki bo bržkone
načeloval naši delegaciji.

Kakor zatrjujejo v informiranih kro-
gih, je položaj za obnovo pogajanj med
Jugoslavijo in Češkoslovaško izredno
ugoden. Tako v Beogradu kakor v
Pragi posvečajo temu vprašanju naj-
večjo pozornost. Težkoče, ki so obsto-
jale doslej zaradi nasprotujočih si in-
teresov jugoslovenskih in češkoslovaških
agrarnih krogov, so v veliki meri od-
stranjeni deloma vsled razčiščenja po-
ložaja v agrarnih državah, deloma pa
vsled dejstva, da poteče 15. t. m. trgo-
vinska pogodba med Češkoslovaško in
Madžarsko, ki je tvorila veliko oviro
za sporazum med Jugoslavijo in Če-
škoslovaško. Zahteve, ki jih je stavila

Madžarska za obnovo trgovinske po-
godbe, so za Češkoslovaško nesprejem-
ljive in zaradi tega se v Pragi forsira
obnova pogajanj z Jugoslavijo, ker pri-
čakujejo, da bo ta sporazum v veliki
meri vplival na Madžarsko in jo prisilil
k popustljivosti.

Kar se tiče sklepov konferenc agrar-
nih držav, po katerih bo vezan uvoz
industrijskih proizvodov na izvoz
agrarnih pridelkov, pri pogajanjih s Če-
škoslovaško ti sklepi ne predstavljajo
nobnih težkoč. Ugodno vlogo je, da mo-
ra Češkoslovaška uvažati velike količi-
ne koruze in pšenice le rži pridelata sa-
ma toliko, da jo lahko izvažata. Na tej
bazi bo po mnenju praških in beograjs-
kih krogov sporazum lahko dosegljiv.
Tudi Češkoslovaški agrarji, ki so spr-
va izražali bojazn, da bo agrarni blok
prizadel tudi Češkoslovaško, so sedaj
revidirali svoje stališče in »Venkov«
priznava, da so zahteve agrarnih držav
s Češkoslovaškega stališča minimalne
in lahko izpolnljive. Zaradi tega vlada
na obeh straneh najboljše razpoloženje
v pričakovanju, da bodo pogajanja tek-
la naglo in gladko.

Olajšave za plačevanje davčnih zaostankov

Navodila finančnega ministra za izvajanje sklepov vlade o olajšanju pri plačevanju zaostalih davkov

Beograd, 13. decembra. p. Finančni mi-
nister je izdal vsem podrejenim davčnim
uradom podrobna navodila glede izvajanja
sklepov seje ministrskega sveta, ki se je
vršila 11. t. m. pod kraljevim predsedstvom
na dvoru, v kolikor se nanašajo na spre-
membo davkov in trošarin. V glavnem od-
reajo ta navodila:

Davčni ostanki po starih zakonih o ne-
posrednih davkih ter davku na poslovni
promet do konca leta 1930, se morejo po-
ravnavati v enakih obrokih v največ petih
zaporednih letih, počenši od 1. januarja
1931, in sicer v tem-le redu:

1.) Odplačila v letu 1929./30. so izvzeta
od zakonskega predpisa ter grede predno-
stno na račun oddolžitve zadolženih dav-
kov po novem zakonu.

2.) ako so s temi odplačili pokrite za-
dolžitve, odnosno davki po novem zakonu
za 1929./30., se bo presozek, ki ostane, od-
bil od dolga iz leta 1928., ostane pa se bo
smatral kot davčni dolg po starem zakonu;
3.) ako odplačila v letu 1929./30. ne po-

krijejo zadolžnega iznosa po novem zaka-
nu, se bo smatrala kot davčni dolg po sta-
rem zakonu ona vsota, ki je prenešana iz
leta 1928;

4.) tako dobljena vsota zadolžitve po sta-
rih zakonih se bo razdelila na pet enakih
delov, od katerih je treba prvega plačati
na vsak način najkasneje v teku leta 1931.,
drugaga najkasneje v teku 1932., tretjega
najkasneje v roku 1933., četrtega najkasne-
je v roku 1934. in petega najkasneje v ro-
ku 1935.

5.) vsak del se mora plačati v dveh pol-
letnih obrokih, in sicer prvi najkasneje do
15. avgusta, drugi pa do 15. novembra vsa-
kega zadevnega leta;
6.) za tako dobljene vsote zadolžitve po
starih zakonih se bodo računale 3% obresti
od dneva zapadlosti.

Zadolžitve po novem davčnem zakonu se
v nikakršnem primeru ne morejo smat-
niti v let navodna obročna plačila in za-
nje ne velja znižana obrestna mera po 3%

Marinković v Atenah

Atene, 13. dec. AA. Minister dr. Marin-
ković je posetil danes Akropolis in atenske
muzeje. Opoldne je priredil njemu na čast
češkoslovaški poslanik dr. Vavriček kos-
lo, kateremu so prisostvovali tudi naš po-
slanik g. Vučković in oboje našega posla-
ništva.

Popoldne je priredil rumunski poslanik
čajanko na čast dr. Marinkovića. Udeležili
so se je Venizelos, zunanji minister Miha-
lakopulos in druge odlične osebnosti.

Pogajanja z Avstrijo za delavsko konvencijo

Beograd, 13. decembra. M. V zuna-
njem ministrstvu se je vršila danes konfe-
rencia med zastopniki zunanjeja mi-
nistrstva in ministrstva za socialno po-
litiko, na kateri se je razpravljalo o po-
gajanjih za sklenitev konvencije med
Jugoslavijo in Avstrijo glede medseboj-
nega zavarovanja delavcev za primer
bolezni in nezgode po vzorcu konven-
cij sklenjenih z Nemčijo in nekaterimi
drugimi državami. Pogajanja se bodo
pričela 15. t. m. na Dunaju. Našo dele-
gacijo tvorijo: dr. Vladimir Katičič, na-
čelnik sanitetnega oddelka ministrstva
socialne politike, dr. Radovan Matjašič,
direktor Osrednjega urada za zavarova-
vanje delavcev, Milivoj Naumović, taj-
nik zunanjeja ministrstva, dr. Mirko
Tujković, šef oddelka ministrstva soci-
alne politike, in Pavel Nešković, šef ad-
ministrativnega oddelka direktije rečne
plovitve.

Mednarodno agrarno posojilo

London, 13. decembra. M. V tukajš-
njih informiranih krogih se doznava, da
se bodo v kratkem pričela pogajanja za
emisijo velikega mednarodnega agrar-
nega posojila pod protektoratom Dru-
štva narodov. Pogajanja se bodo priče-
la bržkone v začetku januarja. Posojilo
bi se razdelilo med Jugoslavijo, Avstri-
jo, Madžarsko, Rumunijo, Poljsko in
Bolgarijo po gotovem ključu in bi se
moralo uporabiti izključno za povzdigo
kmetijstva in omiljenje agrarne krize.
Ni še rešeno vprašanje, ali bo posojilo
emitirala nedavno ustanovljena medna-
rodna banka »Banka za zemljiški kredit«
v Amsterdamu ali pa mednarodna
reparacijska banka.

Nas častni konzul v Solnogradu
Beograd, 13. decembra AA. Z ukazom
Nj. Vel. kralja je imenovan za častnega
konzula v Solnogradu bančni direktor Ro-
bert Milan Aleksander.

Zagreški mestni proračun

Zagreb, 13. decembra n. Mestni finančni
odbor je sestavil proračun za prihod-
nje leto, ki znaša 134 milijonov dinarjev.
Poleg tega je določenih še nadaljnjih 80
tisoč za investicije.

Znižanje cen elektrike v Zagrebu

Zagreb, 13. decembra n. Danes je me-
stni plinsko-električni odbor sklenil zni-
žati cene električnega toka v Zagrebu.
Industrija bo plačevala od 80 par do Din
1.30 za kwh in se bo cena ravnala po skup-
ni rabi. Kdor bo rabil manj toka, bo pla-
čal samo po 80 par kwh, kdor pa manj,
po 1.30 Din. Za obrt so bile določene cene
od 1.50 do 2 Din za kwh. Kdor rabi na-
eto 10.000 kwh, bo plačeval tok po 2 Din,
od 10 do 20 tisoč kwh po 1.80 od 20 do
30 tisoč kwh Din 1.60 od 30 do 40 tisoč
kwh 1.50 Din in nad 50.000 kwh toliko
koliko industrija. Za zasebna stanovanja
je določena cena 4 Din za kwh, dočim je
stala doslej 5 Din. Za industrijo je bila
cena doslej 2.50 Din, za obrt pa 3 Din.

Marinkovičeva grška pot

Ljubljana, 13. decembra.

Zivimo v nemirni dobi, v kateri spremlja svet nestrpnost in nezaupno vsako važnejšo akcijo v mednarodni politiki. Skoro vsak dogodek, ki kolikaj obrne nase pozornost vnanjega sveta, se smatra za senzacionalno, za dogodek, ki pomeni v zgodovini novo razpotje. To velja zlasti za razne diplomatske posete, ki so postali v zadnji dobi zelo pogosti. Nihov pomen se čisto pretirava, navadno seveda s to ali ono prozorno tendenco. Četudi je očitno, da so taki senzacionalni komentariji večnoma neutemeljeni ali vsaj močno pretirani, vendarle vzbujajo vznemirjenje in dajejo povod za vedno nove vesti.

Precej drugače je v atenskim obiskom našega zunanega ministra. Ako govorimo o njem in konstatiramo njegovo važnost, se nam ni treba bati, da bi pretiravali. Pomen Marinkovičeve poti v Atene in izredno svečanega in pristranskega sprejema je očividno in ga razume vsa zainteresirana Evropa.

V zvezi s posetom sovjetskega zunanega komisarja Litvinova v Milanu in turškega zunanega ministra Ruždi beja v Rimu so se pojavile napovedi o snovanju nekakega vzhodnega bloka, iz katerega naj bi bila Jugoslavija izključena. Nas so zammale posebno vesti, da bosta v tem novem bloku tudi Grčija in Turčija, saj bi uresničenje te napovedi znatno spremenilo položaj v jugovzhodnem delu Evrope. Vsak, kdor pozna mednarodne odnose v tem predelu, je moral vedeti, da so te fantastične vesti docela neutemeljene, vendar pa so vsi prijatelji konsolidacije Balkana z iskrenim zadoščenjem sprejeli vest, da bo jugoslovanski zunanji minister posetil Atene. Kajti po pravici se ta poset smatra kot najzgovornejši in najodločnejši demant onih neosnovanih govoric. In v tem leži na zunaj, za široko evropsko publiko, poglobljen pomen Marinkovičevega atenskega potovanja.

Prisrčni sprejem, ki ga je bil deležen Marinković v Grčiji, in velike grško-jugoslovenske manifestacije, ki se vršijo te dni v grški prestolnici, ta pomen Marinkovičevih grških dni le še podčrtavajo. Iz njih odseva tolika afirmacija grško-jugoslovenskega prijateljstva in zavezništva, da sprito tega pač ne more nihče več misliti na to, da bi Grško spravljal v kakršnokoli nasprotstvo z Jugoslavijo.

Tudi brez te nove in krepke afirmacije bi mogel to storiti le, kdor bi hotel našli slikati položaj drugačen kakor je. Dokler je na Grškem na krmu izkušeni in preizkušeni Venizelos, se ni treba bati, da bi v Atenah dostopni za kakršnekolikšne avanturistične kombinacije in intrige na škodo Jugoslavije ali kake druge balkanske države. Sai je bil Venizelos med glavnimi ustanovitelji zgodovinske balkanske zveze, ki je položila temelj za svobodo balkanskih narodov. In tudi današnja grška zunanja politika najbolj forsira ravno zblizevanje med državami na Balkanu in v njegovi neposredni sosesčini. Dovolj je, ako v tem pogledu opozorimo na atensko balkansko konferenco, ki je vžela vso podporo in zaščito grške vlade.

Ta politična linija pa ni le Venizelosa; tudi vsi ostali sodobni grški državniiki se priznavajo k njej in imajo v zunanji politiki iste smernice. Da odobrava te smernice tudi grška javnost, se je na dovolj manifestanten način znova pokazalo baš te dni za atenskega bivanja ministra Marinkoviča. Nihče v Evropi ne more prezreti tega dejstva.

S tega vidika je treba presojati tudi razmerje med Grčijo in Turčijo. Obe državi sta sosedni. Sklenili sta pred tedni tako iskren sporazum, da med njima zares ne more priti več do nesoglasij. Zato ne more nihče sumiti, da bi bila ta zveza naperjena proti komu tretjemu, najmanj pa proti državi, s katero živi Grčija v tako tesnem prijatelstvu kakor baš z Jugoslavijo. In turški zunanji minister Ruždi bej sam je nedavno kljub diplomatski vladnosti povedal dovolj jasno, da Turčija nima nikakega namena participirati na kakršnihkoli mednarodnih komplotih.

Situacija je torej jasna tudi s te strani. Kakor moramo z gotovostjo računati z grško-turškim prijateljstvom, tako smemo tudi z gotovostjo sklepati, da nam to prijateljstvo nudi sigurnost, da bomo tudi mi ostali trajno v dobrem razmerju s Turčijo.

Marinkovićev atenski obisk nomena torej veliko afirmacijo in manifestacijo miru in konsolidaciji na Balkanu. Zato pa z zadoščenjem bomo imeli v pozdravlamo ne le v Jugoslaviji in Grčiji, temveč v Evropi, kjer streme za mirnim in prijateljskim sodelovanjem vseh evropskih narodov.

Ureditev mednarodne rečne plovbe

Sklenitev treh važnih konvencij v okviru Društva narodov

Beograd, 13. decembra. AA. Konferenca za mednarodno rečno plovbo v Zenevi je končala svoje delo glede razprav o konvencijah glede rečne plovbe in sprejela tri konvencije. To so: 1. konvencija o povračilu škode, nastale ob priliki trčenja rečnih plovil. 2. konvencija o registraciji rečnih plovil in 3. konvencija o pravici izobezanja zastav na rečnih plovilih.

Prva konvencija o povračilu škode pri trčenju plovil je izdelana na podlagi bruseljske konvencije o povračilu škode ob priliki trčenja na morju. Razlikuje se od omenjene konvencije le v toliko, da so v njo sprejete nekatere odredbe glede posebnih razmer v rečnem prometu.

Druga konvencija o registraciji rečnih plovil odreja mednarodne obveze registriranja plovil, pri čemer velja načelo, da se registracija izvršena s strani ene države, prizna tudi od vseh ostalih držav.

podpisnic. Sem spadajo tudi tovarni dolni, plovna dvigala, parkiri za čiščenje strug itd. Ta konvencija daje podlago za tako zvane rečne hipoteke, to je hipoteke na temelju rečne prava. Istočasno določa postopek pri izvrševanju sodb, vodstvo poslovnih knjig itd. Posebno važne so odredbe, ki se tičejo izvrševanja sodb za parnike, ki plovejo pod tujo zastavo v teritorialnih vodah kake druge države. Praktična svrha te konvencije je omogočiti čim cenejši hipotekarni kredit.

Tretja konvencija naglašja, da se mora pravica izobezanja zastav na rečnih plovilih smatrati kot znak nacionalne pripadnosti dotičnega plovila.

Prvo in drugo konvencijo so podpisale vse države, dočim tretje konvencije niso podpisale Nemčija in nekatere druge države. Naša država je podpisala vse tri konvencije.

Jugoslovensko-madžarska trgovska zbornica

Beograd, 13. dec. AA. V svrhu razvoja čim intenzivnejših trgovskih zvez med našo kraljevino in Madžarsko se je osnovala jugoslovensko-madžarska trgovska zbornica, katere sedež bo v Budimpešti. Dela pri organiziranju te zbornice se nagibajo h koncu. Že ta mesec začne zbornica posloovati.

Zbornica ima v svojem programu pospeševanje zvez med jugoslovanskimi in madžarskimi oblastmi, trgovci in industriji. Svojem članom bo zbornica dajala uradna obvestila o zakonih obeh držav, dalje jih bo informirala o pravnih vprašanjih in jim dajala nasvete in informacije. Organizirala bo tudi stalne razstave vzorcev jugoslovenske in madžarske proizvodnje in posredovala pri morebitnih ponudbah in povpraševanju po blagu. Dalje bo objavljala sezname blaga, po katerem je povpraševanje in dajala navodila o nakupih in prodajah. Zbornica bo tudi posredovala v vseh carinskih in prevoznih vprašanjih in vodila nadzorstvo nad izvajanjem carinskih tarif. Pri škodah pri prevozu bo posredovala za povračilo škode. Kadar pojde za večje kredite, bo zbornica dala informacije o imovinskem stanju pradednih oseb.

Naposled bo zbornica ustanovila tudi informacijski osek, ki bo dajal točna poročila trgovske prirode. Izdajala bo tudi periodičen bulletin v obeh jezikih, ki bo imel nalogo pospeševati trgovske odnose. Tako bo tudi stremela za tem, da zainteresira trgovino in ji daje čim več ugodnosti v medsebojnem stiku med trgovci, zlasti v tem smislu, da bo poiskala nove vire za blago in možnost novega plasmana proizvodov in pridelkov iz obeh držav.

Madžarski dramatik v Beogradu

Beograd, 13. decembra p. Davi je prišel semkaj odlični madžarski dramaturg Arszami. Njegov prihod je v zvezi s pogajanjem za jugoslovansko avtorsko centralo v svrhu medsebojne zaščite interesov dramatik avtorjev. Beograjsko gledališče bo njemu na čast uprizorilo jutri kako madžarsko dramo. literarni krogi pa posvečajo gostu vso pozornost. Penklub mu je nocoj priredil večerjo.

Izvoz naše živine v Francijo

Beograd, 13. dec. AA. Naše poslanstvo v Parizu je dobilo od francoskega poljedelskega ministrstva glede uvoza naše živine v Francijo naslednje obvestilo:

Uvoz goveda, ovac in svinj je dovoljen samo tedaj, če je živina poslana naravnost v klavnice v Parizu, Strasbourg, Modani, Metz, Mulhous, ako gredo pošiljke po kopnem, v Nantesu pa, ako gredo po morju. Klavnice v Reimsu in Boulognu sprejemajo samo ovce. Ovce in svinje se lahko pošiljajo preko vseh carinarnic, ki so odprte za uvoz živine. V vsakem primeru sme prevoz čez Italijo iti v Francijo samo čez carinarnice v Breuille, Modani in Ventimigli. Živina mora imeti izkaz uprave krajevnega oblasti o izvoru in izpričevalo, da ni bilo zadnjih 6 tednov v dotičnem kraju nikake nalezljive bolezni na živini dotične vrste. V izkazu mora biti navedeno število živine in njen opis. Izkaz ne sme biti starejši od 3 dni pred oddajo živine na vožnjo. Vrh tega je živina podvržena veterinarsko-zdravstvenemu pregledu na uvozi postaji. Jugoslovanski izvoznikom ni treba zahtevati nikakega posebnega dovoljenja za uvoz blaga, če so izpolnili vse našete pogoje.

Hud karambol v Beogradu

Beograd, 13. dec. p. Danes popoldne se je pripetila na vogalu Poincarrejeve in Dečanske ulice težka nesreča, ki pa po srečnem naključju ni zahtevala človeških žrtv. Težko obložen tovorni avtomobil se je v svo silo zaletel v tramvaj. Udarce je bil tako silen, da se je avtomobil prevrnil, sprednji del tramvaja pa je popolnoma demoliiran. Sprevoznik tramvaja se je rešil s pravočasnim skokom z vozila. Sofer avtomobila je odletel v velikem loku, a padel je srečno na kup peska, ter se mu razen par neznatnih prask ni zgodilo nič hudega.

Ugodna bilanca beograjskega tramvaja

Beograd, 13. decembra p. Bilanca beograjskega tramvaja izkazuje v enajstih mesecih letos 64 milijonov dinarjev dohodkov, 56 milijonov več ko v lanskem letu. Prodanih je bilo 43 milijonov kart, pri čemer se seveda najbolj pozna ogromni poset ob priliki vseskovskega zleta.

Milijardni deficit Italije

Italijanski finančni minister priznava, da je finančni položaj Italije brezupen — Deficit v državni blagajni je dosegel že sedaj tri milijarde lir

Rim, 13. dec. M. V zadnjem času se je pojavilo v fašističnem tisku več ostrih napov na finančnega ministra Mosconija zaradi slabega stanja državnih financ. To vprašanje je nedavno bilo na dnevnem redu tudi v fašističnem parlamentu, kjer so izjave finančnega ministra, ki je napovedal ogromen deficit v državni blagajni, vzbudile skrajno neprijetno presenečenje. Fašistični tisk sedaj razvija ostro kampanjo proti njegovi politiki. Mosconij se brani in napoveduje, da bo vlada z »železnim metrom« izmerila vse gospodarstvo ter da bo storila vse, kar se da, da se deficit v državni blagajni zniža in po možnosti popolnoma pokrije. Ta napoved finančnega ministra pa je izzvala v tisku še hujšo polemiko. »Lavoro fascista« očita finančnemu ministru, da ni pravočasno opozoril na stanje državnih financ, marveč da se je zganil šele, ko so bile blagajne že popolnoma prazne. Deficit presega že danes tri milijarde lir in se bo do konca leta še povečal.

Senatori Ricci in Celeschi sta na večerajšnji seji senata ostro napadla finančnega ministra in kritizirala finančni položaj države. V odgovoru na te napade je finančni minister Mosconij izjavil, da svojemu nedavnemu ekspoziju, v katerem je napovedal deficit, nima ničesar dodati. Opozarja pa na to, da gospodarska kriza ni samo v Italiji, nego po vsem svetu. Vsled znižanja proizvodnje in potrošnje so naravno padli

tudi državni dohodki. Vlada čisto intervenira v korist narodnega gospodarstva, da ohrani zdrave produktivne sile naroda. To pa zahteva seveda tudi težke finančne žrtve. Kar se tiče brezposelnosti, ki sta jo omenila govornika, je finančni minister izjavil, da vlada ne misli dajati brezposelnih podpor. Posebni ministrski odbor proučuje, kako bi se dali državni izdatki spraviti na najmanjšo mero. To je zelo težavno vprašanje, ki se ne da rešiti preko noči. Nedavni potres je povzročil ogromno škodo in država je morala za obnovo opustošenih krajev žrtvovati težke milijone.

Ko se je izkazalo, da bo nastal v državni blagajni zaradi vseh teh nepredvidenih izdatkov velik deficit, je vlada takoj ukrenila energične korake, da zniža izdatke. V nizu teh mer je tudi znižanje uradniških plač. Na povznanje davčnih bremen ni niti misliti. Še sedaj so dosegli davki najvišjo dopustno stopnjo in bo treba misliti na to, kako bi se znižali in s tem olajšala gospodarska kriza. Misli se na davčno reformo, ki pa bi bila v sedanjem trenutku lahko usodna. Končno je finančni minister vse kritike zavrnil z ugotovitvijo, da je kredit Italije v inozemstvu itak še mnogo trpel zaradi rovanjenja sovražnikov fašizma, take kritike fašističnih poslancev pa tudi niso primerno sredstvo, da se kredit Italije izboljša. Treba je skunega dela in naporov, da se premagajo velike težave, s katerimi se mora boriti vlada, posebej pa še finančni minister.

„Bolgarija mora vztrajati na dosedanji poti“

Govor kralja Borisa ob poklonitvi strank in izročitvi svatbenega darila Sobranja

Sofija, 13. decembra. M. Po večerajšnji seji Sobranja je kralj Boris ob 19.30 sprejel v dvoru predstavnike vseh strank razen socialnih demokratov in komunistov, ki so mu pri tej priliki izročili dragoceno srebrno vazo kot svatbeni dar Sobranja. Kralj Boris je izkristil to priliko tudi za politične razgovore z voditelji strank ter je imel na navzoče daljši govor, v katerem je med drugim dejal: »Zelo sem srečen, da se zopet nahajam med narodnimi zastopniki in da lahko ž njimi izmenjam misli.« Nato je kralj naglasil težko gospo-

darsko krizo in dolžnost, da se ta problem reši: »Boli kot kdajkoli moramo biti vsi v službi Bolgarije in delati za naš najvišji interes, to je za interes države. Ne sme se iti preko zakonov, temveč je treba z vso odločnostjo pristopiti k delu za dobrobit Bolgarije.« Bolgarija si je pridobila simpatije v inozemstvu, zato moramo vztrajati na dosedanji poti.

Po sprejemu delegacije je bil velik parlamentaren sprejem na dvoru, kateremu so prisostvovali vsi poslanci Sobranja.

Izpremembe v vodstvu francoske vojske

Pariz, 13. dec. d. V vrhovnem vodstvu francoske vojske se bodo baje izvršile temeljite izpremembe, ki se spravljajo v zvezi z gotovimi strateškimi načrti. Dosej dani šef generalnega štaba Weygand, ki mu pripisujejo zasluge za rešitev Poljske pred boljševsko Rusijo, bo baje imenovan za generalisima francoskih vojaških sil na kopnem. Namesto njega bo postal šef generalnega štaba general Damelin, maršal Petain pa bo odšel v pokoj. Weygand uživa sloves strokovnjaka v vzhodnih in jugovzhodnih vojaških vprašanjih.

Mussolini o prazniku 20. septembra

Rim, 13. dec. s. Zbornica je sprejela na današnji seji zakonski osnutek o izpremembi narodnih praznikov. V debati je zastopal poslanec Garbaldi stališče, da bi bilo treba, če se je uvedel 11. februar kot narodni praznik, pustiti tudi 20. september kot praznik. Ministrski predsednik Mussolini je v odgovoru izjavil med drugim: »Na dan 11. februarja hočemo slaviti tudi spomin na dogodek, po kateri nam je bila zakonito in po mirovnem potu priznana posest Rima. Če bi še dalje slavili 20. september, bi bilo to nelegitimno. Slaviti hočemo zmago in mir, ki sta že prinesla blagoslovljene rezultate. Če bi ohranili 20. september kot narodni praznik, bi se zdelo, da nismo gotovi svoje stvari. Naša stvar pa je v dvojnem oziru popolnoma gotova in sicer na podlagi pogodb in po naši trdni volji. Pomena dneva 20. septembra nečemo zmanjšati, ker se je z njim pričela v Italiji zgodovinska doba.

Veliki izgredi v Bombayu

Bombay, 13. dec. s. Neznani storilci so vdrl v veliko skladišče na trgu, kjer so bili večerjati nemiri, izropali inozemsko blago ter ga javno zažgali. Ponoči je bilo v tem mestnem delu vse razburjeno. Mnogo ljudi je prihitelo iz sosednjih okrajev in pričelo demonstirati. Policija je nastopila proti množici z gumijevkami in jo razgnala. Osem oseb je bilo ranjenih, med njimi neka ženska.

Einstein o Hitlerju

Newyork, 13. decembra. Semkaj je prišel profesor Einstein. Na vprašanje, kaj meni o narodnih socialistih v Nemčiji, je dejal, da je Hitler prišel do moči na račun praznih nemških želodcev in da bo njegova slava takoj otemnela, čim bodo nastopile v Nemčiji normalne razmere.

Vzgoja nemških komunistov v Moskvi

Berlin, 13. decembra d. Svoječasno je odpotovalo večje odposlanstvo prepovedane zveze rdečih bojevnikov v Rusijo. Odposlanstvo je šlo 129 oseb ter je bilo z vsemi potrebščinami bogato preskrbljeno. V Rusiji je bilo razdeljeno v tri oddelke. En del je bil poslan v Sibirijo, drugi v Kavkaz, tretji pa je ostal v Moskvi, kjer je bil vojaško izvežban. Vežbanje v Moskvi se je vršilo pod poveljstvom nekega Trebeja tako temeljito, da se je oddelek v zadnjih dneh očitno uprli ter se branil izvrševati službo. Posredovati je moral vodja v Rusijo došlih rdečih frontnih bojevnikov Leow, da jih je pomiril. Trebeja označujejo ruski vojaški krogi kot izvrstnega vojaškega vzgojevalca.

Hud mraz v Nemčiji

Berlin, 13. decembra. Po večdnevem meglenem vremenu je temperatura padla v ravnini na ničlo. V nemških gorah je še povsod zima. V južni Bavarski snži, Gore so skoraj do vznožja pokrite s snegom. V Schwarzwaldu in v Sredogorju vlada huda zima. V drugih delih Nemčije je večinoma oblačno. Za leto napovedujejo hudo zimo, ker se bliža iz Rusije velik mrzel val, ki je dosegel že vzhodno Prusijo.

Prepoved naseljevanja v Braziliji

Rio de Janeiro, 13. decembra d. Brazilski minister dela je odredil zaradi omiljenja brezposelnosti, da se začasno ustavi vsako naseljevanje v Braziliji. Brezposelnost se namreč širi tudi v Braziliji. Samo v glavnem mestu Rio de Janeiro, ki šteje okrog 1,200.000 prebivalcev, cenijo številno brezposelnih na 60.000.

Blago iz železne tkanine

Newyork, 13. decembra d. Na kongresu inženjerjev kemije je poročal inž. Ellis o pričetku produkcije zanimive nemške iznajdbe, do katere si je pridobila pravico ameriška industrija. Gre za izdelavo voljnega, kovinasto bleščatega, neobrabljivega blaga, ki se bo izdelal iz finih železnih vlaken in ki se bo lahko uporabljalo tudi za oblačilne namene.

Usmrtilitev treh banditov z elektriko

Newyork, 13. decembra AA. Danes so usmrtili na električnem stolu v Sing-Sing tri bandite, in sicer Bolgerja, starega 19 let, Butlerja (20 let) in Fernandija (22 let), ker so umorili nekega lekarnarja v okolici Longislanda.

Velika nesreča na zagrebškem kolodvoru

Zagreb, 13. decembra n. Danes ob 4. popoldne se je pripetila tragična nesreča na glavnem kolodvoru. Po zstopu potnikov iz karlovskega vlaka so ostale še tri žene na peronu. Ko je vlak odpeljal, je vse tri povozil. Usmrčena je bila Katica Bučarjeva iz Prvice, sr. Jaska, dalje je bila težko poškodovana in najbrž ne bo ostala pri življenju njena prijateljica Marica Milešiničeva, ki so jo vlekle kolese 20 m daleč in ji odrezala levo nogo, zdrobilo prste desne roke ter strahovito poškodovale po vsem telesu. Težko je bila poškodovana tudi tretja potnica Dragica Vlačićeva, sestra prej imenovane Katice Bučarjeve. Kolikor je ugotovljeno, so bile ponesrečenke same krive tega tragičnega dogodka.

Hmeljski trg

Zatec, 13. decembra, h. Zateški hmeljski trg je bil v preteklem tednu zelo slab. Posredovalni nakupi češkoslovaškega hmeljskega sindikata niso mogli v svojem omejenem obsegu preprečiti preneglega ponujanja blaga. Ker na deželi skoraj ni večjih kupcev, padajo polagoma cene. To padanje pa je v ostalem opaziti po vsem srednjeevropskem hmeljskem trgu, čeprav ne tako izrazito, ker so bile v drugih krajih velike množice hmelja razprodane iz preve roke. Tudi zakon o kontingenciji nemškega hmelja v nemških pivovarnah je deloma kriv tega padca. Tudi francoski gojitelji hmelja hočejo doseči sličen zakon, tako da je tudi tamkaj pričakovati presenečenja. Samo v Angliji so se cene hmelja ustale, vendar le pri slabših vrstah, ki po končani žetvi še niso bile prodane. Današnje cene v Zatecu so bile 250 Kč do 450 za 50 kg. Do petka je bilo v Zatecu žigosanih okoli 106.000 stotov žateškega hmelja letošnje letine.

Aljehin v Mariboru

(Glej tudi poročilo na 16. strani.)

Zanimanje za simultansko produkcijo, še bolj pa morda radovednost publike, da vidi in spozna nekronanega šahovskega kralja, je bilo izredno veliko. Že ob 19.30 je bila kazinska dvorana polna publike, ki se je razvrstila okoli gračev. Vsak je imel svojo skupino navijačev. Navzoči so bili med drugim minister v p. prof. Vesjenjak, podžupan dr. Lipold s soprogom, sreški načelnik dr. Marko Ipavic in mnogi drugi dostojanstveniki.

Dr. Aljehin je prišel v spremstvu predsednika mariborskega šahovskega kluba, sodnika g. Kramarja in šahovskega mojstra Vasić Pirca ter saveznega tajnika M. ka Magdića iz Zagreba ob 20.10 v dvorano. Številno občinstvo ga je pozdravljalo z viharnimi živjimi vzkliki in ploskanjem. Po kratkem pozdravu predsednika šahovskega kluba g. Kramarja je izrazil dr. Aljehin svoj obžalovanje, da ne more analizirati svoj ene izmed razmeroma zelo zanimivih svojih partij v Ljubljani; v naslednjem pa je dodal nato karakteristiko neke svoj simultanske partije, ki jo je imel pred kratkim na Dunaju in katere sicer ne pristiha med svoje prvotne igre, vendar pa je zelo zanimiva zaradi kombinacij in žrtv, s katerimi je izvajal zaslužen zmago. Občinstvo je ves čas z zanimanjem sledilo njegovemu predavanju in mu priredilo ob koncu prisrčne ovacije.

Ob 20.44 je pričel nato simultanko proti 20 igračem. Po daljšem času je nastopil zopet na šahovski pozornici znani naš šahist France Poljanec iz Ljutomerja, pri svoji deski je sedel zamisljen tudi bivši močni ljubljanski šahist Drnovšek, za boj so bili pripravljeni tudi znani mariborski šahisti prof. Stupan, bančni uradnik Ostalović, odvetnik dr. Slokar, znani naš pedagog prof. dr. Zgaj, prof. Sila in podpornik mariborskega šahovskega kluba tovarnar Dervušek.

Za prvo potezo si je izbral svetovni prvak najrazličnejše načine.

Nadaljnjih pet potez je izvršil z izredno naglico. Absolviral jih je v štirih minutah. Šele pri šestem potezu se je za trenutek ustavil pri Horvatu, dr. Zgajcu, posebno pa pri Poljancu. Z nekaterimi igračmi pa je absolutiral med tem tudi po dve do tri poteze zanka. Na nekaterih deskah so se pri osmi potezi že pokazali prvi obrisi bližajočega se odločilnega napada na kraljevo krilo. Tako je Aljehin v osmih potezah ugrabil Pintariu kraljico. Ob 21.30 je bila v celoti situacija še nejasna in je vse z nestrpnostjo pričakovalo prve njegove žrtve.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, spremenljivo, z zmerno temperaturo. — Situacija včerajšnjega dne: Na severovzhodnem delu kontinenta leži visok pritisk, dočim prehaja preko severnega pola in centralnega dela kontinenta področje nižjega pritiska, ki je deloma zavzel že tudi južno Evropo in z njo naše kraje. Tudi v zapadni Evropi je višji pritisk. Morje je bilo v gornjem Primorju mirno, v južnem valovito ali nemirno. Temperature so znatno porasle samo v višjih krajih, sicer pa so ostale nespremenjene ali pa padle od 1 do 2 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Prehodno boljše, pozneje negotovo vreme. Morda bo pritisnil mraz s snegom.

Katera dama ne bi hotela sprejeti darila od

ELIZABETH ARDEN?

ELIZABETH ARDEN slovi Venečian-preparati — kreme, pudri, sredstva za okrepitev kože, ki podele dami lepoto — jobodo prijetno presenetili — za božič! Elizabeth Arden ima darila za vsako damo, karkoli si želi za božič.

Levotično omario iz polščene kovine, z vsem priborom za negovanje lepote. Poudre Ardena, O-Boy Compacts, Venečian Flower Poudre, Ardenette — ljubka doza za puder: to so darila, ki jih Vaše bistrumje pri izbiri ne more prezreti.

Elizabeth Arden

Venatian preparati se dobijo samo v

DROGERIJI ADRIJA

Mr. ph. S. Borčić

LJUBLJANA

SELENBURGOVA 1

ELIZABETH ARDEN

25, Old Bond St., London W 1

675, Fifth Avenue, New York

2, rue de la Paix, Paris

Naši kraji in ljudje

Slovo šahovskega svetovnega prvaka dr. Aljehina od Ljubljane

Ljubljana, 13. decembra.

Danes ob 12.05 se je šahovski mojster dr. Aljehin odpeljal iz Ljubljane v Maribor, kjer nastopi proti 30 mariborskim šahistom. Z njim sta se odpeljala tudi Vasja Pirce in savezni tajnik Mirko Magdič. Na kolodvor so ga spremili in se od njega poslovili ljubljanski šahisti z dr. Vidmarjem

na čelu. Po slovesu je dr. Aljehin vsem krepko stisnil desno in se še enkrat zahvalil za izkazane mu simpatije izjavljajoč, da mu bo gostoljubna Ljubljana ostala trajno v spominu.

K večeršnjemu poročilu o brzemu turnirju je treba omeniti, da se je zaradi naglice vrnila neljubna pomota in da je v četrtem

trtem kolu porazil Rupnik Vogelnika, ne pa Vogelnik Rupnika. Stanje točkov je bilo torej naslednje: Dr. Aljehin in Pirce 6, Milan Vidmar ml. 5, Rupnik 4 in pol, Ciril Vidmar 2 in pol, Vogelnik 2, Gabrovšek in Furlani pa po eno točko.

Zgornja slika predstavlja udeležence poslovnega banketa.

Jubilej vrlega narodnjaka

Hrastnik, 12. decembra

Pred 30. leti se je s svojo družino naselil med nami g. Franc Birtič, med Ojstrčani pa je živel že 20 let prej. Rodom iz Zagorja kot sin učitelja je l. 1880. nastopil službo vodje konzuma Bratovske skladišnice na Ojstrcu, kjer se je poročil 6 let pozneje s Kristino Sušnikovo, hčerko znane narodne rodbine od Sv. Marka. Zanimivo je poslušati 73letnega, še zelo čiliga moža, ko pripoveduje, kako je bilo pred 50 leti v znamenitem rudniku na Ojstrcu, kojega lastnik je bil Dunajčan Sarg, poznejši ustanovitelj svetovno znane tvrdke Sarg-Kalodont. Takrat se je gradila na Ojstrcu v Avstriji prva žična železnica in je stavebnik Fritsch postavil rudarjem za stanovanja »Fritscheve barake«, ki soje deloma še danes. Poleg konzuma je vodil g. Birtič na Ojstrcu tudi rudniško restavracijo v lastni režiji in od tedaj je ostal zvest gostilniški obrti.

Ob prihodu v Hrastnik je kupil staro Zafranovo hišo, katero je podiril do kleti in preuredil v udobno enonadstropno hišo v gostilno. To gostilno vodi še danes in je za gospo Hofbauerjevo, drugi najstarejši gostilničar v naši kotlini. Med rudarji se je takoj priljubil, ker jim je nekdaj, ko so delali še 12 ur, v uri odmora dajal prav poceni kosilo. Bil pa je tudi v najtežjih časih narodno zaveden in odločen, kar mu je nakopalo sovraštvo vseh nemških nagotcev pri rudniku, ki so hoteli spraviti vso kotlino pod svojo nacionalno oblast. Narodno zavedno in zavzet za splošne koristi je deloval v občinskem šolskem in cestnem odboru in v odboru dolške napredne Posojilnice. Pri vseh uspehih vestnosti in marljivosti pa ga je v zadnjih 20 letih doletelo tudi marsikaj bridkega. Umrli mu je blaga soproga in tudi trije sinovi so ga zapustili. Ostali so mu še trije sinovi: Franc, trgovec v Ameriki, Ernest, znan mariborski gostilničar, in Slavko, ki mu pomaga doma, hči Tinči pa je poročena z rudniškim ravnateljem g. Kolkom v Rajhenburgu.

Vse, kar je g. Birtič podvzel tekom dolgih desetletij, je bilo v napredek Gornjega Hrastnika. Vnetemu Jugoslovencu in dobremu gospodarju želimo ob njegovem jubileju še mnogo srečnih let.

Zlato poroko

Je obhajal nedavno v Sv. Ani v Slov. Gor. v krogu svojcev, žene, treh sinov in treh snah. Vrli obmejni brambovec g. Alojzij Benekovič. O možu smo že tekom poletja objavili obseirno zgodovino njegovega življenja, polnega gospodarskega, narodno-probajevalnega in kulturnega dela na obmejni Sv. Ani. Mož še danes kljub svoji visoki starosti vodi kmečko posojilnico, ljudsko knjižnico, je starešina sokolske čete, ki pridno vežba telesno in duševno in koje članstvo stalno narašča, ker že tudi prebival-

je obhajal nedavno v Sv. Ani v Slov. Gor. v krogu svojcev, žene, treh sinov in treh snah. Vrli obmejni brambovec g. Alojzij Benekovič. O možu smo že tekom poletja objavili obseirno zgodovino njegovega življenja, polnega gospodarskega, narodno-probajevalnega in kulturnega dela na obmejni Sv. Ani. Mož še danes kljub svoji visoki starosti vodi kmečko posojilnico, ljudsko knjižnico, je starešina sokolske čete, ki pridno vežba telesno in duševno in koje članstvo stalno narašča, ker že tudi prebival-

stvo vidi v sokolskem delu pot k napredku. Jubilar je tekom zadnjega časa nekoliko bolehal, upamo pa in želimo, da bo kmalu spet stal čil in svež na čelu lepega pokreta v prosvetnem in gospodarskem delu tam na vrhu pri Sv. Ani.

Z veličastnega kmečkega tabora v Zagrebu

Pogled na stotisočlavo množico, ki je napolnila ves prostori Jelačičev trg in vse bližnje ulice. — Na desni zgoraj: skicatelj in predsednik shoda Karlo Kovačević na govorniškem odru

SKLEROTIKI in od STAROSTI OSLABELI!

Ako želite olajšanje in poživljenje, potem poskusite z zdravilnim pitjem Radiosclerina. Prosto prodajne, radium vsebujoče: **RADIOSCLERIN - TABLETE** povzročijo prosto kroženje krvi, delajo žile elastične, preprečajo naselbine apna, in s tem v zvezi stoječe starostne pojave kakor tesnoba, omotica, glavobol, migljanje pred očmi, zasoplenost, šumenje v ušesih, revmatične in protinske bolečine. Duševna in telesna delovna zmoglost se osveži in ohrani do visoke starosti. Dobivajo se v vseh lekarnah in drogerijah. Glavni depot in pojasnila: Drogerija na veliko »EMBEKUS«, BEOGRAD, Zrinjskega ulica 37. Prospekte gratis in franko. 15.828

Ustanovni občni zbor Zveze naprednih jugoslovenskih akademskih starešin

Ker je pripravljalni odbor za ustanovitev »Zveze naprednih jugoslovenskih akademskih starešin« svoje delo uspešno dokončal in je pristojna oblast že odobrila osnutek pravil nove Zveze, sklicujemo ustanovni občni zbor Zveze naprednih jugoslovenskih akademskih starešin v nedeljo 21. t. m. ob 10. dopoldne v Ljubljani in v prostorih »Zveze kulturnih društev« (Kazina II. nadstr.). Na predvečer v soboto 20. t. m. ob 20.30 pa se bo vršil v restavraciji »Zvezda« družabni sestanek.

Vabimo prisrčno vse napredne starešine, člane vseh bivših in še obstoječih akademskih društev, da se udeležijo tako sobotnega sestanka, kakor nedeljskega ustanovnega občnega zbora. Gg. starešine, ki še niso izpolnili formalne prijave, vabimo, da z dopisnico javijo svoj vstop v starešinsko društvo »Jadrano« ali v starešinsko društvo »Triglav«.

Ljubljana, 12. decembra 1930.

Pripravljalni odbor za ustanovitev »Zveze naprednih jugoslovenskih akademskih starešin«.

Starešinsko društvo »Jadrano«.
Starešinsko društvo »Triglav«.

Zimski kmetijski tečaj v Metliki

Da bi se zadostilo potrebi nadaljnje izobrazbe naših kmetovalcev, je ministrstvo za kmetijstvo odredilo, da se v zimskem času vršijo povsod kmetijski tečaji, ki naj trajajo šest tednov. Novi sreski kmetijski šolski odbor je sklenil, da se letos vršita dva taka tečaja v Beli Krajini, in sicer v Metliki in Črnomlju. Prvotno je bil ta odbor odredil, da se vršita tečaja ob nedeljah in praznikih v popoldanskem času. Ker se je pa izkazalo, da je popoldanski čas za to neprikladen, je odbor izpremenil svojo prvotno odredbo, tako da se tečaja vršita v predpoldanskem času, od 9. ure dalje.

Prvi tečaj v Metliki je že odprt. Vodja tečaja je novi sreski kmetijski referent g. inž. Zeljko. Tečaj je odprl in pozdravil sam g. sreski načelnik Poljanec. Kot prvi predavatelj je nastopil sreski višji pristav g. Znidaršič, ki je predaval o zakonu o samoupravnih cestah in o cest-

Nov umetniški dom v Pragi in slikar Tratnik

Kakor je »Jutro« že zabeležilo, je Zveza češkoslovaških umetnikov »Manes« v Pragi postavila na čloku Vltave, nasproti Narodnemu divadlu, monumentalno zgradbo novega Umetniškega doma. Kot svojčasni član in razstavljaec na razstavi »Manes« v Pragi in na Dunaju je društvu čestital tudi naš slikar Fran Tratnik, nakar je prejel tale ljubeznivi dopis:

»Društvo češkoslovaških umetnikov »Manes« je prejelo z velikim veseljem čestitke, ki ste jih blagohotno naslovili ob otvoritvi našega paviljona. Ki je središče naše in naš ponos. Želimo, da se uresniči besede, ki so utisnjene nad pragom našega doma, in da bo hiša, ki je dvignjena v spomin umetnika našega patrona velikega Jožeta Manesa, postala v resnici dom umetnikov, trdnjava generacij. Zastavili bomo vse naše moči, da postane aktiven center umetnostnega razmaha sploh, v okras Pragi in da bo služil celotni državi. Presrečno se vam zahvaljujemo za ljubeznive besede, za katere Vas je navdušil ta čin, ki je uresničil naše želje in nas napolnil z zaupanjem. Prepričani smo, da ste Vi z vsem svojim srecem z nami, z našo radostjo, kajti hiša »Manes« je odprta vsem onim, ki služijo umetnosti in lepoti. Še enkrat se vam lepo zahvaljujemo ter Vas prosimo, da verujete našim iskrenim občutkom.« Slikar Tratnik je dogovorjen, da priredi prhodnje leto kolektivno razstavo svojih del v Pragi.

Ustanovni občni zbor Podporega društva za gluho mladi

Ljubljana, 12. decembra.

Na pobudo ravnatelja gluhoonemnic g. Fr. Grma in strokovnega učitelja g. V. Mazija se je zbralo 10. t. m. na državnem moškem učiteljskem v Ljubljani lepo število oseb, ki so si nadele nalogo, pomagati gluhoonemni mladini. Naloge humanitarne organizacije, koje delokrog obsega Dravsko banovino, je orisal v lepih besedah gosp. Fr. Grm. Poudarjal je lepe naloge gluhoonemnic. Za 300 gluhoonemih otrok v naši banovini je ljubljanski zavod pretesen, 200 jih še vedno ostane brez pravega pouka in vzgoje. Novo društvo bo moralo podpirati stremenje in razširjenje zavoda, kjer bo treba ustanoviti ortofonični laboratorij za zdravljenje govornih hib.

Pravila društva predpisujejo gluhoonemni mladini do polnoletnosti moralno in materialno pomoč, organizacija skrbi, da čim več gluhoonem deca poseja šolo; preskrbi gojenjem in gojenkam, ki so dovršili učno dobo na zavodu, pa nimajo roditeljev ali pa so siromaki, preskrbi organizacija vstop v primerno službo ali obrt in jih za časa njihove vajeniške dobe podpira ter se briga za njihovo nadaljnjo izobrazbo do polnoletnosti. Z javnimi predavanji in izdajanjem poučnih del v besedi in sliki se znanja širše kroge o vzgoji in pouku gluhoonemcev ter o gluhoti in njenih posledicah itd.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen dvorni svetnik gosp. Franc Vedernjak; v odbor gg.: Cepon Janko, trgovec; Mazi Vilko, strokovni učitelj gluhoonemih; Urbančič Anton, učitelj - uradnik kr. banske uprave; Sitar Ciril, graver in Zupančič Vita, strokovna učiteljica gluhoonemih v pok. Računska pregledovalca pa sta gg. Garts Ciril, lekarnar deželne bolnice in Splichal Franc, računski svetnik v pok.

Malenkostni članarino 1 Din na mesec lahko daruje vsak človek onim revežem, ki žive v veliki tišini in ki žele postati istakotno vredni člani človeške družbe, polnočutni ljudje. Svoj pristop prijavite tajniku PDGM. V. Maziju, strokovnemu učitelju na gluhoonemnici v Ljubljani. Novi organizaciji želimo, da bi imela pri svojem vzvišenem humanitarnem delu mnogo uspeha in napredka.

K odpravi mestne trošarine v Beogradu

Beograd, 10. decembra

Ob življenski važnosti, ki jo imajo tobro urejene občinske finance za vsako občino in njene občinarje, je razumljivo, da je napovedana preureditev občinskih davščin za našo prestolnico občino, ki naj bi se uveljavila z novim proračunom ob novem letu, pobudila največje zanimanje v vseh beograjskih krogih. Kakor znano, je beograjski občinski svet - opštinski sud - sklenil, da predloži plenumu občinskega odbora za leto 1931. proračun, ki sloni na popolni preuredbi dohodkov mestne občine. Dosedanja trošarina, glavni vir občinskih dohodkov, se skoraj popolnoma odpravlja. Ostane le še trošarina na alkohol in alkoholne proizvode, dočim se pa vsi ostali dosednji dohodki iz trošarine izpremeje v občinsko doklado na osnovne davke, ki bo za celih 20 odstotkov znižala beograjskemu prebivalstvu dosedanje breme občinskih davščin.

Govorec o tej za našo prestolnico tako važni preuredbi, sem že omenil, kako se je zlasti med hišnimi posestniki in trgovstvom pojavilo veliko nezadovoljstvo zaradi te preuredbe, a kakor vse kaže, zna priti zaradi nje do celo resnega spora med poklicnimi organizacijami beograjskih pridobitnih krogov in upravo mestne občine.

Ko so namreč beograjski listi objavili vest, da mestni občinski svet namerava skoraj popolnoma odpraviti trošarino in namesto nje uvesti občinsko doklado na osnovne davke, so se vse tri beograjske zbornice, trgovska, industrijska in obrtna skupno obrnle na predsednika mestne občine g. Nešića ni ga prosile, da naj tega sklepa mestnega občinskega sveta ne predloži plenumu občinskega odbora, dokler predhodno ne vpraša za mnenje vseh treh zbornic. Predsednik občine, ki mu je gotovo na tem, da živi uprava mestne občine g. Nešića in ga prosile, da naj tega nejsimisi činitelji prestolničnega gospodarskega življenja, bi bil rad ustregel prošnji zbornic, toda z ozirom na to, da se hoče občinski račun spraviti pod streho pred začetkom novega proračunskega leta, za kar je komaj še tri tedne časa, se je seja plenuma občinskega odbora sklicala na 10. t. m. in se ta tok ne da skrajšati. Zato predsednik občine z občinskimi svetom vred ni mogel pristati na prošnjo zbornic in se novi proračun, ki vsebuje ono važno preuredbo, predloži že danes v razpravo plenumu seji občinskega odbora. Ko so zbornice dobile tak odgovor od predsednika občine, niso popustile v svoji nameri, da uveljavijo svoje mnenje in svoj vpliv v tem za bodočnost Beograda tako

Za Božič daruj

peč

Darilo, ki nič ne stane, ker se izplačuje samo od sebe.

Božična prodaja

samo od 6. XII. do 6. I. proti gotovini

z 10 % božičnim popustom

ali na

ugodna obročna odplačila.

»ZEPHIR« d. d. — SUBOTICA

tvornica peči in emalja.

Samoprodaja:

za Ljubljano: BREZNIK & FRITSCH;

za Celje: D. RAKUSCH;

za Maribor: PINTER & LENARD.

važnem vprašanju. Trgovska zbornica je zato za predložitev sklicala svoj upravni odbor k seji, na kateri se je temeljito pretreslo to vprašanje. Ker pa je bilo odboru na razpolago samo poročilo občinskega finančnega odseka, ki je bilo objavljeno v prestolničnih listih, ne pa tuji vse priloge in podrobnosti, je prišel zbornični odbor do prepričanja, da na podlagi nezadostnega gradiva ne more izreči nikake sodbe o tem tako kočljivem vprašanju. Sklenilo se je zato, da naj se zbornica ponovno obrne na predsednika občine in ga zaprosi, da reševanje tega vprašanja odloži, da da zbornici na razpolago podrobno gradivo in ji da dovolj časa, da bo mogla vsestransko proučiti stvar in podati o njej svoje mnenje. Odbor trgovske zbornice je še poudaril, da bi se to vprašanje, s katerim se izpreminjajo temelji gospodarskega življenja Beograda, na katerih že desetletja sloni beograjska trgovina in življenje Beogražanov, smelo reševati edino ob polnem skupnem delovanju občinskega sveta ter predstavnikov trgovine in narodnega gospodarstva vobče in da bi se moralo dati dovolj časa za kar najtemeljitejši pretres vprašanja, ki je tako usodno za ves Beograd. Občinskemu svetu samemu da bi bilo sodelovanje zbornice zelo koristno in še tem bolj, ker se je pred kratkim pokazalo le prejasno, kam vodi samosvoje in prehitro delo občinskih oblasti v tako izredno kočljivem in zapletenem vprašanju.

Kakor že rečeno, se proračun mestne občine predloži plenumu občinskega sveta že danes, pri čemer je treba pripomniti, da si je občinski svet že izposloval predhodni pristaneč finančnega ministrstva za odpravo trošarine in uvedbo občinske doklade. Stvar je tako odvisna edino od sklepa plenuma občinskega odbora. Ker imajo predstavniki onih pridobitnih krogov, ki so jim one tri zbornice njihovo stanovsko zastopstvo, precejšnjo moč tudi v mestnem občinskem odboru, se bo pač tu pokazalo, ali jim gre v resnici za koristi prestolnice, ali pa le za užujenost, češ, ker jih občina ni predhodno prosila za njihovo mnenje.

Noseče matere morajo skušati vsako zagatenje odpraviti z uporabo naravne »Franz Josefov« grenčice. Predstojniki univerzitetnih ženskih klinik soglasno hvalijo pristno »Franz Josefov« vodo, ker se lahko použije in se milo odprajoči učinek zanesljivo pokaže v kratkem času brez neprijetnih stranskih pojavov. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Primorske novice

V Trstu je, kakor znano, gospodarska kriza zelo občutna. Zato je prebivalstvu dobrodošla akcija za znižanje cen. Ljudje pa zahtevajo tako znižanje, kakršnega trgovci ne bodo mogli prenesti. V sejah deželnega gospodarskega sveta se je že ponovno ugovarilo, da je položaj tržaških trgovcev slab. Po preureditvi užitnine so bile odredile oblasti, da se mora primeren znižati cena vsemu blagu, katero ni več podvrženo užitnini ne glede na to, da leži blago v skladišču že dacrano in da mora trgovce vsled tega zadeti občutna izguba. Pritisku posl. Banellija so se takrat trgovci vdali in »Commercio Giuliano« je bil naznanil, da pomeni znižanje cen za tisoč trgovcev v Trstu žrtev 1.500.000 lir. Trgovci bi se radi uprli novemu znižanju cen, ali vse trgovine nadzoruje strogo mestni stražniki in organi državne javne varnosti. Proti trgovcem je podanih polno ovadb. Redukcija plač je zadela v Trstu okoli 30 tisoč družin, to je nad stotisoč oseb. Stanovanjske najemnine, ki so se v lanskem poletju jako povišale, so se sedaj znižale za 10%.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

„3+1=2“

Najslajša Ufina filmska opereta
Lillian Harvey, Willy Fritsch, Oskar
Karlweis, Heinz Rühman.

Krasen pamoltni spored in najnovejši Paromoltni vzočni tečaj

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri!

Pristopajte k Vodnikovim družbi!

Dolores del Rio

v prekrasnem filmu ljubezni strasti in petja!

Osveta

Predstave ob: 3. 5. 7. in 9. zv.

KINO

Ljubljanski Dvor

Kot dopolnilo:
Zvočna humoreska
Miki miška in
vila!

Tel. 2730

Premalo socialnih uradov,
preveč socialne bede

Ljubljana, 13. decembra.

V mrzlih jutrih z zasedajočo se meglo ni baš prijetno dvigati z ležišč, bodisi v mrzlih sobah, kaj šele v barakah, kjer pa skozi spranje ledeno mrzel zrak. Najbolje pa bo gotovo onim, ki si poiščejo toplejša ležišča v šupah in skednjih v okolici mesta, kjer prebijejo noči v slami, snu ali listju. Med zehanjem se čujejo zaspali pogovori in pritajena vprašanja.

»Hej, Luka, ali bi ali ne bi?«
»Vraga, vraga — no pa vstanimo. V ogostvalnici najdemo drugo družbo.«

Prihajajo od povsod in se zbirajo tam v Strelški ulici, nato pa jo mahnejo poslušati ali v družbah do velike barake, kjer vlada podnevi in ponoči živahen promet in iz prostorov puhti toplota.

Prijatelji in znanci se pozdravljajo, hrupno in živahno je življenje v »dvorani«. Mečejo karte, pripovedujejo si nočne dogodivščine, pomenkujejo se o oni Franci in tej Lenki, ki je pozna eden, dva natančneje, drugi pa malo bolj površno, dlester se ne spomni kod in jame pripovedovati o dobrih gospodih na mestnem socialnem uradu. Pa tem se zaiskre oči, nagne posluš in končno se združijo v skupinski sodbi, da je to-le prekrasna institucija. Ta ali oni se nato navidezno zdogajajo, se pomakne v stran, kmalu pa vame klobov in ga zmanjka. Umik pa ne ostane neopažen.

»France, staviš sto proti enu, da bo Lipe čez deset minut na magistratu.«
»Nak, ne staviš, to drži brez drugega.«

»Ali ne bi kazalo, da se podvziva i midva?«

»Nu, nu, pa izginiva!«
In tako prihajajo. Od jutra do poldneva in še v popoldanskih urah. Ne samo moški brezposelnosti. Tudi ženske, mlade in stare, zdrave in bolehe, take, ki so podpre res potrebne, pa tudi one, ki posedajo po cele noči po skritih beznicah v čakovanju vedno novih razburljivih dogodivščin. Vsakdo prosil podpore. In jo tudi dobi. Seveda oni, ki so res potrebni, ja — moj Bog — včas pa se tudi zmotijo in odšipne kdo komu kovača, ki vi biš upravičen prosjačji. Pride n. pr. dobrina Janez H. trezen in spodoben. Dobi morda dva kovača in jo veselo odkuri.

»Ea kručeh bo že, za kručeh. Hvala vam, gospodje!« Čez dobro uro ga sreča dobi g. spod na cesti in Janez se maje, sumljivo maje. Pogleda okrog sebe in spozna gospoda, čeprav je s klobovom.

»Oh, nej ne zamerja, gspud, verjemite mi, nisam za svoj gnar! Tamle me je puvabu tist Zane — sam en kuzar sm ga, pa me že meče. Mam tku slab žolodec.«

»Glasajo pa se tudi pismono. Seveda poznajo, ko so obiskali prostore mestnega socialnega urada popreje že večkrat osebno. Hermina, bolna mati dveh otročičev, je pisala: »Če ne dobimo (tu si misli skromnejšo ali večjo številko), pri žvem Bogu vam prisegam: Jutri me ne bo več! Ne mene, ne otrok.« Ker vedo, da je Hermina res reva, ji pomagajo, a Hermina bo naslednji teden zopet pisala in hodila v mrzli grob. O, to so žalostne stvari!

Te dni je prihrumelo gori kakih 70 delavcev. Sami Dalmatinci, Bosanci in sploh Kufje z juga. Tresli so se celo debeli magistratni zidovi.

»Uf gospodo, gospodo...!«

Kar kadilo se je od njih. Bili so razburjeni, obenem, pa preprašeni in niso znali prav povedati, za kaj gre. Bili so člavi, zaposleni do zadnjih dni pri nekem stavbnem podjetju, ki je prišlo v konkurz. Ker so bili delavci sami nedolžni in niso hoteli denarja hraniti pri sebi, so čakali in puščali denar v podjetju, da ga vzamejo skupaj šele nato, ko se stavbna sezona konča, pred odhodom v domače kraje. Prišel pa je kar čez noč konkuz in ubogi posamezni delavci so se namkrat videli ogoljufane za 300—600 in tudi za 1000 Din. Mestni socialni urad je interveniral in doznal od upravitelja konkurzne mase, da bodo plače delavcev izplačane, vendar šele pozneje in zopet so morali rešiti situacijo na magistratu. Delavci so dobili podporo.

Največ prošnji prihaja na omenjeni urad sedaj-le pred božičem, ko bo treba oskrbeti na stotine in stotine revnih otrok.

Kakor že nekaj let sem bo magistrat i letos organiziral nabiralno akcijo i bo stalo v bodočih dneh na ljubljanskih ulicah dvoje božičnih dreves, pri katerih bodo obstajali plemeniti ljudje in dajali svoji prispevek za one najrevnejše, ki ne bodo imeli božične doma, marveč skupno v dvorani Uniona, dne 21. t. m.

Folgarski železničarji v Ligi
slovanskih železniških
uradnikov

V dneh 6.—9. t. m. se je vršil v Sofiji drugi kongres organizacije železniških uradnikov bolgarskih drž. železnic. Na ta kongres so bili povabljeni tudi zastopniki Lige, katere sedež je v Pragi. Liga je delegirala na kongres tri kolege in sicer njene predsednika g. Laurin-a, viš. inšpektorja g. Havlička, viš. inšpektorja člana Sloleka srednjevoljskih uradnikov v CSR bi g. Soklička, žel. čin člana Udruženja želez. čin. v kraljevini Jugoslaviji.

Delegacija je bila ljubezno sprejeta od bolgarskih kolegov. Ki so se potrudili, da napravijo bivanje v Sofiji v vsakem pogledu udobno. Na drugi dan zasedanja kongresa je organizacija per aklamatičnem zaključila svoj pristop v Ligo. Pristop v Ligo je bil od vseh navzočih burno

pozdravljen, delegatom pa so bile prirjene prisrčne ovacije. Predsednik Lige se je zborovalcem zahvalil za izražene simpatije in obenem poudaril, da bo ostal namen Lige isti kakor je dosedaj, to je humanitarna, socialna pomoč, medsebojno spoznavanje in gojitve vseslovanske vzajemnosti.

Tretji dan kongresa je delegacijo Lige sprejel tudi bolgarski minister prometa prof. g. Stajnov, ki je sprejel poročilo o pristopu bolgarske žel. organizacije v Ligo in obenem poudarjal, da želi tesnega delovanja s svojim uradnistvom.

Dne 9. t. m. se je kongres zaključil ter so delegati odpotovali v Beograd, kjer so bili sprejeti od našega ministra prometa g. ing. Radivojevića. Delegacija je napravila g. ministra za ugodno rešenje recipročne družinskih članov, ki naj enako kot aktivni uslužbenci dobe enkratno brezplačno karto v slovanskih državah. Poleg tega mu je predložila še poseben referat o vseslovanskem delovanju dr. Jan Pospisila minist. svetnika CSR, ki si je pridobil že pred vojno neverjenih zaslug za zblizanje slovanskega železniskega uradništva.

S tem je Liga kot prva združila vse Slovane in jih bo vodila do medsebojnega spoznavanja in zblizanja.

Beograjsko pismo

Beograd 10. decembra

Beograd ne more živeti brez svojih afer in aferic, ki vsako toliko prihajajo na dan in skrbje za to, da beograjsko občinstvo ne postane preveč namolarno in brezskrbno v stvarih javnega življenja. Gre pa tu predvsem za razne občinske zadeve in zadevice. Zdaj je po nekoliko daljšem presledku zopet prišla nova, ki se bo najbrž razpravljala pred sodiščem.

»Politik« je izšel članek pod naslovom »Afera biv. opšt nske uprave i Opšteg Gradjevinskog A. D.«, v katerem se je trdilo, da je beograjska mestna občina znatno oškodovana pri gradnji obeh avtomobilskih cest Beograd—Avala in Topčider—Rakovica in celo da niti beograjska mestna občina niti ministrstvo javnih del (gradjevina) nista pravilno postopala pri potrjevanju pogodb z omenjenim stavbnim podjetjem, da se za pogodbe z beograjsko občino in ministrstvom niso plačale pristojbine tedaj, ko so se pogodbe podpisale z merodajne strani. — Ker se prav posebno poudarja ta pristojbina stvar, katera se morebiti ne izvršuje samo v Beogradu tako, kakor se je izvršila v tem primeru, bo zadeva gotovo zanimala tudi izvenbeograjske kroge, zlasti pa tiste, ki imajo opravka z občinskimi in drugimi javnimi deli.

Ministrstvo javnih del je poslalo »Politiki« popravek onega članka in pravi v po pravku, da je bil postopek ministrstva popolnoma pravilen. Pri sklepanju pogodb se ni mogla točno ugotoviti vrednost vsespupnega dela in se je pogodba sklenila za tlakovanje po kvadratnem metru za površino okoli 81.000 kvadratnih metrov, kar se je tudi omenilo v pogodbi, kjer je bilo rečeno: »Pogodbo mora potrditi pristojna oblast, ali se ne more vnaprej točno ugotoviti vrednost, po pristojbino za potrditev te pogodbe odbijalo ministrstvo javnih del ob priliki izročanja vsake situacije za izplačilo, pa naj se izplačilo izvrši v gotovini ali pa v bonih«. Ministrstvo pravi dalje, da je bila pogodba potrjena v mestnem kvartu 21. januarja t. l. in da se podjetniku izplačujejo zasluženi zneski pač v razmerju izvršenega dela ali se pri izplačilu teh zneskov odbi pristojbina. Vse plačilne listine so opremljene z vizumom mestne kontrole, kar pomeni, da se v ta »ostopek vrši po zakonitih predpisih«.

Da bodo čitatelji imeli nekoliko pojma o teh delih, naj tu omenim, da je n. pr. k tlakovanju ceste Topčider—Košutnjak v izmeri 98.000 kvadratnih metrov in po 260 Din. — Beogradska beograjska mestna občina 72 milijonov, ministrstvo javnih del pa 25.480.000 Din.

Popravku ministrstva je sledil v »Politiki« takoj odgovor Milana Santića, v katerem se zopet trdi, da postopek ni bil pravilen. Češ, da je v tem primeru ministrstvo samo tista pristojna oblast ki naj bi bila potrdila pogodbo ne pa policijski kvart. Kar se pa tiče plačila pristojbin se pa trdi, da bi bilo stavbno podjetje vsesko moralno plačati vsu pristojbino ob podpisu pogodbe dasiravno vrednost vsespupnega dela ni bila točno označena temveč samo približno. Pristojbina bi se bila morala plačati od zneska, ki je bil približno označen v pogodbi, če bi se pa ob izvršitvi dela pokazalo, da je bila plačana previsoka, pristojbina bi se presežek vrnil podjetju, kakor je za take primere določeno v zakonu v pristojbinah. V ostalem pa se trdi, da je dolžina in površina ceste točno izmerjena na metre in bi se bila vrednost dela mogla točno dognati, oziroma vsaj do malenkostne razlike.

Dalje se pripoveduje kako dober posel je napravilo stavbno podjetje s tem tlakovanjem. Za kvadratni meter avalske ceste Jobi 260 Din. Izvršitev gramoznega temelja je dalo v zakup neki zagrebški tvrdki po 55 Din meter, asfaltiranje pa izvršile v svoji režiji, kar ga stane največ 80 Din po kvadratnem metru (v mestu stane samo 70 Din). Tako ima pri kvadratnem metru najmanj 125 Din zaslužka. Podjetje dela z iznosnimi stroji, za katere je plačalo za tri leta 887.000 Din. To da bi bila morda še lažje storiti mestna občina sama, ki bi tako sama vstopila v svoj blaginje 125 Din pri kvadratnem metru, namesto da jih je izgubila.

končno pa se govori še o načinu, kako se je oddala mestna električna centrala v zakup neki skupini švicarskih bank, in se

trdi, da je to storilo zato, da bi mestna občina dobila »osojilo pet do šest milijonov dolarjev in da se je v to svrhu potvrdil zapisnik izredne seje občinskega odbora 19. junija 1929. leta, v katerem po trditvi g. Santic'a ni bilo niti govora o omejenem posojilu in tudi ne o kakih drugih okoliščinah zvezi s to koncesijo, za katero se je potegovala tudi neka znatna celniška skupina bank. S to stvarjo da je beograjska občina oškodovana za približno 122 milijonov. G. Milan Santic končno izjavlja, da za vse te trditve prevzame vsako odgovornost.

Tako ima »Beograd zopet svojo afero in v beograjsko javnost pričakuje z največjim zanimanjem kakšen bo njen konec.

Iz mariborskega gledališča

(»Aladin«)

Po znani pravljici »Aladin in čarobna svetiljka« je priredil G. Raeder komično igrjo, ki jo je poslovenil v mestoma netočnem in nepravilnem jeziku, ki mu nedostaja sočnosti originala, igralec D. Gorinšek.

V stvari sami pogrešamo poleg pomanjkanja etične zasnove še zadostnega razloga za nadaljnja dejanja. V orientalskem okolju, kjer je dobrodošla vsaka priložnost za svetkovanje in kjer je brezdelje etična vrednota kontemplativnega življenja, je stvar seveda povsem v redu.

Srca naših malikov so se širila, oči so jim pa žarele ob tolikem bajnem razkošju, ki ga je umel na tako preprosti način pričarati v izredno skrbni režiji g. H. Tomašić. Lepa zamisel in skladnost scene, stilno po g. Ussarju prav posrečeno naslikanih kulis, kostumov, orodja, orožja, godbe in plesa (gđ. E. Kovačeva), sta odlikovali uprizoritev, ki dela čast našemu gledališču, ker v plemenitem prizadevanju dostojno dokumentira vso resnost Goethejevega mnenja, da je za otroka najboljša baš zadostno.

V šegavi nagajivosti, polni fantovske razigranosti, je podala naša priljubljena igralka g. Šavinova Aladina. Mati ge. Dragutinovičeve je očitovala vse vrline skrbce materinske ljubezni. Vsi drugi posebejbeni rekviziti pravilice so mladi publiki zelo ugajali: sijajna prikazen čarodeja po g. Furjanu, res vsa v maski in govoru čarobna princeza gđ. Kraljeve, smešni sultan g. Tovornika, Bambo g. Gorliška, veliki vezir g. Nakrsta dobri duh gđ. Fratrikove, učinkovite prikazen zlega duha g. Blaža, preplepe sužnje gđ. Starčeve, Černotove, Križajeve ter znameniti opodslanci gg. Tomašića, P. Kovića in Medvedića.

Ta predstava je tudi nam pričarala utrinek nekdanje otroške sreče, ki nam je storila tako nebeško sladko in neizprosni. sivi vsakdanjosti. A — c.

Opereta »Kakor v starih
časih« v Tržiču

Tržič, 11. decembra.

Lansko sezono sta se strnila pevski zbor Bralnega društva in sokolski oder ter uprizorila lažjo Dietrichovo opereto »Kakor v starih« — tako mladici in sta dosegla lep uspeh. letos pa so se zagrnili pridni igrarji v dokaj trši oreh in tako smo videli na odru drugo opereto »Kakor v starih časih«, ki so jo lansko sezono dajali v Mariboru in pred vojno celo v Ljubljani. Besedilo k tej opereti, ki obravnava mično ljubezensko zgodbo iz starih časov romantike, je napisal Bruno Hardt, uglasbil pa jo je Robert Stolz. Muzika je lahka, melodijozna in vendar polna. Opereta je bila v vsakem oziru skrbno pripravljena, za vsako ulogo so znali izbrati pravega pevca in igralka. Vsa je storiť svojo dolžnost z velikim veseljem in zasluži po no pohvalo. Se prav posebno pa je ugajala Podkornica, ki jo je podala gđ. Čapčanova z vsem svojim temperamentom naravnost vzorno. Njen partner g. Osebek je žel za svoj posrečen nastop pohvalo pri odprtem odru Glavna vloga je bila v rokah gđ. Maljave Anice, ki je zaigrala ljubko Angeo silno posrečeno, njen drug luv g. Stoparja je bil odlično kot vedno. Koketa Hortenza gđ. Osebkove je bila v pevskem pogledu prav dobra, morda najboljša od vseh nastopajočih pevcev. Da je bil odru bogataš pl. Zvončič, ki ga je igral g. Bocak, ni treba še posebej omenjati. Za dobro zabavo je poskrbel Pepik Pijhoda, katerega je igral g. Peter prav nepriljudno in z velikim uspehom. Nastopi mladih deklic in njihovih kavalirjev so bili dobri ne škodovali bi jim pa še malo več živahnosti in razgibanosti. Nad vse ljubke pa so bile štiri žive lutke, ki so prav korajžno zapele in zaplesale in dobile pohvalo pri odprtem odru. Skratka, opereta je bila v vsakem pogledu posrečena in bo še in še napolnila obširno Sokolnico Orkester, 4 prve, 3 druge violine, klavir, čelo, bas in udarala, je bil pod vodstvom g. Kernca svoji nelahki nalogi popolnoma dosegel in je prav diskretno spremljal vse točke.

Nove kulise je za to opereto naslikal po lastni zasnovi g. Šter Blaž, samonikel in mnogo obetajoč slikarski talent, ki bi primerno izšolan gotovo v vsakem gledališču uspel.

Občinstva je bilo na predstavi od vsepovsod in vse po no do zadnjega kotička. Predstava je silno ugajala, čeprav je bila prva pavza le malo predolga. No, pri režiji se bo vse to popravilo, prva nervoznost bo izginila in vse bo teklo gladkeje. Naše posebne čestitke za uspešno prirediteljev veljajo režiserju g. Engelsbergerju in dirigentu g. Kerncu. Vsa čast!

Opereta se ponovi sedaj dve tedni za zaporedoma in obakrat popoldne, takoli da se zunanji obiskovalci lahko pripeljejo s popoldanskim vlakom in odidejo z večernim zopet domov. Predstava zasluži mnogo brojen obisk.

Izjava

Z ozirom na številna vprašanja iz vrst občinstva, tičočna se napovedanega simfoničnega koncerta v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja dne 17. t. m., izjavljam: Datum in spored koncerta sem pravčasno, t. j. začetkom oktobra prijavil na merodajnem mestu, nakar je bil tudi objavljen v listih. Orkestralno društvo, čigar dirigent sem, je v svojih nastopih letos glasbo sklepa odbora Filharmonične družbe vezano pri izvajanju simfoničnih koncertov na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani. V svrhu zaščite svojih interesov sem primoran izjaviti tem potom, da me za izostanek slavnostnega koncerta ne zadene nobena krivda, kar bo mogel vsakdo potrditi, ki je zasledoval moje tozadevno delo. L. M. Škerjanc.

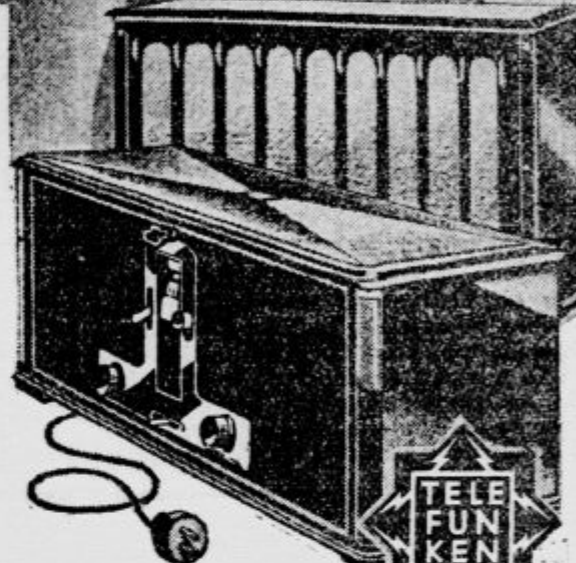

Godba vseh narodov v radiu s

TELEFUNKEN 40

Evropa — prejemni aparat z volilcem postaj s TELEFUNKEN-ovim zvočnikom ARCO-PHON.

Jugoslovensko Siemens d. d., Ljubljana, Dunajska cesta 1 b

TELEFUNKEN

Najstarejša izkustva.

Najmodernejša konstrukcija.

Socialno delo škofjeloškega Sokola

Škofja Loka, v decembru.

Nedavno smo poročali o obdarovanju škofjeloške šolske mladine po agilnih Sokolščah in že smo v prijetnem položaju, da obvestimo javnost o globoko socialnem činu, ki ga je izvršil povodnik Miklavževa večera domači Sokol.

Ze pred tedni je bil sestavljen odbor delavnih sester z gđ. Wrischerjevo na čelu, ki je z nesebičnim in delavnim pokretom pripravil sokolski mladim darov nad vsako pričakovanje Obdarovanih je bilo 37 ženske dece, 55 moške dece. 18 ženskega naraščaja in 18 moškega naraščaja; skupno 128 otrok. ne vstevši kopice najmlajših, ki ob pogovoru s sv. Miklavžem tudi niso odšli praznih rok. Darovi, katerih vrednost je znašala okoli 3500 Din so bili uvideno premissljeno in preudarno porazdeljeni med fante in dekleta. Gojenice so prejele vsaka po 6 robecev gojenice srajce in spodnje hlače; moška deca srajce, klobuke, nogavice čevlje; deklice pa obleke, predpasnike, perilo, mladinske knjižice in čepice. Peciva slašice in sadja vseh vrst pa je bilo za vse.

Škofjeloški Sokol ki se tako globoko uveljavlja v vseh panogah društvenega pokreta, ne izveziš socialnega, zasluži vse priznanje in pohvalo.

Ne gre pozabiti poleg ostalih sodelavk s Horvatove Lebnove in Pecherjeve, ki so s pravo sokolsko ljubeznostjo ustvarile malčkom tako lep dan. Hvala jim! Enaka zahvala v imenu Sokola vsem dobim srecem, ki so kakorkoli pripomogle da je napravila prireditel otrokom obilo veselja.

Šolske zgradbe v Prekmurju

Dol. Lendava, v decembru

Z največjim občudovanjem zasledujemo naraščanje impozantnih šolskih zgradb v raznih krajih naše banovine onstran Mure. Ta gradbena podjetnost slovanskih občin mora zadiviti vsakogar. Občudovanje je tem večje, ker grade šolske palače tudi razmeroma gospodarsko šibke podeželske občine Slovensko ljudstvo ni bogato, slovenska zemlja komaj preživlja slovenskega kmeta, a želja po izobrazbi in napredku je tako močna, da žrtvuje slovanski seljak ogromne finančne žrtve za zgradbo prosvetnih domov. To je znak visoke kulturne stopnje.

Ko opazujemo in zasledujemo to naprednost in požrtvovalnost ter podjetnost slovanskih občin v časopisnih poročilih in gledamo veličastne hrame ljudske kulture, ko nas zadivlja delavnost in vnema občinskih mož, se nam neprestano vsiljuje vprašanje: kako pa je s to zadevo v Prekmurju?

Slovensko zemljo so že do sedaj krasila lepa šolska poslopja. Ni je najbolj zakonit in samevajoče občine, kjer ne bi stala lepa šola. Kako vse drugače je v tem pogledu pri nas v Prekmurju! Nesrečni magdžarski sistem enorazrednih šol je povzročal, da so pri nas gradili kolibe, ki niso ličile šolam. Vaska vas imej šolo, to je bila zahteva, pri tem pa so ni oziralo na to ali tahta šola odgvarja vsem zahtevam dobre šole, ni se oziralo na to, ali bo ta šola rodila uspehe na znotraj in na zunanaj, pa tudi ne na ekonomijo v gospodarstvu naših občin. Tako stojimo danes pred dejstvom, da današnje šolske zgradbe, vsaj v ogromni večini, ne odgovarjajo šolskim svrham in niso več uporabne. Z redko izjemo se morajo skoraj povsod zidati nove šole ali sedanje temeljito preurediti in povečati. Veliki izdatki, ki bodo potrebni pri teh zidavah, strašijo ljudstvo že vnaprej in povsod med narodom se opazuje nerazpoloženje napram šolstvu, pa tudi učiteljstvu. Krivdo za to pa je iskati v preteklosti, v sistemu enorazrednic. To naj bo nauk za bodočnost: to bodi opomin, da se danes ne store iste napake, iste pogreške, ki bi se masčevale nad znananci.

Zidanje šolskih poslopjij p vsem Prekmurju je posalo naš šolski problem. Kakor je treba vsak problem proučiti, preden se pristopi k njegovi izvedbi, tako je treba temeljito proučiti tudi ta naš problem. Najti je treba način, kako se bodo z manj-

šimi stroški postavile vsem zahtevam časa odgovarjajoče moderne šolske zgradbe. Nujna je zahteva, da se povsod, kjer so le dane možnosti, združi več vasi v en šolski okoliš. Tako gospodarsko jak šolski okoliš naj zgradi šolo in jo vzdržuje v smislu zahtev moderne šole, ki bo služila številnim generacijam. Terenske razmere take združitve naravnost zantevajo, delovanje in uspehi take šole in pa finančna stran pa se ne dasta niti od daleč primerjati z današnjim stanjem.

Naše občine se nekako branijo zidanja, kar je v današnjih casih razumljivo, z druge strani pa vredno obojanja. Nikakor ne moremo iti mimo dejstva, da baš naše večje občine, nekaki centri, imajo takšne šole, da jim le te ne delajo »ati. Tu prednjačita naši mesti Sobota in Lendava. Res je, da so šole v obeh mestih čistitljive starosti, ki so dokončale svojo življensko nalogo. Zgradba novih šolskih poslopjij v obeh mestih je skrajna nujnost. Nič drugače ni v drugih krajih, kakor: v Turnišču, Crensovcih, Dobrovniku, Bogojini, Martijunchi, Tišini, Sv. Jurju itd. Težka je gospodarska in finančna kriza v naših občinah, vendar si moramo postaviti za vzgled občine onstran Mure, kakor je zgoraj rečeno. Ne sme se nas prijeti maček nasprotnikov kulture, nasprotno, pokazati moramo, da si želimo napredka in obče prosvetljenosti, ki nam jo ustvarja baš šola. Občine morajo pokazati dobro voljo, pristojne oblasti polno razumevanje in država mora prisločiti na pomoč vsaj s skromnimi denarnimi sredstvi in v nekaj letih bodo tudi našo krajino krasile lepe šolske zgradbe.

Smrtna nesreča pri delu

Trbovlje, 13. decembra.

Danes okrog 11. dopoldne se je zgodila na nakladalni rampi tukajšnje cementarne strašna nesreča. Cementarna je opremljena z najmodernejšimi napravami, zato sedaj ni treba več prevažati cementnih vrec po dolgi progi od cementarne do rampe v vozčkih. Posebna naprava na komprimiran zrak piha produciran cement v veliko betonsko napravo, kjer se potem po mehaničnem potu polnijo cementne vrece. Od tam se odpravljajo napolnjene vrece s transmijsko napravo v vagono.

Pri tem delu je bil zaposlen 25letni delavec Ivan Drogenik. Na še nepojasnjen način ga je zgrabila transmijska naprava in ga potegnila med kolesje. Na strašen krič ponesrečenca so prihiteli njegovi variki: ki so ustavili pogon in rešili ponesrečenca izmed kolesja. Poklican je bil reševalni voz, da odpelje nesrečnika, ki ga je stisnilo kolesje čez prsi in trebuh. v rudniško bolnico, toda »ponesrečenec je že med transportom podlegel hudim poškodbam.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20

Nedelja, 14. ob 15.: Utopljenca. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20.: Gospa ministrica. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 15.: Zaprto.

Torek, 16.: Sen kresne noči. D. Slavnostna predstava na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Sreda, 17.: Zaprto.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20

Nedelja, 14. ob 15.: Hasanaginica. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 15.: Zaprto.

Torek, 16.: Zaprto.

Sreda, 17.: La Mascote. E.

SENTJAKORSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20

Nedelja, 14.: Revna ko cerkvena miš.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Nedelja, 14. ob 15.: Aleksandra. Kuponi. — Ob 20.: Gospa ministrica. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20

Ponedeljek, 15.: Lutka. Gostovanje mariborskega gledališča.

Belokrajinski vlomilec Mausar pod ključem

Pravi, da je vse razdal, kar je nakradel, in da piše svoje spomine

Črnomelj, 13. decembra.

Večkrat smo že poročali o drznih vlomih, ki so se več let redno ponavljali po belokrajinskih zidanicah, pa tudi po vaseh. Posebno je trpel na takih vlomih vinorodni Stražni vrh in prijazna semiška okolica. Ni ga bilo tedna, da se ne bi pojavil nov vlom. Vlomi so se vršili vedno le ponoči in pokradeno je bilo po navadi vino, jestvine, žganje — pa tudi obleka in posteljnina in druge stvari ki so bile v zidanicah.

Ljudstvo je bilo zbegano in marsikdo, ki je dal vrata svoje zidanice po vlomu močno popraviti, je končno vsako nadaljnje popravilo opustil in pustil vrata odprta, ker ni nič pomagalo proti drznim vlomilcem.

Splošno je bilo znano, da je glavni vlomilec domačin Mausar iz Rodin pri Črnomlju s svojimi pomagači, Musarja pa le ni bilo mogoče ujeti, dasi ga je orožništvo cele noči zasledovalo. Izdati pa se ga ni upal nobeden, ker so se ljudje bali maščevanja.

V četrtek je pa orožniški postaji v Črnomlju nekdo ovadil, da spi Mausar na nekem hlevu v Rodinah. Takoj sta se pripeljala dva orožnika in en policist z avtomobilom na lice mesta in zalotili so Mausarja trdo spečega v krmi na hlevu, kjer so ga uklenili. Mausar je bil namreč pijan, kar je pozneje sam izjavil. Seveda je prav debelo pogledal, toda ko je videl, da nič ne pomaga, se je vdal v svojo usodo in se dal z avtomobilom prepeljati do orožniške postaje v Črnomlju, kjer je dal naslednjo izjavo:

»Vjeli ste me, ker sem bil pijan in čital sem, da 70 odstotkov vlomilcev in banditov pade v roke pravice v alkoholnem stanju. Čital sem to, ker rad prebiram knjige, ker sem inteligenten in ne čudite se. Če vam povem, da sedim večkrat v boljši družbi: Pišem tudi knjigo o svojih doživljajih. Obešen ne bom, ker nisem niti lasa skrivil nobenemu človeku. Lahko bi jih več pobil, ker sem vedel, da me nameravajo nekateri izdati, toda moja vest mi ni pustila tega storiti. Jaz imam dobro dušo. Denarja nisem kradel, imel sem le veselje do blaga, do jedi in do pijače. Posebno sem užival, ko sem videl, da me zasledujejo in vendar ne morejo ujeti. Kar sem pokradel, sem vse razdelil. Prepričani pa bodite, da mnogo vlomov in tatvin, ki so jih drugi zagrešili, pade na moj rovaš.

Mausar je lep, močan in visok dečko in je imel več ljubic, pri katerih je imel tudi varno zavetje. Tudi je dosti naobražen in govori več jezikov. Zbežal je pred par leti iz zaporov novomeškega sodišča in se od takrat skrival po hostah, ponoči pa po oddaljenih selih, kjer je v veselju družbi svojih pomagačev in svojih ljubic užival nakradeno blago. Včasih, ko so mu bila tla že prevročna, je za nekaj časa izginil neznanu kam.

Ljudstvo je imelo pred Mausarjem strah, dasi ni dejansko nikomur nič žalega storil. No, sedaj je vlomilec na varnem in marsikdo bo imel bolj mirno spanje. Seveda bodo pa oni, ki so mu pomagali in ga skrivali, imeli tudi opravka s sodiščem.

Včeraj so Mausarja uklenjenega eskortirali v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu in množica radovednega ljudstva se je zbrala, ko je zvedela za njegov odhod.

tudi kopališče, je imelo, kakor znano, v letošnjem letu precejšen deficit. Toda prišlo je na pomoč bankarska uprava in Zveza za tujski promet, ki se pokaže vedno tam, kjer je treba. Prva ga je podprla z zneskom 10.000 dinarjev, a druga s 5000 dinarji. Treba bi bilo, da se zavemo tudi lokalni tujsko-prometni interesi, sivi svoje dolžnosti napram društvu in ga podpro, da bo navzlic prvim skrbem njegova bilanca zaključena z razveseljivimi aktivami.

Zemeljski usad na Orleku

Zagorje, 13. dec.

Pred dobrim mesecem smo na tem mestu opozorili oblasti na nevarnost, ki jo predstavlja obsežni zemeljski usad na Orleku, malem naselju severno Zagorja. Tedaj smo prosili komisijo, naj bi ugotovila vzroke premikanja, več tisoč kubčnih metrov vsebujočega usada. Predlagali smo, da bi se z ozirom na nevarnost, ki preti poslopjem in zemljiščem posestnikov Gornjega, Bučevca, Starkija in Železnika, pravočasno ukrenilo potrebne korake tako glede takojšnje odprave, kakor tudi faktorja, ki naj bi povzročili nastalo škodo. Kljub opozorilu v časopisju, navzlic nujnim prošnjam, ki smo jih prizadeti pošiljali na vse mogoče strani, je vse ostalo pri starem. Ne! Prekrižanih rok moramo gledati, kako nevzdržno nam podzemna sila odnaša ped za pedjo, pretvarjajoč prej rodno zemljo v razorano neuporabno ledino. Bučevčeva hiša, ki ima v tleh in zidovju široke in globoke razpoke, je najbolj ogrožena in se more vsah hip zrušiti na svoje stanovalce. Sedaj ob deževju in menjavanju vremenskih prilik postaja opasnost, ki bo dosegla svoj višek spomladi, vse bolj tegobna.

Skraini čas je torej, da se poklicana oblast zgane in prihiši s svojimi sredstvi na pomoč. Upamo, da ta naš poziv to pot ne bo zaman. Sedaj je še mogoče odvrti večje zlo, jutri bo morda že prekasno.

Prizadeti posestniki.

Požar upepelil dom

Poljčane, 13. decembra.

V prijaznem Gabrniku pri Poljčanah je do tal pogorela hišica bivšega oskrbnika podružnice šentjurske kmetijske šole Ivana Vergleza. Oskrboval je na Boču pri Miklavžu devet let podružnične pašnike, živino in gospodarska poslopja. V teh letih si je toliko pritrgal od ust, da si je zamogel kupiti spodaj v Gabrniku majhen dom.

Pred dnevi se je ravno vselil vanj, ho-

Izreden uspeh naše živinoreje

Orjaška vola je vzredila posestnica gospa Marija Kac v Šmartnem pri Slovenjgradcu. Vola sta težka 2100 kg in sta sedaj v posesti slovenjgraškega mešarja g. Kuharja.

teč se zdaj, ko nima več službe pri družbi, tam za stalno naseliti s svojo nemalo družino.

Pa pride nesreča in to celo pri belem dnevu. Na sedaj nepojasnen način je začelo goreti pri zadnjem koncu, kjer je bilo polno suhe krme. Žena je bila sama doma in ko se je prav zavedla, je bilo že vse v plamenu, kajti hiša je bila lesena in streha slamnata, vode pa tudi nikjer da bi se kaj pogasil. Ljudje so sicer pritekli na pomoč, a niso mogli nič več pomagati. Zgoraj je hiša in dobesedno vse v njej: postelja, omare, obleka, skratka vse, prav vse. Dalje ves živžev, koruza, fižol, krompir itd. Rešili so le svinjo. Žalostno je tudi to, da je prišla ravno v tem času domov tudi hčerka, ki služi v Zagrebu, in je tudi njej vse zgorelo.

Uboga družina, ki si je hiško kupila pred tremi leti, je sedaj brez strehe, obleke in živeža ter prosi usmiljene za pomoč.

Novice iz hrastniške kotline

Hrastnik, 13. decembra.

Tragične smrti je umrl rudar in lastnik male hišice Melhijor Metere v Studenih nad Hrastnikom. Zaradi tragične smrti hčerke se je nesrečnemu že v spmoladi zmrčil um in so imeli domači z njim velike težave. Večkrat je ušel iz hiše, zlezal na streho ali pa se plazil po bližnjih pečinah. Tako je moralo biti tudi usodnega dne. Po dolgem iskanju so ga našli mrtvega na dru rudniškega kamnoloma. Najbrž je hotel po stezi visoko nad kamnolomom, pa mu je spodletelo in je padel kakih 20 m globoko. Pokopali so ga v Dragi in obžalujejo mnogi prijatelji in znanci njegovo tragično usodo.

Letošnje miklavževanje je vzel v roke krajevni šolski odbor in so razna društva opustila svoje prireditve. To je bilo jako hvaljevredno, ker je bila prireditev krajevnega šolskega odbora že popoldne in zvečer niso hodili otroci po cestah od ene do druge take prireditve, kakor je bilo doslej v navadi. Poleg praznika Sv. Barbare na Dolu je bil tak praznik tudi v naši kapelici, kjer so postavili rudarji svoje zaščitni originalen oltar iz premoga.

Dobili smo nove tablice hišnih števil in je bila prva urbita na občinski hiši. Hišne posestnike se opozarja, da so dolžni prevzeti te tablice, k se dbe v občinski ekspozituri po 24 Din. Če jih kdo ne prevzame sam, bo pritrjena tablica na njegove stroške.

Jutri v nedeljo uprizarjo Sokol na Dolu tridejansko dramo »Vrtinec«. Naš kino Narodni dom pa predvaja zanimivi film. Novodolsko šolo je posetil te dni prosvetni šef g. dr. Lončar ter se jako pohvalno izrazil o stavbi in njeni opremlitvi.

Najmlajši hrastniški gasilec

Je Josko Dolinšek, sinček navdušenega in za gasilstvo zaslužnega društvenega poveljnika in župnega podnačelnika trboveljske gasilske župe ter vnetega javnega

delavca g. Avgusta Dolinška v Hrastniku. Dečko ima nekaj nad 5 let in ima gasilsko vmeno najbrže v krvi kot vnuk pokojnega hrastniškega gasilskega načelnika g. Jožeta Dolinška.

Trboveljski občinski proračun

Trbovlje, 11. decembra.

V torek se je vršila proračunska seja občinskega odbora. Sejo je vodil g. župan Vodusek, ki je uvodoma poudaril, da je imel pri sestavi proračuna pred očmi težko gospodarsko krizo, ki vlada v Trbovljah. Proračun je sestavljen v znamenju štednje, vendar pa mora upoštevati najnujnejše potrebe in zadostiti odlokom oblasti. Pregledala sta ga ožji gospodarski in finančni odsek. Prosi, naj bi se vzel proračun resno v pretres in se pri tem upoštevali razlogi, ki jih je navedel. Proračun je bil davkoplačevalcem na ogled, a ni bilo proti njemu nobene pripombe.

Poročevalec g. Pavlin je v daljšem govoru objasn timerično gospodarsko stanje naših davkoplačevalcev, katerim ne smemo nalagati novih bremen, ker so že itak preveč obremenjeni. Predložil je skrbno izdelan načrt, po katerem bi se lahko zadostilo najnujnejšim potrebam, to je zidavi šole in vodovoda v Hrastniku, ne da bi bilo potrebno najeti posojila, katerih obresti bi občutno obremenjevale občino. Po njegovem načrtu bi si občina prihranila 4 — 5 milijonov dinarjev na obrestih. G. Pavlin je predlagal, da se razpravlja najprej o tem njegovem načrtu, kajti šele potem se lahko razpravlja o proračunu, kateremu je podlaga ravno njegov načrt.

O načrtu se je razvila živahna debata, katere so se udeležili posebno Hrastničani, ki so v principu soglašali z načrtom, vendar pa so hoteli imeti garancijo, da se bodo projektirana dela tudi v resnici iz-

Zaupaj Tvojim lepim zobém

oni Ti ostanejo trajen
in važen pridevek
lepote, ako za njih
nego upotrebljavaš

Sargov
KALODONT
Lepši zobje

vršila. G. Pavlin je stavil predlog, ki vsebuje vse garancije, nakar so Hrastničani osvojili ta načrt, ki je bil soglasno sprejet.

Pred razpravo o proračunu je prečital g. župan Vodusek okrožnico banske uprave, ki daje občinam natančna navodila glede sestave občinskih proračunov.

Proračun je bil prečitani po odstavkih in se je o vsakem odstavku vršila tudi debata. Sprejet je bil soglasno, kakor ga je predložil g. župan, samo pri nekaterih postavkah so se izvršile manjše spremembe. Tako n. pr. je bila ustavljena nova postavka 20.000 Din za bolniške stroške s romanim občanom in prispevek za družinske podpore vojaških obvezancev se je zvišal od 5000 na 7000 Din. Pri postavki o pokojninskem zavarovanju obč. uslužbencev je predlagal g. Plavšak, naj bi se razmišljalo o tem, da se ustanovi za občinske uslužbence poseben pokojninski fond. G. županu se naroča, da se o tej zadevi informira, če je izvedljiva.

Pri poglavju javna dela predlaga g. Arnsčak, naj bi se napravilo v Hrastniku na tržnem prostoru javno stranišče. Predlog

je bil sprejet.

Proračun izkazuje 4.915.370 Din izdatkov, kritje pa znaša 240.010 Din. Primanjkljaj se bo kril s 101 odst. dokladami na državne neposredne davke in z občinsko trošarino in sicer: na 1 liter vina 1 Din, na vinski most 0.50 in na pivo 0.60 Din od litra; od litra poslanega žganja 7.50 in od hektolitrske stopnje alkohola, špirita, žganja, ruma in konjaka po 10 Din. Proračun je bil sprejet soglasno.

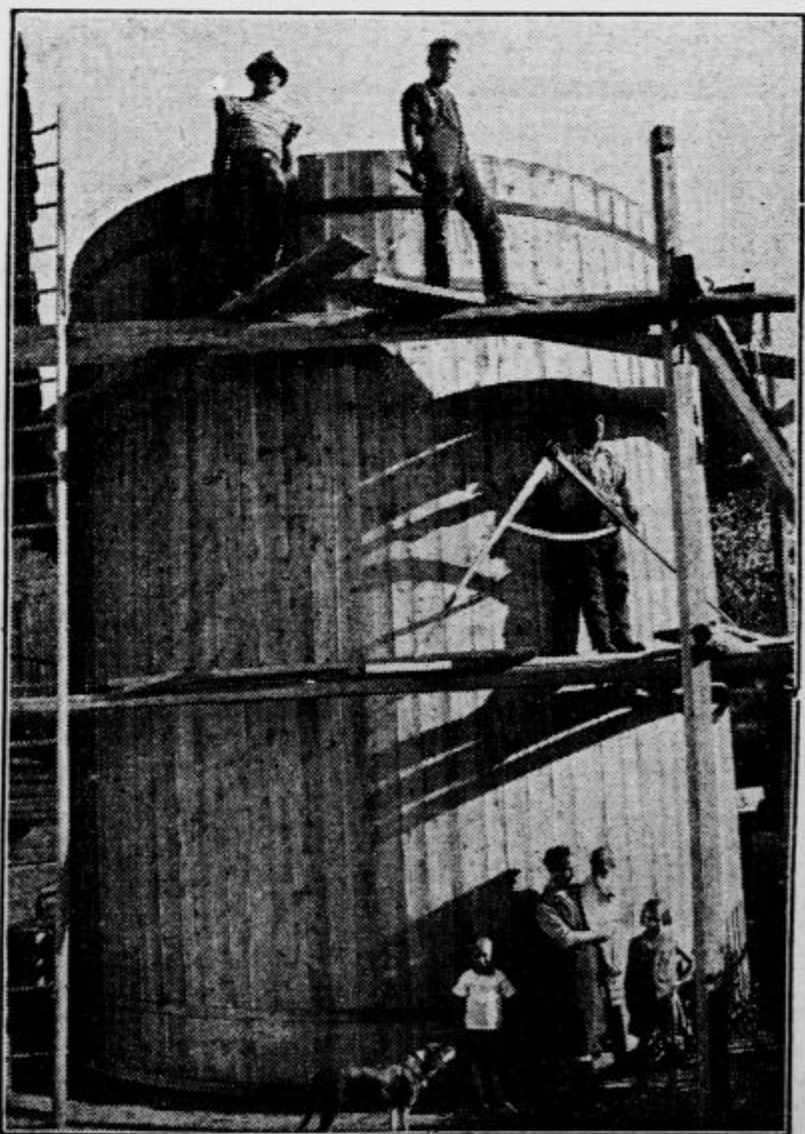
G. Pavlin je podal poročilo tudi o občinskih gospodarskih podjetjih in občinskem ubožnem zakladu, o katerih bomo posebej poročali.

Pri slučajnostih se je obravnavala tudi prošnja »Zadrugne knjigarnice«, ki sta jo podpisala gg. dr. Jenšterle in kaplan Boštele, za ustanovitev knjigarne. Poročal je katehet g. Ratej. Občinski zastop sklene priporočati dovolitev iste.

Ker je bil dnevni red izčrpan, se je zahvalil g. župan Vodusek g. Pavlinu za njegovo stvarno in vsestransko strokovnjsko sestavljeno poročilo ter vsem ostalim odbornikom za uvidenost, ki so jo pokazali tekom proračunske razprave.

Redek izdelek naše domače obrtni

To sliko nam je poslal iz Škofje Loke sodarski mojster g. Andrej Potočnik. Ta kad je res redko delo. Za njo se je porabilo 19 m³ mecesovega lesa in 970 kg železa, izdelana je v Škofji Loki za Združene papirnice v Goricanah ter vsebuje 160.164 litrov.

Domače vesti

* Zanimanje za knjige Vodnikove družbe je tako veliko, da je prva naklada »Vodnikove pratike« želela. Ker pa je popraševanje po knjigah VD še vedno veliko, se je družbin odbor odločil, da priredi drugo izdajo »Vodnikove pratike«, ki izide v kratkem. Druga izdaja bo seveda obsegala samo nekaj sto izvodov. Kdor bi torej še hotel imeti letošnje knjige, naj se nemudoma prijavi odboru po dopisnici ali pa najbližjemu poverjeniku in pošlje članarino v znesku 20 Din (odnosno 27 Din po pošti), ker drugače kasneje knjig sploh več ne dobi. Ekspedicija knjig se je zaključila in poverjeniki imajo letošnje knjige že v rokah.

* Nov rudniški inženjer. Na montanistični visoki šoli v Leobnu je 9. t. m. napravil g. Ciril Podkrajšek iz Ljubljane državni inženjerski izpit. Čestitamo!

* Premesežen je iz Kragujevca v Ljubljano železniški državni mojster Ivo Tarmann. G. Tarmann je bil v Kragujevcu namestnik predsednika kulturnega društva »Triglava« in agilen društveni delavec.

* Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3, ima v zalogi novosti iz francoske književnosti, povesti, primerne za mladino, in slikanice. Sprejemne naročila na »Illustration«, »Jardin des modes« in vse druge časopise in revije. Na prodaj ima tudi Cankarjevo »Moje življenje« v italijanskem prevodu.

* Službeni list kr. banske uprave Dravske banovine objavila v 43. številki: zakon o državnih policijskih izvršnih uslužbenih; zakon o žandarmeriji ter razglas o opravljanju občinskih blaginjskih poslov v občinah Dravske banovine. Kraljevska banska uprava je v smislu zakona o zdravstveni zaščiti učencev imenovala za člane banskega odbora fonda za zaščito učencev: dr. Dragotina Lončarja, načelnika oddelka za prosveto; dr. Ivana Pirca, direktorja Higijenskega zavoda v Ljubljani; dr. Ivana Jurečka, zdravstvenega inspektorja banske uprave v Ljubljani; Josipa Mazija, vršilca dolžnosti direktorja I. dr. realne gimnazije v Ljubljani.

* Stolietnica postanka kneževine Srbije. Včeraj je poteklo sto let, ko je bil v Beogradu objavljen »Hatišerif« sultana Mahmuda II. Hatišerif je bil slovesno prečitán na kraju, kjer stoji danes cerkev sv. Marka. Z njim je bilo objavljeno, da sultan Mahmud II. priznava dotadanemu beograjskemu pašaluku neodvisno notranjo upravo in ga pretvarja v vazalno kneževino Srbijo. Kakor znano sta letos praznovali stolietnico samostojnega državnega življenja tudi Grčija in Belgija.

* Zgodovinsko društvo v Mariboru je sklenilo izdati poleg »Časopisa za zgodovino in narodopisje« veliko posebno publikacijo: Umetnostni spomeniki celjske dekanije. Veliko delo je izpod peresa konservatorja g. dr. Marolta v Celju in bo obsegalo okoli 30 tiskovnih pol velikih osmerke in vsebovalo nad 200 fotografij umetnin iz Celja in okolice. Delo, ki je že šlo v tisk, bo predstavljalo na eni strani sodelovanje z Umetnostno zgodovinskim društvom v Ljubljani, ki je že izdalo kamniške umetnostne spomenike in ki izdaja sedaj vrhniške, na drugi strani in predvsem pa nadaljevanje dr. Stegenškovih del iz predvoje dobe. Ko stopa Zgodovinsko društvo v Mariboru za novo veliko posebno publikacijo pred našo javnost, pričakuje, da bo ona podprla njegovo delo in počastila spomin pokojnega dr. Stegenškega najlepše s tem, da poseže v kar največjem številu po novi umetnostno zgodovinski knjigi.

* Brazilija je prepovedala priseljevanje. Po vestih iz Rio de Janeira bo braziljska vlada v kratkem izdala odredbo o začasni prepovedi priseljevanja v svrhu zaščite domačega prebivalstva in ublaženja gospodarske krize.

* Veliko obrtniško zborovanje v Središču ob Dravi. V nedeljo 28. t. m. bo priredila Zveza obrtniških društev Dravske banovine v Celju veliko obrtniško zborovanje v Središču ob Dravi. Zborovanje je namenjeno v prvi vrsti društvom iz območja Središča, Sv. Bolfenka pri Središču, Beltincev, Ljutomer, Ormoža in Ptuja.

* Naši v Ameriki. V državi Wisconsin je do 90 vrsto let pred sodiščem in pri drugih oblastvih zastopal slovenske rojake Italijan Ob priliki velikega protestnega shoda v Milwaukee je bila na jugoslovenskega

konzula v Chicagu naslovljena spomenica, v kateri se je zahtevalo, naj konzulat takoj ukrene potrebno in odvzame pravno zastopstvo v jugoslovenskih zadevah Italijanu, Uspeh ni izostal. Konzul je želji naših rojakov ugodil in za pravnega konzularnega zastopnika v državi Wisconsin imenoval agilnega narodnega delavca slovenskega odveta Albina Glojka. — V Marylandu, približno 30 milj oddaljeno od Washingtona, se nahaja slovenski farmar Anton Arh, doma z Notranjskega, ki se v glavnem peča z rejo kokoši. Nad 3000 kokoši se nahaja na njegovi farmi, ki je popolnoma moderno urejena. — V Dodgeville je nenadoma umrl rojak Josip Mervar star 57 let. Pokojnik se je udeležil špansko-ameriške vojne leta 1898. V Ameriko je prišel pred 45 leti. Večinoma je delal na farmah. Zapušča ženo, 15 otrok in 4 vnuke. — V Clevelandu je umrl Ignac Strumbelj, star 41 let in doma z Vinkovega vrha pri Žužemberku. Zapušča ženo in štiri hčere. V Ameriki je bival dvajset let. — Istotam je preminila Marija Eberweinova, rojena Turšičeva, stara 40 let, po rodu iz Dvorske vasi na Dolenskem. Zapušča moža, dve hčeri in sina.

* Novi grobovi. Na Koroški Beli je umrla ga. Jožefa Potočnikova, rojena Gašperinova, v visoki starosti 89 let. Pokojnik so pokopali včeraj na domačem pokopališču. — V ljubljanski splošni bolnici je umrl g. Adolf Tarmann uradniški zavarovalne družbe »Jugoslavije«. Pogreb bo v ponedeljek ob 14. — V Lukovici pri Domžalah je umrl veterinar v posestnik Franc Pungartnik v starosti 47 let. Pogreb bo v ponedeljek ob 10. na pokopališču na Brdu. — V Mariboru je umrl g. Martin Gajšek, veletrgovec in hišni posestnik. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob 15.30. — Pokojnikom blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* Radiotelefonija na jugoslovenskih ladjah. Uprava Jadranske plovidbe je sklenila, da na svojih ladjah uvede radiotelefonijo. S temi aparati se bo lahko govorilo z vsemi agencijami družbe, privatno in s posameznimi drugimi parobrodci.

* Anglesko-jugoslovenska otroška bolnica. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je odobril pravilnik anglesko-jugoslovenske otroške bolnice s sedežem v Beogradu. Ta bolnica je privatna institucija s pravico javnosti. V bolnici se bodo zdravile razen tuberkuloznih, spolnih in duševnih bolezni vse vrste bolezni, sprejemali pa se bodo v prvi vrsti siromašni otroci do 14. leta starosti.

* Temeljito čiščenje med beograjskimi peki. Posebna občinska komisija, ki je od maja letos pregledovala beograjske pekarije in prodajalne kruha je te dni sestavila poročilo. V območju beograjske občine je 359 pekarij in dve tovarni kruha. V večini pekarij je način peke še vedno tak kakor pred 50 leti. Neverjetna zaostanost, marsikoli strašna nesnaga. Zato predlaga komisija, da se 151 pekarij v interesu človeškega zdravja in higijene zabrani nadaljnja peka in prodaja kruha, 17 pekarij se lahko dovoli samo še prodaja, 163 pa jih je mogoče spraviti v ustrezajoče stanje. Glede prodajalnih kruha pa predlaga da se od 629, kolikor jih je v Beogradu, ukine njih 151, nadalje pa tudi razprodajanje po barakah, ki jih je že 84.

* Prebivalce našega Posavja, predvsem Brežice, Krškega, Rajhenburga in Sevnice opozarjamo na koncert ljubljanske Glasbene Maticice v zagrebškem gledališču v torek 16. t. m. zvečer. Izvajala se bo dramatična legenda za soli, zbor in orkester »Faustovo pogubljenje«, delo slavnega francoskega komponista Hektorja Berliozja. Prebivalcem zgoraj omenjenih krajev je poset tega koncerta omogočen, ker bo vozil nekaj minut pred 1. uro ponoči iz Zagreba proti Zidanemu mostu poseben vlak, ki bo peljal Glasbeno Matico v Ljubljano. Ta vlak se bo ustavil na postajah Brežice, Videm-Krško, Rajhenburg in Sevnica. Vse one, ki nameravajo posetiti torkov koncert, opozarjamo, da morajo kupiti vstopnice v predprodaji pri dnevnih blaginjskih zagrebškega gledališču. Za to ugodnost se moramo zahvaliti naši železniški direkciji, ki gre v resnici vsakomur in kolikor je mogoče na roko.

* Decembrska številka »Jugoslavije« (Jugoslovenski turizem), glasila za propagando našega turizma v inozemstvu, prinaša poleg mnogih krasnih ilustracij obširen opis potovanja parnika »Kraljice Marije« po Dalmaciji in Grčiji ter članek o Rabu, oboje v nemščini. V švedščini pa je opisano Hrvatsko Primorje. Cena naročnina revije je 120 Din, uredništvo in uprava je v Splitu.

* Mladinski koledarček »Kraljevič Marko« za leto 1931 je izšel. Cena komadu 6 dinarjev.

* Arhiv za kemijo in farmacijo, ki je glasilo Jugoslovenskega kemijskega društva v Zagrebu, prinaša v najnovejši številki članek o spremenljivi masi, o drevesnem karbolineju kot zatiralcu žuželk, o uporabi röntgenskih žarkov v praksi, o novih potih termokemije in zanimiv drob.

* Slovence v Zagrebu opozarjamo na koncert Glasbene Maticice ljubljanske, ki bo v torek 16. t. m. v zagrebškem gledališču. * Može sinovi, svoje žene in matere boste zelo razveselili, če jim kot božično darilo poklonite »Gospodinjski koledar« za 1931. Ta koledar je za vsako žensko, ki se ukvarja z gospodinjstvom, zelo pomem-

Doktor Dobrojed pa ni samo korifeja v prehranjevalni stroki, ampak on se tudi na kuhno dobro razume. Na svojih predavanjih poučuje kuharice: Ne mislite, da bodo testenine, ki jih kupite, dobre, ako vzamete tudi najboljšo kakovost, pa jih ne znate pravilno kuhati. Svetujem Vam, pravi doktor Dobrojed s posebnim poudarkom, da se držite točno kuharskega navodila, ki ga dobite na vsakem paketu testenin.

ben in koristen, saj najde v njem celo vrsto tako praktičnih navodil in nasvetov kakor v nobeni drugi priročni knjigi. Zelo je bogat tudi na raznih novih kuhinjskih receptih. Za današnje razmere pa je nadvse važen troškovnik za vse dni v letu, ki je v tem koledarju prav praktično urejen. Obsega 200 strani in je po svoji vsebini trajne vrednosti. Priporočamo ga zlasti g. učiteljicam in vsem, ki so navezane na lastno gospodinjstvo. Naprodaj je po vseh družnicah Jugoslovenske Maticice, po vseh knjigarnah in pri upravi »Gospodinjskega koledarja« v Ljubljani, Šelenburgova 7-II, kjer se naroča tudi pismeno. Cena 20 Din, s poštnino 21.75 Din.

* Zgleden dar. Osebe Higijenskega zavoda v Ljubljani je naklonilo mesto venca na grob pokojnemu inž. Trohi znesek 255 Din. Narodni galeriji, ki se darovalcem iskreno zahvaljuje.

* Denarni zavodi, gospodarska in industrijska podjetja in trgovci se naprošajo, da javijo razpoložljiva mesta za praktikanke in uradnike podpisanih organizacij, ki vodi evidenco absolventov trgovskih akademij: Klub trgovskih akademikov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

* Absolutne trgovskih akademij, ki nimajo nameščenja, pozivamo v njihovem interesu, naj se takoj javijo v Klubu trgovskih akademikov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

* Zahvala. Uprava banovinske ženske bolnice se tvrdi, L. C. Mayer v Ljubljani najiskreneje zahvaljuje za velikodušno darilo za božičnico.

* Pogreša se Oton Kirchschlager, rojen leta 1883, in pristojen v Ljubljano, ki je leta 1910, preko Trsta odšel v Ameriko in se od leta 1911, ni več oglašil. Na prošnjo njegove hčerke Valerieje Klobčaverjeve, Herbersteinova ulica v Ljubljani, je deželno sodišče v Ljubljani uvedlo postopanje, da se Oton Kirchschlager proglasi za mrtvega. Obenem je izdalo poziv, da se o pogrešanem poroča sodišču. Tudi pogrešanec se poziva, da se zgasi pri deželnem sodišču v Ljubljani ali da drugače kako vest o sebi. Po 1. januarju 1932 bo sodišče na ponovno prošnjo odločilo o proglasitvi za mrtvega.

* Pogreša se od 16. novembra Schrimpf Hugon, učenec 3. razreda osnovne šole, star 9 let. Obleden je bil v modro obleko, moder plašč, rjave čevlje in svetle nogavice. Kdor bi o pogrešanem kaj vedel, se uljudno naproša, da to sporoči proti nagradi na naslov: Schrimpf Ed., Masarykova cesta 19, Ljubljana.

* Dva otroka zgorela. V okolici Sente sta te dni na grozen način našla smrt dva otročka tamkajšnjega posestnika Häuslerja. S svojo ženo je Häusler zjutraj odšel v Sento, kjer je imel opravke, doma pa je sam pustil svoja dva otroka. Ko se je vrnil, je našel hišo v plamenih. Oba otroka sta zgo-

Vsaka posamezna vrsta
**bonbonov, čokolade
in keksa**
znamke
Schmidt

nudi poseben užitek. Zato kupujte samo izdelke renomirane svetovne trdnice
VIKTOR SCHMIDT & SÜHNE, WIEN
407

**Vsakovrstno
manufakturno blago**
v veliki izbiri in po izredno nizkih cenah
prodaja

Tekstilbazar. Krekov trg

**KAJ JE
AGRIPA?**

REVMA

je najbolj razširjeno zlo. Odpravi Vam jo domača kura s Pistryanskimi blatinami obkladki »Gama-Kompresa«. Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji.
Skladšče: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Najlepši okras vaše sobe so
povečave
vaših posnetkov od plošč in filmov,
katere vam dovršeno napravi drogerija
KANCO 255
Ljubljana — Maribor

rela. Policija vodi preiskavo, da se dožene, ali je požar nastal po naključju, ali pa je morda kdo iz muševanja zanetil ogenj.

* Karambol dveh avtomobilov. Iz Norvege mesta nam pišejo: Včeraj dopoldne je privozil po ljubljanski cesti s svojim avtomobilom podjetnik g. Brulc iz Mirne. Ko je prišel do križišča v Kandiji, mu je pripeljal nasproti po zagrebški cesti avtomobil tvornice »Šešir« iz Siska, ki ga je vodil Božo Humza. Ker je ta vozil preveč po levi strani ceste, dočim je g. Brulc po predpisu vozil na desni strani, je avtomobil tvornice »Šešir« zadel v levo stran Brulčevega avtomobila in ga znatno poškodoval. Sofer Humza je priznal svojo krivdo z izgovorom, da na tako kočljivem terenu ni postavljeno nobeno svarilno znamenje. Oba avtomobila so odpeljali v mehanično delavnico g. Škedla v popravilo in po enourni zamudi sta že mogla nadaljevati svojo pot.

* Ciril Metodove razglednice za božič in novo leto se dobe v trafikah, trgovinah in družinski pisarni, Beethovnova ulica 2. Kupujte in razpečavajte jih, s tem podpirate družbo.

* Poskus samomora ob grobu matere. Na Mirogoju, na centralnem pokopališču v Zagrebu je skušala mlada ženska, Anita Pavliničeva izvršiti samomor. Nedavno ji je umrla mati in hčerka ji je nameravala slediti v smrt. Šla je na grob svoje pokojne matere z namenom, da si konča življenje. Izpila je večjo količino očetne kisline. Njen poskus ni ostal neopažen. Telefonično je bilo pozvano reševalno društvo, ki je Anita prepečevalo v bolnico. Njeno stanje je kritično.

* Grozen samomor mladega dekleta. Ko je železniški čuvaj pri Čulincu v zagrebški okolici v petek zjutraj pregledal progo je naletel na grozno najdbo. Med tračnicami je ležalo razmesarjeno truplo mladega dekleta. Čuvaj je o najdbi takoj obvestil železniško oblastvo. Komisija, ki je prišla na kraj nesreče, je ugotovila, da je ponesrečenka Amalija Vugrinova, stara 20 let, rojena v Rakovcu pri Zagrebu. Po legi je soditi, da je dekle izvršilo samomor. Vzrok samomora ni znan.

* Trgovina z mrličji. V Pančevu je policija aretirala dva možaka, o katerih je doznala, da v svoji domači vasi in po okoliških mrtvašnicah kradeta mrličje. Možaka sta pri zaslišanju priznala, da sta trupla beračev in drugih siromakov, za katere se ob smrti ni nihče brigal, ponoči prehitopljala s čolnom na desni breg Dunava in jih prodajala nekemu beograjskemu kirurgu, ki jih je potreboval za svoja znanstvena raziskavanja. Tudi možko truplo, ki so ga nedavno jutro seljaki našli v ločju na dunavskem bregu blizu Pančeva, sta ukradla v mrtvašnici neke banaške vasi. Ker pa je pot bila dolga in ob zori nista mahoma čolnom preko Dunava, sta truplo spravila v ločje, da ga naslednjo noč prehitopljata v Beograd. A najdba trupla je medtem dovedla do razkritja čudnega trgovskega poslovanja obeh možakov.

* Zaradi ubola obsojen na mesec dni zapora. V Čakovcu je bil občinski stražnik Karel Strušček iz Kotoribe obsojen na mesec dni strogega zapora. Stražnik je nedavno nekega Andreja Maleka opominjal, naj gre domov, ker je pijan. Malek je v jezi napadel stražnika, naker je ta potegnil sabljo in pijanemu Maleku presekala lobanjo.

* Obnoveitev procesa proti Slavku Pintarju. Citateliem je gotovo še v spominu septemberski proces proti 26 letnemu Slavku Pintarju, ki se je moral zagovarjati zaradi roparskega umora. Pintar je bil pri razpravi, ki je bila preložena na dan 6. oktobra, pred senatom petorice obsojen na 18 let težke ječe. Kakor čujemo je zagrebški stol sedmoredice sodbo razveljavil na priživ zagovornika dr. Furlana in pride Pintar ponovno pred veliki senat.

* Maševanje razžaljene ženske časti. Pred sodiščem v Kumanovcu se je morala te dni zagovarjati mlada soproga političnega uradnika Blaža Vuličevića, ki je bila

**Višek zanimivosti bo
gotovo**

**Smučarska
razstava**

katere priredi danes, dne 14. t. m.
modna in športna trgovina za da-
me in gospode

**P. MAGDIČ,
LJUBLJANA**

Oglejte si tudi izložbe!

obtožena, da je 12. oktobra z dvema stre-
loma usmrtila občinskega predstojnika v
Preševu Veljaka Gorunovića, ker ji je iz-
dal neugodno pravnostno spravečo, češ,
da živi nemoralno življenje. Obtoženka je
sicer prej protestirala pri občinskem pre-
stojniku uzrudi te žalitve ker pa je ostala
brez uspeha. Vuličevićeva je bila obsojena
le na tri leta ječe, ker se je upoštevala
olajševalna okolnost, da ji je Gorunović
izdal slabo pravnostno spravečo iz so-
vražnosti.

* Pečeni golobi nimajo navade, da sami
prilete skozi okno, pa jih tudi brez trula
ne morejo ujeti. Prav tako ne morete do-
biti glavnega dobika brez srečke. Čim
ste to uvideli in naročili srečko, ste pre-
hodili že polovico poti k glavnemu do-
bitku. Danes se vam nudi za to najboljša
prilika z originalno, zanimivo prilogo da-
našnje izdaje našega lista, ki jo našim
čitalcem najtopleje priporočamo.

* Podoželskim odrom priporočamo ilu-
strirano brošuro Navinška »Lepa maska«.
Navodila za sminkanje.

* Božična prodaja. Zbrane odlične peči
»Zephir« se dobivajo sedaj pred božičem
tudi na ugodno odplačevanje v obrokih in
pri nakupu v gotovini s popustom. Opo-
zarjamo na oglas v današnji številki naše-
ga lista.

* »Kako postanem dober godec«. To
brezplačno knjižico pošlje Meinel & He-
rold v Mariboru št. 101 vsakemu prijatelju
glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu.
Zahtevajte knjižico takoj z običajno dopis-
nico!

TO — zobna pasta najboljša!

* Starši, kupite klavirski mladini 10 pove-
sti skladatelja Vasilija Mirka! Dobe se v
vseh knjigarnah po 15 Din. Naročajo se pa

JELENOVA SOL IN SODA BICARBONA
za kekse v DROGERIJI GREGORIČ, LJUB-
LJANA, Prešernova ulica št. 5.

Najbolj pošteno

Vas postreže z zimskimi oblačili

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

**Kadar ste odsta-
vili dete od prs**

mu bo dala življenske elemente, ki
so neobhodno potrebni za njegov
razvoj, škodolica koncentrirane na-
ravne krepljene hrane

OVOMALTINE

ki jo jemljejo otroci kot kako sla-
ščico.

Dobiva se v vseh lekarnah, dro-
gerijah in boljših specerijskih tr-
govinah po 56 Din za velike, 32
Din za srednje in 16 Din za male
škaticke.

Radijska oddajna postaja LJUBLJANA

RADIO kot si ga želite

namreč VISOK v kvaliteti in NIZEK v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do 30. decembra 1930,
obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

400 D tektorskih aparatov, kompletnih z vsemi potrebščinami, ki so
za poslušanje potrebne, za naplació Din 80 ter petkratno mesečno
plaćilo po Din 45.

300 1 elektronskih aparatov, kompletnih z elektrono, baterijami,
antenskim materijalom ter eno slušalko, za naplació Din 100 ter
osemkratno plaćilo po Din 75.

200 3 elektronskih aparatov »Reinartz«, kompletnih z elektronskimi,
akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter
antenskim materijalom za naplació Din 240 ter desetkratno me-
sečno plaćilo po Din 180.

100 4 elektronskih aparatov »Reinartz« z visokofrekvenčno elektrono
z zamreženo anodo ter akumulacijem 36 ah, anodno baterijo 120
Volt, izbornim angleškim zvočnikom Am 27 ter antenskim
materijalom na naplació Din 380 ter dvanajstkratno mesečno pla-
ćilo po Din 280.

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat!

RADIO LJUBLJANA

LJUBLJANA, Mikošičeva 5. MARIBOR, Aleksandrova 4.

KINO IDEAL

Premiera! Popolnoma novo!

Dekle na križu

Krasna in pretresljiva drama; živ-
ljanski roman nedolžnega dekleta, ki
je zabredlo v vrtnice velkomestnega
življenja!

Evelin Holt

Ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri!

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
13. decembra 1930

Številke za označbo kraja pomenijo:
1. čas opazovanja, 2. stanje barometra
3. temperatura, 4. relativno vlago v %
5. smer in brzina vetra, 6. oblaknost 1—10
7. vrsta padavine, 8. vlažnost v mm
Ljubljana: 7. 755.2, 0. 85, W2, 10.
Maribor: 7. 745.8, 0. 94. — 0. Mostar: 7.
751.7, 1. 86. — 8. Zagreb: 7. 754.4, 3. 85,
SE4, 10. Beograd: 7. 753.8, 2. 92, NW2, 10.
dež, 5.0. Sarajevo: 7. 753.6, 0. 94. — 8.
Skopje: 7. 751.8, 4. 75, W4, 8. Kumbor: 7.
749.8, 5. 93, N2, 5. Split: 7. 752.1, 5. 67,
NE4, 8. Rab: 7. 751.9, 5. 58. — 8. Vis: 7.
749.2, 4. 76, N8, 9.
Solnce vzhaja ob 7.31, zahaja ob 16.19, lu-
na vzhaja ob 2.23, zahaja ob 13.16. Naj-
višja temperatura danes v Ljubljani: 2.0,
najnižja —2.6. Najnižja temperatura:
v Mariboru 0, v Mostaru —0.3, v Zagrebu 3,
v Beogradu 0.

Zelo primerna BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!
*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ LJUBLJANA

lahko tudi na naslov založnika: pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani

* Oglejte si danes izložbe in razstavo galantnih daril pri Tičarju v Selenburgovi ulici.

* Praktična in koristna božična darila si oglejte in kupite po zelo znanih cenah pri trvdri Novak, Kongresni trg 15 (nasproti nunske cerkve).

* Tudi malenkostni prehlad ima lahko hude posledice, zato ga zatrite takoj, čim se pojavi. Najenostavnejši način zdravljenja: Pijte radensko zdravilno vodo z mlekom!

* Darujte Podpornemu društvu slepih, Ljubljana, Pod trančo 2-III!

* Za smučarje. Založništvo revij »Domači prijatelj« in »Naš obzorje« izda te dni posebno božično številko, ki bo posvečena zimskemu sportu. Uredništvo si je pridilo hudo odlične ilustracije, ki so poslali zanimive članke in krasne slike. List bo imel 60 strani, od katerih je več kakor polovica dolocenih za zimski sport. Kakor smo proučili, bo uredništvo list z novim letnikom še bolj izpopolnilo, tako da bo vseh vsem izobraženecem in da ga bodo s pridom čitali tudi preprosti ljudje. Ker hoče založništvo čim bolj razširiti med vse sloje, pošlje našim čitateljem en izvod na ogled kdor se zanima za ta dva lista, naj piše dopisnico upravi »Domačega prijatelja«, Ljubljana, Prule 11.

Iz Ljubljane

u— Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Banska uprava razglašala. V sredo 17. t. m. se bo obhajal rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. kot državni praznik. V proslavo tega praznika se bo ob 10. darovala v tukajšnji stolnici slovesna pontifikalna maša, po kateri se bo zapela zahvalna pesem Te Deum s pripadajočo molitvijo za kralja. V pravoslavni kapeli bo svečana služba božja ob 9. v evangeljski cerkvi pa ob 10. Istega dne bo sprejemal ban Dravske banovine v banski palači (Bleiwaisova cesta 10) poklonitve in čestitke. V šolah se pouk ne bo vršil in državni uradi ne bodo poslovali. Vse trgovinske in obrtne obratovne ustanove bodo zaprte.

u— Seja občinske uprave ljubljanske. V mestni dvorani se bo prihodnji turek ob 17. vršila zadnja javna seja občinske uprave ljubljanske. Na dnevnem redu so poročila finančnega in personalno-pravnega odseka.

Pri zapeki dve do tri ARTIN-dražje zvečer, milo, normalno izpraznjeno zjutraj. Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebinska škatelca za 8 Din zadostuje za 4 do 6 krat.

Gostilna SEDEJ

Kolodvorska ulica 28.
toči izvrstno vino

Ružica liter Din 10.

Zelo primerno BOŽIČNO in NOVOLETNO darilce

je krasna aluminijasta ali emailirana modra, siva ali rjava kuhinjska garnitura, jedilno orodje v veliki izbiri, stroške garniture posodje itd., katero nam najugodnejše vredica v teloznini 399

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana, Sv. Petra 35

Hotel „BELLEVUE“

obvešča svoje cenjene goste, da vsled ogromnih taks: državnih, banskih, občinskih in sedaj še avtorskih taks in sitnosti, preneha začasno z vsako godbo. V nadomestilo se bomo izredno potrudili postreči cenj. gostom z izborno pijačo, ter dobro in izdatno domačo kuhinjo. Vsako soboto in nedeljo pristne domače kolone. Kravne in letne klobase po Din 6.—, vino od Din 12.— naprej. Med tednom se zapira restavracija ob 10. uri. 17294

u— Sestri umetnici iz Beograda. V petek 19. t. m. bosta koncertirali v Filharmonični dvorani dve sestri umetnici, in sicer Marija Mihajlovičeva, violinistka, in Olga Mihajlovičeva, pianistka. Obe sta po rodu iz Beograda. Svoje glasbene študije sta dovršili na konservatorijih v inozemstvu. Z največjo ljubeznijo in tudi z velikim uspehom sta se posvetili koncertnemu življenju in prirejata koncerte skoro po vseh mestih naše kraljevine. Violinistka Marija je bila tudi že na Češkoslovaškem in Dunaju, kjer je bila deležna zelo ugodne kritike. Predprodaja vstopnic od torka dalje v Matični knjižarni.

u— Iz gledališča. Danes ob 15. uprizori drama zabavno Nestrojevo burko »Utopljenca«, zvečer ob 20. pa Nušičevo komedijo »Gospa ministrica«. Obe predstavi ljudski po znižanih cenah. Abonenti reda D bodo imeli v torek 16. t. m. za svoj abonma Shakespearejevo komedijo »Sen kresne noči«. V operi se bo pela danes ob 15. Šatranek-Kaviča »Hasanaginica« po znižanih cenah. S tem lepim domačim delom hoče uprava nuditi zunanjim gostom in širši slojem priznani umetnin. Naslovno partijo bo pela Thierryjeva. Hasanaga znani naš odlični basist Križar, dalje bodo sodelovali Ribičeva, Španova, Grba, Gostič, Janko. Nastop: tudi celokupni baletni zbor z Moharjevo in Golovinom. Dirigent ravnatelj Polić. Vstopnice so v predprodaji.

u— Šentjakovski oder. Današnja predstava »Rečna kot cerkevna miš« je zaradi nenadne obolenosti gđ. Baranove, ki igra glavno vlogo odlovedana.

u— »Soča« v Sokolskem domu v Mostah. Drevo ob 20. bo gostovala družina »Soča« v Mostah »Strindbergovo trojejanjo« »Oče«. Pred predstavo kratko uvodno predavanje Nastopijo Reinierjeva, Gabrijelčičeva, Varškova, Košta, Humar Kogej. Skok Predaval bo pesnik Kragelj Režira Košta.

u— Razstava Strahlove umetnostne zbirke, slik starinskega pohištva in drugega te odprta dnevno od 9 do 17 v veliki dvorani Narodne galerije v Narodnem domu.

u— Opozorimo na današnje predavanje Antona Ocvirka o slovenskih kulturnih problemih ki bo ob pol 11. dopoldne v Filharmonični dvorani na Kongresnem trgu kot letošnje otvoritveno predavanje Slavističnega kluba DSFF. Predavanju ki bo razpravljalo o osnovnih temeljih slovenske duševnosti in miselnosti v razmerju do svetovnih nazorskih teorij z orisom naših najmarkantnejših pojavov samobitnosti, bo sledila debata. Zaradi aktualnosti svoje snovi vzbuja predavanje veliko pozornost in se pričakuje velika udeležba naše inteligence. Vstopnine ne bo.

u— Dve palači pod streho. Včeraj so delavci z mlaji okrasili palači Pokojniškega zavoda na oglu Dunajske ceste in Gajeve ulice ter palačo Hranilnega in posojilnega konzorcija v Gajevi ulici. Obe palači sta pod streho Stranski trakt Pokojniškega zavoda ima pet nadstropij, palača Hranilnega in posojilnega konzorcija pa štiri. Obe stavbi so začeli graditi šele v oktobru. Stavbi se bosta čez zimo osušili, pomladi pa bodo delo nadaljevali.

u— Povečano teniško igrišče SK Ilirije dograjeno. Ta teden je bilo popolnoma dograjeno povečano teniško igrišče SK Ilirije pod Celinovim gradom ob Celovski cesti. Povečano igrišče je za enkrat večje kakor staro in bo služilo pozni kot dralsišče. Dograjena in opremljena je tudi nova moderna, zračna in prostorna garderoba, ki bo nudila igralcem tenisa, pozimi pa drsalcem ves komfort. Poletni bo igrišče razdeljeno na sedem igralnih prostorov. Staro garderobo so odstranili. Vsa gradnja je veljala nad 100.000 Din.

u— Svečano komemoracijo 1500-letnice smrti sv. Avguština bo priredila danes ob 11 v vseučiliški zbornici bogoslovna akademija. Med drugim bosta na programu dve predavanji: 1. dr. Turška o Avguštinovi »Državi božji« in prof. dr. Lukmana o Avguštinovi »Izpovedi«. Zbor slušateljev teološke fakultete bo zaključil slavnost z dr. Kimovca skladbo na besede iz Avguštinovih »Izpovedi«.

u— Zahvala haniarskih gasilcev. Prejeli smo: V gasilskem domu na Barju je Miklavž obdaril staro in mlado Pravo posebe je bil obdarjen znan gasilski naraščaj, ki je s svojimi že večkratnim nastopom vzbujal splošno pozornost. Za bogato obdaritev naraščaja se gasilci zahvaljujejo žarečimi rokami osebito g. župana d. Pucur ter g. žancu Svečanost se je vršila v nabito polni dvorani.

u— Smrekov gozdič na Kongresnem trgu. Božiček se bliža in na Kongresnem trgu postaja živahno kakor vsako leto ob tem času. Kmetie iz okolice Kamnika in z Dolenjskega so včeraj navozili več voz lepih smrekov mladih srednjih na tud prav velikih ki so jih poročili deloma že razpostavlili po trgu. Prodajalci so nastavili cene drevesčkom po 5 do 20 Din in še več. Največja drevesca pa bodo dosegla tudi ceno do 100 Din.

u— Moličrejevega »Namišljenega bolnika« bodo igrali člani srednješolskega društva »Žar« na državnih klasični gimnaziji v dvorani Delavske zbornice v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja v sredo 17. t. m. Začetek ob 16. Predprodaja vstopnic v trgovini Gorec, Dunajska cesta 1.

u— O svojem potovanju na Spitzbergo bo predaval s skoptičnimi slikami g. dr. Reya, vodja meteorološkega inštituta, na esperantski prireditvi v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v spodnjih prostorih hotela »Miklavž«. Poleg omenjene točke bodo na dnevnem redu prireditve še zanimive recitacije. Vabljeni esperantisti in drugi. Vstopnine ne bo.

u— Interna produkcija gojencev državnega konservatorija bo v sredo 17. t. m. ob 18. v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja. Posamezne točke sporeda bodo izvajali konservatoristi. Na to interno vajo opozarjamo starše gojencev in prijatelje konservatorija. Produkcija bo v Filharmonični dvorani. Vstop prost.

u— Razglas o dobavi drobnega tlaka kock in drugega materiala za ureditev ulic. Dne 20. januarja dopoldne bo v mestnem gradbenem uradu licitacija za prevzem dobave tlakovalnega materiala, za kar so odobreni naslednji proračuni: 1.) granitni robniki 1.270.959 Din, 2.) drobn tlak 3 milijone 236.050 Din, 3.) regularni, nizki sedmaki 1.741.170 Din. Nčrti in proračuni za razpisane dobave so interesantom na vpogled med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada od 19. t. m. dalje. Ponudbe se morajo predložiti za vsa razpisana dela, in sicer v obliki popustov v procentih, ti popusti v procentih se morajo označiti za vsak pod točkami označeni znesek posebej.

u— Sokolsko društvo Zg. Šiška priredi v četrtek 18. t. m. ob 20. v telovadnici svoje prvo predavanje obvezno za vse članstvo. Predaval bo o sokolstvu priznani predavatelj br. Jesih Brez vstopnine. Vabljeni tudi gosti!

u— Električna razsvetljava v Krakovem in Trnovem. Prejeli smo: Pod tem naslovom je »Jutro« dne 11. t. m. prineslo notico v kateri je izražena tudi prošnja na magistrat, da dobavi strokovnjaka iz inozemstva. Moramo poudariti, da nam za naše razmere res ni treba iskati v inozemstvu posebnih strokovnjakov, ker jih imamo sami dovolj. Le žal, da se ti naši strokovnjaki, so večinoma absolutno telovadskih šol in ki imajo večletno prakso v tu- in inozemstvu, navadno zastopajo v naših podjetjih Mestni magistrat bi ugodil vsem pritožbam, če bi skrbel, da pridejo do veljave absolutni strokovni šol, kakor tudi, če bi vsaj v bodoče pri nastavitvah gledal na kvalifikacijo osebja. Pritožnik iz Krakovega in Trnovega pa naj podpira našo željo in ne išče strokovnjakov v tujini.

u— Organizacija praktičnih elektro- in strojnih tehnikov v Ljubljani.

u— Velik občinski bal v Ljubljani. Občinski zbor ljubljanske garnizije priredi v sredo 17. t. m. v vseh prostorih Tabora na čast rojstnega dne Nj. Vel. kralja Aleksandra I. svečano zabavo s plesom. Obliki: za dame plesna toaleta, za gospode irak in smoking, za oficirje svečana uniforma z vsemi dekoracijami. Dostop imajo samo povabljeni. Začetek bala ob 21.30.

u— Tradicionalni reprezentančni ples akademikov Aleksandrove univerze se bo vršil 31. januarja. Ker pritegne ta ples vsi eliti Slovenije, je v interesu vseh društev, da za ta dan nameravane prireditve opuste.

u— Društvo državnih policijskih nameščenecv in upokoencev v Ljubljani priredi v soboto 3. januarja v prostorih hotela »Unijona« običajno plesno zabavo. Čisti dobitek je namenjen pogrebniemu in podpornemu skladu društva. Vabljeni!

u— Redni letni občni zbor pevskega društva »Krakovo-Trnovo« bo v nedeljo 21. t. m. ob 9. dopoldne v gostilniških prostorih g. Sokliče (pred konjušnico) z običajnim dnevnim redom. Podpornikom in ustanovnikom društva se posebna vabila ne bodo razpošiljala, kar naj blagovolijo vzeti na znanje.

u— Klub Primorsk pravi: za siromašne primorske rudarje v Srbiji vse one, ki imajo možko, tudi strgano obliko, da blagovolijo javiti g. Maš. Gromovi, Dolenska cesta 14, ki pošlje ponje. Eventuelne denarne prispevke sprejema g. dr. Guštin-va. Bleiwaisova cesta 22.

u— Stavka kmetovih ustuzbenecv se vedno traja. Včeraj je potekel že 13. dan stavke. Pogajanja med podjetjem in uslužbenci doslej niso uspele.

u— Beračenje ponihava. Odkar so v Ljubljani začeli resno akcije proti beračenju, nadgledovanje po beračenju močno ponihava. Celot v petih, ki so bili že tradicionalni »berački dnevi« vladali mi in ma policija je tu in tam opravka z kakim preveč vsiljivim in pojetim prosjakom. K pride v gvestu po navadi z jezice V zvez z akcijo proti beračenju se je prijavilo magistrat. Dosele pa strank k so se obvezati prostovoljno prispevati etno skupno okrog 183.000 Din. Magistrat je vsem dostavi tablice in se morajo res podopre potrebni zglasiti na magistratu. Da pa se beraška družba v Ljubljani popolnoma zatne b bino potrebno da se prisilijo k rednemu plačevanju vse stranke v mestu »Beraški davek« naj bi znašal morda 1 odst. na stanarino s čimer bi dobva mestni socialni urad prav lepe vsote, katerim bi res lahko omilih bedo tam, kjer fakčno obstoja. Mestna občina snuje v tej zvezi s tem tudi nekako ljudsko kuhinjo, kjer bodo dobili potrebni hrano, tako da se ne bodo izdalej podpore v denarju, nego le v naravnih lah.

u— Dva ponesrečenca. V splošno bolnico so včeraj popoldne pripeljali 24 letnega delavca pri stavbenem podjetju Slavcu na Bledu Avgusta Bivarja. Bivar je kopal temelj za zgradbo novega hotelskega poslojaja. Nenadoma pa se je udrl nad njim večja plast zemlje in ga podslala. Bivarja so spravili izpod usedlin z zlomljeno desno nogo. — Zdravič Joško, 15 letni sin posestnika iz Banje loka pri Kočevju, je hotel včeraj zjutraj sam zakrpati svoj čevelj. Pri delu pa mu je izpodletelo šilo in ga ranilo v desno oko. Poškodba je bila tako huda, da je moral na zdravljenje v ljubljansko bolnico.

u— Utopljenec najden na Fužinah. Pred dnevi je naplavila Ljubljana na Fužinah pri jezu moško truplo, ki je ležalo v vodi poldrugi mesec. Neznani utopljenec je moral biti star okrog 60 do 65 let. Imel je velike sive brke in je bil obločen v dva enaka suknjiča iz cajna. Na sebi je imel tudi dvojne hlače, v katerih niso našli drugega kakor kluč. Identiteta neznanka, ki je bil pokopan na pokopališču pri Devici Mariji v Polju, še ni ugotovljena.

u— Hudi pretepači. Pečarski mojster Fr. D. z Gline je prišel te dni na večer s svojo ženo v neko gostilno na Tržaški cesti, kjer so se nahajali pri sosednji mizi štirje ne-

Ob dežju, vetru in snegu

in sploh vedno v hladnejših letnih časih vdrgnete Vaše lice in roke vsak dan z Nivea-cremo, a ne samo na večer, temveč tudi zjutraj, predno greste na oster zrak.

NIVEA-CREME

ščiti Vašo polt pred slabim vremenom in jo ohrani mehko in gibko. Nivea-Creme ne morete nadomestiti, ker temelji njeno posebno delovanje na vsebini eucerita, ki ga vsebuje edino ta krema in ki neguje kožo. Ne ostavlja bleśka in pronicke globoko v kožo, ker samo tako prihaja ona do pravega blagotvornega delovanja.

Zavočki po 5, 10 in 22 Din. Tube po 9 in 14 Din.

Jugoslovansko P. Beiersdorf & Co., d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva 24.

znani mladi pivec. Ti so se začeli že čas med seboj prepirati, naposled pa so si skočili v lase. Ker so se gnetli tudi okrog mize, kjer sta sedela D. in njegova žena, je D. vstal in zavpil, naj nehajo ali pa se izgubijo proč od njegove mize. Njegov poziv pa je dosegel prav nasprotno. Kakor bi trenili, so pretepači zili svojo jezo nanj in ga napadli. Eden izmed njih je prijel tudi za steklenico od piva in D. z vso silo udaril po glavi. Pretepači so nato izginili, okrvavljenega D. pa so morali spraviti na reševalno postajo.

prijavila policiji, da ji je te dni ukradel neznan žepar v vlaku od Zagreba do Ljubljane 1200 Din.

u— Plesna šola na Taboru sporoča plesalkam in plesalcem, tud. začetnikom, da se morejo naučiti na lahek način vseh modernih plesov, ki se uče vsako nedeljo ob 20. v veliki dvorani na Taboru. Na programu so vse letošnje novosti: moochl, tango argentino, broadway, madway, slow-fox in novi angleški valček. Pouk je praktično razdeljen, in sicer imajo vsi novinci specialen tečaj že ob pol 20., drugi, že rutinirani plesalci pa ob pol 21. Vsak posebek se more udeležiti obeh tečajev in mu je prvostveni plesn strokovnjak vsikdar na razpologo. Poučuje se po najnovejši lenko umljivi met di. V nedeljo 14. decembra specialen pouk novega angleškega valčka, n kateremu vabimo uljudno vse dosedanje posetnike kakor tudi nove goste.

u— Nov začetniški plesni tečaj Jenkove šole vsak ponedeljek točno ob pol 8. zvečer v »Kazini«. Posebne plesne ure in informacije dnevno od 10. do 20. istotam.

u— ASK Primorje. Danes ob 15.30 plesne vaje v dvorani Unijona.

u— Nedeljske popoldanske plesne vaje Jenkove plesne šole v Kazini od 15. do 19.

u— Čajanka s plesom vsako nedeljo ob pol 21. v balkonski dvorani Kazine. Vodstvo: Jenko.

u— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. V ponedeljek zvečer važna vaja mešanega zbora.

u— Za praznike po znižanih cenah pitana štajerska perutnina raznovrstna divjadina, najfinejše sveže meso, delikatesni mesni izdelki, narezki itd. pri SLAMICU, veleposrednik, Gosposvetska cesta 6.

u— Obkle, prinese v kemično snažepisira in lika tovarna Jos. Reich.

u— Obkle, prinese v kemično snaženje in barvanje, ter pranje in svetlokanje perila izgotovi do praznikov tovarna Jos. Reich.

u— Praženo kavo melje brezplačno Anton Verbi, Stritarjeva ulica.

u— Darujte Podpornemu društvu slepih v Ljubljani. Pod trančo 2, zlasti ob božiju in novem letu!

Iz Maribora

a— Cela vrsta obrtniških učnih tečajev se bo vršila prihodnji teden v mariborskem okrožju. Dočim bodo gostilničarski gospodinjst. tečaj v Mariboru, ki traja že od 15. oktobra, jutri zaključen, se že pripravila otvoritev novega dvamesečnega tečaja, ki bo tvorjen s 15. januarjem. Tečaj priredi Zveza gostilničarskih združenj. Za drugi tečaj je že doslej prijavljenih več gojenk, kakor jih je bilo mogoče sprejeti. Jutri se otvori v Mariboru učni tečaj za lasničarstvo in ondulacijo namenjen same obrtnikom in brivskim ter frizerskim pomočnikom 28. t. m. pa bo v Celju na državni rudarsk šoli; otvorjen tridnevni učni tečaj za strelovatelno napravo V Celju bo v januarju tud pričel učni tečaj za kurilne naprave — Na vinarski šoli v Mariboru pa se otvorita 19. januarja in 15. februarja dva tridnevna kletarska tečaja za gostilničarje in njihove sinove. Tudi ta tečaj priredi Zveza gostilničarskih združenj. Prireditve vseh tečajev podpira Obrtno-pospeševalni urad s svojim neumornim delavnim voditeljem združnim inšpektorjem g. Založnikom na čelu.

a— Ljudska univerza. Prihodnja prireditve bo namesto v ponedeljek v torek 16. t. m. ob 20. s sodelovanjem Jadranske straze. Predaval bo odvetnik dr. Rapotec o pomenu morja v gospodarskem življenju.

a— Iz gledališča. Danes ob 15. popoldne se bo ponovila priljubljena Szirmajeva opereta »Aleksandra«, ob 20. pa se bo uprizorila nova Nušičeva šaloigra v štirih dejanjih »Gospa ministrica«. Pri obeh predstavah veljajo kuponi. V torek se bo za red B (kuponi) pela kot slavnostna predstava na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Smetanova popularna opera »Prodana nevesta«.

a— Zborovanja privatnih nameščenecv, ki ga je sklicala za četrtek zvečer pri Orlu Federacija organizacij zasebnih nameščenecv v Mariboru, se je udeležilo okrog 100 članov. Pokojniški zavod so zastopali predsednik mariborskega sosveta g. Ferdo Pinter, ki je zastopal tudi skupino delodalcev, ter delegati: gg. Skaza, Gilčvert, Pelikan, Vrisk in Dolžal, obenem kot zastopniki delojemalcev. Po pozdravu predsednika federacije g. Petejana in g. Pinterja je podpravnatelj Pokojniškega zavoda g. dr. Vrančič temeljito obrazložil stanje Pokojniškega zavarovanja in stremiljenja po izboljšanju. Dajal je tudi tehtna pojasnila na mnogostevilna vprašanja. Sprejeta je bila resolucija, s katero se hvaležno priznavajo dosedanj koraki za zbližanje zavarovanja ter se zahteva čimprejšnja uzakonitev novega zakona o pokojniškem zavarovanju. Resolucija zahteva tudi izločitev vseh panog socialnega zavarovanja zasebnih nameščenecv iz organizacije SUZOR v Zagrebu ter unificiranje vseh v enem zavodu. Nadalje se pozdravlja sklep vlade, da se tudi v delavskem zavarovanju prične izvajati zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti, končno pa zahteva resolucija tudi uzakonitev brezposelnega zavarovanja za delavce in nameščence. Seja je trajala 3 ure.

a— Mariborske knjižnice v novem letu. Pretekli mesec so Mariborčani zopet znatno napredovali pri čitanju knjig. Ljudska knjižnica v Narodnem domu je izposodila v 18 uradnih dneh 790 članom 2151 knjig. Novih čitateljev je bilo ta mesec sprejetih 42. — Knjižnica Delavske zbornice pa je pretekli mesec izposodila 945 obiskovalcem 1550 knjig, a novo vpisala 41 članov, torej skoro enako število ko Ljudska knjižnica. Skupno sta obe knjižnici izposodili v novembru 3.701 knjigo. V decembru pa je opaziti še živahnjejšo frekvenco v obeh knjižnicah.

DARMOL čokolada za odpiranje

a— Smrt popularnega pravoslavnega svečenika. V četrtek so položili na varažinskem pokopališču k večnemu počitku pravoslavnega svečenika lepoglavskega kaznišnice, Milosa Končareviča. Pokojnik, rodom Dalmatinec, je bil r. 1915 služboval v Kopru, nato pa je bil premeščen v moško kaznilnico v Maribor, l. 1921 pa v Lepoglavo. Mariborskim Slovencem je ostal ta simpatični mož z zlatim jugoslovanskim srcem toplo v spominu. Bil je navdušen Jugoslovčan, ki ni poznal razlik po verski, plemenski ali politični pripadnosti svojih rojakov. Bil je tudi zvest naročnik »Jutra«, odkar izhaja.

a— Krajevni odbor Rdečega križa na Pobrežju je priredil zadnjo nedeljo Miklavžev večer za šolsko mladino. Agilni odbor je polnih rok dell ubožni deci sadove svojega požrtvovalnega dela. Poleg mičnih deklaracij in ubranega petja se je uprizorila mladinska igra »Grudica«, ki je zelo dobro uspela. Miklavž je obdaril čez 130 šolarčkov z obliko, obutvijo, p-rilom itd. Vsem blagim dobitnikom se odbor v imenu dece najsrčneje zahvaljuje. Vsa čast in priznanje pobrežnemu učitelstvu, ki je pripomoglo do tako lepega aspeha.

Vaš mož

se vam lahko in neveri.

ako ne pazite dovolj na nego svojega telesa in ako ta ni dovolj privlačna. Poznamo, milovonjiva sol za izpiranje (Isia Spül-salz), vam pomore, da ostanete večno zdrava, sveža in mladostna, ako s. redno nje poslužujete za svojo intimno toaleta 346-1

DAMSKÉ ZIMSKÉ PIAČE

s kožuhovino ali brez od Din 290.—
otroške v vseh velikostih od Din 160.—
v veliki izbiri priporoča

F. I. GORICAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 20

Oglejte si blago in cene v izložbah!

380

Najceneje se oblečete

za božič, ako kupite obleke

pr. Josipu Olupu,

ki ima na zalogi tudi kamgarn in sukno iz najboljših tu- in inozemskih tvornic ter vsakovrstne pletenine in perilo iz lastne tovarne »Triglava«. Moje geslo: konkurenčne cene, dobro blago. 17136

PERJE

kokošje, purje, gosje, naravno in s strojem čiščeno, dobavljiva v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon številka 59, 4, 3, 60.

Manufaktura

DOBER OKUS

Vam prepoveduje, da bi nosili obleko iz slabega, barvno in vzorčasto nemogočega blaga.

NA OBROKE

Vam nudimo la. blago, barvno in vzorčasto najmoderneješe.

ZAHTEVAJTE POTNIKA

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

NAHOD odprav. NOSAL-prašek, ki je popolnoma nesškodljiv, ker se ne uživa, temveč vdihava (šnotar). Nosal vas obvaruje hripe. Kupite takoj Nosal!

Proizvajalec: **MR. AHOVEC** Ljubljana.

a— Mesto okrožne babice razpisuje zdravstveni odbor v Studencih. Prošnje kolkovane (5 Din) naj se pošljejo zdravstvenemu odboru občine Studenci najkasneje do 31. t. m.

a— V ponedeljek v unijsko dvorano! Mariborčani in okoličani naj ne zamude lepe prilike, v ponedeljek ob 20. v veliki unijski dvorani, kjer bo koncertiral sloviti španski virtuos Juan Manen.

a— UROIR pododbor Maribor poziva svoje člane, da se udeležijo plesa, ki ga priredijo oficirji mariborske garnizije 17. t. m. ob 21. v unijski dvorani. Članska legitimacija velja kot vstopnica za člane, njih žene in neporočene hčerke. Obleža za dame plesna, za gospode črna.

a— Novo sokolsko društvo na Teznu pri Mariboru se snuje. V četrtek bo določen dan ustanovnega občnega zbora.

a— Novi grobovi. Včeraj je umrl v Mariboru pošni poduradnik v pokloju in posestnik, g. Mihael Požar, star 74 let. Pogreb bo v ponedeljek, ob 15. uri, izpred mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju. Blag mu spomin, žalujočim naše sožalje.

a— Tragična smrt Martina Gajseka. Trgovca z manufakturnim blagom na Glavnem trgu, Martina Gajseka, so njegovi uslužbenci včeraj dopoldne na veliko presenečenje našli v njegovem skladišču mrtvega. Šel je prostovoljno v smrt Po komisijskem ogledu so prepeljali njegovo truplo v mrtvašnico na Pobrežju. Kaj je simpatičnega trgovca spravilo v obup, še ni znano. Zapušča ženo in več nepreskrbljenih otrok.

Karl Mayevi spisi v slovenskem prevodu: Nov zvezek! I. knjiga: Krížem ko Jutro-rem, II. knjiga: Po divjem Kurdistanu, izšla že v celoti vsaka po štiri zvezke po Din 13.—, cela knjiga vezana v poplatno Din 65.—, celoplatno Din 70.—. Obseg knjige do 650 strani — Od III. knjige: Iz Bagdada v Stambul sta izšla dva zvezka; I. zvezek: Smrt Mohameda Eminina in sedaj 2. zvezek: Karavana smrti. Naročila sprejema Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. 17304

a— Vlomi v Rošpohu. V noči od 10. na 11. t. m. je bilo vlomljeno v zidanico avstrijskega državljanja Karla Jabureka v Rošpohu 47. Lopovi so prišli v stanovanje preko strehe in odnesli več posteljnine, 4 preproge, več ženskih in moških oblek, dve usnjeni suknji, več parov čevljev, zlato budilko itd. Ker je lastnik na Dunaju, še niso mogli ugotoviti točne škode. Orožništvo vrši preiskavo.

a— Iz policijske kronike. Rudolfu Lobniku, posestniku sinu iz Radvanja, je v petek, ko je v Vrbanovi ulici 6, praznil greznico nekdo s konja ukradel dolgo zimsko suknjo. — Železničar Z. je prijavil policiji, da je od 3. do 11. t. m. stanovalec pri njem Franciška Nellessy, vzgojiteljica, doma iz Anglije. Dne 11. t. m. je izginila. Ker je do petka ni bilo, je Z. pregledal stanovanje in ugotovil, da mu je zmanjkala zlata ženska ura, vredna 6000 Din, srebrna ženska ura, vredna 300 Din, ter ženska bluzla. Zadeva je v preiskavi. — Po odgonu so v petek pripeljali iz Avstrije 47 letnega Matijo Topolovca, doma iz Vel. Oklica v Haložah, ki ga ljubljansko deželno sodišče zasleduje zaradi tatvine.

a— Silvestrov večer v velikem stilu priredi letos v vseh prostorih Unions Sokol Maribor-matica. Po velezbavnem programu bo prireditev gotovo prekosila predlansko Silvestrovo, ki je še vsem v dobrem spominu. Ker je vstopnina v predprodaji znatno znižana, opozarjamo, da se dobe vstopnice od ponedeljka 15. t. m. dalje v trgovinah Bureš in Majer.

Iz Celja

a— »Golgota«. Danes popoldne bo Dramsko društvo ponovilo v mestnem gledališču Tucićevo »Golgota«. Začetek ob 16. Predstava je zlasti namenjena okoliskemu prebivalstvu.

a— Ljudsko vseučilišče v Celju. V ponedeljek ob 20. bo predaval v predavalnici meščanske šole v Vodni kovi ulici gospod Ivan Lovrenčič iz Maribora o telesni vzgoji otroka v predšolski dobi. Vabljeni!

a— Za znižanje mesnih cen v Celju. Celjsko mestno načelstvo je zbralo vse potrebne podatke o mesnih cenah v Dravski banovini in zdaj proučuje možnost znižanja mesnih cen na celjskem trgu. Iz zbranih podatkov je razvidno, da so mesne cene v posameznih večjih krajih v naši banovini zelo različne: nekje so višje, večinoma pa nekoliko nižje. Celjski mesarski mojstri so že itak sami znižali ceno svinjine na 18 do 25 Din za kg, dočim je veljala doslej 25 do 28 za kg.

a— Na protituberkuloznem disperzerju celjskega Zdravstvenega doma je nastavljen zdravnik g. dr. Ivič kot specialist za pljučne bolezni. Ordinariral bo vsak tork, sredo in petek od 8 do 10. dopoldne. Revnim slojem bo to zelo dobrodošlo, ker bodo z nabiranjem prostovoljnih prispevkov v

TRIGLAVANSKI PLES

CELJE 10. — I. 1931

a— Otvoritev šolske kuhinje. V začetku meseca januarja bo v celjskem Zdravstvenem domu otvorjena šolska kuhinja kraljice Marije. Mladina tukajšnjih šol bo prejela v kuhinji obilno in tečno kosilo za redniško ceno borih 3 Din za osebo. Kuhinja bo veljanskoga pomena zlasti za izvenšolsko mladino.

a— Vrednotni odbor za elitno jubilejno prirediteljo »Triglavac«, ki bo 10. januarja v Celjskem domu v Celju, se obraca na člane kakor tudi na vse »Triglavce«

klonjene dame in gospode, ki so bili nasprotni za sodelovanje, da prošnje ne odloži in torej, kar morejo v čim sijajnejši uspeh prosilave Zlasti naj se potrudijo z nabiranjem prostovoljnih prispevkov v korist revnih akademikov »Triglavac«, obenem pa naj v svojih okoliših čim žlahtnejše agitirajo za čim večjo udeležbo na prireditvi.

a— Podporno društvo za revne otroke v Gaberju je imelo Miklavžev obdarovanje 8. t. m. Obdarovanih je bilo 75 otrok iz otroškega vrta v Gaberju in 41 drugih revnih otrok iz Gaberja in okolice z oblesko in čevlji. Nadalje je bilo poslanih v zavod šolskih sester 30 m barhenta, v deško okoliško šolo pa 52 m flanele in hlačne čevlje, kar se bo razdelilo med revne učence ob priliki božičnice. Vsem darovalcem iskrena hvala.

a— Tradicionalni obrtniški ples v Celju bo v nedeljo 1. februarja, na kar se opozarjajo ostala celjska društva s prošnjo, naj ta večer ne določijo kakih svojih prireditev.

KATSER
NOGAVICE svilene — volnene
samoprodaja 17244
L. PUTAN — Celje

a— Trgovski plesni venček bo 31. januarja v velik dvorani Celjskega doma in so vsa društva naprosena, naj ta dan ne določijo nikakih prireditev.

a— Opozorilo Sokolom. Sokolska plesna vaja, združena s čajanko, bo drevi ob 17. (ne ob 15.).

a— Smrtina kosa. Umrl je v celjski javni bolnici 54letni brezposelni hlapec Ivan Croato (Horvat) neznanega bivališča in pristojnosti, v Gaberju pa je umrla 64letna delavčeva vdova Jožefa Leskovska.

a— Dijaška kuhinja v Celju bo imela svoj letošnji občni zbor v četrtek 18. t. m. ob 18. v restavraciji Narodnega doma.

a— Celjska Strelska družina bo imela svoj letošnji redni občni zbor v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v klubovi sobi Celjskega doma.

a— Danes ne bo električnega toka. Falska elektrarna bo danes dopoldne med 9 in 12 ukinila dobavo električnega toka v Celju in okolici.

a— Dve nesreči. Včeraj je neznan kolesar povozil 8-letnega sina hišnika v tovarni Pirota v Gaberju Franca Odepa in ga hudo poškodoval na desni nogi. V Negarjih v okolici Slatine pa je slomozničar odrezal 8-letnemu posestniku sinu Albertu Šeligo 4 prste na levi roki. Oba ponesrečena se zdravita v celjski javni bolnici.

a— Nenavadna nesreča delavke. V celjski javni bolnici je morala poiskati nujno zdravniško pomoč 42-letna tovarniška delavka Franciška Šelihova iz Zavodne, ki je pred nekaj dnevi pospravljala pisarne v Westnovi tovarni v Gaberju. Med delom je jedla kruh. Nenadoma pa se ji je pri nekem grizljaju neznan oster predmet zapil v požiralnik. V bolnici so ji zdravniki izlekli iz požiralnika oster robat kosček emajla, ki se uporablja v tovarni za emajliranje posode. Šelihova ga je s kruhom vred dvignila iz mize in ga neopazno zavžila. Po nujni pomoči je delavka zapustila bolnico.

a— Mestni kino v Celju danes ob 15., 16.30. 18. in 20.15 velenapet f.lm »Hudičeva maska« z Gilbertom.

Iz Kranja

a— V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja priredijo aktivni in rezervni oficirji mesta Kranja svečan ples v telovadnici Narodnega doma. V ta namen so se že razposlala vabila. Ako kdo pomotoma ni dobil vabila, naj se zgleda pri predsedniku odbora kapetanu g. Milanu Kovinčiču v pisarni kranjske orožniške čete.

a— Oddaja občinskih dohodkov. Na petkovi dražbi v občinski pisarni so izdružili občinske dohodke za leto 1931: tehnično v koksarstvu predmetu g. Anton Boh za 4000 Din; tržnino na živinskem trgu g. Franc Pajer za 20.000 Din; dohodek od tehnične pri kolodvoru za 12.000 Din in štantnino na Glavnem trgu za 17.500 Din pa g. Ivan Engelman.

a— Pregled starejših vojaških obveznikov. Vsi vojni obvezniki od letnika 1880. nazvgor, ki želijo priti ob priliki rednih naborov v letu 1931. na pregled, naj se javijo do 20. t. m. v občinski pisarni. V postopku pridejo le oni, ki v naši vojski še niso bili pregledani od rekrutne komisije.

a— Velikodušen dar občine. Občinsko starištvostvo je naklonilo prispevek 500 Din spilni podružnici Kola jugoslovenskih sester v Kranju. Ta prispevek se bo razdelil kot božičnica med občinske reveže.

a— Prevoz pošne vožnje na progi Kranj pošta in Kranj železnica postaja je izdružila na večerjšnji dražbi tukajšnji posestnik g. Lovro Semen za letno zakupnino 16.000 Din.

a— Obisk tujcev. V teku meseca novembra je obiskalo naše mesto 137 tujcev. Največ je bilo Jugoslovenov, to je 102, dalje 19 Avstrijcev, 4 Nemci, 2 Italijani, ostanek posetnikov pa je iz ostalih evropskih držav.

Iz škofje Loke

a— Kritje občinskega proračuna. Priljubljen škofjeloskega občinskega proračuna v znesku 831.200 Din za l. 1931. se bo kril tako-le: 90% doklada na vse državne neposredne davke zneske 165.255,48 Din; 75% odstotna občinska trošarina, od 100 l vina 75 Din, od 1 hl vinskega mošta 75 Din, od 1 hl piva 50 Din, kar zneske na vino 17.500 Din, od 1 hl stopnje alkohola spirita, žganja, ruma in konjaka je plačati 12 Din; postavka je predvidena na vsoto 60.000 Din. Trošarina na meso je od goveda nad 1 leto starosti 20 Din, pod enim letom starosti 8 Din, od prašičev 12 Din, od drobnice 2,50 Din, od 100 kg v obično uvoženega mesa 20 Din. Skupni znesek 30.000 Din. Proti postavkam je mogoča pritožba na bansko upravo do 21. t. m.

a— Potreba regulacijskega načrta. Za pravl gradbeno živahnost v Škofji Loki nudi ni tako porasla kakor drugod, se vendar na vseh koncih in krajih mesta gradi, popravlja in olepšuje. Komentirnik, ki je že

do zadnjih let sameval, je dobil že lepo vrsto hišic okoli sebe. Ker pa bodo na pomlad gradili še mnogi zasebniki, bi bilo zelo prav, ako se do takrat izvede zamisel regulacijskega načrta, ki bi onemogočil dosedanje samolastno in neskladno gradnjo. Opozarjamo na zadevo škofjeloski občinski zastop in gospodarski osek, ki naj ukrene v svojo čim prejšnjo rešitve potrebne korake. Škofja Loka naj se širi le po osnovah regulacijskega načrta.

a— Izprememba posesti. Stanovanjsko hišo, lastnice škofjeloske kavarne in posestnice ge. Minke Plantaričeve v Spodnjem Karlovcu, je kupil znani izdelovatelj glavnih Ivan Bernik.

Z Bleda

a— Blejska občina je kupila lepo zemljišče pred osnovno šolo tik Prešernove ceste, ki je bilo last g. Krkoča, lesnega trgovca iz Rečice.

a— Smrtina kosa. Dne 9. t. m. je preminil na Korintu pri Bledu posestnik g. Jakob Zuma, odznan ribenske občine in delovodja na žagi g. Resmana na Bohinjski celi. Star je bil šele 50 let. Zapušča ženo in sedem otrok. Blagumu pokojniku lahka zemlja, ostalim naše sožalje!

a— Ponačena slovenščina. Na Bledu vidimo poseben časa sezone viseti tablice z napisom: »Sobe za oddati«. Ta germanizem naj izgine in naj prizadeti napravijo nekakšni.

a— Znižanje cen mesa. Tudi na Bledu so znižali mesarji meso za 2 Din pri kg, za kar je bil že skrajni čas.

Z Vrhnike

a— Poverjenik Vodnikove družbe učitelj Slavko Vuk je že prejel knjige ter jih deli v Kmečki posojilnici v I. nadstropju proti poštnini 1 Din. Člani naj ob sprejemu knjig poravnajo tudi naročnino.

Iz Kamnika

a— Ping pong. Prihodnji teden se bo pričelo v kavarni Narodne čitalnice igranje namiznega tenisa. Prošijo se vse dame in gospodi, ki bi bili pripravljeni igrati ping pong, da se prijavijo pri gosp. Koželju, na kar se bo sklical sestanek v svojo razdelitve ur.

a— Sport. Pod okriljem Sportnega kluba se je osnovala drsalna sekcija, ki ji na čelu gosp. dr. Zvoček, gospodarji so gg. inž. Rebolj, Prohinar in Rajko Kos, blagajnik pa mr. ph. Igor Kraut. Sekcija sprejema do vseh tedne prijave za sezone karte, ki veljajo 50 Din. Sprejema blagajnik g. Kraut v lekarni. Drsalnice bo ob kopalniški strugi.

Z Jesenic

a— Na inicijativu Zveze obrtnih zadrug priredi Obrtno društvo na Jesenicah v nedeljo 14. t. m. ob 10. dopoldne v risalnici osnovne šole predavanje o alkoholu. Predaval bo g. Puhar, uradnik Higijenskega zavoda iz Ljubljane. Ker je to predavanje za naš naraščajočo zelo važno, apeliramo na mojstre, da vaje zanesljivo pustijo predavanju, ki naj se ga udeležijo tudi sami.

a— Tragična smrt Jeseničana. Na povabilo svojega starejšega brata Avgusta se je pred tedni odpravil v doma 23-letni Viktor Ferdič, sin tovarniškega predelavca in posestnika Avgusta Ferdiča na Savi, in odpotoval v srbski del naše države, kjer mu je brat preskrbel v neki tovarni službo elektrarja. Te dni pa so prejeli njegovi starši na Jesenicah obvestilo, da se je njihov sin pri delu smrtno ponesrečil in da je njegov truplo na prevozu v domovino. V četrtek dopoldne je dospel voz tovarnega vlaka z zemeljskimi ostanki pokojnega mladika na esenice, kjer so bili naslednji dan pokopani. Nesrečno družino Ferdičev je v teku zadnjih dveh let zadela s tem že druga tragična nesreča. Pred dvema letoma je utonil v Blejskem jezeru eden sinov, sedaj jim je pa iztrgala smrt iz družinskega kroga tudi Viktorja. Naj mu bo ohranjen lep spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

Iz Višnje gore

a— Šahovska simultanka. V nedeljo dne 7. t. m. je na naše povabilo posetil tukajšnje ljubitelje šaha znani ljubljanski šahist g. Gabrovšek Ludovik. V gostilni pri Nadrahu je igral šahovsko s multanko s petimi višnjegorskimi šahisti; tem so se pridružili še gg. Šval, dijak iz Stične, akad. slikar Ferdo Vesel, graščak iz Grundlofa in Samec nadučitelj s Polja pr. Muljavi. Zanimivo je, da je prinesel g. Vesel s seboj šahovnico, na kateri je meril z njim svoje moči pokojni Ivan Cankar, ko sta bila skupaj internirana v svetovni vojni. Simultanka je izpadla seveda v korist gostu. Le g. Thurnher, učitelj iz Višnje gore, je partijo dobil, g. Šval iz Stične pa je dosegel remi.

a— Podružnica Kola jugoslov. sester Višnja gora. Slična prireditvi danes v sokolski dvorani čajanko z mnogobrojnim sponzom: nastopi tudi celotni mešani zbor.

a— Veterinarsko mesto, ki je bilo v našem sosednem kraju dolgo časa prazno, obeta biti v doglednem času zopet zasedeno Z radostjo čujemo, da se bo vrnil k nam veterinar g. Jože Drolc, ki je bil dosedaj nameščen v Caribrodu.

Novi Elektrolux XII

za sesanje prahu deluje brezšumno in stori iz zraka v sobi s svojim filterjem za bakterije! Elektrolux boner svetilnika parketa! Na 15mesечно odpotič! TEHNA DRUŽBA, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. Telefon 25-80.

Električne svetilke

lustre in ampule za stanovanja, moderne svetilke za dvorane, cerkve, pisarne, hotele itd.

Ročne in žepne svetilke razne vrste in oblike.

Elektr. likalnike, kuhalne, grelne in kosmetične aparate.

Elektro-motorje za obrt in gospodarstvo, za šivalne in pletilne stroje

vam nudi v največji izbiri in inštalira

„ELEKTROINDUSTRIJA“, družba z o. z., Ljubljana

Gospodarska cesta 13 (Kolizej) — Telefon int. 2314.

17344

Iz Kostanjevice

a— Namesto venca na krsto pokojne ge. Alojzije Severjeve iz Kostanjevice na Krki sta darovala g. Karel Tavčar, višji davčni upravitelj, pokojni v Krškem, 100 Din krajevnomu odboru Rdečega križa v Kostanjevici, g. dr. Josip Tavčar, zobozdravnik iz Ljubljane, pa 100 Din Sokolskemu društvu Kostanjevica. Obema darovalcema prisrčna hvala!

Iz Novega mesta

a— V novem letu se obeta vsa sreča tistim, ki bodo pridno posegli po novo dobljenih srečkah 21. kola I. razreda. Srečke se dobe v podružnici »Jutra« na Ljubljanski cesti 42. Zbranje se bo vršilo že 3. januarja. Priporočamo takojšnji nakup!

a— Ustanovitev protituberkulozne lige v Novem mestu. V petek zvečer se je v občinski posvetovalnici vršila seja pripravljalnega odbora za ustanovitev protituberkulozne lige.

a— Tatvina. Miha Colnar, čevljarški mojster je prijavil orožnikom, da mu je bilo ukradenih 5 parov močnih čevljev in cela koda juhtna. Lastnik trpi 1500 Din škode.

Iz Litije

a— Občinske zadeve. V občinski pisarni je proračun za l. 1931. vsem davkoplačevalcem na ogled od 15. t. m. V sredo 17. t. m. ob 9.30 bo seja litijske občinskega odbora, ki bo v glavnem razpravljal o novem proračunu. Nadalje se bo obravnavalo tudi o namestitvi novega konjača. Po smrti g. Selana se je zlasti pasja nadlega zelo razširila in bo imel novi konjač precej posla.

a— Pevsko društvo »Lipa« nam na beležo o ustanovitvi pevskega odseka pri litijem Sokolu piše: »Lipa« je doslej sodelovala pri vseh narodnih prireditvah, kamor je bila pravočasno vabljena. Zato ni res, da je ni bilo mogoče pridobiti za sodelovanje — pri nekaterih prireditvah. Do sedaj naš Sokol še ni in tudi baje ne bo ustanovil svojega pevskega odseka, ker v tem pogledu ni nobene potrebe zamašiti tako občutno nebulno vrzel v našem društvenem življenju. Na proslavi 1. decembra je pela »Lipa« pomnožena s člani Sokola. Odbor pa vse prijatelje petja, ki jim je na srcu, da naša »Lipa« zeleni in cvete, vabi k sodelovanju.

a— Iz uradniških krogov. G. Franc Plešničar, arhivski uradnik pri litijem sreskem načelstvu je napredoval v III/I. Dolgoletni komandir litijske orožniške stanice, ki je dalje časa vršil tudi posle vodnika, g. narednik Koloman Rebernik, doma iz Šmartna, je potožil te dni izpit za sodnega uradnika. Čestitamo!

a— Cene padajo. V zadnjem času je cena kmetijskim produktom v vsem našem okolišju močno padla. To znižanje cen posebej ne čutijo mali kmetje, ki im pri letu ne vrže skoro nobenega haska, ker je cena živim ostala nespremenjena. Litijško sresko načelstvo je pričelo zadnje čase z anketa, na katere je povabilo vse prizadete čimtelje in je zahtevalo, naj pade cen kmetijskim produktom središnja tudi znižanje cen pri nakupu iz druge roke. Pri prvi anketi, ki jo je vodil okrajni komisar g. dr. Vidmar, so se za mero določile naslednje prodajne cene: govedina prednji 16 Din, zadnji 18 Din, v ovina 18 do 22 Din, teletina 20 do 22, svinina na po 17 Din kg. Za kruh so določene naslednje cene: bel kruh po 4 Din, polbel 3,50 Din, žemlje po 6 Din za kg, rženi kruh po 4 dinarjev kg.

a— Pojasnilo. Prejeli smo: V dopisu iz Litije 5. t. m. je stalo tudi naslednje: »Ob zaključku cerkvenega opravila so zapeči peveci tudi himno, ki se je doslej večkrat opuščala«. Podpisani pevovodja Jereb ugotavlja, da se je državna himna pela pri vsakem tozadebnem cerkvenem opravilu, le na Vidov dan ne, ker je ta dan žalna maša in se himna ne peje.

Iz Kočevja

a— Premješčenje. Zapušča nas g. Jože Pungartnik, ki je premješčen na lastno prošnjo na državno realno gimnazijo v Kranju. G. Pungartnik je vršil svoje pldonosno delo na kočevski gimnaziji 11 let, za kar mu bodo vedno hvaležni tako štivali kakor ostala javnost.

a— Maša na čast sv. Barbare. Z veliki slovesnostjo se je vršila v nedeljo ob 9. v župni cerkvi maša na čast patronice rudarjev. Rudarji so se opravila udeležili v velikem številu in z zastavo.

Nadaljevanje domačih vesti na 17. strani

Opozorilo

Te dni se je osnovala v Ljubljani družba »SPECIAL«, trgovina z o. z., katere namen je v prvi vrsti, spraviti na naš trg razne kemično-tehnične izdelke, ki se do sedaj največ uvažajo iz inozemstva. To ne bo samo velik uspeh k osamosvojitvi, temveč ima dalekosežen pomen za najrazličnejše panoge našega gospodarstva. Predvsem za trgovino in industrijo kakor tudi za sportnike, lovce, avtomobiliste in druge.

Vsi ti kemični izdelki so plod dolgoletnega najustrežnejšega študija s praktično preizkušnjo naših strokovnjakov — kemičkov ter bodo izdelki »NEOCHEMIA«, v kateri bodo delovali vedno le prvovrstni strokovnjaki. Imenovana trdka se v tem pogledu ne straši nobenih denarnih žrtv, da res zadosti svojemu cilju.

Jamčeno je zaradi tega, da bodo vsi izdelki kvalitativno nadkriljevali slične, ki so eventualno že v prometu. Končno sodbo pa prenušamo javnosti po praktični preizkušnji.

Samoprodajo teh izdelkov na debelo bo imela gori imenovana trdka »SPECIAL«, m ker sta obe podjetji v absolutno doma-

čih rokah, je pričakovati od javnosti primernega vpoštevanja. Opozarjamo na nadaljnje inserate posameznih izdelkov.

Ugodnosti za SKJ na železnici

Kakor smo že včeraj na kratko javili, je minister za promet izdal poseben pravilnik o ugodnostih, ki jih uživa Sokol kraljevine Jugoslavije na državnih železnicah in parnikih. Pravilnik določa med drugim:

Stalne letne brezplačne karte I. razreda veljavne za vse proge in vse parnike dobe prvi namestnik starešine SKJ, načelnik in načelnica Saveza in predsednik prosvetnega odbora. Te karte izda generalna direkcija državnih železnic in so veljavne samo s posebno legitimacijo, izdano s strani Saveza. Označeni funkcionarji imajo pravico na brezplačno vožnjo samo tako dolgo, dokler opravljajo te funkcije. Savez je dolžan vsako izpremembo takoj javiti generalni direkciji državnih železnic in vrniti karto dotičnega funkcionarja.

Izvršni odbor uprave Saveza dobi letno brezimnske brezplačne karte I. razreda za vse železniške in parniške proge. Te karte izdaja generalna direkcija in so veljavne z legitimacijo in posebnim uverjenjem Saveza, da je dotičnik član izvršnega odbora.

Člani savezne uprave, ki prebivajo izven Beograda, dobe brezplačne karte I. razreda za posamezna potovanja na seje uprave. Te karte se morajo za vsako potovanje posebej zahtevati in jih izdaja uprava Saveza. Savezna uprava mora javiti generalni direkciji imena članov uprave s točno označbo njihovega bivališča in vsako morebitno izpremembo.

Vsaka sokolska župa dobi po dve letni brezplačni karti II. razreda, veljavni za vse proge za potovanja v svojem področju, kakor tudi za potovanja s sedeža župe do Beograda in nazaj. Te brezplačne karte izdaja ona oblastna železniška direkcija, na čije področje ima župa svoj sedež, karte za parnike pa pristojna direkcija rečne plovbe. Karte so veljavne samo z legitimacijo dotične sokolske župe.

Člani, članice, naraščajo in deca SKJ imajo pravico do polovične vožnje: za družinske izlete, zlete in za potovanje na letovališča ali pri potovanjih k sokolskim prireditvam. Ta popust velja za osebene vlake v tretjem razredu v skupinah po najmanj 10 članov. Le kadar potujejo na pregi nad 100 km in če šteje skup na najmanj 15 oseb, smejo uporabljati tudi brzovlake. Vsak član mora imeti člansko legitimacijo, razen tega pa mora pristojno sokolsko društvo izdati voditelju skupine posebno uverjenje v dveh izvodih po predpisanim vzorcu. Na uverjenju mora biti točno označena proga ter je veljavno za potovanja na letovišča tri mesece, za ostala potovanja pa štirinajst dni, računajoč od dneva izdaje. Povratek se mora vršiti na isti progi, po kateri se je vršilo prvotno potovanje. Za taka skupinska potovanja je treba pri odhodu kupiti celo karto, ki velja nato tudi za povratek. Prekinitev vožnje je dopustna samo celi skupini. Prav tako je dopusten prehod v višji razred ali na brzovlak pod pogojem, da potniki doplačajo razliko z veljavnim popustom. Če šteje skupina nad 30 oseb, mora vodja skupine prijaviti potovanje najmanj 24 ur poprej postajenačelniku odhodne postaje.

O priliki vsesokolskih zletov ne glede na to, ali se prireajo pri nas ali v inozemstvu, uživajo vsi udeleženci, člani SKJ, na naših železnicah in parnikih ugodnost četrtninske vožnje. Podrobnejše določbe o tem bo izdala generalna direkcija državnih železnic.

Za javne nastope, prireditve,

NA ZAPADU NIČ NOVEGA — V NEMČIJI RAZBURJENJE

Smrtonosni plini v Belgiji — Prizadeti jugoslovenski izseljenci

Prizor iz Remarqueovega filma

Dobro desetletje po svetovni vojni je današnja Nemčija zopet razcepljena v dva ogorčeno se napadajoča tabora, od katerih je eden navdušen nad vlogo Nemcev v svetovni vojni, drugi pa neusmiljeno razgalja samovoljo nekdanjih voditeljev ter njih brezobzirno razpolaganje z življenjem in zdravjem milijonov državljanov, drugi pa pomni težo in strahoto onih pet vojni let ter je zato razpoložen bolj miroljubno.

Ta notranje-politični razdor, ki je zlasti zadnje tedne prišel znova do silovitoga izraza, je povzročil mladi nemški pisatelj Erih Marija Remarque s svojo knjigo »Na zapadu nič novega«. Ko se je delo pred dobrim letom pojavilo na književnem trgu, si je v hipu osvojilo čitajoče občinstvo ter je med njim našlo kajpa tako navdušene pristaše, kakor zagrizene neprijatelje misli, ki jih mladi pisec razvija v knjigi. Pregoreči obojevalci so delo dvignili na stopnjo najboljšega svetovnega romana te vrste, prestrogi nasprotniki pa so ga zopet istotako neopravičeno poteptali v tla. Resnična vrednost knjige pa bo nekako v sredi. Remarque je v svojem delu nanizal kalejdoskopski dogodek in prizore, ki so se odigravali na raznih delih nemške fronte in v raznih nemških vojaških enotah ter jih povezal

neutemeljeno očitajo, da sploh ni bil na fronti. Vprašanje uporabe nedoletnih dobrovoljcev na fronti je že dolgo predmet napadov na vojaško vodstvo v svetovni vojni in Remarque je neusmiljeno sunil v sršeno gnezdo, ko je drastično pokazal, kako je prežgodna vojaška služba uničila moralno in fizično eno celo pokolenje nemškega teletenčnega naraščaja. Znano je, da so ti mladeniči v svoji deški neizkušenosti in prenapetem navdušenju cepali na bojnem polju, kakor muhe in že med vojno so se čule ostre besede na naslov Hindenburga, ki je v svojih bojih proti Rusom v veliki meri poslal na vzhodno bojišče ravno te najmlajše letnike.

Remarque (izg. Remark), ki so mu nasprotniki očitati njegovo francosko pokolenje in dokazovali s tem njegovo manjvrednost, ne vedo, da je njegov na francosko ime spominjajoči psevdomin le nazaj čitano nemško ime Kramer, je nemškemu svetu prav očitno iznesel, da so nezrelo mladino prežgodaj tirali na bojišče učitelji in vzgojitelji, prepojeni z duhom pruskega šolmastra. V Remarqueovem delu je zastopnik tega stanu ravnatelj Kantorek, ki svoje gojence naravnost moralno prisilili, da gredo »prostovoljno« v vojsko.

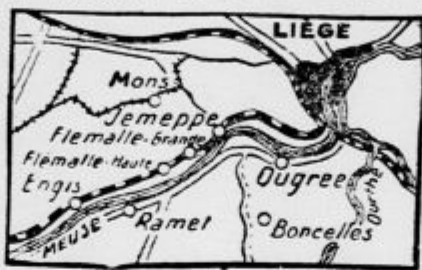
Nič lepša ni slika onih par tednov življenja v vojašnici, ki ima namen izbiti mlademu človeku vse pridobitve šole in ga napraviti za brezobzirnega suroveža, kojega edini posel za vse večne čase bo moritev. Kader vzgojiteljev, ki si ga je izučil častniški zbor, je tako brezprimerno surov in nečloveški, poleg tega pa strahopeten in nepošten, da je morala ta slika globoko raniti pristaše bivšega režima in vzgoje v nemški vojski. Pisatelj tudi dopušča, da prideta mučilca šolmašter Kantorek in podoficer Himmelreich v šolo k svojim nekdanjim učencem, ki jima vračajo milo za drago, soleč jima pouk z njihovimi lastnimi moralnimi načeli in frazami domislicami.

V ostalem pa so nekatera poglavja naravnost visoka pesem dobremu vojnemu tovarištvu in zopet ni prenapetim nemškim nacionalcem vseč, da je Remarque osredotočil najlepše vojaške vrline na vojaku, ki ima tipično poljsko ime Stanislav Katčinski. Po mnenju teh zagrizencev sme biti nositelj vrlin samo Nemec, ki se mu da rodoljubno dokazati vsaj deset strumno nemških prednikov. Slovansko ime Stanislav Katčinski pa je v nemškem romanu naravnost nedopustno, tem bolj ker je oseba s tem imenom čitatelju nad vse simpatična.

Kakor je videti, so se pristaši starega režima obesili le na gole zunanosti, da bi z njimi dokazali pristranost pristaša, njegovo namerno zlobo in nepoznavanje življenja na fronti. S takimi

očitki so sprejeli knjigo pred dobrim letom, letos pa so naperili proti delu še hujšo borbo, kajti delo se je pojavilo letos na filmskem platnu ter je s tem še dostopnejše najširšim ljudskim slojem, ki doslej knjige same morda niso poznali. Čudno pa je, da je vsa ogorčena borba naperjena proti tendenci knjige, ki slika vojne grozote in se tako posredno zavzema za mir proti vojni.

Nemška mladina, ki se zbira pod Hitlerjevim praporom noče ničesar slišati o miru, marveč se podi za demagogi, ki so jim mirovne pogodbe po vzorcu Bethmanna Hollwega le krpe papirja ter hoče nasilnim potom spremeniti obstoječe stanje. Deset let je komaj poteklo od grozovitega razboja vseh proti vsem, zemlja se ni utegnula dobro prebaviti milijone zakopanih žrtev in v

Dolina Moze, nad katero se je pojavil pogubonosni oblak

Nemčiji se zopet propagira nov, še strašnejši pokolj. Ker služi Remarqueovo delo mirovni ideji, dasi le posredno, hočejo nemški zagrizeni nacionalci s silo preprečiti, da bi se nihče več ne spomnil prestalih grozot in da bi doraščajoča mladina smatrala svetovno vojno za nekako igravo epizodo. Nekoliko izmed nemških držav, med temi

Preiskovalna komisija v dolini Moze

Dr. Davin, prof. Storm van Leeuwen in dr. Firket pri proučevanju zemljevida prizadete pokrajine. Kljub skrbnemu preiskovanju si strokovnjaki doslej še niso na jasnem, kaj je povzročilo engiško katastrofo, ki šteje že 110 smrtnih žrtev. Učenjaki so izrazili različne domneve, niso pa se še zedinili glede pravega vzroka.

Bavarska, Württemberg, Saška in Turinška, se je že uklenilo zahtevam Hitlerjevcev in prepovedalo predvajanje Remarqueovega filma, v Berlinu pa so morali zastražiti s krepkim policijskim oddelkom oni kinematograf, ki uprizarja to aktualno delo. Proti piscu se je sedaj vzdignil tudi neizogibni general Ludendorff, ki je prizadet po vsaki ugotovitvi, kako škodo so nemškemu narodu prinesle njegove strokovnjaške vojne operacije. Nedavno je voditelj nemških nacionalcev poslanec dr. Hugenberg naslovil na predsednika države Hindenburga nujno brzokavko, zahtevajoč, da naj onemogoči javno sramoto, ki se dogaja z vprižarjanjem Remarqueovega dela. Hitlerjevci pa sklicujejo shod za shodom, na katerih sklepajo resolucije proti filmu ter groze z oboroženim uporom svojih pristašev proti varnostni oblasti, ki štiti po svoji dolžnosti svobodno predvajanje filma. Remarque je lahko samo zadovoljen: Njegova knjiga ima moralni in gmotni uspeh, kakršnega ni zlepa doživel kak nemški pisatelj.

Medtem, ko se prijatelji vojne na Nemškem ogrevajo za nov svetovni boj z vsemi že znanimi in kasneje izumljenimi sredstvi, se je v sosednji Belgiji, na ozemlju prvega velikega nemškega uspeha pri Liegeu začel zapoznati odmev krvavih dogodkov pred desetimi leti. Nad industrijskim mestcem Engis se je nenadoma pojavil oblak strupenih plinov, ki je zahteval doslej več ko 110 človeških žrtev. Skrivnostna megla neznanega izvora mori nedolžne ljudi s svojim strupom.

Primerna opozoritev bojaželjnim mladim, naj se potem že izkaže, da je ta pojav v kaki zvezi s svetovno vojno ali ne. Številčne komisije že proučujejo nastanek strupene megle, ali kaj določnega še niso dognale. Nemci so pohitili z ugotovitvijo, da v tem delu fronte niso uporabili svojih morilnih plinov, šovinisti v drugih državah pa vzdigujejo krik zoper ne, kakor da sami niso sledili nečloveškemu nemškemu vzgledu

Proti otrpnenju sklepov

Mala količina SLOAN-ovega LINIMENTA, namazana na obolelo mesto, ukine bolečine in pomore. Nepotrebno je vtiranje. SLOAN se sam vpija v kožo, ublažujoč bolečine v premrih sklepih, pri boleznih mišičevja in živčevja, hladi pri vnetju in odstrani vsako sled otrpnenja in bolečin.

Uporabljajte SLOAN proti revmatizmu, bolečinam v križu, ishljasu, boleznim v hrbtu, bolečinam izvinjenja in kontuzije.

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

SLOAN-ov LINIMENT

ODPRAMI BOLEČINE

ter rabili ista kruta sredstva za iztrebitve sovražnikovih vojsk.

Po zadnjih vesteh strupena megla menda res ni v zvezi s svetovno vojno in plini ne uhajajo v prah morda iz kakih pozabljenih zalog, dasi se pojasnila učenjakov glase kaj čudovito. Prebivalstvo prizadetega kraja se že teden dni ne upa na prosto; zamašilo je okna in vrata in vladna pomoč je razdelila med ljudi plinske maske, kakor v času vojne. Razumljiv strah in panika se polasčata ljudi, kajti učenjakom se doslej še ni posrečilo zaščititi ljudstvo pred poginom. Dognali so le to, da ne gre za pline, marveč za redek naradni pojav, ki ga znanost v tako velikem obsegu do danes še ni zabeležila. Gre za pešeni prah iz Sahare, ki ga prinašajo vetrovi čisto na evropsko celino. Znanih je že več opazovanj iz Belgije same in iz severno zapadne Nemčije, da je sličen oblak prahu zajel posamezne doline ter pomoril več ljudi in živali. Simptomi sedanjih obolenj dajo sklepa, da na veliko množino finega saharkega prahu, ki so ga prinesli vetrovi iz puščave. Obdukcija žrtev je dokazala, da so ponesrečenci vdihavali s prahom prenasitni zrak ter oboleli in podlegli

lak bližal Seraingu, so delavci v paničnem strahu zapustili delo in se zatekli v svoje domove. Jugoslovenski izseljeniški komisariat v Bruslju je poslal svojega zastopnika v ogroženo ozemlje, da poskrbi za potrebno prvo pomoč našim državljanom.

Belgijska kraljica Elizabeta obiskuje žrtve

Ali hočete vedeti:

Ali se vam izpolni želja? Ali bo imelo vaše podjetje uspeh? Dali boste pri svojih poslih pridobili ali izgubili? Ali boste morali živeti v inozemstvu? Ali bo pričakovana oseba došla? Ali se bo izgubljena stvar zopet našla? Dali vam sta prijatelj ali prijateljica iskrena? Ali boste morali potovati? Ali vas ljubi oni, ki nanj mislite? Boli ozdravel bolnik, ki nanj mislite? In na druga važna vprašanja vam daje točen odgovor »Napoleonova« knjiga preročevanja.

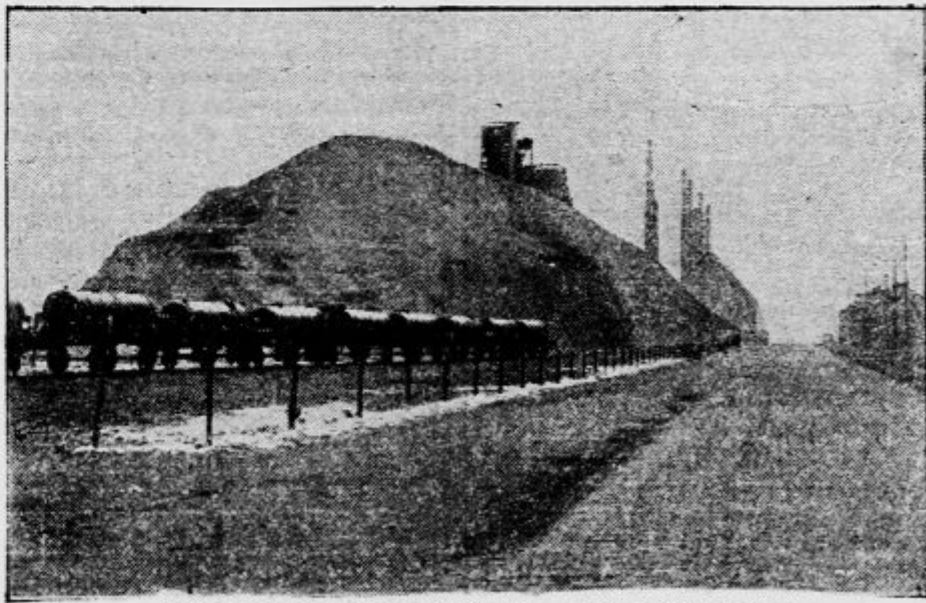
Naročite jo takoj! Pošljite po poštni naslovni 12 Din na »Promet«, trg, zastopstvo Novi Sad, Zveznička ul. 26 z naslovom vedbo svojega naslova!

17320

Telefoniranje iz letala

Neki ameriški letalec je izumil pripravo, ki sliči običajni čeladi, kakršno imajo letalci. Pokrivalo pa je opremljeno s posebno telefonsko slušalko, ki omogoča letalcu govoriti po brezžičnem potu v polni vožnji z zunanjim svetom, ne da bi se premaknil s svojega sedišča.

Kemične tovarne v dolini Moze

Početka je vladalo mnenje, da se iz njih širi smrtonosni plini

Karikatura, predstavljajoča varstvo kinematografa, kjer se predvaja Remarqueov film

Pot k blagajni je zavarovana španskimi jezdec. Le redki obiskovalci so toliko smeli, da se ne ustrašijo nacionalističnih groženj.

Leciderma-preparati

Izdelujejo se pod nadzorom zdravnikov in kemičarjev in vsebujejo lecitin, glavno sestavino kožne tkanine, živčevja in krvnih žil.

LECIDERMA - KREMA (za dan in za noč)
LECIDERMA - PUDER za masni in suhi teint
LECIDERMA - KREMA za masno in suho maso
LECIDERMA - SHAMPOO
LECIDERMA - MILO

So na zdravniško kozmetični in znanstveni podlagi elite sredstva za nego obraza in prs. Dobivajo se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Glavna zaloga za Jugoslavijo: Zagreb, Illica 114.

393

Marcel Ray:

Evropa in razorožitev

Vprašanje razorožitve je brez dvoma najnovejši, najbolj aktualni in najbolj zanimiv izmed vseh velikih mednarodnih problemov. ki naj jih reši Društvo narodov. Vprašanje je važno zlasti zaradi nad, ki so zvezane z njegovo rešitvijo, obenem pa močno vznemirja občutljivost narodov, ker se dotika najbolj kočljive točke njihove suverenosti ter slabi njihovo neodvisnost in obstoj. Zato ni nič težjega, kakor razpravljati o tem vprašanju javno brez vsakih prihrankov in brez vsakih predsodkov. Tako sta napravila na ravno teh straneh lord Robert Cecil in Georg Bernhard; eden kakor drugi je razložil stališče svoje države brez vsake ozkornosti in edaj je vrsta na meni, da s francoskega vidika načnem vprašanje, ki presega po važnosti vse predsodke in posebej interese katerekoli države.

Razorožitev je borba s hudičem. Meč je bil, preoblečen v Nemca, se norčuje in pravi Francozom: »Vi ste razorožili Nemčijo in niti trenutek ne mislite na to, da bi resno zmanjšali svoje lastno oboroževanje; pri sebi hočete oboroževanje ohraniti nedotaknjeno, ali ga hočete celo izpopolniti, da si zagotovite hegemonijo v Evropi«. Nato se hudič obleče v Francoza in se obrne k Nemcem: »Ako smatrate razorožitev v resnici za napredek, zakaj se potem pritožujete? Vi, ki že deset let korakate na čelu nove civilizacije?« Ako bomo poslušali take besede hudobnega duha, se ne bomo mogli nikoli približati drug drugemu. Rajši skušajmo pregneti hudiča iz te razprave ter pogledimo, kaj je morda utemeljeno in kaj je pretirano na tem, kar lahko imenujemo liberalno nemško tezo.

Prvi govor, ki ga Georg Bernhard navaja proti delu v Ženevi, je ta, da vlada v vprašanju razorožitve velika neenakost med Nemčijo in drugimi državami. Ta očitke ni nič drugega, kakor nov protest proti versailleski pogodbi. Jasno je, da se vojna leta 1914 ter zmaga ena in poraz drugih kot dejstva ne dajo izbrisati iz zgodovine; tudi je jasno, da so mirovni dogovori vedno »nejednake pogodbe«, ako hočemo govoriti s kitajskim izrazoslovjem. Naj se misli o teh pogodbah, kar se hoče, gotovo je, da Nemčija naenkrat onemogoči ves napredek v pogajanjih o razorožitvi, ako vzame za izhodišče razprave kritikov ali celo revizijo versailleske pogodbe. Enako je tudi z nemško zahtevno po neposredni ali vsaj zelo hitri razorožitvi s pretvezo, da preambula 5. člena mirovne pogodbe opravičuje razorožitev Nemčije z vidika splošne razorožitve. Ne sme se pozabiti, da v času, ko se je sestavljalo dotično besedilo, nihče ni predvideval vstopa Nemčije v Društvo narodov, niti njenega sodelovanja pri razorožitvi drugih držav. V ostalem pa tudi ni bilo govora o roku, do katerega bi se morala izvršiti obvezna razorožitev. Sestavljalec mirovne pogodbe so dobro poznaali obsežnost problema. Zavedali so se, da ne gre za kako improvizacijo iluzornih rešitev, ki bi pomirile javno mnenje, ali za politične interese, marveč da bo treba načeti in nadaljevati z vso potrebno previdnostjo delo, ki bo zahtevalo dolgotrajnega truda, kajti končni uspeh tega napora naj bi bila zrela in resnična sprememba vseobčnega duha v vseevropskem smislu.

Dotikajoč se dalje samega bistva ženevskih debat, se pritožuje Georg Bernhard, da so »izvežbane rezerve« izključene iz omejitve oboroževanja. Te rezerve, pravi, so del splošne »bojne sposobnosti« držav, kjer je vojska sama obvezna, zato bi morale biti omejene kakor aktivno službe čete.

Ali vprašanje rezerv je v resnici zelo važno, ali jaz ne verjamem, da bi bilo prav, rešiti ga na tak sumaričen način. Predvsem bi značila omejitev izvojenih rezerv v državah, ki imajo samo splošno vojaško službo, tudi omejitev letnega kontingenta za vojaško službo sposobnih mož. Ali se da temu naložiti ta omejitev? Nikakor, kajti države z demokratično tradicijo ne dopuščajo nepravilnosti v izvrševanju vojaške dolžnosti; in z druge strani pomeni število stalne vojske za te države nekaj večji občutek varnosti. Kajer se varnost poveča, zmanjšajo države, ki imajo poklicne armade, njihovo stanje z enostavno omejitvijo vstopa; države, ki imajo obvezno vojaško službo, pa s tem, da skrajšajo rok vojaškega službovanja. Tako je tudi Francija ukrenila po Locarnu. Nemški strokovnjaki so predlagali, naj se učine evidencija odpuščenih vojakov, kar bi bila čisto iluzorna in fiktivna metoda. Evidenca rezervistov ne more nič bolj ogroziti sosedov, kakor evidenca letal, avtomobilov, konj in trgovskih ladij. Nikoli ne bo mogoče vladam prepovedati imeti v evidenci vse to, kar lahko potrebujejo v trenutku nevarnosti. Ako bi taka prepoved bila mogoča, bi se s tem vsem državam naložila dolžnost, vzdrževati poklicne vojske.

Toda jedro vprašanja ni v tem. Rezerve, pravi Georg Bernhard, tvorijo bojno sposobnost države. Prav ima, kajti rezerve se ne dajo omejiti. Celotna vojna moč se ne da podvreči učinkoviti omejitvi, ker se je v nobeni državi ne da prikriti. Izdelovanje lugaste soli je n. pr. del vseobčne vojne zmognosti. Ali za lahko omejimo? Piloti trgovskih letal, strnarice, šoferji, mornarji in kadarli tvorijo vojno moč z isto pravico, kakor izvežbane vojaške re-

zerve. Ali naj tudi te omejimo? Stojče vojske pa nasprotno ne spadajo med vseobčo vojno moč, ker so neposredna realnost in je samo pri njih mogoča učinkovitost in za vse enaka omejitev.

Ne bom odgovarjal na dolgo in široko kritiko Georga Bernharda nad nedostatnostjo proračunske omejitve oboroževanja. Pred vsem je treba pripomniti, da se je načelo proračunske omejitve osvojilo v Ženevi samo za vojni material na kopnem. Efektivno stanje mora biti omejeno neposredno in z njim do neke meje tudi izvežbane rezerve z direktno redukcijo vsakdanjega povprečnega efektivnega stanja, pri čemer so všteti tudi rezervisti, v poklicni pod orožje za čas njih izvežbanja. Takisto velja neposredna omejitev tudi za pomorska in zračna sredstva. Ostanejo nam le sredstva na kopnem.

Za omejitev le-teh je Francija predlagala v Ženevi neposredno mednarodno kontrolo s preiskavo na licu mesta. kontrolo, ki je sliha oni, ki jo je Nemčija sprejela v Versaillesu. Isto predlaga tudi Georg Bernhard. Francoski predlog pa je večina oklonila. Francija je hotela po tem neuspehu doseči vseeno pozitiven rezultat ter je predlagala omejitev izdatkov za vojna sredstva. Ta način ni popoln, vendar pa je boljši, kakor nič. Kar se tiče nadzora nad proračuni, resničnimi ali navideznimi, je ta tehnično daleko manj težak, kakor misli Georg Bernhard. Proračuni za vojsko so v mnogih državah gotovo dvomljivi in je njih čitanje zelo težko, jaz pa sem prepričan, da bi kakih 12 dobrih finančnih nadzornikov različnih narodnosti zelo dobro izvedlo to nalogo.

Za konec sem si prihranil najtežnejši ugovor, ki vsebuje lojalno argumentacijo mojega odličnega nemškega tovariša in ki je edini, za katerega mislim, da se ne da odbiti. To je ugovor, ki se tiče nakopičenja vojnih sredstev v mirnem času. Popolnoma resnično je, da je ta takojšnja bojna sposobnost popolnoma druge prirode, kakor bojna sposobnost za daljši rok in da bi bilo treba ravno prvo omejiti. Toda baš v tem je večina v Ženevi kategorično odklonila vsako kontrolo, kakor v primeru omejitve vojnih sredstev, ki spadajo v stalno vojaško službo. Lahko se obžaluje ta odklonitev, toda je fakt, ki ga za sedaj ni mogoče predrugačiti in problem nakopičenja vojnih sredstev je prevažen, da bi se pri njem zanesli samo na neoverljive izjave. Na vsak način pa omejitev nakopičenih vojnih sredstev ne more biti pravična, ako ne delamo razločka v korist manjših držav. Kolikor je država manj industrijska, manj bogata in manj mogočna, toliko bolj mora skrbeti, na nakopiči dovolj izdatnih obrambnih sredstev. Velike industrijske države, ki imajo uvaževanja vredno bojno sposobnost (n. pr. v letalstvu), imajo to prednost, da lahko opuščajo vsako nakopičenje sredstev. Ali teh velikih držav na svetu ni več kakor šest ali sedem. Treba pa je skrbeti za varnost onih drugih.

Ako vse to premislimo, ne moremo očitati ženevski komisiji, da se je ustavila pri polovičarskih, delnih in začasnih sklepih. Kajti obči značaj vseh odločb Društva narodov je, da niso nič drugega nego kompromisi. Ne bi bilo pametno zahtevati od Društva narodov, da naj voli: vse ali nič. Politika je vedno umetnost razločevati med mogočim in nemogočim. V tem smislu si ne smemo brez krivde zatisniti oči pred napredkom, ki bo izvršen in o katerem je Paul Boncour že prve dni ministrske krize smatral za svojo dolžnost, da ga javi predsedniku republike: »Opozarjam poglavarja države na zelo važno dejstvo, da je razorožitvena komisija dosegla zelo pomemben rezultat za bodočnost Evrope. S polnimi jadrji plovemo proti razorožitveni konferenci. Francija se mora nanjo pripravljati.«

To pomeni, da bo Francija prišla v Ženevo s preciznimi predlogi in z namenom, da doseže čim prej dobre rezultate. Toda Francija se je že pripravila za nedogledne rezultate s tem, da je prevzela inicijativo za čim tesnejše zblizanje med evropskimi državami. Zakaj bi se morala Evropa časoma zadovoljiti z neodločnimi in nepopolnimi rešitvami? Zato, ker ni edina in ker se brani pred napadi nacionalizma in imperializma. Georg Bernhard s pravom pripominja, da se proračuni za vojno povečujejo z ogromnimi izdatki, s katerimi hočejo nekatere vlade umetno štiti svojo industrijo, ako jo smatrajo za koristno in potrebno narodni obrambi. Bistveno vprašanje miru je na ta način zelo dobro postavljeno. Toda kje je lek? Jaz vidim samo enega: zgradimo Evropo! To je edina pot, ki vodi dalje preko rezultatov, doseženih v Ženevi. Splošna razorožitev ne bo mogla biti pogoj za združenje evropske celine, pač pa bo nje posledica in smoter.

KLOBUKE

za idočo sezijo v najnovejših barvah, elegantnih oblikah, razne trde (polcilindri) ter sportne klobuke in čepce za zimo nudi v lepi izbiri specialna trgovina klobukov in čepce 17041

M. BOGATAJ prej POK

Sprejemamo se razna popravila.

GRAEB & DEHNICK

(WESTDEUTSCHES EXPORTHAUS)

IMPORT

FABRIKATION

EXPORT

EISEMROTH (DILLKREIS)

Abtl. I: Radio
Abtl. II: Neuheiten
Abtl. III: Verlag
Abtl. IV: Seidenbau

Postcheck-Konto: Frankfurt a. M.
Bank-Konto
Nassauische Landesbank in Herborn
Fernsprecher Nr. 24
Telegr. Adr. Exporthaus Eisemroth (Dillkr.)

Einschreiben.

An den Verlag

"Jutro"

Ljubljana, Jugoslavien.

Eisemroth, den 22.11. 1930

Wir nehmen höflich Bezug auf unsere früheren Insertionen in Ihrer Zeitung. Ihre letzte Rechnung vom 4.6.30. No. 7. 433/A. betr. ist noch unbeglichen und übermitteln wir Ihnen in der Anlage Din. 480.- zum Ausgleich. Wie wir Ihnen bereits schon einmal mitteilten, sind wir mit dem Erfolg unserer Insertionen gerade in Ihrer Zeitung zufrieden und erteilen wir Ihnen daher heute einen neuen Auftrag auf 3 malige Insertion des beigefügten Inseraten-Textes. Der Text soll in der Zeitungssprache erscheinen und wollen Sie die Veröffentlichung sofort nach Eingang unseres heutigen Schreibens vornehmen.

Einschreibungsvoll
GRAEB & DEHNICK
Dillkr.

Anlagen:

Din. 480.-
1 Inseratentext.

Kako cenijo v tujini uspehe „Jutrovih“ inseratov

Gornje pismo, ki ga objavljamo v faksimilu, govori tako jasno, da bi bila vsaka naša pripomba odveč. Glasi se v prevodu:

»Uljudno se sklicujemo na svoje prejšnje oglase v Vašem listu. Vaš zadnji račun z dne 4. junija 1930 je še neporavnani in Vam zato danes pošiljamo znesek 480 Din. Kakor smo Vam že enkrat sporočili, smo z uspehom naših inseratov ravno v Vašem listu zadovoljni in naročamo zato danes novo trikratno objavo priloženega inserata. Besedilo naj izide v Vašem jeziku. Inserate začnite objavljati takoj po sprejemu našega današnjega pisma.«

Francoska vladna kriza

sj Pariz, 11. decembra.
Francoska vladna kriza se vleče še cel teden. Afera banke Oustric, ki je dala neposredni povod za padec Tardieujeve vlade, sicer meče svojo senco tudi na sedanja pogajanja za sestavo nove parlamentarne večine, vendar pa sama po sebi ne bi mogla biti vzrok, da pogajanja tako težko napredujejo. Afera res igra v sedanjih francoski krizi samo postransko vlogo in je prave vzroke za nerazvoljivost položaja iskati v sestavi in v strankarskih nasprotjih med različnimi skupinami francoskega parlamenta.

Čeprav kaže francoska zbornica izredno pestrost strank, ki se vrstijo v raznih njansah, od rojalistične desnice do komunistične leve, si stoji polit. nasproti prav za prav samo dve močni skupini »beli« in »rdeči« blok, kakor se nazivljata v francoskem parlamentarnem jeziku. Pri tem pa si ne smemo misliti, da igra vodilno vlogo v teh dveh skupinah obe ekstremni stranki, kajti komunisti in rojalisti kot protustavni stranki ne igrajo v francoskem parlamentarnem življenju nikake vloge. Pod »belim blokom« je treba razumeti republikansko desnico, ki sestoji iz kake deseterice večjih ali manjših strank: najmočnejše med njimi i republikansko-demokratska zveza z L. Marinom na čelu, ki je bila tudi glavna opora Tardieujeve vlade. V »rdečem bloku« so združeni socialisti, demokrati in radikalni socialisti, ki pa med sabo nimajo nikake programatične zveze. Radikalno-socialistična stranka predstavlja hrbenico francoskega naroda in je nositeljica francoske demokratske ideje; sestavljajo jo povečini malomeščani in kmetje. Radikali so dolga leta vodili življenja v nekako fiksno idejo, da so oni vse francosko javno življenje (pomislimo samo na Clemenceaua), tako da so se že edino poklicani voditelji francoskega naroda. Neradi in samo v skrajni sili so šli v koalicije z drugimi strankami. Zato so tudi tik pred zadnjimi volitvami l. 1928. razbili vladno nacionalne unije pod predstvom Poincaréa in niso hoteli deliti državne oblasti z nobeno drugo stranko več. Volitve pa so prinesle tako ojačenje »beli« desnici, da je lahko ona sestavila vladno. Od tedaj datira ostro nasprotstvo radikalne stranke do dosedanje vladne večine. Radikalna opozicija je dosledno glasovala proti vsem vladnim predlogom, čeprav se je vladna politika, zlasti zunanja, skoro vedno jemala z njenim programom.

Pri taki sestavi parlamenta vlada po zadnjih volitvah ni mogla imeti nikdar močne večine in je vedno lavirala na nesigurnih tleh. Vsi poskusi Poincaréa in kasneje Tardieuja, da bi pridobila radikale za koncentracijsko vladno, so bili brez uspeha, ker radikalni niso hoteli v nobeno tujo vladno, sami je pa tudi niso mogli sestaviti, ker nobena večja stranka desnice ni hotela sodelovati pod njihovim vodstvom. Za oživljenje nekdanjega levčarskega kartela ali socialistično-radikalne vlade ni manjka nekaj glasov.

Glasovanje v senatu je pokazalo na potrebo razširjenja vladne večine. Kako naj se to doseže? Barthou in Laval, ki sta oba goreča zagovornika zblizanja med obema nasprotnima skupinama, sta pri svojih poskusih podlegla. Politične strasti so se med tem še bolj razvlele in vse desničarsko časopisje bruha ogenj na levo, češ da sabotira parlament in si lasti nekako božje pravo na vladno. Radikali pa zopet očitajo desnici korupcijo, in pravijo, da z ljudmi umazanih rok nočejo sodelovati.

Položaj postaja še bolj zamotan, ako pomislimo, da vlada ni padla v parlamentu, ampak v senatu ter ima torej v parlamentu najb. še vedno večino. Popolna obnova zrušene vlade je pa po francoskih parlamentarnih pravilih nemogoča in bi razen tega v tem primeru na njej ostal še madež Oustricove afere.

Ravnakor se sliši, da je dobil mandat za sestavo vlade senator Steeg, ki spada gotovo med najuglednejše politike in uživa osebné simpatije v obeh taborih. Še ta teden se mora pokazati ali se bo morda vsaj njemu posrečilo doseči kooperacijo med radikali in republikansko desnico. Ako se izjalovi tudi njegova misija, ostane le še Poincaré in Brand, katerih ugled ob vsaki vladni krizi tem bolj naraste, čim več politikov si polomi zobe ob reševanju krize.

Moskovska komedija

sj — Varšava, 9. oktobra.

Tragikomedija v marmornih dvoranah nekdanjega plemiškega kluba v Moskvi je končana. Svet morda še ni videl takega procesa, odkar si je človeška družba postavila pravico, ki zločinca preganja in postenega štiti. Moskovsko sodišče je iz gledalo v svitu električnih obločnic, mikrofonom in kinematografskih aparatov bolj kot atelje kakega podjetja v Hollywoodu, kakor pa kot miren dom boginje s tehtnico. Evropskim pojmom pravičnosti in človeškega dostojanstva se je protivilo, ko smo čitali, kako je sodišče skušalo z vsemi sredstvi proces popularizirati, kako so priganjali delavske množice in šolsko mladino ter celo otroke obtožencev, da so zahtevali smrt nesrečnih žrtv, in kako je radio raznašal »priznanja« obtožencev širom sveta.

Najbolj čudno in nerazumljivo na stvari pa je bilo obnašanje obtožencev samih, ki so takoj priznali krivdo, odklonili zagovornike, slikali svoje prevratno delovanje v najtemnejši luči in kar tekmovali med seboj, kdo bo proti sebi navedel hujše obremenitve. Trdili so sami, da so skušali pridobiti specialiste v službi sovjetske vlade za to, da onemogočijo izvedbo petletnega gospodarskega načrta, in da so v to svrho dobivali podporo od ruskih beguncev, različnih kapitalističnih podjetij v Evropi in celo od francoske in angleške vlade same. Da, še več. Generalni štabi zapadnih veleposlov so po njihovih navodilih sestavljali načrte o vojaški intervenciji v Rusiji in celo skrivnostni polkovnik Lawrence, ki v mednarodni domišljiji ne sme manjkati pri nobeni veliki zaroti, je dobil svojo vlogo.

Vsa zgodba je od vsega začetka izgledala prav fantastična, kljub temu med celo razpravo ni prišlo niti do najmanjšega nasprotja med državnim tožilem in obtoženci. Obe stranki sta se zili v harmonično enoto, tako da se je ogromni politični proces pretvoril v politično komedijo ali demonstracijo, kakor se pač vzame.

In res je bil proces le velika tragikomedija. O tem ni več dvoma.

Sovjetska vlada je prevzela na sebe vso privatno inicijativo v gospodarstvu in s tem tudi življenje svojih podanikov. Tudi v največji gospodarski krizi si ti sami ne morejo nič pomagati in odvisijo samo od državne pomoči in milosti. Vlada ima v rokah svojo trgovino, industrijo in poljedelstvo, zato se sedaj ob naraščajoči bedi vsa nevolja prebivalstva obrača proti vladi in njenim organom.

Vso svojo nado in objube je sovjetski režim vložil v svoj petletni načrt. Da tega

izvede, je državljanom naložil največje žrtve in omejil njihovo udobje do skrajnosti, vse to s tolažbo, da bo zato bodočnost tem večja in svetlejša. Žrtve pa postajajo prevelike in narod jih prenaša z vedno večjo nevoljo, posebno še, ker se od dneva do dneva bolj kaže, da petletke ne bo mogoče po programu izvesti. Zato je treba sedaj najti žrtve, ki naj bi nosile krivdo za neuspeh. In pograbili so skupino inženjerjev ter jih postavili pred sodišče. Obtožili so jih, da je njihova »industrijska stranka«, ki pa obstoja tudi le v aktih boljše vlade, že več let z vsemi sredstvi ovirala gospodarski razvoj sovjetske Rusije in da je zato ona kriva vseh gospodarskih težav, s katerimi se morata danes boriti nesrečna Rusija in njeno prebivalstvo.

Sovjetskim mogotcem pa se je zdelo, da to še vedno ni dovolj; da bi še bolj vplivali na ljudsko domišljijo in sebi oprostili krivde pred narodom, so iznašli še bajko o pripravah za tujo vojaško intervencijo. Vsemu svetu je jasno, da se danes niti francoska, niti angleška vlada, ki ju dolžijo teh vratolomnih naklepov, niti za trenutek ne bavi s takimi nevarnimi načrti. V Evropi takim vestem ne nasede nihče, drugače pa je v Rusiji. Ruskim masam je danes mogoče natveziti tudi to gorostasnost. Večina med njimi se še spominja državljanske vojne, ko je inozemstvo podpiralo Denikinca, Judeničina in Kolčaka v njihovi borbi proti boljševizmu. Kako naj si priprosto Rus predstavlja velike izpremembe, ki so se med tem časom dogodile v Evropi. Vse svoje informacije črpa iz časopisov, ki so pod najstrožjim vladnim nadzorom in prinašajo samo vesti, ki odgovarjajo ciljem vladne politike. Ruske množice so zato prepričane, da so stvari, ki se bile pred desetimi leti mogoče, tudi še danes mogoče. Ne more se od njih pričakovati, da bi jim kar na enkrat take vesti postale neverjetne, zlasti še, če jih slišijo iz ust samih obtožencev.

Vlada je pri moskovskem procesu torej očitno zasledovala samo namen, da zvali krivdo za gospodarsko bedo in za neuspeh v izvajanju petletke na nekdanje meščanske sloje, zlasti pa na intrige kapitalističnega inozemstva. Izjave obtožencev so bile izmišljotine, ki so jih iz njih izsilili z bogve kakšnimi grožnjami in objubami. Saj je za časa preiskave »den obtožencev umri, a drugi je bil ustrejen, ker je baje poskušal pobegniti...« Vse proces je bil samo grda komedija, ki naj natrosi peska v oči vedno bolj nepotrpežljivim ruskim masam. Zato se bodo taki procesi v Rusiji še ponavljali.

Gepe, polne grudi!

Dame, ako hočete, da bo oblika vaših grudi polna in trdna, tedaj se poslužite takoj preizkušene sredstva profesorja dr. Rettija

BALZAM de POMPEJA

vršite predpisano masažo s prsti samceka dni in vidite boste kako tujci se bo razvila oblika vaših grudi že tekom 14 dni! Učinek se zanesljivo pokaže že tekom 6 dni! Masaža z »Balzamo de Pompeja« je eno najboljših sredstev za krepitev in utrditve iztrpanega mišičevja prsi. Tisotci žena in deklet se imajo salvaliti temu balzamu za svoja lepa in polna prsa. Dopolni hvalečnega priznanja so pristo na vpledel Cena 60 Din med najš. doza 110 dinarjev (za zelo med. posebej). Diskretna pošiljatev po pošti po Ordinacijskem laboratoriju Hawelka Praga 65. Nusle Božetechova ul. 10-34. pošt. pred. št. 17. čSR

O tičarjih in gubnu

Tradicija, ki polagoma izumira

Še na kanceliju pravijo in v šoli smo se tudi učili, da ima vsak čas svoje veselje in vsak človek ima tudi svoje, potem naj pa prepovedujejo, kakor hočejo. Če gospoda lahko pobija srnice, ki se človeku nobena stvar bolj ne smili, pa bi uboga para ne smela tičev loviti. Rože, ki so imenitne in na vsem svetu nikjer drugje ne rastejo kakor gori okrog Grmade, so tudi pod postavbo, pogledite, pa še nikdo ni ure sedel radi njih. Ali je to pravica? Kakopak, turisti so gospodje in še gospod glavbar rad lepe pušljice trga, nam pa za vsakega zanikrnega slavca naloži po sedem kovačev, čeprav pri nas samo skozi leto, drugje jih je pa povsod dosti. Kdor pa pravi, da je učenjak, ta seveda lovi kar hoče. Še na čuka, da se živali martrajo in strahu konec jemljejo. Na kol ga posade, okrog njega pa privežejo srakoperje, da friotajo okrog njega, dokler ne omagoja in revčki kakor mrtvi vise na vrvciah. Še jajca taki učenjaki pobirajo iz gnezda in slišal sem praviti, da na Vrhniko ni več črnih škorkelj, ker so jim dvakrat po vrsti izpraznili gnezda. Jajca pobirajo, to je greh, jeseni in na zimo ali pa zgodaj pomladi ujeti tiča in mu potem streči v kletki kakor lastnemu otroku, tega pa ne sme zameriti nobeden. Pred vojno si plačal par soldov in lovil si, da te ni nikdo preganjal, na Češkoslovanskem, v Avstriji. Nemčiji in povsod drugod po svetu, kjer tudi nimajo slame v glavi in vedo, kaj je usmiljenje do živali, je še sedaj tako. Za Italijo je pa vsakomur znano, da vsak dan prodajo na trgu polne koše tičkov in celo lastovk na kupe, da po vseh oštarijah pripravljajo tičke, kakor so pri nas nekdaj cipe.

Sedaj se love samo taki tiči, ki jedo trdo hrano, to se pravi, tiste, ki zob-

god kalin, le včasih pokliče: kje, kje je Korl? Čeprav jedo črve, lovimo na zimo tudi prijazne rdeče taščice, ki so v nekaj dneh krotke in pridejo na prst ter žvrgole tako nežno in sladko, da se človeku mlo stori. So tudi črne taščice, ali silno redke, še manj je pa plavil, vendar se pa meseca aprila še dobi ena ali druga. Vsi ti tički nimajo posebne vrednosti, boljše so oni pomladi, ampak s temi so večje sitnosti, ker jedo mehko hrano, t. j. mrčes, črve, mravljinčna jajca, meso in še vsega vruga. Piča je draga in v trgovini stane kila mravljinčnih jajc 60 Din, močnejše črve pa prodajajo celo po dva stotaka liter. Seveda potem trajajo večno, ker se med cunjami v otrobihi sami rede, če jim narežemo tudi malo krompirja vmes, da niso žejni. Po starih mlinih, kaščah, kjer je shranjeno žito, in na svislih pod senenim drobom je takih črvov dosti. Ker pitamo svoje izbirčne sladkosnedeže s tako izbranimi in večkrat redkimi in dragimi stvarmi, potem seveda kosi lahko žvižgajo, škrljanci žvrgole, se pačijo skorci in rentarčiji drozgi: hudik, hudik, hudik, vseh pet, vseh pet, da vid', da vid'!

Najbolj pa pazimo na razne penice, grahaste, vrtno in črnoglavke, ki nam prepevajo in drobje, da jih poseka le plemeniti slavček, mojster vseh mojstrov in umetnik nad umetniki, ki se ob njegovih vzdihih in pesmih tope tudi najbolj trda srca.

Jeseni lovimo le na limanice, v snegu pa tudi z zapadnicami ali na durca, ki si jih otroci sami napravijo, na zimo pa le redko. Najboljši lov je o novem snegu, ko pritisnejo ptiči z gora in gozdov. Septembra meseca love šoje, skopce in kragulje šojari na ma-

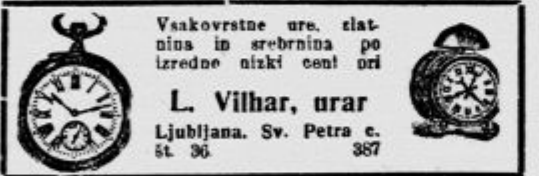

Ptičji lov na gubnu. Detalj bakroreza iz XVIII. stoletja.

ljejo zrna, semena in jagode. To so: — ne zamerite, po domače bom povedal, ker sem tako vajen, no, in tudi v vsakih bukvah so drugače zapisani. Najlepši so liščki ali šigelci, ki pravijo »midžogar - midžolin - orliv - orliv« ali pa »midžogar - midžolin - stare babe sin«. Grilček drobi, cajzelc ali čizek pa oponaša: »k - k žek - žek - cil - cev - cil - cev - cidl - ceeek« in lepo zaviti mora na koncu. Debeloglavi dlesk dela prav po tiho: pc - pc - pec, manjši zeleni dlesk ali grindel pa: grziv - grziv - grizil. Planinski ščinkavec ali pinoča je tudi krakek: žek - žek - žek, zato pa strnad zavirska: pes - pes - pes je moj stric, vrtna sinica pa nagaja: kiklio per', kiklio per', ti si baba, ti si baba! Razen vrtnice sinice ali mandeljca, ki se tudi oglašja »ci - ci - bi - ci - ci - fu« so še plave sinice, meniškici s črno glavo in dolgorepke, ki pa jih nikdo ne lovi. Lep in smešen je rdeči krivokljun ali krumpež, še bolj navadno pa krumpec, ki v zraku pravi: cibin - cibin - krruzi - krruzi - kliv - kliv, debeli korar gimpelj, ki mu pravimo tudi popkar, ker obira popke, in zaradi kalinovitih ja-

lo drevo na jasi sredi gozda, ki mu osmučejo listje ter po vejah nasade limanice. To je zlasti ljubljanskim sladkosnedežem priljubljen lov na čvenk, da prinašajo polne optnike šoj v mesto.

Pravi tičar pa lovi le na »raglje« in »rajspavm«. Ime je ostalo iz onih časov, ko so lovili še grofje in baroni cipe v Mestnem logu, saj »Reisbaum« pomeni drevo z mladikami, a pri tičarjih je to drevo umetno. V tla je zabiti količek, ki se na njem kakor v kolenu pregiba 2 m visok kol, na vrhu posajen na vse strani s palicami, »ragljami« imenovanimi, ki so vanje rahlo zataknjene limanice. Če s tiči popada preveč limanic na tla, upogne tičar umetno drevesce in ga položi na vilice, da zopet nasadi svežih limanic na raglje, nato pa rajsipavm ali rajsponk

Fr. Z:

Reskete-preskete paragraf in njegova žrtev

Toni, tužno pero, toni v tinti do držala, še globlje mi toni, da mi preko držala očrne še prsti, tembolj mrke da bodo tele vrstice, in jim slavno uredništvo lahko privoščim črn rob!

Kajti je bil, pa je propadel v cvetju let, sredi najlepših nad!

Res je, njegova korist še ni bila velika. Toda večjo mu je obetala bodočnost, in so bili dnevi, ko veselina Ljubljana ni govorila drugega nego o njem in so novine dan za dnem o njem pisale, kakor da je kraljevič, ki se ženi, ali novi model čevlja iz tovarne Tamarata, svetovno znane po prvovrstni kakovosti svojih inseratov.

O, smejala se mu je bodočnost, pa je prišla nadenj usoda, lastna krivda ga je zadelo in je to zelo tragično!

Črna sraga teh vrstic potočena bodi njegovemu spominu! Potočena pa bodi tudi v svarilo marsikomu drugemu, ki mu grozi enaka usoda, pa se ji morebiti še lahko umakne, pravočasno in resno posvarjen!

Dobrohotnega poduka niti ni manjkalo njemu, ki za njim tožijo te vrstice. Mar ni poštna oblast s strogo besedo razložila po novinah, da je sleher-

no motenje radiosporeda po katerihkoli aparatih strogo prepovedano in da je paragraf 213 oni, ki ga prepoveduje?

In je razodela, kolikšna je kazen, zažugana s tem paragrafom: zapor do enega leta ali v denarju do desetstotščinarjev — bridke so te številke!

Mar si je oblast izmislila prepoved, paragraf in kazen? Ne, oblast si nikdar nič ne izmisli, to ni njena stvar, za to so drugi! Nego je bil njen opomin resničen in resen in namenjen vsem in vsakomur.

Toda nesrečnik, čigar usodo sedaj oplakuje moje črnilo, si je tiščal uho in ni poslušal opomina. Sedaj pa ima, kar ima!

Ljubljanski tramvaj je ta nesrečnik. O, kako nadebudno, z bliskovito naglico se je razvil zadnji čas! Že mu je zraslo novo krilo tjakaj v vinorodno Šiško. Tudi ob cesti v močati Vič že leže tračnice kot up in jamstvo za novo progno na to stran. Niti niso pozabljeni Rudnik in Moste in Ježica in sploh; koderkoli je kod kaka gostilna — na vse plati se obeta tramvajski blagor.

Pa tudi na dosedanjem torišču svoje-ga delovanja kako krasno se je razvijal! Lično novo monduro so mu napravili v prelestnih mestnih barvah, drugi tir naj mu je skrbel za večjo udobnost in obzirno so se mu umikale ceste in drevesa! Kar se pa tiče novin, novine

zopet postavi. Raglje nasade tudi na 1 m visoke kole, a le po eno ali dve na kol. Okrog rajsipavma postavimo vabnike v malih kletkah, da kalini s fivkanjem in grikanjem, liščki pa s cebikanjem in plebikanjem priključijo svoje rojake, a tudi vsak pravi tičar mora znati posnemati z žvižgom vse ptice. s piščalko pa vabi samo cipe.

V starih časih so pa lovili v mreže, ki so jih lepo slovenski imenovali »guben«, ker niso bile trdno napete, temveč rahlo nagubane, da niso poškovala pri padcu ptic. Na naši sliki vidimo le en guben, vendar so pri nas lovili navadno z dvema, ki sta se odpirala kakor krila vrat, po sredi med njima sta bila pa natresena dva groba krme in položene veje brinja in kalinovja z jagodami. Ob grobovih so frfotali in tekali na žimo privezani ptiči, ki so jim rekli »lavfariji«. Posamezna mreža je bila dolga do 2 m in čez in na ožjih krajih napeta na palici, ki so se imenovala »flovke«. Na tla je bil guben pritrjen navadno s količkomi, kjer se je mreža kakor vrata pregibala v kolenih. Gubnar je sedel v nalašč izkopani jami v lopici iz gostih vej, da ga ptice niso mogle videti, kadar se jih je pa spustilo dosti med mreži, je potegnil za vrvice, da sta se gubna kakor vrata zaprla nad pticami.

Na tak guben so lovili do zadnjega Orličani, ki so sloveli za hude tičarje, na Pršinovem, sedaj na Šmolcovem, na Gmajni ga je pa nastavljal še Matevžketov Sime iz Trnovoga, ki je bil drugače mestni delavec in je »kugle flajštral«. Imenitni tičarji in ciparji v tistih časih so bili tudi Zajček iz Trnovoga, »cukerpohar« in specialista na rajsipavm. Zimetov Drejka in Lovša iz Krakovega, ki je bil najstarejši in najhujši cipar. Anžičov Lojze, ki se mu je sin vrgel na rejo psov. Topličarjev Tine je bil tudi ribič. Janez Bakon pa železničar, a nikdar brez limanic, njemu enak je bil pa Zimetov Francelj, znani čevljar v Krakovem. Celot Tinetov Tone, ugledni posestnik »na vasi«, je bil strasten cipar in tudi gospode ni manjkalo med njimi Najstrastnejši šojar in cipar med njimi je bil Koširjev Fric z Zabjeka, ki je bil gospod na magistratu, redno sta pa lovila tudi major Breskvar, stric Cibrovega Tineta iz Trnovoga, in pa stari Bregar, ki je bil uradnik pri križevnikih in je navadno lovil na Mesarici ob Malem grabnu.

Kar so tičarji nalovali odveč v Mestnem logu, na Golovcu in na Rožniku ter na Posavju, so prodali ob tržnih dneh in sejmi pod Trančo, kjer sedaj Bajec prodaja rože. Z vse krajske so se zbirali ti tičarji, ker je bila kupčija vedno dobra, živali pa toliko kot jih nikoli več ne bo. Letos je nenavadno mnogo krivokljunov ali krumpev, ki se že poleti love, drugače je pa slaba. Izkušeni tičar lovi le dopoldne, ker se popoldne žival pase, če pa vendar nič ni, pa poseže v malho in se potolaži s tolažnikom iz čutarice Brez tolažnika pa tičarja ni in ga ne bo. Jaz seveda ne lovim, ker je prepovedano, pričnem pa zopet takoj, ko bo tudi v naši banovini dovoljen lov, kakor je po drugih banovinah. Licenco plačam za tri leta naprej.

Rešitev križaljke „Kamen“

Navpično: 2. la, 3. Ita, 4. da, 6. Rab, 7. raj, 10. ura, 12. bar, 13. sir, 16. sidol, 17. os, 18. mama, 19. Kati, 21. ro, 22. pan, 23. rak.

Vodoravno: 1. elida, 5. ata, 8. ak', 11. ara, 14. as, 15. pi, 17. on, 18. mik, 20. ar, 22. padar, 24. samotar, 25. nalik.

Izjava

»Novine«, kojih lastnik in izdajatelj je g. Jožef Klekl, bivši narodni poslanec bivše SLS v Crenševcih, so 7. septembra t. l. na prvi strani pod naslovom »Horvat Karel iz Bratanec, nevaren umobolnik« — priobčile članek, s katerim si: skuša informirati javnost in opozoriti oblast na mojo osebo s tem da se me spravlja v zvezo s svojem časnim begom mojega brata Karela iz murskosoboške bolnice, ki ga še sedaj iščejo oblasti.

Tem potom izjavljam, da ni res, da bi

Velika RADION nagradna zagonetka

IZVLEČEK IZ POPISA NAGRAD

Pravilna rešitev se glasi:

»Schichtov Radion pere sam in hrani perilo«

137.713 prejetih oregonetk,
105.264 pravilnih rešitev!

Dne 7. decembra je bilo v prisotnosti Kr. javnega beleznika, prič in ravnateljstva Jug. d. d. Georg Schicht izvršeno žrebanje nagrad za pravilno rešitev Radion nagradne zagonetke. Glavne nagrade so dobili:

Denarne nagrade:

Din 5.000.— Adela Blaschka, Osijek 1., Kačičeva ul. 11.
Din 3.000.— Andrej Prmic, Ljubljana, Florijanska ul. 40.
Din 2.000.— Ivan Cerovšek, Maribor, Magdalenska ul. 46.

Po ena namizna garnitura:

BEOGRAD: Aleksander M. Morković, BANJALUKA: Mara Popović, HERCEGOVI: Marija Voučka, KRANJ: Heda Gamerc, LJUBLJANA: Ivana Plestenjak, SAMOBOR: Ivan Doltar, SISA: Edvard Gonner, SKOPLJE: Sonka L. Bošković, SPLIT: Marija ud. Brajević, VIRMASE: Ivana Volčjak.

Po ena namizna garnitura za kavo:

FEKETIĆ: Leonhart Roth, FRAM: Mihajlo Zober, GOSPIC: Nada Cutić, JALGOVEČ: Franca Meznarić, MARIBOR: Franc Snofl, MOSTE: Slavka Hudeš, SARAJEVO: Nina Levi, SARVAŠ: Johana Hiršter, TETOVO: Krsta Dinić, VIROVITICA: Mira Zimmermann.

Po en ducat žepnih robcev:

APATIN: Barbara Köhl, BJELOVAR: Tonka Bajs, BLEJ: Irena Cvetrežnik, BEOGRAD: Miliha Milenović, BOD n/S: Ružica Schill, DALJ: Paula Rajtarić, DOLGA VAS: Josef Perc, DRAVOGRAD: Goško Radšel, DUBROVNIK II: Ivo Agazzi, FUZINE: Petar Pavešić, GABERSKO: Marija Murn, GUSTI-LAZ: Josip Jakljević, INDRILJA: Lorenz Heinrich, ILOK: Nikola Husz, KRANJ: Elza Honigman, LOG: Martina Podpečan, LOKE: Kati Selevšek, LJUBLJANA: Marija Guček, LJUBLJANA: Milena Bihina, MARIBOR: Mara Hlebs, Alojz Camer, Heli Jurjavič, MOSTAR: Agata Hovoc, NAŠICE: Ivan Kuharček, NIS: Jela Bačić, OMISALJ: Mirko Zuvit, OSLEK: Gizela Haas, OSJEK: Franjo Okerst, Ivan Mihč, Jelka Hekenberger, PANCEVO: Olga Karavla, RISAN: Vidak Djevoić, SENTA: Milorad Bokalić, SISA: Berta Tomac, SKOPLJE: Borislav Tanić, Kosta A. Bošković, SMEDEROVO: Todor Kilibarda, SOMBOR: Ilija Popović, S. POZEGA: Gabriela G. Tropčić, TESLJIC: Rimo Rimić, TORZA: Mihael Blum, TRŽIČ: Beta Zavzonil, VALPOVO: Tomo Cvenić, VEL. BEČKE-REK: Milica Pavlović, VINKOVCI: Ferdinand Matičić, ZAGREB: Vid. Jerneić, Marija Cremošnik, ZABALJ: Marija Skleniđ, Rajna Ristić, ŽUPANJA: Adica Galović.

Po pol ducata finih ženskih robcev:

BEOGRAD: Draga Aksentijević, FUZINE-VRATA: Franjka Pavešić, GLINA: Ivan Simović, HRV. KOTAJNICA: Lizika Ulčnik, KUMEN: Karlo Brezovnik, PTUJ: Paula Hoinig, SLOV. JAVORNIK: Ivana Razboršek, SLOV. BISTRICA: Mihaela Rainer, SREM. KARLOVCI: Eugen Cačić, SREM. MITROVICA: Mihajl Kleiner, SRBOBRAN: Ružica Kapmarska, SPLIT: Milan Kuš, SODRAZI-CA: Ivana Košir, SP. HUDINJA: Katarina Znidarsić, SRP. MORAVICE: Anđela Farkaš, ST. KANJIZA: Radivoj Gjorgjević, ST. PAZOVA: Ana Shalupka ud., ST. VRBAS: Senha Alargić, STUDENCI: Max Ferenc, ST. BEČEJ: Imre Gara, SUŠAK: Ana Zelinka, SUŠINE-GJURGJENOVAC: Matilda Bžara, SV. KRIŽ: Barbara Sket, SV. PAVEL: Rosa Lebeničnik, SV. PETER: Anica Skrabec, SABAC: Marta N. Radaković, SMARJE P. JEL: Avgust Stanzer, ST. VID: Ivanka Zaletel, TENJE: Marija Kučan, TIVAT: Nina J. Staničić, TOPOLSICA: Branko Radulović, TRATA: Ivan Kusterle, UNEC: Sabinka Kovšča, UZICE: Pavle Stojanović, VALJEVO: Darinka Seleničeva, VEL. BEČKE-REK: Mariska Csany, VIČ: Marija Merjasci, VIRJ. KONACI: Karolina Markov, VITANJE: Amalija Petelinšek, VRBOVSKO: Cilika Marinić, VRHNKA: Ivanka Senirov, VRHOVO: Jožica Jakopič, VRŠAC: Elise Seitz, VUKOVAR: Berh. Jozić, ZAGORJE: Marija Dolinar, ZAJECAR: Milan Mihajlović, ZAGREB: Imre Harmuth, Ana Sokolić, ZEMUN: Draga Sarac, ZALEC: Anica Korent.

Vsled omejenega prostora ni mogote navesti vseh 1323 nagrad. Ostale dobitnike bomo pisмено obvestili in jim poslali nagrade.

SCHICHTOV

RADION

PERE SAM IN HRANI PERILO

bil pomagal bratu pri begu kakor tudi ni res, da bi ga pomagal spraviti v tujo državo, ker nisem bil v nobenem oziru zainteresiran na njegovem pobegu. Sumničenje članka je samo posledica nekdanjega strankarstva. Za enkrat samo to, drugo pa sledi, ko bo zadevo razčistilo sodišče.

V članku se tudi trdi, da je moj brat Karel prejel denar od neke tuje, nam sovražne države, da bi agitiral proti naši državi. Slovenski Krajini Zaradi te obdolžitve veleizdaje prosim oblast, naj vse najstrožje preišče, da se dožene resnica. Naj se pozove pisca na odgovornost, da dokaže svoje trditve. Če se mojemu bratu dokaže vsaj trohica tega sumničenja, predlagam zanj najstrožjo kazen po zakonu, am pa ga ne smatram več za brata, ker mi je več vredna država in domovina.

V primeru negativne preiskave pa naj bo pisec najstrožje kaznovan, da ne bo več blatil ljudi in razburjal javnosti s sumničjem veleizdaje.

Na sebi ne trpim niti sence kakega sumničenja. Ker sem preponosen na svoje zgodovinsko narodno delo, ko sem v najnevarnejšem času prvi organiziral prekmurjske dobrovoljne in ono veliko deputacijo prekmurjskih ož, ki je prišla pred komisijo antant v Ljutomer in zahtevala priključitev Prekmurja Jugoslaviji. Če sem takrat, ko je bilo treba postaviti življenje na kocko, pomagal ustvarjati našo domovino, mora biti najboljši dokaz, da nisem protidržava, temveč neomajno zvest Jugoslaviji, pripravljen še vedno žrtvovati za njeno bodočnost svoje življenje.

HORVAT PAVLE.

Bojim se: njegova vzgoja ni bila zgledna. Zdi se mi, da imel skrbnih roditeljev, ne brižnih varuhov, ne naklonjenih učiteljev, ki bi mu, dokler je bil še čas za to, stresli lase ali navih uro ali pomerili hlače. Sedaj je prepozno!

Zgodilo se je in ako ni zlagana vest, že je vložena tožba in ni mogoče drugače: obsojen bo in bo obsojen v sramotno zaprtjo za leto dni. Mislim, bližnje dni bodo že polagali tirnice v jetnišnico delnežnega sodišča v Ljubljani, da bo vanjo prepeljan ves tramvaj, tam bo zaprt. Mislim, da bo moral tramvaj osebno odsedeti svojo kazen zaradi reskete—preskete paragrafa, saj je bil osebno tisti, ki je delal prepovedane reskete—preskete ropote. Zato ne bi bilo prav, da bi mesto njega morali v ričet gospodje vozniki in sprevodniki!

V jetnišnici bo imel dovolj časa in prilike, da uvidi zavrznost svojega početja, se pokasa in temeljito poboljša. V jetnišnicah ne poznajo šale. V jetnišnici naj le ponkusi, pa bo videl — komaj bo pričel in zini »pk pk pk«, že ga bodo imeli v disciplinski celici spodaj v kleti, tam je trdo ležišče in so za take puntarje tudi okovi, hrana pa je prvi dan kruh in voda, drugi dan pa voda in kruh. Bo že videl tramvaj, kaj se pravi delati »pk pk pk« in »reskete—

preskete!»

Pa še se lahko zgodi, da mu sodišče prepove zahajati v krčme za dobo 2 let po prestani kazni. Kaj bo počel tramvaj s tako prepovedjo v Šiški! Kratkotermalno nemogoče, uničen — križ čezeni, večna luč in vigred!

Prav žal nam je.

Radiu seveda ne bo žal!

Levoja Mentol droženka

če glava, udje, trup boli,

Te „LEVJA DROZENKA“ miri!

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Šahovski kongres v Frankfurtu, prirejen ob jubileju tamšnjega kluba koncem zadnjega poletja, je izredno uspeh. Pa ne samo majsterski turnir, ki je mlademu Američanu Kashdanu pomagal do velikega slovesa. Tudi »glavni« turnir kongresa je bil lep.

Pred vojno so bili »glavni« turnirji nemških kongresov zelo važne prireditve. Odprti so bili mladim, nadarjenim igralcem, ki so hoteli priboriti si naslov mojstra. Prva nagrada glavnega turnirja je bil vedno naslov mojstra.

Po vojni so glavni turnirji znatno oslabele. Inozemci niso imeli več dostopa. Različne države so začele prirejati svoje nacionalne glavne turnirje. Namesto mednarodnih mladih mojstrov smo dobivali le še nacionalne mojstre.

Seveda je na ta način vrednost naslova mojstra znatno padla. Inflacija se je pojavila tudi v šahu. Svet danes mirgoli mojstrov, ki bi po večini na starem internacionalnem glavnem turnirju gotovo sramotno propadli.

K sreči se prave glave nikdar ne puste utisniti v predpisan okvir. Od sedanjih velikih mojstrov jih dosti ni prestalo skušnje glavnega turnirja. Spielmann n. pr. ga ni, tudi Niemci ne. Prišli so kot vihar in so udrižali z elementarno silo v areno velikih turnirjev.

Da imajo glavni turnirji vključ vsemu še vedno svoj pomen kaže sledeča partija iz glavnega turnirja v Frankfurtu. Krasni njen konec bo brez dvoma zelo ugajal naših šahistom.

Beli: Hermann. **Črni:** Hussong

1.) e2—e4
Pravljica iz pradavnih časov!

2.) g1—f3
Se čudovitejša pravljica. Kdo danes še igra tako?

3.) f1—b5
Španska partija je prestala moderniste in hipermoderniste. Bila je in bo solidna težka igra, ki zahteva vso pozornost in vso spretnost branilca.

4.) Lb5—c4
Če je beli hotel postaviti lovca na c4, bi moral storiti to kaj, že v tretji potezi. Podaril je očividno črnemu važno potezo a7—

a6. Lovca mora držati skakača c6 pod kontrolo. Pravilno je torej le

4.) Lb5—a4!

5.) d2—d3
6.) Lc1—e3

Te izvrstne poteze črni ne bi imel, če bi njegov kmet ne stal že na a6. Sledilo bi namreč Le3×c5, d6×c5, Lc4—b5 in na c6 bi nastal ostuden kmet.

7.) Sb1—d2
Črni igra zelo dosledno. Prav nič se ne boji slabih kmetov, ki nastanejo po možnih zamenjavah. Prosta, lepa igra z odprtimi linijami je važnejša.

8.) Le3×c5
9.) Lc4×e6
10.) Sd2—c4
11.) a2—a4

Beli se ne zaveda dejstva, da že slabo stoji. Črni kmetje so jačji nego se kažejo. Takoj bi moral beli organizirati napad z d-kmetom. Pravilno bi torej bilo misliti na poteze Dd1—d2, c2—c3, Ta1—d1 in d3—d4. Igrana poteza je suneč v zrak.

12.) c2—c3
13.) 0—0
14.) a4—a5

Črni je prenagel. Že hoče jezdit preko g6 na f4. Zato pa mu uide kontrola nad točko d4.

15.) Dd1—b3
Beli ne pazi. Lahko bi igral d3—d4 in oprostil tako svojo pozicijo. Seveda, mladost je norost. Beli bi sam rad napadal.

16.) Dd3×b7
17.) Sf3—e1
Ze je grozilo Sf4×g2.

18.) Kg1—h1

Črni je prenagel. Že hoče jezdit preko g6 na f4. Zato pa mu uide kontrola nad točko d4.

19.) Sc4—e3
Črni vidi, da groze strašne stvari, namreč: Tf6—h6, nato Th6×h2+ Kh1×h2, Dg5—h4+, Kh2—g1, Sf4—e2+ in mat. Zato pripravlja Se1—f3 kar gre samo tedaj, če je točka g2 krita. Na Tf6—h6 seveda h2—h3 ne gre, ker črni takoj žrtvuje skača na h3.

20.) Db7×c7
21.) Dc7—c8+
22.) Dc8×c5

Beli je lepo raziral damsko krilo nasprotnikovo. Sedaj pa je črni na vrsti, ki grozovito razsaja na svojem krilu.

23.) Tf1—g1
Črni krije drugo grožnjo. Na 23.) Tf6—h6 bi rad odgovoril Se3—f1. Da je prva grožnja še vedno nekrita, mu ni jasno. Sedaj pa udari strela.

24.) Kh1×h2
25.) Kh2—g3
26.) Kg3—g4
27.) Kg4—g5

Prekrasna kombinacija. Saj je res, da so slične žrtve dame znane. Toda kombinacija vsebuje več. Beli ni takoj mat. Beli kralj se potika okoli pod ognjem črnih figur, toda kje bo poginil, ni še jasno. Zasluga črnega leži v tem, da je točno izračunal konec in da je našel zadnjo rafinirano potezo kombinacije. Brez nje bi gotovo dame ne bil žrtvoval.

28.) Dc5×f8+
29.) Se1—f3
Črni pa kuha svoj strup naprej:

30.) Kg5—g6
31.) Sf3×h2

To je čarobno jedro kombinacije. Črni grozi dva mata: Tf5—g5 in Se2—f4+ Obah kriti beli ne more, zato se vda. Vsa čast!

32.) Tf6—h6+
33.) Sf4—e2+
34.) Tf7—f4+

Trud črnega je manjši nego se kaže, ker ima črna trdnjava na h6 večer šah v rokah. Tu je torej konec prvega dela kombinacije. Drugi del je finejši. Beli kralj je pod nožem. Material pa je črnemu že zelo reduciran in bela dama se vedno lahko žrtvuje za skakača na f8. Da izsili črni vseeno mat je zelo zaslužno.

35.) Th6—h2
36.) h7—h6+
37.) Kg8×f8

Še vedno ima beli premoč figure. Ima tudi še sledečo jako potezo, ki ogroža obe trdnjavi.

38.) Kg8×f8
39.) Tf6—h6+
40.) Sf4—e2+
41.) Tf7—f4+

Črni je prenagel. Že hoče jezdit preko g6 na f4. Zato pa mu uide kontrola nad točko d4.

42.) Dd1—b3
43.) Dd3×b7
44.) Sf3—e1
45.) Kg1—h1

Črni je prenagel. Že hoče jezdit preko g6 na f4. Zato pa mu uide kontrola nad točko d4.

Črni je prenagel. Že hoče jezdit preko g6 na f4. Zato pa mu uide kontrola nad točko d4.

Merci:

Klobuki

V kavarni na obešalniku vise drag poleg drugega, veliki, majhni, novi in zanemarjeni klobuki vseh oblik in barv.

»Preneumnote« je dejal svetel, nov cilindar, »kako me more gospodar obešiti na to krevljasto ključko Doma počivam zavrt v svilen papir v visoki škafli in le redkokdaj počastim dično gospodarjevo glavo, lepo okroglo in gladko kakor ona krogla na biljardu. Nocoj pa me je nosil gospodar nekoliko počevno nad levim ušesom in sedaj le visim že dve uri na tej zopni ključki. Preneumnote!

»Recite rajši bedasto, gospod kolega, se je oglašila stara, okrogla, črna, skladi podobna pošast, »kanac imenovana, z mastnimi robovi ob starinsko zavijanih krajcih »Bedasto je to življenje in bedasto je človeštvo — vulgus profanum Nekdaj sem mislil, da sem Bog v kdo, ko sem nov in lep, prvič pokrili plemenito lobanjo, pod katero so se predle visoke misti iz zavitih možganov A sprevidel sem, da je vse ničevno na tem svetu Zdaj me imenujejo paglavci »pisker«, »povkeva stara«, »čoln modrosti«, »paradajskibla«, »lausfenger«, »polentakele«, »lajhengeruh« in »fridshofsezerter« In vendar nisem ušel gospodarju nikdar, vedno sem se znašel tam, kamor me je položil, obesil, vrgel ali

sanil Bedasto je vse na svetu!

»Oprostite«, je pripomnil eleganten »Habig« v svoji brezhibni lepoti. »Oprostite, da nisem vašega mnenja. Tri leta se že bočim nad brezhibno prečo svojega posestnika in vendar sem še mlad in nepobitno lep Počlašam le visoko gospodo in najodličnejše osebnosti in one žene ki so tudi »dame«, ker sem brezhibno korekten. Sicer se pa nagnem proti kakim izloži ali strnim naravnost v ozračje in se premaknem v nekaterih slučajih kvečemu za dva prsta nad gospodovo prečo in jo brz spet pokrijem, ker je nje in mene — škoda Zato me vedno cenijo in spoštujejo.«

»Kakšna domišljavost!« je pihnil mlad sosed najmodernejše oblike. »Mi smo še dosti lepši in mlajši in nič manj vredni, čeravno še nismo plačani!« »Ta je celo plural majestaticus«, je nejevoljno zagodrnjala stara »kanca.« »Da Mi smo — ni Nič se ne svetli v blišcu obločne večerne promenade tako kot »Mi« — jaz in cenjeni nos mojega gospoda in neugodno mi je viseti poleg takih zanikarnih streh.« »Arogantna krotka! Boš tiho — sicer te sunem kar precej pod mizo pred noge svojega »mojstra«. Ta te pohodi in pomodira v cunjasto barabo — ima št. 45 čevljarske in št. 60 klobučarske mere. Pa bi se še košatila taka reva na »puf« zoper nas, ki imamo denar in vemo, kaj je svet Kaj pa ti revež, ki imaš že sto vogalčkov?«

Zdi se, da je filmu mnogo do tega, da dobre gledališke komade publicira ali popularizira v kar najširšem krogu. Doslej to ni šlo, a danes je to brezpogojno možno, ker zvočni film omogočuje boljše in bogatejšo tehnično izvedbo vsakega komada.

Napačno je misljenje mnogih, da gledališče zaradi tega izgublja svojo publiko. Gledališče ima možnost, da gledališke igre prinese na svoj poseben način in da si s tem obdrži in celo vzgoji svojo publiko. Vse to seveda zavisi od igralcev; saj slabe predstave tudi pred pojavom zvočnega filma niso bile obiskane.

Moje izkušnje tekom prvih mesecev dela v ateljejih družbe Metro Goldwyn jasno govore, da je moral film najti nova sredstva izražanja. Prišel je čas, da se morajo filmati komadi ki imajo vsebino: a to je močeno le v zvočnem filmu.

Po moji sedbi bo ostala na odru v dosegaem okviru samo komorna igra, ki pa se bo izboljšala; kajti to je edini uspeh in pod gledališča, v katerega zvočni film ne bo prodiral.

Idealni film je po mojih mislih oni, ki ga predlaga Rus Eisenstein — kombinacija nemega in zvočnega filma, v katerem pride na prvem mestu — slika, kretanje in izdelava, a zvok kot izrazno sredstvo.

„Denar na cesti“

Avstrijski umetniki o prvem na Dunaju izdelanem zvočnem filmu.

Leopold Kramer

Mirno priznam. Prav zelo sem bil radoveden in nervozen, ko sem prišel prvič v atelje družbe »Sascha« k snemanju. »Sascha« me je angažirala za večjo vlogo v svojem prvem zvočnem filmu »Denar na cesti«. Da, res je, če je umetnik že tolikokrat in tolikokrat nastopil na odru in ima že izborna rutino, vendar, kadar stoji pred novim, stopijo njegovi živci v posebno podjetno delavnost, kljub temu se pa rodijo pomisleki in dvomi glede uspeha novega podjetja. Tako je bilo tudi pri meni, ko sem prvič nastopil v nemem filmu. Sedaj pa se je to še mnogo bolj stopnjevalo, ko se je ovekovečil celo moj glas.

Treba je bilo torej silne previdnosti in paznje, da je tenkočutni mikrofon z veseljem in na lep način beležil moj navzočnost. Če bi ga tudi le malo pomolil, bi se to med snemanjem ne dalo popraviti ali izboljšati, nego bi bilo treba pričeti s snemanjem iznova.

Nu, pa kaj takega ni bilo treba. Nekaj pa sem se že pri prvem snemanju v zvočnem ateljeju naučil. To je: Mikrofon je kakor kamera, ki ne pozna obzira in ki brez strahu pokaže vse hibe in slabosti tekom svojega procesa.

„Priletel mož še ni star mož“

Hugo Thimig, član dunajskega Burgtheatra in igralca v filmu »Denar na cesti.« »Priletel mož še ni star mož.« Tega nisem dejal jaz, temveč Maurus Jokai, ko so mu očitali, da se je na stara leta vnovič poročil. Tudi meni bi se pravzaprav moglo očitati kaj takega. Po dolgih desetletjih srečnega zakona z gledališčem, sem pričel razmerje z zvočnim filmom. Vsi so mi odsvetovali. Menili so, da počenjujem delo, ki da je naporno in da prečenjujem svojo mladeniško razpoloženje. Nu, ko sem pa videl, da je bilo to nasvetovanje in prigovarjanje le bevskanje, sem se odločil za — nasprotno.

Bilo je izredno zanimivo. Tolažil sem se z izkušnjo, da sem storil prav, ko sem prevzel na svoja stara leta — vlogo mladeniča ter poskusil z novo metodo predstavljanja, ki ima bodočnost in možnost postaviti svet na glavo.

Krasno je bilo in dobro sem se počutil, ko sem slišal povelje »Snemaj!« Minil me je blažen mir in pokoj, da se mi je zdel atelje roplot in bučanja podobno sanatoriju za živčne bolezni. Film »Denar na cesti« mi pa ni nudil samo blaženega in radostnega razpoloženja, kajti pošten in nepriljudni dovtipi ter smešne prigode nudijo vsakomur poleg tega še mnogo dobre volje. Ljudje, ki bodo videli in slišali ta film, bodo zopet enkrat zadovoljni in veseli.

Učinek v malem krogu

Hans Moser. Zvočni film »Denar na cesti« ni moj prvi in upam tudi ne zadnji zvočni film, kajti že filmanje »Ljubljena bogov« v zvočnih ateljejih Berlina mi je napravilo veliko veselja. S filmom »Denar na cesti« pa se morem že predstaviti mojim častitim kolegom kot star prijatelj z zvočnim filmom.

Povedati moram tudi to, da je popolnoma napačno naziranje, da so komiki brez srca. Morda je baš v mojih vlogah igra težje podati, nego kjerkoli drugje, kajti komiki potrebujemo vidnega in slšnega učinka svoje igre na drugih ljudeh in to že pri skušnjah. In pri tem je poglavitna oseba režiser ali pa kak drugi igralec, ki s kislimi gubicami na ustnicah izrazi, da je

ta ali oni dovtip premalo posrečen ali igran ter bo na publiko tako ali tako vplival.

V zvočnih ateljejih je snemanje težko tudi zaradi tega, ker je človek-igralce po popolnoma prepustni samemu sebi. Če ga se tak lomš, ti tvoji tovariši ne smejo niti s kretinjo, niti z najmanjšim glasom povedati, kajti s tem b. bila igra zaman in mikrofoni bi tega ne prenesli. Snemanje bi se moralo znova pričeti.

Radio

Izveček iz programov

Nedelja, 14. decembra.

LJUBLJANA 8: Kmetiška ura. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Evropsko gospodarsko življenje. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12: Napoved časa in poročila. — 15: Kmečka žena. — 15.30: Plošče. — 16: Humoristično štivo (Milčinski). — 16.30: Koncert pevskega društva »Savac« z Jesenic. — 17.30: Ljudska igra »Vdovec«. — 19: Prenos opere »Laterna« iz Prage. — 22: Napoved časa in poročila. — 22.15: Koncert radio-orkestra.

Ponedeljek, 15. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Italijanska. — 19: Poljska. — 19.30: Zdravstvena ura: Naš vsakdanji kruh. — 20: O sokolski telovadbi. — 20.30: Prenos koncerta iz Zagreba. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 12.30: Koncert radio-orkestra. — 17: Prenos zvočnega filma. — 20: Koncert radio-orkestra. — 20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Zagreba. — 22.30: Poročila. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Prenos zvočnega filma. — 20.30: Večer historijske glasbe. — 22.40: Prenos inozemskih postaj. — PRAGA 16.30: Literatura in glasba iz Brna. — 19.30: Internacionalne narodne pesmi v originalnem tekstu. — 19.50: Kabaretni program iz Brna. — 21.10: Koncert japonske glasbe. — BRNO 16.30: Literarni program z glasbo. — 19.30: Prenos koncerta iz Prage. — 19.50: Kabaretni program. — 21: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Puccinijeva opera »Madame Butterfly« na ploščah. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 15.20: Koncert orkestra. — 17: Glasbeni program za deca. — 19.45: Prenos opere iz gledališča. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 18.40: Pevski koncert. — 20: Godba za ples. — 21.10: Sluhogira. — Godba za ples. — LANGENBERG 17.15: Večerni koncert. — 19.45: Koncert lahke glasbe. — Nočni koncert in ples. — MUHLACKER 16: Plesni koncert iz Wiesbadena. — 19.30: Koncert komorne glasbe. — 20.30: Orkestralni in pevski koncert. — 22.30: Lahka glasba. — Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.30: Koncert ciganske kapele. — 19.45: Dramski večer. — Jazz-band. — 23: Ciganska godba. — RIM 17.30: Prenos koncerta iz filharmonije. — 20.40: Moderne vesele pesmi.

Torek, 16. decembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Solnični sistem. — 19: Mladinska ura. — 19.30: Nemščina. — 20: Plošče. — 20.30: Prenos jugoslovenskega večera iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 12.30: Koncert radio-orkestra. — 17.30: Pevski koncert. — 18: Koncert

STONE POLJŠAK

Ljubljana. Aleksandr. c. 5.

Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov. 134

Tu je največkrat sedež naj-
opasnějšíh
o bojenj!

Bolni prebavni organi so vedno povod slabih prebavi, ki oslabi cel organizem. Osugrajte si torej dobro prebavo ter pijte RADENSKO ZDRAVILNO VODO.

na citre. — 20: Narodne pesmi. — 20.30: Prenos filharmoničnega koncerta iz Varšave. — 22: Poročila. — 22.20: Koncert radio-septeta. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert jugoslovenske glasbe. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.30: Koncert na flavto. — 20.30: Prenos koncerta iz Varšave. — 22.20: Prenos koncerta iz avto-kluba. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 17.30: Glasbeni program za mladino. — 19.20: Igralski večer. — 20.30: Prenos koncerta iz Varšave. — 22.20: Koncert iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Simfoničen koncert. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz filharmonije. (Poje Jan Kiepara.) — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 12: Koncert orkestra. — 15.20: Plošče. — 19.30: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — 22: Lahka godba orkestra. — BERLIN 18.30: Godba za ples. — 20: Orkestralni koncert. — 21.15: Spevoigra. — LANGENBERG 17.15: Koncert komorne terete na harfo. — 20: Odlomki iz operet Joh. Straussa. — 20.30: Sluhogira. — MUHLACKER 16: Popoldanski koncert. — 19.30: Orkestralni koncert. — 20: Prenos simfoničnega koncerta. — 23: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.25: Koncert vojaške godbe. — 20.30: Prenos mednarodnega koncerta iz Varšave. — Ciganska godba. — 22.50: Plesna glasba. — RIM 17: Koncert operne glasbe. — 20.40: Operni večer.

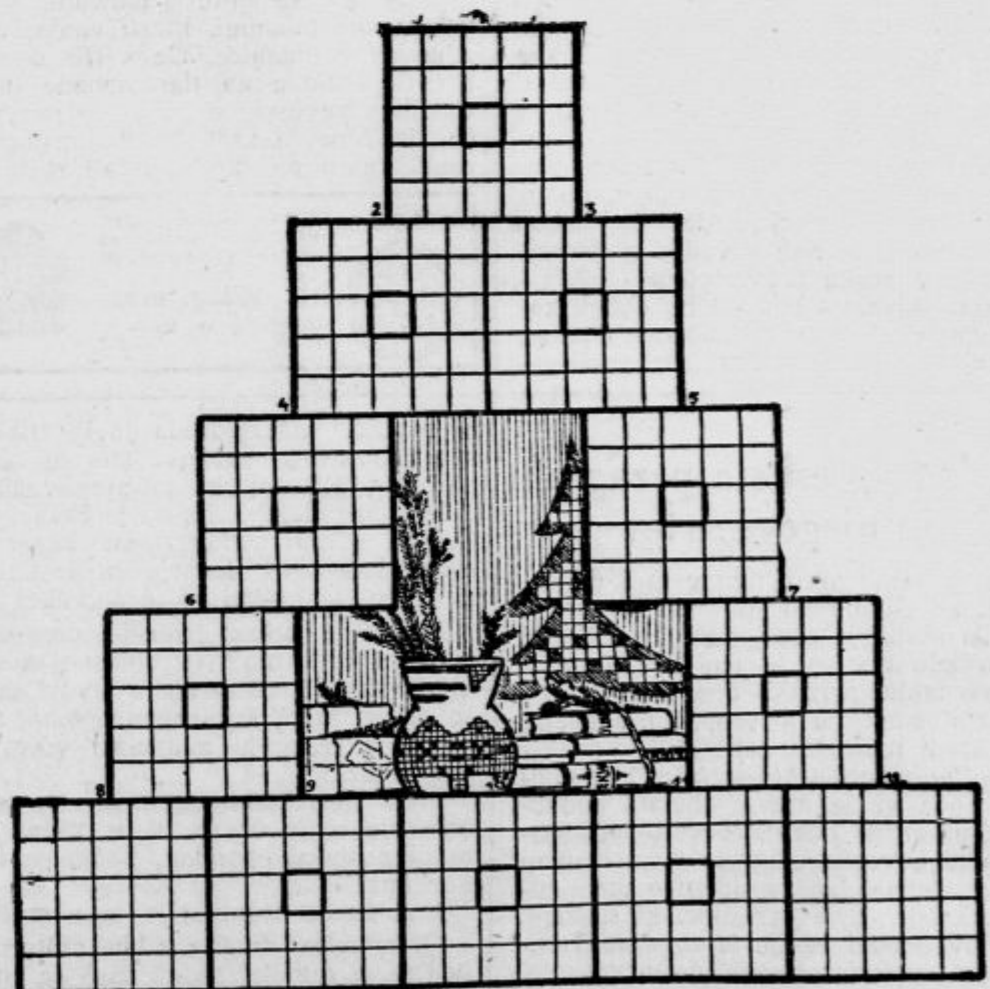

Klobuki znamke

Piccadilly

so svilen mehkega in gladkega prijema. Njih čvrstost in trpežnost se moreta primerjati s finim, mehkim usnjem. Kljubujejo vsakemu vremenu in se odlikujejo po eleganci in lepoti. Ne zamenjajte zlahtni Piccadilly klobuk z manj trpežnim volnenim. Zahtevajte povsod le zaščitno znamko Piccadilly. 15875

Magična piramida

POMEN BESED:

1. Naselje, žensko ime (tuj), radio-firma, arktični ognjenik (fonet.), filmska igralca;
2. moško ime (srb.), telovadni gib, ime zvezde, kraj ob Savi, turško mesto;
3. oseba, ki jamči za kaj; žival, ime zvezde, veliko morje; motno, umazano;
4. obrtnik, vino, sedlo pod Triglavom, žensko ime (tuj), spreten;
5. drevesni škodljivec, evropska prestolnica, zdravilno zelišče, žensko ime, francoski zgodovinar-filozof;
6. ločina (tuj.), italijanski vojak; pokveka, karikatura; siamski denar, letopis (tuj.);
7. seštevek, veter, del pohištva, franco-

ska pokrajina (fonet.), svetniško ime; 8. moško ime, šahovski mojster, slovenski časopis, angel, oseba (shr.); 9. svež, nepredelan; Prešernova pesem, Nobelov laureat za fiziko, presledke med njim, bivši denar; 10. kazalni zaimek, stara oblika prislova; planiška cvetlica, slovenski naravoslovec, deklisko ime; 11. begunec, naprava v mlinu, poljski delavec, gradbeni material, oseba iz Sme-tanove opere; 12. seznam cen, prislov slovenski časopis, sveta podoba (tuj.), fotografska znamka.

KRALJESTVO MODE

Na božični večer

Toaletna božičnega večera je poglavje, o katerem se da mnogo razpravljati. Ravno v tem oziru vladajo namreč docela nasprotujoča mnenja. Nekateri trdijo, da je za božični večer potrebna velika večerina toalet (zlasti, če ga ne praznujemo v najozjem rodbinskem krogu), dasi je božični večer vsekakor intimna slavnost in ne priložnost za razkazovanje modnih senzacij. Mnoge dame pa zopet padajo v drug ekstrem, ker se na sveti večer oblečejo v izbrano, enostavno obleko iz blaga, kar se zopet ne strinja s prazničnim božičnim razpoloženjem. Edina pravilna rešitev tega vprašanja so pač popoldanske obleke velikega stila, ki so elegantne in dekorativne, a ne preveč slavnostne.

Velika prednost teh oblek je, da niso podvržene nikakim modnim predpisom ne v liniji ne v materialu. Lahko trdim, da so danes vse svile več ali manj moderne, kitajski in maroški krep, saten in georgette, največje priljubljenost pa uživata svile in gaza in čipkasto blago. Lepe efekte najdemo, če sestavimo dvojice različnih materi-

jalov; čipke z gazo ali z georgetteom ustrezajo vsem pogojem elegancije, kombinacija tula in čipk pa dosega tako nežne in fine efekte, da vsakogar očara. Seveda dopušča današnja moda najrazličnejši okras v obliki umetnih cvetlic, vezanja, aplikacij, kožuho- vinaste opreme itd., tako da si more vsaka dama omisliti res lepo obleko, ne da bi pri tem potrebovala preveč denarja ali — okusa.

Na naši sliki (levo) vidimo obleko, ki predstavlja dovršeno lepo kombinacijo georgette in čipk. Obleka je obenem tako uporabna, da se je moremo poslužiti opoldne in zvečer. Gornji del života in rokavi so iz čipkaste blaga iste barve, kakor georgette. Krilo sestoji iz tesnega širokega pasu in bogatega zvončastega dela. K črnuemu georgetteu se lepo prilagaja naravno barvne čipke.

Ni manj učinkovita ni naslednja skica to je tipična »kazaska« obleka najnovejše mode, ki je najbolj gospodarska v črnobeli sestavi barv. Krilo je izdelano iz blaga ali baržuna, kakor pa je iz satena, kar podaja izvrsten svetlobni kontrast. Kakor obrobimo s tankim krznom ali pa z baržunasto imitacijo kožuho- vine.

Poglavje zase je obleka otrok, ki mora biti enostavno in lično ukrojena. Deklica na naši sliki je oblečena v pastelno-barvno obleko empire sloga s širokim ovratnikom. Deček nosi obleko iz slivnato modrega baržuna s svetlo garnituro ob vratu in rokavih.

Pahljače

so se izvršno prilagodile okvirju nove mode. S površja so sicer izginile ogromne per-

KOŽUHOVINASTI PLASCI

L-RO

MESTNI-TRG

ZNIZANE CENE

J. Ribičič:

Diplomati

1.

Ko je Janez Pleša primahal s Poljanske ulice do Prešernovega mostu, so bili na ljubljanskem gradu že zdavnaj ugasnili reflektorji. Tudi klobasar pred Prešernovim spomenikom je bil že pospravljen svoj voziček in odropotal proti domu.

Janez Pleša je se pogledal na uro in pospešil korake, da bi čim prej dospel domov. Čim bližje je prihajal domu, tem bolj se mu je mudilo. Ključ vežnih vrat je bil spotoma vzel iz žepa in po stopnicah je stekel kakor zelen mladič, ne glede na svojih pet križev. Tih je še odklenil vrata svetlega stanovanja in ob vratih spalnice se je sezul. Ko je dotipal kljuko, je skozi ključavnico zapazil, da gori v spalnici luč. Zaskrbelo ga je to, kajti domislil se je, da je bilo okno spalnice temno, ko je bil še na ulici. In je Janez Pleša presodil, da je dve dvojice mogoče: ali je žena ves čas bedela, ali pa se je zadnji hip zbudila. Naj bo tako ali drugače, vsekakor se mora pripraviti na ploho besed, vprašanj in trditve.

»Da le ne bi omagal v tem boju!« je vzdihnil Pleša in vzhodil prsa. Pritisnil je na kljuko in vstopil samozavestno, kakor vstopajo ljudje čiste vesti.

Žena je ležala v postelji in mu kazala hrbet. Niti ganila se ni, ko je vstopil. Na nočni mizici je gorela luč.

Janez Pleša je stopil k svoji postelji in se pričel slačiti. Na lahko je zakašljaj.

Nič!

Janez Pleša sede na rob postelje,

dvigne nogo, sezuje nogavice in vpraša: »Ali spiš?«

Nič!

Sezuje drugo nogavico in vzdihne: »Skoda, zanimalo bi te!«

Ženina postelja nekoliko zaškripa.

Janez Pleša se spet postavi na noge, se povsem sleže in povezne nočno srajco na glavo: »Bog zna, kako mu je zdaj pri duši!« Na ženinem zglobov se je nekaj premaknilo. Odkril si je posteljo in zlezal v njo: »Oh, da! Saj sem vedel, da bo konec takšen! Zakaj se ljudje tako mladi oženijo!«

Sunkoma se je žena okrenila: »O kom ta govoriš?«

»Ah, le takole — spomine obujam; oprosti če sem te zbudil!« odgovori Janez Pleša in stegne noge. »Na ubogo Maro sem mislil, tvojo prijateljico, in pa na njenega moža, tega falota!«

»Kaj je z njima?« ženini glas komaj skriva radovednost.

»Ah, nič posebnega. Z njima ničesar, pač pa z njim. — A kaj bi pripovedoval,« se izmika on.

»No, krasno!« se razburi ona. »Najprej kroka vso noč, potem me zbudi, pripoveduje in neha takoj v začetku — več kaj...«

»Nikar ne prični!« jo prekine on. »Saj bi ti povedal, če bi vedel, da znaš molčati!« Ali —

»Tako! torej zaupanje si tudi že izgubil, ne samo ljubezni!« Njena roka seže po robec, ki je bil pripravljen na nočni omari.

»No, glej in!« sedaj že govori o ljubezni, se čudi Pleša.

»Seveda! Kdo bi govoril o ljubezni! Oh, da nisem prej že vsega premislila!« in že si žena briše solze.

nate pahljače, ki so vedno imele nekoliko »finalno operetno« značaj, zato pa vidimo danes enostavne, a dekorativne pahljače iz enobarvnega žameta, svile ali čipk.

Večerni klobuki

ki imajo obliko čepice pošite s pailletami, zavzemajo iznova važno mesto v večerni garderobi elegantne dame. Ti klobuki — če-

pice ljubko pristojajo k vsakemu obličju, ker se tesno oprijemajo obraza in dajejo glavi majhen in fin izgled. Njih učinek je odvisen od načina vezanja, ker so često kombinirani s pailletami različnih barv, vidimo jih često tudi v moderni turkizno-črni sestavi barv.

ATELJEU

NOTRANJO

ING-J. MAHEN

ARHITEKTURA

LJUBLJANA

KOLDOVSKA ULICA 28 II

Zdravniška posvetovalnica

G. M. K. v K. Ker se ozebne rade posvrnejo, skušamo zmanjšati dovzetnost za nje s splošnimi sredstvi že takrat, ko se niso še pojavile. Prehrana mora biti obilna in zapisujemo poleg tega še železove pripravke in kalcij za notranjo porabo. Na ozebo kožo dajemo jod in jodove spojine, ihtijol, Cehasol, svinčen acetat v primerni koncentraciji kot mažalo ali tinkturo. S pridom rabimo še šibke Röntgenske doze in višinsko sočnice. — G. F. M. v Lj. Ad 1). Odgovor na to vprašanje prejmete v prvem današnjem listu. Čudno se nam zdi, da bi imel nos trajno temnejšo barvo kakor ostala koža v licu. Pojdite o priliki k strokovnemu zdravniku za kožne bolezni. Ad 2). Da bi se zajedavci z iglo prebadali, je nenavadno in nevarno, ker bi se mogla pri tem koža raniti in inficirati. Da se iztisnjajo, je pravilno. Kakor hitro pa se zagnojijo, jih pustimo pri miru in jih ne mečkamo, ker ima mečkanje mogočev v obrazu (ustnica, veke itd.) večjih usodno posledico, če se iz tega razvije zastrupljenje krvi. — G. T. G. v S. Po vašem popisu bo vse skupaj od zaprtja. Tudi zapeka povzroča takšne simptome, ne le od strani črevesja, tudi v želodcu. Morda je še povrhu želodec malo vnet (lahen želodčni katar). Edino kar se nam ne zdi v redu je, da ste v tako kratkem času shujšali za 3 kg. Zaradi tega vam svetujemo, pojdite k zdravniku, ki vas more hkrati tudi röntgenološko pregledati, kako da deluje želodec in kakšna je v obče prebava. Če se ne

najde organska sprememba želodca, tem bolje za vas. — G. M. Z. v C. To hujšanje nam prav nič ne ugaja. Svetujemo vam najprej, da se ravnate po navodilih zdravnika, ki vas je pregledal. Ne smete obupati in pričakovati, da se bo stanje, ki traja najmanj pol leta, popravilo v najkrajšem času. Če ne bi bilo v 1—2 mesecih boljše, bo najprimernejše, da se pustite pri kakšnem specialistu ali v bolnici temeljito preiskati, na kar se vam bo nasvetoval prvi način zdravljenja. — G. Sl. Č. v Lj. Če komu zatekajo bezgavke, bo misliti na splošno bolezen, ki jo je treba ugotoviti z osebno preiskavo. Pogosto je temu vzrok tuberkuloza, kar je tudi pri vas tem verjetnejše, ker poročate o dolgotrajni rani. Če so le bezgavke pred ušesom vnete, bo treba najprej pregledati uho in oko, če ne tiči tam vir teh sprememb. Ako so povečane bezgavke pod brado (sp. čeljustjo), bo kazalo najprej pogledati v usta, če niso zobje zanemarjeni in karijozni. Mnoge te bezgavke se povečajo in postanejo boleče od slabih zob. Slabokrvnost utegne biti nadaljni znak splošne bolezni. Kot dijak vam je na razpolago ambulanca v tuk bolnici. — G. A. H. v Lj. Ni škodljivo, če je želodec zdrav. Ako bi se pojavili pa bolezenski znaki (pehanje po kislini, ev. bljuvanje, tiščanje v želodcu itd.) takoj prenehati. Ne bi priporočali tega redno skozi leta. — A. B. 40. Pred santoninom in za njim odvajalno sredstvo. Kuro ponovite. Morda se mladenič vedno znova inficira. Ima kdo v kolici tudi gliste? — G. M. Č. v V. P. P. Takšni napadi po noči, da vam primanjkuje sapa, da vam postane nekako tesno okoli srca, da kar zapiska cela godba v prsih, pri čemer vas muči suh kašelj, da ne morete izkašljati nikakega pljunka, so pač astmatični (nadušni). Pri napadu zapisujemo efedrin, oz. efetonin, piramidon, antipirin i. dr. Priporočljiva je črna kava. Dobivajo se posebne cigarete, ki jih brez skrbi kadite (cigarete za astmatike v lekarni). Tažno je klimatično lečenje, ev. obsevanje. V napadu pokličite zdravnika, ker hoste ona sredstva, ki vam jih zapisuje, vselej mogli rabiti. — G. E. D. L. Vaša bolezenska slika je dokaj komplicirana in je popis nezadosten. Svetujemo vam sprejem na živčni oddelek banov spl bolnice, kjer se bo stanje ugotovilo. Ne moremo dognati bolezni iz priloženih — nobov. — G. Z. T. v Z. o. S. Ako tožite o bolečinah in drugih senzacijah ob srcu, kadar delate bo'j naporno, je to že dovoljen znak, da so verjetno organske spremembe v prsni duplini. Ne bi hoteli trditi, da bi bile na srcu. Vsekakor se mora s točno preiskavo ugotoviti, kje tiči vzrok. Ste morda preboleli vnetje prsne mrene ali tuberkuloze? Ako je srce prizadeto, vam bomo vsako naporno gibanje odsvetovali. Srce smete trenirati šele pod zdravniško kontrolo, nikdar pa ga ne smete preobremeniti, ker se zna to bridko maščevati. Nizko število srčnih utripov je morda konstitucionalno. Če ste bolj visoke postave, bo srce normalno manjkati utripalo ko pri majhnem človeku. — G. M. A. na V. Najboljše, da dožene oseba preiskava, zakaj se je funkcija ustavila. Morda je vse skupaj nervoznost, v tem slučaju bo treba zdraviti to živčno razdraženost. Pri nezadostnem delovanju gotovih žlez pa bo prišla pomoč z daljšo kuro organskih tablet (injekcij). Priporočamo Juvenin.

PLANINKA-ČA'-BAHOVEC

S TO ZNAMKO

Dobi se v lekarnah

361

Vzemite samo plom-birani za-vitek!

Zares je preizkušeno dobro sredstvo za čiščenje želodca, črevesa in krvi.

PREPROGE BÁNYAI

Nizke cene

Pristno vozlane

Za vsako polt primerna niansa

„Cendre de roses“ „Rouge mandarine“

in še 12 nadaljnjih rdečih nians za lice imate vedno na izbiro.

Zahtevajte od svoje parfumerije da vam pokaže prekrasno zbirko teh nenadkriljivih Pastell-Rouges barv. Samo res pravo kvalitetno blago doseže svetovni sloves!

Parfumerie Bourjois Paris

Edino zastopstvo:

Mr. ph. Bela Vary
Zagreb

Smičiklasova ul. 23. Telefon 49-99.

Nobelova nagrada. Zlepljenje (aglutiniranje) rdečih krvnih teles pod vplivom seruma drugega človeka je oni pojav, po katerem razlikujemo 4 krvne skupine (O, A, B in AB). Prof. Landsteiner je letos za to prejel Nobelovo nagrado. — »Bez-gav-ke v vratu«. Bezgavke v grlu ali drghi se vnamejo pri mnogih prilikah. Pravzaprav vemo zelo malo o njih. Ni še pojasnjeno, če obolijo v početku bolezni vzporedno z drugimi organi ali so vir vsem ostalim bolezenskim spremembam. Iz navadne »angine« se razvijejo mnoge infekcijske bolezni (kontrola na difterijo, škrlatinko, ospice; pozni revmatizem i. dr.) Angina ni tako pohlevna bolezen kot mnogi mislijo.

Zvonenje hišnih zvoncev za denar

Holandska je bogata dežela in domaćinom menda ne nagajajo berači kakor pri nas. A zato so se Holandi hudo naveličali neštevilnih potnikov in zastopnikov, ki jim dnevno ponujajo sesalce prahu, radio-aparate, različno zavarovanje itd. Neka trvdka ima zdaj ogromne zaslužke z novim zvoncev, ki se oglasi samo takrat, če vržeš v njegovo španjo novce za en cent (50 pr.). Seveda ne ovira to plačilo povabljenih gostov ali dobrih znancev, ki vedo, da jim bo služkinja denar vrnila. Čisto monaše, mestne uslužbenice in druge uradne službe je založila trvdka s kovinskiimi znaki v velikosti centa, ki jih tudi vedno dobivajo nazaj. Zato pa so izostali vsi nezaželeni obiski, ki bi jih zvonenje predrago stalo. Služkinje jim niso obvezane povrniti denarja; to pravico jim je priznalo notranje ministrstvo.

Senzacionalne najdbe iz antične dobe

V ulici Abundantia v Pompejih so izkopali nedaleč od mesta, kjer so našli pred nedavnim dragocen Apolonov kip, skrinjo, okoli katere je ležalo vse polno srebrnih, zlatih in draguljastih predmetov. Že sama teža teh dragocenosti je tako velika, da presega vse doslej najdene zaklade iz starega veka. Med raznimi predmeti omenjajo poročila zlate zapeljivce, z dragulji posute uhanke, ogrlice, zlatnike in srebrnjake iz različnih dob rimske države, zlato kuhinjsko posodje, steklenice za dišave in tako dalje.

Na grškem hribu Larisi (sedaj Kastri) je holandski profesor Vollgraf s svojimi asistenti odkril največji staroveški teater, ki je meril v premeru 139 m in je imel prostora za 20.000 oseb. V tem teatru, ki so ga iskali že dolgo časa, so se vršile predstave celih tisoč let. Pod rimskim cesarjem Hadrijanom je gledališče pogorelo, a ga je imperator dal na novo zgraditi. Ob gledališču so našli tudi dragocene mozaike.

s polno košarico domov in se ustavila ob zrnjaskem mostu. Naslonila se je najbližjemu. Amaju na rep in pomislila. »Kaj če bi stopila ogledat k ubogi Mari? Morda potrebuje tolažbo?«

In jo je ubrala preko mostu. Čim bolj se je bližala Marijinem stanovanju, tem bolj se ji je mudilo. Po stopnicah je že tekla, kakor brhka deklica.

Pozvonila je, vprašala po gospe in vstopila. Vsa mlada ji je prišla Mara nasproti in jo peljala v sobo: »Tako zgodaj?«

»Ch, samo za hip,« se je opravičevala gospa Mila. »Samo za hip. Imela sem opravka tu v bližini, pa sem si rekla: kaj če bi pogledala k Mari?«

»Lepo, lepo, kar sedi, prosim! Ali bi kavo?« In že je Mara stekla k vratom in jo očila kavo.

Ozrla se je gospa Mila po sobi in dejala: »Kako lepo imate tu. Vedno lepše se mi zdi. Kako sta srečna! Kaj ne, da sta? Tako lepo stanovanje — on dobro službo —«

»Saj sva!« pritrdi Mara. »Prav zadovoljna sem. Veš, kar bojim se, da ne bo vedno tako!«

»Hm! Seveda ne bo! Tudi jaz sem tako mislila, pa sčasoma vse mine. Ljubezen in sreča in vse! Veš, kar nenadoma pride, pa si ob vse. Najprej ti se izmuzne spoštovanje, potem vse ostalo!«

»Ali, kako govoriš Mila! Ali nisi srečna tudi ti?« Mislija sena. da si — saj se tako razumeta, ti in tvoj mož —

»Saj se. O, razumeva se že — ali časih, veš — časih —. Ali veš, da je prišel nocoj ob treh domov?«

»Seja?«

»Najprej seja! Baže seja, morda tudi

»No, no!« jo on pomiri. »Saj ti zapupam. Le obljubi mi, da ne ziniš nikomur ničesar.«

»Ali sem že kedaj kaj izdala?«

»Hm! No, da, ali veš, ta zadeva je bolj delikatna od vseh dosedanjih! Lahko se zapletem v pravdo, za pričo naju pokličejo in — sploh: sitnosti!«

»Kaj se je pa zgodilo, za Boga?« Ona se še bolj razburi in sede na posteljo.

»Le poslušaj. Greva s sodnikom Žolnom po seji na izprehod skozi veleseljem.«

»Obkorej pa?«

»Takole okrog polnoči — seja je bila burna!«

»Tako? O polnoči po veleseljem?«

»No, da! To se pravi, preko veselice- nega prostora sva šla.«

»Hm!«

»Zakaj neprestano kimaš!« se jezi on.

»Bom pa tih!«

»O, le tako! sem mislila: dolg izprehod — od polnoči do treh!«

»Kako do treh! Če me boš motila, ne skončam do sedmih. Sploh pa, jaz bom spal!« In Janez Pleša je potegnil rjuho preko glave in zamižal.

»Nak! Ne boš!« mu ona potegne rjuho z glave. »Ne boš! Sedaj že ne, ko si me spravil ob spanje.«

»Saj ne morem, ko pa vedno vsem čelbjaš.«

»Že molčim! Torej, kaj je bilo na veseličnem prostoru? Kaj se je zgodilo s sodnikom?«

»Z njim ničesar. Z njim sva šla tako preko veselice- nega.«

»In zavila k Bonu!«

»Že spet!«

»Saj nič ne rečem!«

»Tudi pri Bonu sva bila, da boš vedela. Pa samo na en kozarec. A to ni važno. Važno je to, da sva pogledala tudi v avtodrom — «.

»Kaj?«

»In se naslonila na ograjo, da vidiva kako se mladina dandanes zabava. Gledava, gledava, pa vidiva, pa zapaziva — Kdo se vozi po avtodromu?«

»Koga?«

»Mož tvoje prijateljice — kolega Lojze! Z eno roko drži volan, z drugo razigrano objema — pa ne ženke Mare, ampak čisto tuje dekle. Še lepšo kot Mara — «.

»Veš kaj, krasotica pa Mara ni!«

»Seveda ni, ali ta pa je bila! Kakor cukerek, rečem ti. In ko je privozil mimo naju — videl naju seveda ni — ko je privozil mimo — «.

»No kaj, povej že!«

»Ko je privozil mimo, ji je dejal: Ke-brček!«

»Ali, za Boga, saj je komaj leto dni oženjen!«

»Saj to je tisto! — Ne, zvestobe ni več. Cvela je le v naših časih, vidiš. In hvaležna bodi usodi, da me imaš!«

»Reva, uboga Mara! Kaj, če zve?« se zamislila žena.

»K' ko naj zve? Le glej, da ji kaj ne izklepetas! Ona misli, da je odšel na komisijsko — Pa ugasni, pozno je že!« In se okrene na drugo stran. Žena je še vprašala po podrobnostih, a ko ji je Janez Pleša odgovoril s smrčanjem, je umolknila, ugasnila luč in se zamislila. Zaspati ni več mogla in je vstala, kakor hitro se je zasvital dan.

2.

Gospa Mila Pleša je zgodaj nakupila na rgu vse potrebno, poslala služkinjo

Pekel klavne živine

K. u. k. Schlachtviehdepot Nr. XIV. — Spomini za to-
lažbo v teh jesenskih dneh

Dež zjutraj, dež popoldne, dež zvečer. Danes tako kakor včeraj, pred-
včerajšnjim in ves teden in bo menda
tako vse večne čase. Ceste same blat-
ne reke, po katerih štopotajo svetli
avtomobili, da jih merijo popotniki z
besnimi pogledi. Po poljih so razgorni
polni deževnice. Ki sili na napojene
ogone. Visoko se dviga zelenje žita,
kakor da bi že stalo na prstih, se vidi.
Da uteče pogubi poplave in smrti se
prej, ko požene klas in bo zrnje kleno
za žetev.

Leno se vleče dim nad vaškimi kro-
vi. Zamisljeni postajajo gospodarji na
pragovih. »Spet pojdejo setve po zlu.
Lepo so vzkalile in se košate obrasle.
Vse gre zadnja leta pod pot, kakor da
so že med nami kvartirovci lakote, ku-
go in vojske...«

Ženske so vse v dve gubi uvite pod
težkimi pomiki, v raztrganih čevljih
jim žvrka tenko blato. Koliko nošnje,
kuhe in skrbi je treba, preden so sva-
jski rilci dovolj zaruljeni (z mastjo za-
liti) in segajo mastne hlače vsaj do
srede krač. Pozno v noč grgajo kotli
in dremajo ob njih zbite ženske z edi-
no željo, da ležejo v tople postelje k
počitku. Vse je zajeto v topo zlovolj-
nost...

Pa sem se spomnil jeseni 1916. leta,
ko so mi danes romale misli po naši
brezupni gmajni in sem se silno začu-
dil, zakaj smo vendar slabe volje in
godrnjamo, ko se nam zelo dobro godi.
Nam in živini. Prav v tej pokojni
gmajni pa je bil takrat pekel za ljudi
in živino.

V zgodnji jeseni 1916 se je pojavilo
pet sto rejnih rdečelisastih krav na
cesarski cesti. Za njimi se je dvigal
gost oblak prahu, iz katerega so se
čuli kriki: »Idi suda... Cort jevo...«
Creda je lomastila po obcestnih parob-
kih in sosednjih njivah, da so vile
obupane žene po poljih roke, tarnajo
nad škodo. Ruski ujetniki so prignali
z Gorenjskega ali celo iz Vipavske do-
line čredo govodi za zalogo klavne ži-
vine, ki se je nastanila na Groblji. Vsi
ujetniki so bili strahotno razčepani,
večinoma bosi in tako sestradani, da so
obsuli s osteklenimi očmi voz repe
na našem dvorišču in prosili s po-
vzdignjenimi rokami za sirovo svinj-
sko krmo.

Krave so zagnali v gmajno, ujetni-
ke so nastanili v graščinski Kolenčevi
hiši, kjer je bilo nekdanj sodišče in po-
šta, kjer so počivali in prenočevali ra-
zni veliki možje, ki so vizali svet, in
celo sam Napoleon Bonaparte. Tokrat
pa so bili v pritličju svinjaki in je sta-
noval tam edino poslednji potomec mo-
gocenega rodu, Kolenčev Tona, ki so ga
spravili na občinskega reveža pijaca,
ženske in prijatelji. Čudna hiša je to,
že od zunaj podobna dobrobrni vlaču-
gi, ki sprejema vsakogar pod streho in
nikoli ne gleda na povračilo. Tam so
zgnatli skupaj dva ducata ujetnikov,
oficirje in vojašvo razen straže pa so
nastavili po sosednjih hišah.

Tista jesen je bila vsa v deževju.
Zjutraj so postavljali pred »kasarno«
v red ujetnike. Oblastno je hodil pred
njimi gospod Fried, prostak ujetnik,
Nemec, kolonist tam od Volge nekje.
Ker je znal nemški, je poveljeval nad
vsemi in jim odredjeval službo. Dokler
je bilo vreme še toplo, je šlo za silo
za ljudi in živino. Krave so dobivale
cele vagonne sene in slame, ljudje pa
dovolj kruha. Prava kava je dišala
na kilometre daleč, da so pri tem vonju
ženske dobile prav blažene poglede.
Kuhar, madžarski žid, je imel polne
roke posla podnevi in ponoči. Na ve-
čer so molili ujetniki v silnem zboru
»Bože hrani našega carja Nikolaja
Aleksandroviča... božija pamazani-
ka...«

Pa je prišlo mrazo jesensko deževje.
Čevlji so bili razbiti, ljudje in živina
so pričeli po taktih stradati, ker je bil
drugič prestavljen dobrodušni ofici-
ne! Krokaj je!

»Kaj za to. Saj tudi me rade pokro-
kamo, kaj potem!« se posmeje Mara.
»Če ni hujšega, draga Mila, kar dobre
volje bodi. Kaj drugega se pomeniva!«

In sta se prijatelji menili o vsem
nogočem, o hrani, o služkinjah, obrali
nekoliko to, nekoliko ono — in kar na
mah je minila ura.

Ko je bilo devet, je gospa Mila nena-
doma vstala in se odločila: »Joj sedaj
pa moram domov. Kako sva se zakie-
petali!«

Prijateljci sta si segli v roke in se
poslovali. Ob vratih pa se je gospa Mila
okrenila in takole mimo reče vprašala:
»Da res, Mara, kako si se pa zabavala
sinoči na avtodromu?«

»Jaz na avtodromu?«
»Ti, da! Glej jo, utajiti hoče. Ali se
nista vozila z Lojzetom po avtodromu
na veseljem prostoru — čakaj da — o
polnoči — pa z eno roko je držal vo-
lan, z drugo pa tebe čez pas. In ti je
rekel: Keberček. Kaj se čudiš, da vse
zvem? Ej, Ljubljana je majhna, veš!
No, pa adijo!«

Ali jo je gospa Mara zadržala: »Kaj
pa govoriš! Jaz sem bila vendar doma!«
Gospa Mila je obstala z odprtimi usti.
Šele čez čas se je zavedela: Kaj praviš!
Pa trdi moj mož, da je videl Lojzeta.
Kako se je vozil po avtodromu z žens-
ko, ki je bila tebi podobna.«

»Ali on je bil vendar na komisiji!«
»Joj, joj — čudno je to — pa morda
se je moj mož zmotil. Morda ni bil Loj-
ze. — Oprosti, mislila sem res, da si

al Prager, v civilu dunajski profesor.
Prišel je naslednik, lahkoživ veleme-
stni postopac von Hampel. Vsi premo-
čeni so stražili bosi ujetniki v decem-
bru živino, ki ni mogla jesti gnile sla-
me, ki je ležala tedne na dežju. Ko so
prosili ujetniki za čevlje, jih je napo-
dil von Hampel: »Ruski leicht pos,
ruski nichts hlot. Krepieren soll die
Saubande!«

Gladne krave se niso več umirile v
mrzlem deževju. Vse grmovje se po-
žrle in obelile vse drevje lubja, da so
debla stala vsa bela kakor razgaljene
mučenice sredi puščobe. Noč in dan je
bila dolina polna zamolklega mukanja
govodi, ki je plesala v ogromnem ko-
lobarju ples gladi. Ko je padlo kako
onemoglo živinče, so ga potegnili iz
črede. Vojaški veterinar je dognal pri
vsaki kužno smetljivost. Pokopali so
jih v globokih jamah ter namestili tam
napis »Milzbrand — Infektios — Le-
bungsgefährlich.« Fried pa je edino pr-
vo poginulo goved pokopal, vse druge
je ponoči prodal kmetom, ki so kuhali
cele kotle mesa za svinje, ki niso bile
nikoli tako tolste kakor tiste jeseni.

Goved je vpila vedno silneje, ujet-
niki so ležali v vročici, častniki in
nekaj podčastnikov-narednikov pa so
se mastili v prijetni gostilni v bližnjem
trgu. Vsega so bile polne mize. Deklet,
žen in šampanjca na pretek (v izobi-

lju). Ko so bila sita grla, oči in telesa,
je potegnil prešeren graški mesar-na-
rednik z obema rokama za namizni prt
»Oha muss es!« In vse bogastvo jedi,
pijače in posode je zgrmelo na mah na
tla. Pijana drhal pa je zaplesala divji
ples po vseh teh dobrotah. Denarja je
bilo dovolj, saj ujetnikov Rusov ni ze-
blo, živina pa se bo že navadila na
glad...

Vse je šlo svojo pot dolge tedne:
gladna goved je tulila, plesala v kolo-
barju in trumomo poginjala, ujetniki
so hirali in umirali, strahotne orgije
pijanega vojaštva pa so bile vsako noč
bučnejše. Vse do nekega večera, ko je
prinesel v to bučno veselje nekdo od
komande besedo: »Revizija!« Pijani
oficijal je malo pobledel, mlasknil zad-
njič dopadljivo soprog gostilničarja,
ki je bil na soški fronti, na tilnik in
stopil na sveži zrak. Drugo jutro so
ga našli s prestreljeno glavo na ob-
cestni njivi. Revizija je dognala na sto
tisoče kron primanjkljaja. Večino kriv-
de je prevzel seveda mrtvi oficijal. Pod-
častnike so izmenjali, čez nekaj dni pa
so naložili tudi vse še preživele ujet-
nike in goveje okostenjake v vagono
in jih odpeljali nekam drugam poginit.

Edini spomin na tisto strašno ge-
ževno jesen je še danes sočna trava v
tisti gmajni. Lani se je še košatil tam
na Kolenčevi hiši napis »K. u. k.
Schlachtviehdepot Nr. XIV.« Gospodar
pa ga je dal prebeliti, da izgine s po-
slojja zadnja senca na tiste čase. Da
ne izgine tudi iz spomina, sem zapisal
vso historijo v tolažbo v tem obupnem
jesenskem deževju Janko Kač

Zagorske skice

Črna pesem — Pogreb — Pod mostom ob postaji — Kai-
škov France

Črna pesem.

Solnce lije žarke v zakajeno dolino.
V hrib so zvrtani rovi. Pred njimi ča-
kajo rudarji, prisluškujejo k elektrar-
ni in se poslavljajo od žarkov. Separa-
cija brni, zvonec udarja, tiri škipljejo.
Iz elektrarne se kakor bi opazil z bi-
čem oglasi presunljiv brlzig sirene —
»fabriškega psa«. Roka trdnje oklene
varnostno svetilko, hrbet se upogne.
Še en pogled v življenje in že stopa
okovan čevljev v črno zevajočega ro-
va. Težko je to posilvanje, človek je
pustil življenje zunaj pri svojih, pri
vseh ki se jih kdaj oklene drobno člo-
veško bitje, da ve potem, kje sta mu
dom in dobra beseda. V polmraku se sre-
čavajo temne postavbe: eni gredo iz te-
me v dan, žare jim oči, v žuljavih vro-
čih rokah nesejo drhteča srca; drugi
mre pogled v vlažnih katakombah. Le
živci, mišice in pridružen protest se ne-
razumljivo tarejo s hvalečnostjo za
kos, trd kos črnega kruha... V rovu
sta mu prijatelja spomin in hrepenje.
Prijatelja in mučilca, dobrodejna
in stokrat prokleta. Ni li spomin, ni li
hrepenenje najhujša muka brezupnih
dni? V trenutkih, ko se sprostita in ni-
sta okovana v mesene sponke, ko plove-
ta prosto v deželo Koromandijo? Kje
je tedaj večja slast...?

Sveder vrta, razbijalec tolče v črni
demit, kljuje v možgane, da sahne
človek. Potem je nekaj v temi, hrume-
čem podzemlju — to je on, liki raz-
tepena pena ob obrežju... Stopil se je
v eno. V veličastno pesem naših kata-
komb. Pesem teme. Črna pesem življe-
nja. Pesem v areni amfiteatra, kjer
povsod preži smrt z dvignjeno koso...

Vsak dan premaga rudar temo. Vra-
ča se z žarečimi očmi iz teme v dan.
V žuljavih, vročih rokah nese drhteče
srce, ki je kot drobna lučica na oltar-
ja skromne, temne sobice, kjer ga ča-
ka žena, steza naproti roke otrok, pri-
čakuje ljubica. Vsi se razveselo te
drobne, drobne lučice, ki je plapolala v
temi in prinesla s seboj kos kruha. Ni
je ugasnila noč. V njenem svitu se vži-
ga spomin, zagori hrepenenje po ne-
čem lepem in boljšem

Je pa tako nedosežno daleč. Le lu-
čica je tu.

Kjer je tema, kako bi brez nje?...

Pogreb.

Včasih kdo umre. Kdo izmed njih, ki
nosijo vedno oblečeno mrtvaško srajco.
Lučica ugasne. Na fari zapoje zvon.
Jama zeva na pokopališču. Skozi Top-
lice se pomakne spreved. Zvoki rud-
niške godbe plavajo po dolini in zamro-
cnikraj Malega vrha, proti Trbovljam.
Bum, bum — zamolklo udarja veliki
boben, trompete s pretisnjenimi grli
stokajo, pred pogrebom omahuje črni
križ. Za njim rudarska zastava. Sv.
Barbara spremlja k počitku. Za krsto
žena, otroci, vsi, ki so v začaranem kro-
gu. Tako, počasi in umerjeno gre po
grob in nihče teh se ne vpraša, kdo
pa sedaj za njim? Ni treba. Pride samo
od sebe. Že četrti par ne misli na ža-
lost. Ljudje, ki spremljajo pokojnika
imajo druge brige. Govore o kruhu,
obirajo znanec, se nasmihaajo, brezbriz-
no strme nekam. Nerodno je hoditi za
pogrebom. Hodiš počasi in ne veš kam
bi del roke. En, dva... en, dva... Na-
zaj gre hitreje. Godba igra poskočnice.
Ne vem kdaj so se tega oprijeli. Naj-
brž tudi oni ne vedo tega. In ni vendar
prav. Da igrajo poskočnice namreč.
Radi tistih ni prav, ki so ostali brez
lučice. Ze mora biti tako.

Pod mostom ob postaji.

Tam uteka kalna Medija v Savo.
Prigrizla je skozi ozko sotesko in se
umirila, na produ pa pustila sprane
črne grude. Morda je premog, morda le
črna skala. Z malimi sekiricami jih
razbijajo spodrecane ženske, otroci —
starci z velikimi koši na ramah. Raz-
leti se gruda, njen prelom je črn. Raz-
pokane roke pograbiš konce in jih čez
glavo mečejo v koše. Izsušene postavbe
omahujejo med žuborečo vodo, otipa-
vajo, molče polnijo koše da bo kaj za
zimo. To smejo. A samo z dovoljenjem.
Kako je to čudno: dovoljenje mora biti,
da živiš. In potem se sesedejo sloki,
ukrivljeni hrbti pot teže. Domov je
treba prinesiti nabrane zaklade, seli-
doma imajo moč. Težka je ta pot. Na
zidovju ob Mediji nasproti apnenicam

počivajo. In če prideš mimo te pozdra-
vijo, v obeh gori prikrto veselje, za-
dovolnost. Tudi oni zmagujejo. Toraj
je zmaga le veselje. Tudi taka zmaga.
Ne samo ona na vrvi v vrtoglavici vsi
ni. Onega trideset metrov nad zemljo
hodiš gledat, ga obožujejo, mu pošil-
ljajo poljube. Vidijo ga, ker je visoko
in dobro živi. Igra se s smrtjo. S temi
se igra smrt. Ker so preizkušili jih vidi
malokdo. Pa ne zamerijo. So pač tega
navajeni, da so nizko ob zemlji. Veseli
so težkega koša, o da bi bil le vedno
poln... Če so res veseli ne vemo. Mi
si samo mislimo tako. Ljudje iz teme
imajo svoj svet.

Kalškov France.

Nekje v Flandriji ga je zasula gra-
nata. Sedaj je tu, zmešan, sam v svo-
jem kraljestvu. Vidi se mu, da je nekaj
izgubil, njegove oči vedno blodijo v
daljavi Roke nosi silačene v rokave
suknje, kakor bi ga vedno zeblo. Včasih
obstoji in posluša. Če ga nagova-
riš, zgame široke ustne, te omalovažu-
ječe pogleda, obrne košeni obraz
vstran in gre. Orožnikov se boji in
noža ga je strah. Kje spi? Kdo ve. Pri
konjih morda, ker diši po hlevu. Včasih
v kakem kozolu. Kadar ima rud-
niška godba vaje se ustavi na šolskem
dvorišču in posluša... Če ga združijo
otroci, vpije in kriči nad njimi ter jih
preganja z zašepano pelerino... Na-
nadoma, brez vprašanja stoji pri tebi
v sobi. Ogleduje opravilo, skozi okno
mežika in se ne premakne dokler ne
dobi malega daru. Če se sreča na cesti,
pospeši korak kakor bi ti hotel nekaj
povedati, potem se pa premisli.

Zakaj pišem o njem? Vsak kraj ima
svojo posebnost in ne vem kdo je to
napravil, da se te posebnosti ujemajo
z okolico kjer žive, da ne nekaka pri-
poda bitja in bitja dotičnega kraja.
Tako tudi France. Vedno nekaj išče, s
pogledom molče blodi v daljavi, kakor
zgubljen tava. Tam v Flandriji mu je
zatonil raj mladosti, žena mu je ušla
v Nemčijo in zato vedno nekaj čaka.
Nje čaka in svojih otrok. Včasih se
spomini in prosim samo — tedaj sprego-
vori — da bi pisali ženi naj pride...
Ali ni tudi v dolini že davno nekaj
utonilo, želje, načrti onega tisoča, ki
blodi v zemlji in kje bi bil človek, ki
bi napisal prošnje pismo, da bi vrnilo
vse tisto? Ani.

Dr. Henrik Steska:

Obče določbe novega upravnega postopka

Dne 25. februarja 1931 stopi v veljavo
novi zakon o občem upravnem postopku.
S tem zakonom se je zamašila velika vrzel
v naši zakonodaji. Ne le da doslej nismo
imeli enakih predpisov o upravnem po-
stopku, marveč postopanje državnih in sa-
moupravnih oblastev v poedinah pokraji-
nah naše države sploh ni bilo urejeno in
samo imeli le nekaj raztresenih predpisov
o postopku v različnih specialnih uprav-
nih zakonih. Za Slovenijo imamo iz leta
1923 postopnik za obče upravna oblastva,
vendar ta v obliki okrožnice na podreje-
na oblastva izdana službena instrukcija o
načinah upravnega postopanja veže le obča
upravna oblastva nižje in srednje stopnje
v Sloveniji, ne velja pa za ministrstva in
občine ter ne daje udeleženi strankam
nikakršnih pravic. Zaradi raznih raztres-
nih starih zakonskih predpisov se tudi brez
zakona ni mogel izdati tak postopnik, ki
bi zahteval dobre uprave boljše ustrelel
in odstranil celo vrsto že dokaj zastarelih
določb. Omenjam še, da še ni dolgo te-
ga, ko se je smatralo, da bi bil nekaj obči-
ni postopnik za upravna oblastva povsem ne-
mogoča stvar. Mala avstrijska republika
leta 1925 je ta problem na izredno temeljit
in obsevan na dokaj enostaven način re-
šila. Res, da je bilo treba pritiska veleisl
ob priliki ženevskih protokolov o finančni
sanaciji avstrijske republike in da bi brez
predhodnega delovanja dunajskega uprav-
nega sodišča in brez pomoči krepko se raz-
vijajoče upravne pravne vede ne šlo. Kmalu
nato ji je sledila češkoslovaška republi-
ka. Na upravne postopnike teh dveh dr-
žav in deloma na naš civilnopravni po-
stopnik se opira tudi novi zakon o občem
upravnem postopku od 9. novembra 1930.
Vendar ima ta zakon tudi nekaj novot, ki
so vredne večje pozornosti.

Novi zakon, ki je v Tiskovni zadrugi v
Ljubljani tavnokar izšel v spretnem in toč-
nem slovenskem prevodu iz peresa profe-
sorja Funkta, ureja postopanje upravnih
oblastev, ki smadajo v organizirani sestav
obče uprave po zakonu o notranji upravi,
njih nadzornih ministrstev in ustanov. Ob-
ča uprava pa obsega vse one posle, ki niso
dodeljeni sodiščem, finančnim in vojaškim
oblastvom in so katerih država glede na
njih, komercialni ali tehnični značaj ne
nastopa kot nosilec oblasti, ampak kot
podjetnik. Nanaša se pa ta zakon tudi na
postopek banovin in občin, kadar bodisi
v lastnem, bodisi v preneznem delokrogu
vrše avtoritativne posle. Ostala oblastva
javne uprave morajo predpise tega zakona
smiselno uporabljati, v kolikor ni za njih
poslovanje posebnih predpisov. Na uprav-
no kazenski postopek se pa ta zakon ne
bo uporabljal, ker bo izšel poseben zakon
o tem. Isto tako ni mesta za uporabo tega
postopka, kadar gre za nujne ukrepe za
čuvanje javnega miru in reda ali za odvr-
čanje neposredne nevarnosti in ni moči
uvesti predhodnega postopanja.

Zakon se deli na 9 odsekov, odseki pa
na paragrafe. Prvi odsek vsebuje obče dolo-
be. Določbe o oblastvih urejajo predstoj-
nost upravnih oblastev, poverjanje služ-
benega poslovanja drugim oblastvom vsa-
jemno pravno pomoč, izključitev in odklo-
nitev upravnih organov.

Stvarno in krajevno pristojnost poedi-
nih upravnih oblastev določajo v prvi vr-
sti obči predpisi o njih delokrogu in teri-
torijalnem območju kakor tudi poedin-
ni specialni upravni predpisi. Če se pa na
ta način ne da dognati stvarna pristojnost
in ne gre za vrednote, ki so po zakonu o
notranji upravi izključene iz obče uprave,
se domneva pristojnost občega upravnega
oblastva prve stopnje.

Krajevna pristojnost se v dvomu ravna
po kraju, kjer leži nepremičnina, po kra-
ju poslovnega podjetja ali stalnega delo-
vanja, po strankinem domovanju in biva-
nju in končno po kraju, kjer je povod za
voditev postopanja. Spore o pristojnosti
več državnih oblastev rešuje prvo višje
skupno oblastvo, če pa ni takega skupne-
ga višjega oblastva, veljajo dotični pre-
pisi zakona o državnem svetu in upravnih
sodiščih. Po tem zakonu je spor o pristoi-
nosti med upravnimi (samoupravnimi)
oblastvi mogoče glede oblastev, ki odloča-
jo v konkretnem primeru na poslednji
stopnji, rešuje pa te spore državni svet.

Pristojno višje upravno oblastvo sme
zaradi olajšanja ali pocenitve postopanja
poedine posle poveriti tudi nižjemu obla-
stvu zlasti tudi občini. Odločanje pripada
seveda vedno le pristojnemu oblastvu. Za
sva upravna oblastva velja tudi načelo
vzajemne pravne pomoči.

Glede zavzetosti poedinih upravnih or-
ganov, torej o tem, kateri upravni organ
se mora izključiti od poslovanja v kon-
kretnem predmetu in kdaj sme stranka
organ odkloniti, veljajo slčni predpisi ka-
kor v civilnem pravnem postopanju. Vse
potrebno za namestovanje zavzetega orga-
na odredi starejša oblastva, če pa je ta
izključen in nima zakonitega namestnika,
ali bi bilo neprimerno, da bi se poedini
organi uporabljali, tedaj pa nadrejeno
oblastvo opravi dotično poslovanje ali sa-
mo po posebnem organu, ali pa pooblasti
drugo istovrstno upravno oblastvo svoja
ga ozemlja.

Določbe o stranki in njenem zastopstvu
predpišejo, da je sposobnost, biti stranka,
in pravdo sposobnost odceniti po načelih
državlanskega (pravnega) prava, če ni
posebnega predpisa.

Kdo je zakonski zastopnik pravno nespo-
sobnih oseb, pravnih oseb, trgovskih družb
itd. je oceniti po specialnih pravnih pre-
pisih, kjer pa takih ni, po predpisih dr-
žavlanskega prava. Vsaka svojepravna
oseba si sme postaviti tudi pooblaščenca
za zastopanje. Postavitev pooblaščenca ne
izključuje, da bi pooblastitelj tudi sam
ne smel podajati izjave, ali da bi oblastvo
dobavljalo izjave neposredno od poobla-
stitelja. Pooblastilo se da ali pisмено ali
pa na zapisnik pri oblastvu, a v manj
važnih predmetih ni treba takega pose-
bnega pooblastila, če so pooblaščenca za-
nesljivi in znani kot člani družine, delo-
dajalci ali nameščenci. Za pravdo nespo-
sobno stranko, ki nima zakonitega zastop-
nika, ali pa z osebo, koje bivanje je ne-
znano, ali ki je ni mogoče pravočasno po-
zvati, sme upravno oblastvo za slučaj nuj-
ne potrebe postaviti skrbnika za dotični
slučaj. Če gre stvar iz pristojnosti sreske
občine, postavi skrbnika sreski načelnik.

Naročajte

„Našo dobo“

je v obeh prikazala zvedavost.

»Tako, da je mene potlačil v ta go-
laži!«

»Tebe?«

»Da mene! Dejal je, da smo skupaj
krokali, da na veselejmu sploh nismo
bili, ampak v baru. In tam — pomisli! —
tam, da sem jaz plesal z neko Madžar-
ko čardaš! Pa da se je on pri tem tako
zabaval in smejal, da ni mogel in ni mo-
gel domov!«

»Nemogoče! Kaj takega!«

»Pa je mogoče, vidiš!«

»In ti kaj boš zdaj? Ali si to dovoliš?«

»Kaj hočem? Če povem, da ni res in
da je to le izgovor — se ločita — pa
bom imel, ali prav za prav ti boš imela
dvoje življenj na vesti. On mi je danes
dejal, da skoči v Ljubljano, če jo iz-
gubi. — Če me ona vpraša, ali je to
res, bom potrdil. — Da le rešim prija-
telja!...«

Vsakemu slav'u

spada domača glasba. Vi lahko
igrate potom naših poučnih
pisem, ki so vam brezplačno na
razpolago, ako ste si pri na-
bavi ali kak instrument. Zahte-
vajte tedaj še danes brezplačno
no knjižico »Kako postanem dober
godbenik.«

MEINEL & HEROLD,
trodina glasbil in harmonik,
prod. podr. Maribor št. 101.

bila ti —. Joj, zdaj me boš pa izdal!

Gospa Mara je sedla na fotelj in topo
strmel predse.

Gospa Mila pa je stopila k njej in jo
pobožala po laseh: »Saj ni bil on. goto-
vo ni bil on. Le nič mu ne reci. Posebno
ne, od koga si zvedela. Ali boš?«

Mara je odkimala.

»Nikar ne bodi taka!« jo tolaži gospa
Mila. »Če bi bilo tudi res. — To se po-
vsod zgodi —. Grejo naši dedci, pa se
končno le vrnejo k nam! Adio.«

In gospa Mila je stisnila Mari mrzlo
roko ter odšla.

Ko je zapirala vrata, je še slišala Ma-
rin glas: »Kako sem nesrečna!« in njen
jok.

3.

Janez Pleša je šel po kosilu na obi-
čajno pot — v kavarno. Ko se približa
vojni mizi pod katrskim kostanjem, za-
pazi, da sedi za mizo kolega Lojze.

»Bodi pozdravljen! de Janez Pleša in
prisede. »Tudi ti bodi pozdravljen! od-
govori Lojze in hudomušen nasmeš mu
zaigra na ustih. »Nekaj ima za plotom,
pomisli Pleša in seže po časopisu. Ali
ga takoj odloži, ko ga Lojze vpraša:
»Ti, Janez, povej no, kdo je pa bil tisti
kebrček, s katerim sem se vozil sinoči
po avtodromu?«

»Gromska strela, je že izklepetala!«
vzklikne Janez in se posiljeno nasmeje.
»Mislim, da bi bilo bolj pravično, če
bi se nase jezil. ne pa na ženo, dragi
moj Janez!« ga zavrne Lojze. »In tudi
pošteno bi bilo, da mi poveš, kateri
vrag te je obsedel, da si mi to nabuhla.

»Le poslušaj, pa boš razumel.« Ja-

nez Pleša sede bliže k Lojzetu. »Stvar
je ta: kadarkoli pokroham, se vselej
skušam ogniti domakega prepisa. Saj
veš, vsak človek ljubi mir in slogo! No
v prejšnjih letih sem se opravičeval, za-
vračal krivdo na prijatelje, tajil, preni-
kal kazalce — vse ni nič pomagalo. Pa
me je nekoč nekdo opozoril na drugo
metodo. Ako hočeš preprečiti prepire,
potem povej ženi takoj, ko prideš domov,
kako senzacija. Radovednost premaga
vsako jezo. Pomeniš se z njo o vsem,
kar je v zvezi s senzacijo, in potem mir-
no in v slogi zaspiš. No, in ker nisem
imel druge senzacije pri rokah, sem si
jo moral pač izmisliti —

»Ali, da si si moral pri tem prav me-
ne izposoditi —

»Oprosti v naglici se nisem utegnil iz-
misliti boljšeje. — Pa si pri priliki ti
izposodi mene. da bova bot

MLADO JUTRO

Utvaja:

Kaj je videl Mižek Figa...

Mižek Figa šel po svetu v tuji, nepoznani kraj. Kaj tam videl, je povedal, ko se vrnil je nazaj iz otoka Niga: »Tam je miška mačko snedla, ko je žabjo volno predla, zajci lovce so podili, pse, gonjače postrelili, mravlje zid visok podrle, žabe pa orehe trle. Kure snedle so lisico, srna pekla je potico, polž je drva skupaj nosil, medved pa, kakor pri nas, vbogajme je prosil. Čuki vse noči kvartali, vse metje zaigrali, štokljie kolo so plesale, sone so jih varovale. Slon je pesmice koval, mroz je pa romane bral, spisala jih je kamela; ko je ravno čas imela, kurja jajca je valila, da bi piščeta dobila. Nosorog je žogo bil, smuke jelen se učil. Toda čudo vseh čudes bilo je pa to zares!«
pravi Mižek Figa:
»Dete deda je zibalo in je zanj plenice pralo na otoku Niga.«

H. C. Andersen - Ksenija P.:
Spanček
Sobota

»Ali mi boš nocoj pripovedoval povesti?« je vprašal mali Hjalmar, ko ga je bil spanček spravil v posteljo.
»Nocoj ni časa za to,« je odvrnil Spanček in razpel nad njim svoj dežnik. »Oglej si medtem tega Kitajca! Dežnik je bil kakor velika kitajska skodelica poslikan z višnjevim drevesi, vitkimi mostovi in malimi Kitajci, ki so

kimali z glavo. »Jaz moram namreč do zore okrasiti ves svet!« je nadaljeval Spanček. »Saj bo jutri nedelja. Zlezel bom na cerkveni stolp in pogledal, če so palčki očistili zvonove, da bodo lepo peli. Tudi na polje moram pogledati, če so vetrovi otresli prah z bilk in listov in, kar je najtežje, z neba moram sneti vse zvezde, da jih očistim. Pobral jih bom v svoj predpasnik, a preje moram dati vsaki svojo številko in prav tako luknji, kjer je zvezda tičala, da bom potem vtaknil vsako zvezdo na svoje pravo mesto, sicer ne bodo trdno stale na svojih mestih in bo preveč utrin-kov.

J. O. Curwood:

Medved Tir

Samo čul se je, zakaj se Tir še vedno noče ustaviti.

Ali je mogoče, da bi bilo na svetu še kaj lepšega kakor ta prelestna, solnčno-svetla dolina? Najbrže, zakaj Tiru se je očitno mudilo, da jo čim prej zapusti.

Bruze in Langdon na bojišču.
Tir in Muskva sta zapustila bojišče ravno še za časa. Komaj sta izginila v globel, sta že tudi Bruze in Langdon pritekla na planjavo.

Oba lovca sta bila popolnoma osupla in pot jima je v curkih tekla po obrazu - tako hitro sta tekla. Langdon je bojišče na vse strani natanko preiskal. To je bila prigoda, o kateri je bilo vredno pisati.

Bruze je razburjen mahal z dolgimi rokami okoli tovariševga nosu.
»Pojdi,« je vpil. »Tako zdaj za njima in še danes bo grizli tvoji.«

A Langdon je zmajal z glavo in nič ni kazalo, da bi mislil nadaljevati zasledovanje.

»Grizli nam ne uide,« je premišljeno dejal, »pač pa nama v nekaj urah uide tole tukaj - muhe se že zdaj nabirajo.« In ne da bi se menil za Bruzeja, je pričel risati in pisati svojo beležnico. Nato

»Čujte, gospod Spanček!« je nenadoma spregovorila stara doprsna slika, ki je visela nad Hjalmarjevo posteljo. »Jaz sem Hjalmarjev praded. Sicer sem vam hvaležen, da pripovedujete dečku storije, ne smete mu tako zmešati njegovih pojmov. Zvezd vendar ne moremo sneti z neba in očistiti. Zvezde so svetovna telesa, prav taka, kakor naša zemlja in prav to je na njih najlepše.«
»Hvala lepa za pouk, ti Stari praded!« je rekel Spanček. »Hvala lepa! Ti si ded Hjalmarjeve družine, stari praded. A jaz sem še starejši od tebe. Jaz sem star pozan. Rimljani in Grki so me imenovali boga sanj. V najboljši hiše sem hodil in še vedno hodim. Rad imam preproste ljudi, znam pa tudi občevati z visokimi ljudmi. Odslej pa pripovedui ti namesto mene storije!« Po teh besedah je spanček užaljen odšel in vzel svoj čarobni dežnik s seboj.
»Nu, niti svojega mnenja ne bi smel več povedati!« se je jezil stari portret. Tedaj se je Hjalmar zbudil.

Izgubljena sekira

(Litvanska pravljica.)

Zivel je nekod drvar, ki pa je šel sekat drevesa v gozd na obali reke. Sam je bil v gozdu. Na vso moč je sekal in podiral drevesa, pa so mu nenadoma sname sekira in odleti v vodo.
Ubogi drvar je začel vzdihovati:

»Joj, joj, kaj bo zdaj? Moja tako prijavna sekira je izgubljena. Kako bi jo našel? Nemogoče. Kakšna škoda. Tako lepa je bila moja sekira in toliko dreves sem podrl z njo.«
Tedaj pa pristopi od nekod star mož in vpraša drvarja:
»Zakaj jočeš in tarniš?«
»Sekira mi je padla v vodo, denarja pa nimam, da bi si kupil novo. Ves sem siromak, kolikor me je. Kako bom zdaj služil kruh zase in svoje otroke, če nimam sekire, da bi drevesa podiral z njo.«
Starec je stopil k reki in hop! - že je skočil v vodo. Izginil je pod vodo. A ne za dolgo. Kmalu se je spet pojavil na površju, priplava k bregu in izroči drvarju zlato sekiro.

»Na svojo sekiro, vzemi jo!«
»Ne, to ni moja sekira,« je dejal drvar, strmeč v sekiro, ki je bila iz samega zlata.
Starec stopi na breg, dvigne roke, poskoči in hop! - spet je izginil v vodo. Zdaj je prinesel iz vode sekiro, ki je bila iz čistega srebra. Ponudi jo drvarju.

»To ni moja sekira,« pravi drvar, ko je zagledal srebrno sekiro v starčevih rokah.

Tretjič je planil starec v vodo in prinesel iz nje navadno železno sekiro. Kakor hitro jo je drvar zagledal, je vesel vzkliknil:

»Ta je moja, ta je moja!«
Planil je k starcu ter vzel železno sekiro. Hotel je takoj odhiteti domov, da bi povedal, kako je izgubil sekiro in kako mu jo je dober starec spet našel. Nič več ni skrbi.

»Čakaj,« je zaklical starec, »tvojo poštenost bom nagradil. Vzemi še ti dve sekiri, zlato in srebrno. Tvoji sta.«
Drvar se je srečno vrnil v domačo

vas z vsemi tremi sekirami. Vsi vaščani so se čudili, ko so zvedeli za drvarjevo srečo.

Bil pa je v vasi velik skopuh. Bogat je bil, ker je bil pohlepen. Takoj je sklenil, da pojde tudi on poskusit svojo srečo. Brž je nasadil staro sekiro na toporišče, a jako rahlo, da bi morala sekira ob prvem zamahu zleteti z njega. In je šel k reki, se vstopil k močnemu drevesu ter zamahnil s sekiro po njem. Toda sekira se je takoj snela ter odletela naravnost v reko.

»Joj, joj,« je začel tarnati. Tedaj je pristopil od nekod starec ter vprašal skopuha: »Kaj se ti je zgodilo?«

»Sekira mi je padla v vodo, joj, kako jo bom našel?«
»Najdem ti jo,« je dejal starec, skočil v vodo ter prinesel iz nje železno sekiro.

»To ni moja sekira,« je dejal skopuh. Starec je planil znova v vodo ter prinesel skopuhu srebrno sekiro.

»To ni moja sekira,« je dejal skopuh. Starec je skočil tretjič v vodo ter prinesel iz nje zlato sekiro. Tedaj pa je skopuh takoj planil pokonci:

»Ta, ta je moja, ta je moja sekira.«

Toda joj! - sekira je tisti hip skočila iz rok starca, zasrščila po zraku, oplazila skopuha s toporiščem keč-keč! - ga vrgla ob tla ter švignila po zraku spet v vodo. Starec je planil za sekiro v reko in ga ni bilo več iz vode.

Ko se je skopuhni vaščan zavedel, je stopil na obalo reke ter se zazrl v vodo. Čakal je, da se pojavi iz nje dobri starec z zlato sekiro. Toda skopuh čake še dandanašnji na rečni obali zaman.

Vrana in rak

Vrana je letela nad morjem in zagledala raka, ki je lezel tam spodaj. Hop, in imela ga je! Nesla ga je v les, da bi tam sedla na kako vejico in se dodobra najedla. Ko je rak spoznal, da gre za res, je pričel vrani pripovedovati: »Hej, vrana, vrana! Poznal sem tvojega očeta in tvojo mater, dobra človeka sta bila!« - »A-hm!« je odvrnila vrana, ne da bi odprla kljun. - »In tvoje brate in sestre tudi dobro poznam. Plemeniti ljudje so!« - »A-hm!« - »Toda, naj bodo še tako plemeniti, tebe še daleč ne dosegajo. Zdi se mi, da na vsem svetu ni pametnejšega bitja od tebe.« Te besede so bile vrani všeč. Na ves glas je zakrakala in izpustila raka v morje.

A. N. Afanasjev.

Kaj pišejo »Jutrovčki«

Kateraga slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem »Jutrovega strička«, ki ima tako lep kotiček za mladino in posebno rada ga imam zato, ker izdaja take lepe knjige.
Ivanc Jožica, učenka IV. razreda, Ljubljana, Cesta na Rožnik 43.

Kaj si želim za božič?

Za božič si želim vse to, česar mi sv. Miklavž ni prinesel.

Gogola Sonja, Ljubljana, Dunajska c. 1-V.

Kateraga slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem kraljeviča Marka, ker je bil tako močan. Za božič si pa želim nov zimski plašč in lepo mladinsko knjigo.
Dušana Lopac, učenka II. razr. gimnazije, Nova Gradiška (Lupina).

Kaj si želim za božič?

Za božič si želim lepo knjigo, ker strašno rada čitam povesti in pravljice. Zelo se že veselim božičnih praznikov in upam, da me bo Božiček uslišal.
Marija Raj, učenka IV. razreda v Srednji Bistrici, p. Crenšovci.

Kateraga slavnega moža najbolj občudujem?

Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra, jer je tako dobar.
Makso Lampe kod Viktora Schneidera, Zagreb, Maksimirska c. 57-a.

Kaj si želim za božič?

Za božič si želim štiri povestne knjige in sicer: »Čarobni studenec«, »Vilinske gostje«, »Povest o srečnem krojačcu in knjigo »Sambo in Jokoe«.

Milan Pečovnik, učenec II. razreda, Maribor, Motherjeva ulica 18.

Katera mladinska knjiga mi najbolj ugaia?

Vse mladinske knjige imam zelo rad, a

najbolj všeč mi je Karl Mayer »Vinetec! Hinko Fresl, učenec IV. razreda, Kutina, (Savska banovina).

Kaj si želim za božič?

Imam tiho željo, ki si jo skoro ne upam izraziti, zakaj če bi vedeli moji stariši zanj, jim gotovo ne bi bilo všeč. Želim si namreč za božične praznike venko snega, da bi se lahko kepali in napravili snežnega moža. Potem bi se tudi lahko sankali in tako bi minili božični prazniki v največjem veselju.
Roza Gregorčičeva, učenka III. razreda, Rakovnik 26, p. št. Rupert.

Kateraga slavnega moža najbolj občudujem?

Najbolj občudujem kralja Petra Osvoboditelja, ker se je že od rane mladosti trudil, da dvigne moč Srbije, da ustvari novo veliko državo. In res je zbral Srbe, Hrvatse in Slovence in nas združil v državo Jugoslavijo.
Tugomir Kuntarič, učenka IV. razreda, Beograd, Banja Luka ul. 10.

Zmes za šalo in zares

Nasredin hodža in voznik

Nasredin hodža je šel iz mesta. Za prvo vasio je srečal voznika. Težko obloženi voz je vlekel dvoje šibkih konj, kolesa na vozu so bila slaba, da je vse škripalo. Voznik pa je neusmiljeno tiral živinčeti, da bi prišel čimprej v mesto.

»Hej, človek, povej, kako daleč je v mesto?« je zaklical voznik hodži.

Nasredin je pogledal voz in rekel: »Če boš vozil počasi, prideš v eni uri,

če boš pa konje podil, ne prideš niti do večera.«

Voznik je mislil, da se je Nasredin hodža šalil, in je še bolj podil konje.

Zvečer se je Nasredin vračal v mesto. V gozdu je včeraj voznika; konja sta ležala izmučena na travi, kolesa pri vozu so bila potrtta.

»Kaj ti nisem rekel, da če boš hitel, sploh ne prideš v mesto. Vozil bi počasi, pa bi se že lahko vračal,« je rekel Nasredin hodža.

*

Nasredin hodža je prišel nekega dne k svojemu prijatelju, ki mu je postregel z imenitnimi ribami. Po obedu je Nasredin hodža prosil prijatelja, naj mu napiše, kako se pripravljajo tako imenitne ribe. Prijatelj mu je res napisal in da bi Nasredin še bolj ustregel, mu je podaril nekaj rib.

Vesel je šel Nasredin hodža domov in v mislih se je že gostil s podarjenimi ribami. V tem skoči preko plota pes in

izmakne nodži izpod pazduhe ribe. Prestašen je zakričal hodža: »Hej, bre, daj nazaj moje ribe, takih ne dobim nikjer v naših rekah.« Seveda ga pes ni poslušal, toda Nasredin hodža se je porogljivo nasmejal in zakričal: »Pa jih imej, saj jih itak ne boš mogel pojesti, ker list, kjer je pisano, kako se morajo pripraviti, je v mojem žepu!« In šel je zadovoljen domov.

Manica:

Prsti na roki

Kadar je bila teta Špela dobre volje, se je kaj rada poigrala z nami, malimi otroci. Pa je prišla tega in onega za roko in rekla:

»Čujte otroci, prsti na roki se pogovarjajo takole:

Palec: Jaz bi rad jedel!

Kazalec: Jaz bi rad pil!

Sredinec: Jaz pa oboje, a kje bom dobil?

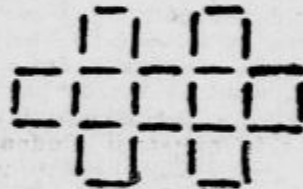
Prstane: Složni bodimo, očetu vzemimo!

Mezinec: Krasti jaz nečem, hočem le gledat, k očetu brž tečem, vse hočem povedat!

Vsi štirje prsti mezinca: Pa ne boš jedel, pa ne boš pil in za nameček po grbi dobil!

Igre z vžigalicami

Iz 28 žigic sestavi, kakor kaže slika, 9 kvadratov. Preloži 12 žigic, da dobiš

7 ravno tako velikih kvadratov. Nato preloži 11 žigic, da dobiš 10 ravno tako velikih kvadratov.

Šaljive uganke

1. Koliko gosk je, če gre ena pred dvema, ena med dvema in ena za dvema?

2. Čim več in čim večje ima v sebi, tem lažji je. Kaj je to?

3. Kdo je brezvestnejši od prodajalca sužnjev?

4. Kdo beži, čeprav ga nihče ne podi?

5. Breztelesna je, a vendar vidna, kaj je to?

Rešitev križaljke »Svetiljka«

Vodoravno: 1. oj. 3. smet. 5. plesen. 7. paleta. 8. Dana.
Navpično: 1. omela. 2. jesen. 3. slad. 4. teta. 5. op. 6. na.

Rešitev uganke »Za bistre računarje«

Mati je dala vsakemu dečku 12 jabolok. Vsak deček je dal vsaki deklici po 3 jabolka, tako da je imel naposled vsak otrok 3 jabolka.

Kupujte

mladinske knjige
v Tiskovni zadrugi

oropal skrivališče. Nato se je vrnil grizli po svoj zajerk - tako je prišlo do boja. Kakšna se ti vidi ta zgodba, Jimmy,« je vprašal dolgi gorec dobre volje.

»In misliš, da se ne vrne več?« je pozorno vprašal Langdon.

»Izključeno,« je vzkliknil Bruze, »ne dotakne se več tega jelena, niti če bi moral od gladi poginiti. Na to se lahko zaneseš!«

»In kje je sedaj?« je vneto izpraševal Langdon.

»Onkraj gore,« je kratko odvrnil Bruze.

Okoli poldneva sta jela lovca plezati po kameniti strmini; nekaj časa sta se držala ovčje steze. Na kraju, kjer sta bila Tir in Muskva opazovala orla in ovce, sta počivala in se okrepčala.

Nato sta z daljnogledom pregledala dolino. Čez nekaj časa se je Bruze obrnil k Langdonu:

»Mislim, da bi bil tu najboljši prostor za najino taborišče,« je dejal. »Medved živi v teh dveh dolinah in najino sedanje taborišče je preveč na jugu - božje bo, če ga prestavimo v onle gozd tam spodaj. Kaj praviš ti? Ali se vrneva in spraviva vse svoje reči tja?«

»In pustiva svojo grizlijo do jutri pri miru? Meni je prav,« je prikimal

Langdon. »Danes ga itak ne bi mogla več zasledovati, ker imava konja spodaj v grmovju.« Spravil je daljnogled v žep in vstal. Nenadoma pa je napeto prisluhnul.

»Kaj je bilo to?« je vprašal.

»Nisem nič slišal,« je zmajal Bruze z glavo.

Trenutek sta molčala - potegnili je sapa in zopet ponehala.

»Ali čuješ zdaj?« je vprašal še enkrat Langdon veselo vznemirjen.

»Psi so prišli,« je vzkliknil Bruze in skočil pokonci.

»Da, psi,« je potrdil Langdon.

Od daleč, daleč se je čulo slabotno lajanje - bevskanje lovskih psov.

Mutosin je bil dospel in jih je iskal v dolini.

XII.

Skrivnosti nove pokrajine

Tir jo je ubiral vedno naravnost na sever, Muskva je bil že popolnoma obupal. Za Boga, čemu taka naglica? Zakaj ni trenutka oddiha? Ovčja steza se je končala - Tir je tiščal dalje na sever. Minila je ura in še vedno je hodil Tir pred malim črnim medvedom, ne da bi se le enkrat ozrl. Pot je držala zdaj navzdol, v dolino. Nato je krenil Tir proti holmu - razvodju, odkoder

je tekla potok proti jugu v jezero Tacla, a drugi potok proti severu v Babino, pritok Skcene. Zdaj sta prišla medveda na raven svet. Lahno valujoče, zeleno morje se je razprostiralo pred njima - kamorkoli je seglo oko, samo zeleno, visoko bičevje.

Obotavljaje se je Muskva obstal pred zeleno steno - tu noter naj se gre? Bo menda že treba. Zakaj Tir je capljaj dalje, naravnost v sredo zelene puštnje. Nekaj časa je Muskva še videl njegovo temno senco, dokler ni tudi ta izginila. Zdaj mu pač ni ostalo nič drugega. Nezaupno je telovadil Muskva za Tirom, ki ga pa ni več videl, ampak samo še slišal in vohal. Kaj vse je tu šumelo in lazilo okoli! In prav zaman je mahal po nesramnih muhah in drugem mrčesu, ki mu je sedalo na nos. Nu, končno se je pričelo svetliti, vse bolj in bolj, in čez celo večnost, tako se je zdelo Muskvi, sta prišla na konec močvirnatnega travnika. Tema v tem bičevju ni bila Muskvi prav nič po godu.

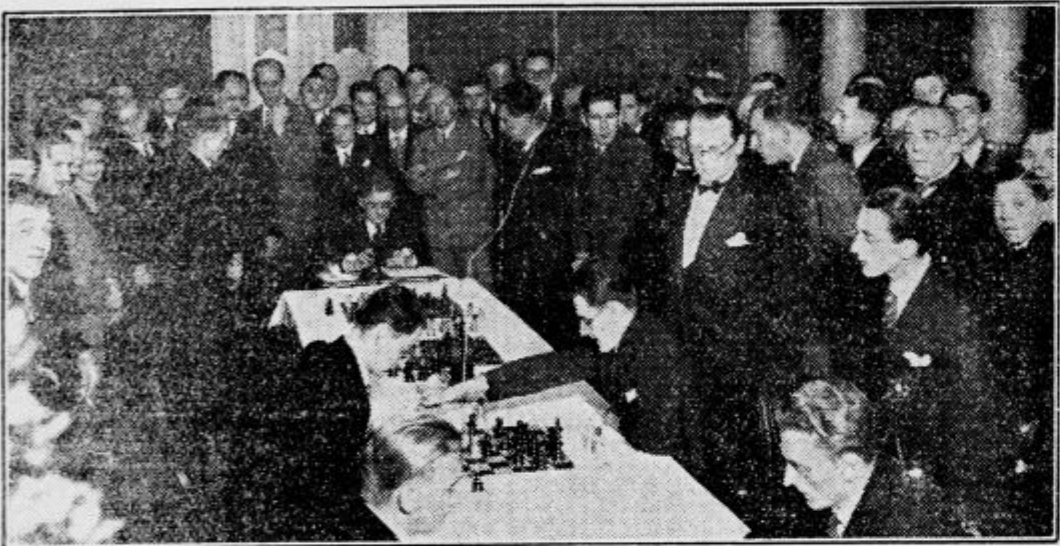
Na solncu mu je bolj ugajalo.

Vobče ni bila Muskvi vsa zadeva prav nič več po volji. Hotel je, da bi že enkrat počival in dobil kaj pod zobe. A Tir se ni čisto nič zmenil za njegovo varovančico in je dirjal dalje, dokler ni prišel na breg dokaj velikega jezera.

Slike iz ljubljanskega šahovskega turnirja

Partija dr. Aljehin — dr. Vidmar

Partija Aljehin — Vogelcink.

Sprejem dr. Aljehina v Mariboru

Maribor, 13. decembra.

Z enako toplino, s kakršno naše mesto vedno sprejema bratske slovanske goste, je sprejelo danes popoldne tudi šahovskega prvaka dr. Aljehina. Peron glavnega kolodvora je bil poln gostiteljev in prijateljev kraljevske igre in oboževalcev svetovnega šahovskega imperatorja. Med drugimi so bili na peronu navzoči tudi gg. sreski načelnik dr. Ipavc, podžupan dr. Lipold z magistratnim svetnikom dr. Rodoškom, navzoč je bil celotni odbor mariborskega šahovskega kluba s predsednikom g. sodnikom Kramarjem na čelu, zbralo pa se je na kolodvoru tudi precej ruskih emigrantov.

Cim je dr. Aljehin smehljaje izstopil iz brzovala, je pristopil k njemu predsednik Kramar in ga pozdravil v slovenskem in nemškem jeziku, v rusčini pa magistratni svetnik Rodošek, ki je omenil, da ga ne pozdravlja samo kot svetovnega šahovskega prvaka in največjega sodobnega šahovskega genija, temveč v prvi vrsti

kot zvestega sina velikega, bratskega slovanskega mesta blagoslavljen in mehko telja jugoslovanskega naroda in njegove svobodne države. Vidno vzradočen, da je bil iz ust predstavnika avtonomnega slovanskega mesta blagoslavljen in mehko svojo materinsčino, je dr. Aljehin odgovoril v rusčini, izražajoč svoje posebno veselje, da mu je bilo vendar enkrat mogoče posetiti Jugoslavijo, kjer je bil takoj po svojem prihodu sprejet s takšno gostoljubnostjo, kakršne ni pričakoval. V imenu ruske kolonije je pozdravil nato svojega rojaka, ki deli istotako emigrantsko usodo, g. Mogojul.

Med viharimi vzkliki in prisrčnimi ovacijami občinstva se je dr. Aljehin v spremstvu predsednika mariborske sekcije avtomobilskega kluba g. Ferda Pintarja odpeljal z avtomobilom v hotel »Orel«, kjer se je ob 18. vršila intima čajanka. Napovedani izlet na Falo je moral zaradi prehlajenosti mojstra izostati.

Ob vznožju Gorjancev

Zgodovinska slika Kostanjevice

Dolga je veriga Gorjancev, ki skrivajo v sebi prečudno lepoto kraškega sveta, ki pa je večinoma porastel in stresa jesen za jesenjo ogromno množino kostanja, ki je ob vznožju tekoča Krka, ki se večinoma mirno vije mimo vasi, dokler se ne odcepi v dva rokava in na Krškem polju oblije idilično in starodavno mesto Kostanjevico.

O postanku Kostanjevice se je že mnogo sklepalo in pisalo, vendar točnih podatkov, ki bi določali nesporno dobo ustanovitve, ni najti. Gotovo pa je, da spada ustanovitev v srednji vek. Zaradi pomanjkanja prometnih žil in prevelike oddaljenosti se mesto ni moglo razviti, vendar pa je zavzelo častno mesto v zgodovini. Slovensko ime pripisuje Valvazor kostanj, ki zavzema velike komplekse v najbližnji okolici. Prvotno nemško ime »Landestrost« je izvirno od tod, ker so se v času napadov okoličani zatekali v utrjeno in s

več priznal mestu druge ugodnosti, katerih do tedaj meščani niso bili deležni. Kot protislužba pa se je tedaj vpeljala obvezna brambovska dolžnost.

Da je mesto izredno mnogo trpelo pred Turki, roparji, zlasti pa pred napadi Uskokov ali Vlahov, kakor jih ljudje še sedaj imenujejo, je zgodovinska resnica. Ohranjene so pripovedke, ki se nanašajo na tedanjo dobo in kažejo, v kakšnem strahu je ljudstvo preživljalo svojo dobo. Posebno ogrožen in ponovno napaden je bil kostanjeviški samostan Cistercijanov, ki je bil ustanovljen za časa Bernarda Koroškega. Ker so bile temu samostanu priznane izredne pravice in je postal odločilen faktor nad 100 podložnimi vasi, v katerih je postavil tudi mnogo župnij, je raslo bogastvo samo od sebe. Prištevali so ga med najimovitejše kranjske samostane.

Po smrti Babenbergovcev, ki so tedaj imeli malo posestev na Kranjskem, je po koroškem vojvodi Ulriku podedoval Koroško in del Kranjske češki kralj Otokar, ki je prišel v Ljubljano, jo brez odpora zavzel, nato pa se napotil tudi v Kamnik in Kostanjevico, ki sta se mu istotako brez odpora vdala. Rod kostanjeviških grofov je izumrl že leta 1306, še prej pa so prihili ti grofi ob lastno posest. Za njimi so imeli grad v lasti frankopanski, potem svijski in za njimi celjski grofje. Tudi v dobri celjski grofovi je mesto uživalo posebno ugodnosti. Pripoveduje pa se, da je pod celjskimi grofi ljudstvo trpelo le deloma manj kakor pod Madžari in Turki, ki so si baš Kostanjevico izbirali kot cilj svojih pohodov.

Po smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika I. 1456. sta prišla grad in mesto v last avstrijskim vladarjem in je bilo, kakor je razvidno iz Valvazorjeve slike, mesto obdano s Krko, a brez obzidja. Leta 1520. je odkupil grad sorodnik Valvazorja Ivan Baptista Valvazor, za njim pa je bil v posesti gospode Moškonov, nato v lasti Aueršpegov in pa grofa Petra Zrinjskega. Končno je bil osvojen od cistercijskega samostana »Marijini studenec«, Mariabrunn, ki ga je postavil koroški vojvoda Bernard v spomin na srečno zmago nad škofom bamberskim. Ustanovno pismo je bilo podpisano šele l. 1248.

Poleg turške nadloge se je imelo ljudstvo boriti še z drugimi neprijetnostmi, posebno z lakoto in kugo, ki sta našli obilo žrtev v l. 1650., 1663., 1670. in 1676. Da Turki niso imeli tu posebne sreče, nam dokazuje zgodovinsko dejstvo, da se je ob času vpada Baj-bega z 10.000 Turki, grozno pustošilo in plenilo po vsej Kranjski, Kostanjevica pa je junško kljubovala vsem ljutim napadom, da je Turkom za vselej prešla želja, hoditi v Kostanjevico. Pri ponovnih vpadih so v okolici večkrat ljuto razsajali, a Kostanjevici so se ognili tako tudi leta 1545., ko so okoliške vasi dobesedno zbrisali s tal in napravili pravo puščavo. 18 let pozneje pa je mesto zadela huda požarna katastrofa. Bilo pa je pozneje zopet pozidano tak, kakor ga je naš zgodovinar videl in opisal.

Za časa vladarja cesarja Jožefa II. (leta 1780.) je bilo na Kranjskem poleg kostanjeviškega še 14 drugih samostanov, ki so jih po večini zadele reformne odredbe cesarja in je 11 samostanov doletela usoda, da so bili razpuščeni. Med temi »mostani« je bil tudi kostanjeviški, ki je bil razpuščen 3. januarja 1786. Čista gotovina

168.758 doldinarjev je prišla v last verskega zaklada, iz katerega so se plačevali posvetni dušni pastirji. Oprava iz velike samostanske cerkve se je porazdelila med sosednje cerkve, nekaj se je je porazgubilo, del pa tudi zanemari. Stavba sama se je porabila za nastanitev državnih uradov in za stanovanja uradnikov. Tudi dandanes zavzemajo prostore okrajno sodišče, šumska uprava, uprava drevesnice in privatne stranke.

Slikovita Kostanjevica in okolica pa nista natrpani le z zgodovino, temveč krije ta znamenitosti posebne vrste tudi v kraški zemlji, ki nudi jamarjem prav zanimive podzemne jame s krasnimi kapniki na Opatovi gori, ki je sicer gosto porasla, a se raz njo nudi potniku naravnost diven razgled po vsem Krškem polju tja do Kamniških orjakov. Tik pod vrhom pa najdeš zatočišče v Aleksandrovi koči. Tulec, ki se mudi že v Kostanjevici, naj nikar ne pozabi ogledati si tudi te edinstvene posebnosti.

Mesto samo se vsakomur priljubi na prvi mah, ni pa niti tako oddaljeno, kajti od Brezice si kaj hitro z avtobusom tamkaj. Je središče avtomobilske proge in se je priljubilo tudi avtomobilskim izletnikom, ki se dokaj radi ustavljajo. Ugodno podnebje, divna pokrajina, Gorjanci, preprežena in vijugasta Krka, gozdne poti in vse druge predpogoje hrani Kostanjevica, ki bi se s pomočjo javnosti v najbližji bodočnosti lahko razvila v prav prijetno letovišče — zdravilišče.

SOKOLSTVO

Dr. Josip E. Scheiner

»Pred dnevi so prinesli našti in češkoslovaški dnevniki kratko vest, da je resigniral starosta COS, br. dr. Scheiner na svojo starostovsko funkcijo. Torej za br. dr. Vaníčkem sedaj tudi br. dr. Scheiner!

V vodilnih sokolskih krogih naravno vesti o odstopu obeh glavnih voditeljev češkoslovaškega Sokolstva niso napravila onega presenečenja, kakor v širokih sokolskih vrstah. Saj se je že delj časa pričakovalo resignacije na njuni mesti staroste, oziroma načelnika. Vendar pa se nam vseeno vsem dozdeva, da je prišlo to tako nenadoma; brez vsake napovedi je bila sokolska javnost postavljena pred golo dejstvo. Oba brata sta odstopila zaradi bolehnosti, saj sta bila že delj časa na dopustu, ker nista mogla zmagovali njunih funkcij. O, kako rada bi se sodelovala in s kakim veseljem in odkritosrčno radostjo bi ju zopet sprejelo enodušno vse sokolsko članstvo. Toda usoda je hotela drugače.

Brat starosta »Zveze slovanskega Sokolstva« in COS, dr. Scheiner je prav gotovo najmarkantnejša sokolska osebnost zadnjih desetletij ne samo med Čehoslovaki, marveč med Slovani vobče. Njegova življenska pot ga je povedla v sokolske vrste že v zorni mladosti. Bil je po vrsti telovadev in prednjak »Sokola Prškega«, njegov tajnik

še za časa Tyrša, kasneje podstarosta in nato dolga desetletja njegov starešina. Pot ga je vodila do najvišjih sokolskih funkcij skozi telovadnico. Sam se je prepiral o lepoti vaditeljskega poklica, sam izkusil in proučil, katera so ona sredstva, ki dajejo sokolskemu pokretu oni večni čili elan, oni vir neusahljive energije. Toda br. Scheiner je prestopil tudi ozke društvene meje in prevzel ob ustanovitvi COS tajništvo sokolske centralne organizacije in kasneje, po smrti prvega staroste br. dr. Podlipnega, je bil izvoljen za starosta.

In tedaj je planila na dan vsa ogromna energija brata dr. Scheinerja. Njegova parola ni bila ozka, ne, obsegala je vse Slovanstvo, vse prijatelje Slovanstva in pravega človečanstva. Predaleč bi zašli, da navajamo vse njegove uspehe. Vendar pa moramo podčrtati nekaj dejstev, ki nam prikazujejo vse bogato sokolsko delovanje brata staroste. Navezal je neminljive stike s francoskimi gimnasti in omogočil tako Sokolstvu izhod v širni svet. Učedil pa je l. 1908. vse slovansko Sokolstvo in junake pod okriljem »Zveze slovanskega Sokolstva«. Njegovi napor, uvesti Sokolstvo v širno Rusijo, so bili kronani z uspehi; le vojni vihar in sledeči mu prevrat je začasnno ukinil v Rusiji sokolsko delo. Ali naj omenimo vse dosedanje vsesokolske zlete? Njihov ogromni pomen pojmuje danes ne samo Sokolstvo, marveč vsa javnost. To niso bile samo revije sokolske sile, bili so tudi sestanki slovanskih voditeljev, gospodarski sestanki, snovanje načrtov za bodočnost, za osvobodjenje.

Naposled vidimo dr. Scheinerja kot odličnega člana Mafije, ki je bila sistematično na delu, da dovrši osvobodilno delo celih pokolenj. Neizprosno je zatirala avstrijska policija dr. Scheinerja in druge, toda zmaga je bila že odločena. In baš br. starosti je bilo usojeno, da je v zgodovinskem trenutku prevzel poveljstvo nad mlado češkoslovaško vojsko in razvil v Pragi zastavo svobode ter odstranil zadnje vojaške poveljnike razpadle Avstrije. Po prevratu pa je posvetil zopet vse svoje sile sposobnosti in energijo regeneraciji Sokolstva v svoji domovini in zopetni ustanovitvi »Zveze slovanskega Sokolstva«. Plovidi so se pokazali že 1921. leta na prvem povojnem zletu v Pragi, VIII. zlet leta

Centjene kupce bivše tvrde

GRIOČAR in MEJAC, ki me često iščejo, obveščam, da je moj krojaški salon v SELENBURGOVI ULICI 6, I. nadstropje (nasproti lokala bivše tvrde).

JOSIP JEZEK 71343

1926. pa je bila največja sokolska manifestacija slovanskega bratstva.

In tako je bilo življenje br. dr. Scheinerja polno dela, ustvarjanja in uspehov. Ako se je sedaj trenutno umaknil v tatišje, vendar budno spremlja utripanje sokolske energije in bo gotovo tudi nadalje s svojimi dragocenimi navetli Sokolstvu stal ob strani. In ko ozdravi, ga bomo zopet pozdravili med nami z bratskim Na zdar, Zdravo, Czelem, Zdraveji!

Prednjački tečaj zagorskega Sokola

se je začel v soboto 6. t. m. pod vodstvom br. Kluna. Predavanj in telovadnih ur se vedno udeležijo imponentno število poslušalcev, odnosno gledalcev in ker bo tečaj zaključen šele 21. t. m., je pričakovati ob tako živahnem sodelovanju lepih uspehov.

V okviru tega tečaja je predaval v četrtek br. dr. Murnik o sokolski ideji. O priliki pozdrava po starosti br. Poljšaku, sta se oba spomnila 33 let nazaj, ko je prihajal br. Murnik kot prednjak, organizator in prijatelj med tedanjim pešico zagorskih Sokolov, katerih število se je do tega večera pod lastno streho skoro postotilo. — Po teh uvodnih besedah je br. Murnik z njegovo lastno sugestivno silo, ki ima svoje zariše v globokem prepričanju in utelesenju ideje, zbranimu mnogobrojnemu članstvu razčlenil idejo ter jo osvetlil z ozirom na telovadbo, ki koristi zdravju, ki je potrebna zlasti kmetu, kar je eklatantno dokazal. Pokazal je korist telovadbe za narodno gospodarstvo, ker vzgaja voljo, goji samozatajevanje, premagovanje, vztrajnost, disciplino, daje pobudo za pametno riskiranje, podaljšuje življenje, razvija inteligenco in solidnost dela. Da je gibanje najboljša šola za inteligenco, je dokazoval na mnogih, iz življenja vzetih primerih. Ko je govoril o etiki, kar je zavzelo večino večera, se je dotaknil globokih filozofskih problemov, ki so in ki še gibljejo naše nazore o dobrem, plemenitem, to pa v izredno poljudnem, vsakomur razumljivem stilu. Pobijal je Darwinovo teorijo z neštetimi primeri iz združništva in medsebojne pomoči pri živalstvu. S tem se je dotaknil tudi Tyrševih nazorov na tej podlagi. Zahteva, da je treba gojiti duševne dobrine in podrediti si materijo, ki dela vse slabo v nas. Bodi dober, boljši, najboljši. Služi telesu kakor prijatelj, jahaj ga kakor vrag. Ljubi svoje bližnjega in pomagaj mu, ker pomagaš sebi, ker sme vsi vse, vesolstvo...

Do mala štiri ure je trajala beseda, ki je globoko dojmlila do dvesto navzočih. Čuli smo novo religijo. Takih večerov si želimo še in še.

Ami.

Sokolsko društvo Črna pri Prevaljah je imelo 6. t. m. svojo prvo akademijo. Pred akademijo je imel starosta br. Kogelnik govor o pomenu l. decembra, a še posebej o nalogi sokolstva v naši državi po 6. januarju, nakar je novo članstvo položilo zaobljubo in prejelo znake. Nastopila je ženska deca z ljubimci vajicami z ruticami na narodne pesmi, mnogo smeha je žl nastop moške dece na gredi in igrice ženske dece. Poleg strumno izvedenih vaj moškega naraščaja in dobro podanih sestavkov z loki ženskega naraščaja. Je najbolj imponirala telovadna humoreska »Ciciban-cicifuj«, ki jo je sestavil br. Prislav in izvajala moška deca. Nad pričakovanje pa so bile izvedene z vso eleganco vaje na bradlji, manj posrečen je bil nastop na drogu. Nastop je bil dobro organiziran in je treba disciplino in točno izvedbo programa še posebej naglasiti. Obisk je bil razveseljiv, moralni uspeh prav dober. Prav časten je bil poset bratskega društva Zerjav v krajih. Nastop mladega društva je pokazal, da je jedro vsakega sokolskega društva dober, discipliniran in res sokolski vadijski kader, ki pa ne sme le vezhati, ampak sporazumno s prosvetanjem tudi vzgajati. Po akademiji je Miklavž, ki je bil prav hudomušen, obdaril sokolsko dečo, naraščaj, drugo mladež in odrasle.

Vinški Sokol je po dvehletnem mirovanju dne 23. novembra in ponovl 30. novembra ob dobri udeležbi uprizoril Medvedovo igro »Star in mladi« v korist gasilskemu društvu. Moralni in gnoten uspeh je bil obrakt prav dober. Zelo je uspeha tudi proslava l. decembra. 20 članov je priseglo. S prostimi vajami je prav dobro nastopila moška in ženska deca Sokol je ustanovil tudi tamburaški odsek, ki prav pridno vežba.

Sokol v Mokronogu. 22. m. m. je dramski odsek s svojo prvo igr. v tej sezoni »Prababica« prav lepo dokazal, da more uprizoriti tudi težje igre z izrednim uspehom. Prijetno nas je presenetil povsem na novo urejen odsek, z duhovito scenografijo. Občinstvo je s pozornostjo sledilo igri in živahno izražalo svoje zadovoljstvo. Povsem nas je osvojil stari Borutin s svojim nastopom. Kakor nas je osvajal Borutin s svojo naravnostjo in bil prepričeval, tako nas je navdušil Jaromil s svojo duševno globino igre. Težke posameznosti vloge je gladno

ko prešel, podal je tip junaka in nam je zapustil željo, da bi ga še videli in slišali. Vseč nam je bila tudi Berta, ki je s svojo ljubko in nežno igro odlično podpirala igro svojega partnerja. — Od manjših vlog bi morali posebej omeniti mladega »vojaka«, ki bo v dobrih rokah režiserja gotovo postal nadpovprečen igralec. Ostali igralci so bili povsem na mestu in so mnogo pripomogli nivoju in uspehu igre. Veliko pozornost je vzbudilo dobro posrečeno maskiranje in lepe toalete. Drugi dan — v nedeljo so ponovili igro z istim uspehom in tudi pri zelo veliki udeležbi občinstva. Dramskemu odseku čestitamo in želimo, da nam kmalu zopet nudi tak oderski užitek.

Sokol na Koprivnici je bil ustanovljen že 16. nov. Br. starešina in tajnik kranjske župe sta zboru osebno prisostvovala z zastopniki Sokola v Boh. Bistrici in sta zborovalcem pojasnila pomen in organizacijo Sokolstva. Društvu je priglasenih okoli 70 članov. Razmere v kraju so izredno težke. Kraj leži na višini 1000 m — skoro bliže je Triglavu nego Boh. Bistrici. V mrzlem podnebju morejo uspevati le redke kulturne rastline, ki služijo prebivalstvu za hrano. Zaslugek pri lesu — je pičel in — težko zaslužen. Poti v dolino so razdrapani in strme, tako so živa muka i za voznika i za živino. Sokol hoče podpreti kulturna stremeljenja in priletnosti v svoje okrilje vsakogar, ki hoče gojiti telo in opleniti duha. Društvu je nujno potreben vsaj preprost dom. Članstvo in ostalo prebivalstvo bo po svojih močeh pomagalo, vendar bo to premalo. Zato se priporočamo vsem odločujočim činiteljem za pomoč. Ko bo dograjen dom, bo koprivniški Sokol postal središče tukajšnjega kulturnega življenja. Z—ko.

Beograjsko vseučiliško dijaštvo

Beograd, 11. decembra

V Ljubljani z njimi 60.000 prebivalci mora tujec, ki prihaja v mesto, pač kmalu opaziti, da je mesto sedež višji učilišč, ker bi drugače ne srečaval toliko odraslejših mladine po mestnih ulicah, zlasti pa ne v opoldanskih urah in pod večer, ko napolni »promenade« skoroda sami vseučiliščniki. Ni ne nekdanjih čepic in ne travok, toda vidiš mu po vsem njegovem vedenju, da je sin almas matris.

Drugače je že v Zagrebu, kjer vseučiliško dijaštvo, izvzemši seveda najbližji ošči vseučilišča, že precej izginja med ostalim občinstvom. V Beogradu pa spoznaš vseučilišnega dijaka edinele še pred vseučiliščem. Vsepopovod drugod po mestu je izginil popolnoma in na večerni promenadi v knez Mihajlovi ga prav nič ne razlikuje od ostalega šetajočega občinstva. In kar je treba pripomniti še prav posebej: v Beogradu promenada vobče ni zbirališče vseučilišnega dijaštva, zlasti pa ne tistega, ki dejanski — študira.

Razlika med dijaštvom samim gotovo ni nikjer, niti v Zagrebu niti v Ljubljani, da ne omenjam obeh fakultet v Subotici in Skoplju, tako velika, kakor je v Beogradu. Neke srednje vrste dijaštva tu menda sploh ni. Mislim namreč v gnotnem oziru, tako da bi namreč živel nekako na tak način, kakor je v nekdanjih časih živel večina našega slovanskega dijaštva na nemških univerzah. Kaka štipendijica in majhna podpora od doma, pa se je dobro izhajalo. Bilo je za stanovanje in hrano, tudi za kak »krok«, drugače pa v društvu pri društvenih prireditvah, tu pa tam tak spopad z Nemci, na univerzo pa k predavanjem, ali pa tudi ne, in pa v knjižnici. Takega visokošolskega življenja v Beogradu ni in ga ni, ker tudi takih dijakov menda ni. Kar jih je dobro preskrbljenih, domačinov in provincijalcev, žive svoje posebno življenje, večinoma v družini, pri sorodstvu ali rodbinskih znanih in se prav malo družijo z onimi, ki bi jim lažje, seveda brez očita ali podcenjevanja, nazvali »misera plebs«. Kvečjemu se videvajo drug poleg drugega na prečevanjih in dijaških zborih. Da bi tudi ti posebneji zabajali v novo ustanovljeni dijaški klub, ki se imenitno opremljen nahaja v poslopju uradniške zadrage v Poincarejevi ulici, je pač popolnoma izključeno, ker je tu vse prefino, vse prebogato zanje.

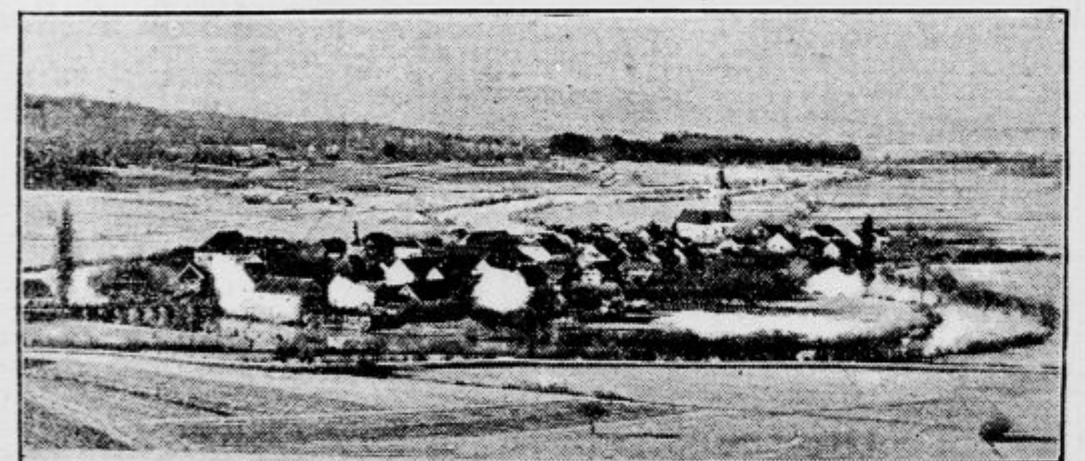
Večina ubožnejših dijakov stanuje v Dijaškem domu visoko gori na ulici Kralja Aleksandra, kjer je dobro preskrbljeno zanje. Marsikateri med njimi pa se preživlja tako, da se muči s poučevanjem čvreh treh paglavcev, za kar ima pri družini hrano in stanovanje. Najdejo se pa med njimi tudi fantje, ki nikakor nočejo živeti od take »miloščine«, temveč so se postavili popolnoma na lastne noge. Pačo sta si dva taka možaka, katerih eden pa je še gimnazijec, ustanovila v Topčideru oziroma Košutnjaku majhen kiosk, v katerem prodajata slaščice in brezalkoholne pijače.

Poleti se jima godi še precej dobro, ker imata dovolj obiskovalcev, toda pozimi jima pa trda prede, če si nista v boljših časih dovolj prihranila za slabše. Kakih 50 visokošolcev pa se ukvarja s prodajo mleka. Imajo svoje dobavitelje na kmetih, ki jim na vse zgodaj jutraj privajažajo mleko v mesto, oni pa potem z vrčem in merico od hiše do hiše, od nadstropja do nadstropja. Večinoma imajo svoje stalne odjemalce, ki se jim ne iznevirajo, ker prodajajo fantje za jamčeno sterilizirano mleko, torej zanesljivo zdravo.

Društvenega življenja je med beograjskimi visokošolskim dijaštvom malo. Ako se izvzame »Pobratimstvo«, ki predstavlja na zunaj dijaštvo beograjskega vseučilišča, skoraj ni drugih pomembnejših društev. Posamezne stroke imajo pač svoje klube in s tem je opravljeno vse. Takega društvenega in družabnega življenja, kakor ga je gojilo naše dijaštvo svoječasno na vseučilišču, tu ni.

Priznati pa je treba, da beograjsko dijaštvo zelo pridno obiskuje narodno knjižnico in to še prav posebej pred izpiti. Skoraj bi se moglo reči, da večina dijaštva študira v knjižnici, in mislim, da mi ni treba praviti še posebej, da je obisk knjižnice poseben v zimskem semestru zelo močan: v knjižnici je toplo, kar doma le prevekrat ni.

O kakih dijaških izgrelih nočnih neslanah šalah in podobnem v Beogradu ne čuješ nikdar. Nekaj pa je, kar se je že nekolikokrat ostro obsojalo, namreč dejstvo, da hoče dijaštvo, in ne morda tisto, ki prodaja mleko ali se muči s poučevanjem, po vsej sili brezplačno prisostvovati koncertom, ki jih razni umetniki prirejujejo v vseučiliški dvorani. Ob takih prilikah je že ponovno prišlo do mučnih prizorov, ki motili prireditelje.

Krko obdano mesto, ki je napadalcem nudilo močan in celo nepremagljiv odpor. Da je bilo mesto jako važno, je posneti tudi iz brziških pisem l. 1252. in 1273., ki poročajo, da so se po naročilu takratnega koroškega in kranjskega vojvode Ulrika v Kostanjevici, ki je bila takrat njegova lastnina, kovali novci, nazvani »moneta Landestrostensis«.

Kostanjeviški samostan, katerega ustanovitev sega nazaj v leto 1234., je bil ustanovljen po koroškem vojvodi Bernardu, ki je bil v Kostanjevici s svojo soprogo Juto pokopan l. 1257. V tej obli je mesto mnogo pridobilo na pravicah. Še dandanes se pripoveduje, da so bili predniki res pravi junaki, ki se niso dali ustraševati niti od Turkov, še manj pa od sovražnih tolp, ki so skušale v bogatem mestecu najti zaklade. Obramba je postala dolžnost, zato pa je Bernard Sponhajmo-

ško in del Kranjske češki kralj Otokar, ki je prišel v Ljubljano, jo brez odpora zavzel, nato pa se napotil tudi v Kamnik in Kostanjevico, ki sta se mu istotako brez odpora vdala. Rod kostanjeviških grofov je izumrl že leta 1306, še prej pa so prihili ti grofi ob lastno posest. Za njimi so imeli grad v lasti frankopanski, potem svijski in za njimi celjski grofje. Tudi v dobri celjski grofovi je mesto uživalo posebno ugodnosti. Pripoveduje pa se, da je pod celjskimi grofi ljudstvo trpelo le deloma manj kakor pod Madžari in Turki, ki so si baš Kostanjevico izbirali kot cilj svojih pohodov.

Po smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika I. 1456. sta prišla grad in mesto v last avstrijskim vladarjem in je bilo, kakor je razvidno iz Valvazorjeve slike, mesto obdano s Krko, a brez obzidja. Leta 1520. je odkupil grad sorodnik Valvazorja

Sport

Ilirija : Rapid (Maribor)

Danes, ob 14.30 na igrišču Ilirije
Sl. Ilirija bo igrala danes popoldne z mariborskim Rapidom. Ker je zabrana igranja Iliriji še vedno v veljavi, se bo vršila tudi ta tekma kot nejavna, brez vstopnic in samo za člane ter po članih uvedene prijatelje obeh klubov. Rapid nastopijo v svoji najboljši postavi, močnejši kot jo je imel za prvenstvene tekme, v katerih nekateri igralci zaradi zabrane niso smeli nastopiti, in sicer: Herman-Barlovič, Flack (Kurzmann), Seifert, Bröckl, Golinar, Schmid, Pišof, Klippstätter, Heller, Venko. Tudi Ilirija bo nastopila kompletna.

Atletiki : Železničar

Danes bo nastopil v Celju pokalni prvak Maribora SK Železničar, ki je zaslužen zmagal v pokalni tekmi nad ljubljanskim Primorjem. Njegov nasprotnik so celjski Atletiki, ki so baš v zadnjem času dosigli izvrstne rezultate ter se kvalificirali za finalista v pokalnem tekmovanju celjskega okrožja.

Za to tekmo, ki bo najbrž zaključila letošnjo sezono, vlada v Celju veliko zanimanje. Tekma se bo odigrala na igrišču Atletikov pri Skalni kleti.

Razmah zimskega sporta na Jesenicah

Ni še dolgo tega, ko so Jeseničani vedno s strahom pričakovali zime in si želeli čim manj mraza in snega. Pa danes? Mladina komaj čaka, da zapade sneg, se oprta s smučmi in odrine v gore, ki so v beli zimski odeji že mnogo lepše kot v poletju. Vsa jeseniška mladina je po zimi na »dilahe«, če jih že ima; ako jih nima, se jo dela, jih je pa prinesel Miklavž. Ostalim so dobrodošli tudi »dileci« starih sode. Pa tudi starejši Jeseničani so se že zelo sprijaznili s smučmi in sankami, samo z razliko, da gojijo zimski šport bolj zmerno kot pa njih mlajši tovariši.

Kako zelo se razširja pri nas zimski šport, bodo našim čitateljem pred očmi naslednje vrstice. Na Jesenicah imamo poleg sokolskega smučkega odseka še tri sportne klube, ki intenzivno gojijo smučanje in sankanje. Vsem pa v tem pogledu prednjači SK »Bratstvo«, ki ima veljanih preko 60 verificiranih smučarjev, med njimi že prav lepo število dobrih tekmovalcev. V kako agilnih in sposobnih rokah je vodstvo kluba, dokazuje njegovo nad vse požrtevno delo. Lani je bila zgrajena smučska skakalnica, ki je stala 10.000 Din. Ta denar so člani nabrali med seboj in pri ugodnih Jeseničanih; delo so izvršili v prostem času s kulikom. Letošnje jesen pa so vrli člani lepo preuredili in opremili navadno pastirsko kočjo visoko gori na Pustovi planini pod Kočno ter si jo uredili v prav luksuzno zimsko zatočišče, ki čaka na svoje stanovalce. Vsako nedeljo v zadnjih mesecih so pohiteli člani kluba, ki so tesarji, mizarji, ključničarji in pleksarji, gori na Pustovo planino in so si tekom časa uredili svoj mali planinski dom, odkoder bodo lahko delali smuške izlete po bližnjih vrhovih Karavank.

Ves trud in požrtvornost mladine je venčana z uspehom. Mladina se vidoma odteguje pijačevanju in kvartanju po gostilnah. Živi v zavesti, da za njo ni lepšega užitka kot izleti v lepo zimsko naravo, v prekrasni gorski svet, odet v kristalno čisto zimsko odejo. Želimo pa pri tem samo eno in to, da bi se manj tekmovalo in več smučalo v pravem pomenu besede ter prirejaljo izlete v krasno zimsko naravo. Tekmovali naj bi samo najboljši, najvztrajnejši in popolnoma zdravi smučarji. Toda tudi ti naj bi ne pretiravali, ker bodo šli njihovi napori na škodo zdravja in forme.

Organizacija smučarjev-akademikov

V sredo 10. t. m. ob 18. uri je bil v sobi št. 90 na univerzi sklican sestanek vseh smučarjev akademikov. Z akademskim četrtom je ob obilni udeležbi otvoril sejo predsednik pripravljalnega odbora in obicno predpovedal »Pobratimstva« saveza jugoslovanskih akademikov, tov. cand. iur. Iskra.

Po interesantnem uvodnem govoru, v katerem je pojasnil namen sestanka, se je po duhoviti debati tov. dr. Kl. K. asistent na medicinski fakulteti in tov. cand. ing. Gostiše izbralo dolgovzorno ime: *Akademski smučarski organizacija*, sekcia propagandnega odseka »Pobratimstva« saveza jugoslovanskih akademikov. Vsa akademika je lahko član kateregakoli smučarskega društva kot član smučarske sekcije »Pobratimstva«, pa bo tekmoval na izbirnih univerzitetnih tekmah, ki se bodo vršile na vseh treh univerzah, v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu, in na prvenstveni akademski tekmi vse države. Iz najboljših pa se bo sestavila ekipa, ki bo zastopala državne barve na mednarodnih akademskih smučarskih prireditvah. Tako bodo šli letošnji prvaki z državno podporo na mednarodne vseučiliške tekme v Karpate, da povzdignejo renome jugoslovanskih akademikov. Na neakademskih tekmah pa bo vsak akademik-tekmovalce zastopal barve kluba, v katerem je dosedaj vpisan, in je od njega deležen mnogih ugodnosti.

V nadaljnjem je bilo sklenjeno, da se osnuje organizacija, ki se bo postopoma razširila in razpredla po vseh treh jugoslovanskih univerzah. Prirejala bo — kakor rečeno — akademski smučarski prvenstva, osnovala bo tečaje za novince, organi z rala skupne izlete akademikov gojila družabnost in zastopala vse interese svojih smučarjev, tu in v inozemstvu. Po vzgledu zapadnih držav, kjer je sport na univerzah že ukoreninjen (oxfordске vslake tekme so svetovna prireditve) se bo s časom preosnovala v samostojni »Akademski smučarski klub.« Z. Z.

Mednarodna zimskosportna prireditve v Bohinju. Za prireditve, ki se bo vršila konec januarja v Bohinju, se je vršil v četrtki v Ljubljani sestanek v navzočnosti bohinjskih interesentov, ki so prišli pod vodstvom bistrskega župana g. Masvriča. Na seji se je razpravljalo o najvažnejših vprašanjih glede prireditve. Proučila se je možnost nastanitve večje števila gostov, pri čemer se je ugotovilo, da je mogoče v bohinjskih vaseh nastaniti 1500 gostov, ki bodo razdeljeni na hotele, gostilne, penzione in deloma na snažne kmetijske sobe, ki jih bodo pripravili Bohinjci pod nadzorstvom posebne komisije.

Poudarjalo se je načelo, da bodo določene pravilne cene, ki bodo v zvezi z veliko pozornostjo do gostov nadomestile zunanji blesk, ki ga Bohinj in naši kraji sploh ne morejo nuditi. Tako se bo tem bolj opazila krasota Bohinja v zimi. Za tuje bodo določene pavšalne cene za dobo 14 dni, 7, 6, 5, 4, 3 in 2 dni tako da bo lahko vsakdo skupno s sobo plačal tudi znano ceno za prehrano in bo imel vse urejeno in zagotovljeno. Vse sobe so postavljene JZSS na razpolago ter jih bo oddajal samo »Putnik« v Ljubljani, ki bo otvoril ob 20. januarja dalje v Bohinju na kolodvoru stanovanjski urad s podružnico pri Sv. Janezu. Dalje bo v Bohinju za časa prireditve pomnožen avtobusni promet z enotno določenimi maksimalnimi cenami, ki jih ne bo smel nihče prekoračiti, in sicer za omnibuse, sani in preprosta prevozna sredstva. Za prehrano in sobe bodo lokalni razporejeni v razrede, cene pa bodo vidno označene, da ne bo pritožb. V Bohinju samem bodo na razpolago domačini, ki bodo dajali tujcem vse informacije in jim služili za vodnike. Na jezero bo pripravljena drsna plošev (40 x 40 m) z zrcalnim ledom; razen tega bo oskrbovano tudi drsalske pri Sv. Janezu. Vsi hoteli bodo obratovali že za Božič; za časa prireditve bo število kurljivih sob znatno pomnoženo. Po razpoložljivosti načinov je lahko sklepati, da bo prireditve popolnoma uspešna in omejitve na Bohinjski sam ne bo v nobenem oziru ovirala prvotno izdelanega načrta.

Smuške tečaje na Pohorju prireditelj ob bohinjskih praznih zimskosportnih odsek SPD in sicer za začetnike pri Mariborski koči pod vodstvom inž. Rungaldiera in po ročnika Ogorelca; za izvečane smučarje pa pri Klopem vrhu, vadi savezni nastavniki Tavčar iz Ljubljane. Celodnevna prehrana pri Mariborski koči in Klopem vrhu 30 Din, prijavna 30 Din. Prijave sprejema do 23. t. m. Medo Bureš v Vetrinjski ulici in Franjo Majer na Glavnem trgu. Po dosedanjih vremenskih poročilih bomo imeli letos za Božič najbrž krasno smuko, tako da bo prišel vsak udeleženec na svoj račun. Vsi, ki se nameravajo kakega tečaja udeležiti, naj se pravočasno prijavijo, da jim lahko vse potrebno preskrbimo. Službeno iz LNP. V smislu dogovora med prizadetima kluboma se danes v nedeljo 14. t. m. odigra finalna pokalna tekma v Celju med Atletiki in SK Železničarjem iz Maribora. Pooblašča se MO v Celju, da prireditve izvede v redu in čim prej pošlje tozadevno poročilo SZNS se naproša, da delegira sodnika. Predsedstvo LNP.

SK Jadran. Danes ob 12.30 naj bodo v garderobi na igrišču Ilirije sledeči igralci: Logar, Ste ner, Bracar, Kos, Kosmač, Kotar, Oven, Zajc, Kern, Zadel, Benedetič. Igra se trening tekma z rez Ilirije. TSK Slovan bo imel v torek 18. t. m. ob 19 v telovadnici na Poljanski cesti (II. drž. gim.) sestanek in prvi trening vseh nogometašev in tekoatletov. Pozivajo se vsi igralci in ostalo redno članstvo, da pride polnoštevilno v telovadnico. — Tajnik.

Koturski Savez kraljevine Jugoslavije, Triglavski pododbor v Ljubljani, bo imel svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 21. dec. t. l. ob 9 dopoldne v hotelu »Miklič«. — Upravni odbor.

Plavalni sport in »rumena nevarnost«

V dneih, ko pri nas plavalni sport počiva, čitamo vsak dan vesti o silnem razmahu, kjer ga zavzema v onih srečnih deželah, ki imajo na razpolago morda več kot dovolj prilike, da ga goje tudi v zimskem času — kjer imajo predpisom odgovarjajoče zimске baze.

Nemški plavalni sport je v polnem razmahu — rekord za rekordom pada. O Madžarih smo slišali, da so preteklo nedeljo prilikom otvoritve novega zimskega kopališča na Margaretinovem otoku v Budimpešti brez svoje »zvezde« dr. Baranya, ki s pravom nosi naziv »najhitrejšega plavalca Evrope« sigurno porazili v dvomatchu Avstrijci, ki so tudi teden dni prej imeli veliko mednarodno tekmovalstvo na Dunaju, kjer so padli rekordi.

Tariš, fenomenalni francoski sprinter je v veliki formi, v Nemčiji se kar štirje šampijoni: Schwarz, Koppen, Wittenberg in Küniger trdijo vredi Rademacherjev evropski rekord na 200 m prsno (2:48), ki se pa tudi Rademacher sam resno trudi, da ga izboljša — Evropski narodi se skrbno in vestno pripravljajo na olimpijado l. 1932. na Los Angeles.

Istočasno pa prihajajo v Evropo vznemirljive vesti, ki skoro mejijo na neverjetnost: prihajajo iz Amerike, prihajajo iz Pacifika, prihajajo iz dežele zahajajočega solca. Iz Japonske.

Hollywood Athletic Club

si je v poletni sezoni s precejšnjo sigurnostjo priboril ameriško plavalno prvenstvo. V zadnjem času je silno pojačal svoje vrste s pridobitvijo mlade zvezde s hawajskoga otočja, fenomenalnega all-round plavalca Maolua Kalili, ki je v prvenstvu sigurno porazil ameriškega rekorderja, znanega Crabbea in zasedel celo vrsto drugih mest.

Komaj pa je njegova zvezda zasijala, so jo že zatemnila poročila o fenomenalnih uspehih njegovega mlajšega brata, 17-letnega Mamuela Kalili-ja, člana Hui-Makani v Honolulu, ki je vzbudil občudovanje vsega sveta s svojimi rezultati v progah prostega stila. Absolviral je 400 m v 4:53.4 (svet. rekord 4:53), 800 m v 10:15.6 (svet. rekord 10:15.8), 100 m v 59.6.

Kader ameriških sprinterjev stalno narašča, z vsakim dnem bolj so ogroženi svetovni rekordi Weissmüllerja in Arne Borga, rekordi, ki so se svojčas zdeli nedosegljivi. Kljub temu Amerikanci niso, ali pa v najkrajšem času ne bodo več sigurni svoje hege, omilje v plavalnem sportu. Morda ne bo trajalo dolgo, ko bo center svetovnega plavalnega sporta odstopal daleč na vzhod; žilavi rumeni narod japonski bo uveljavil svoje besede po svetu.

Ni še dolgo, kar je prvaka odjeknilo v svetu ime japonskega naroda, ki je svet postal pozoren na rezultate Takahishi-jeve. Pa se je pojavil še Tsurtura, ki je v izvrstnem času 2:45 izboljšal Rademacherjev svetovni rekord na 200 m prsno in napravil konec dolgoletnemu absolutnemu gospodstvu Nemcev na tej progi. — Mladi, komaj 15-letni Makino je prvi za Arne Borgom, ki je v sprintu na 1500 m prišel s časom 19:35.4 pod marko 20 minut in se onasno približal svetovnemu rekordu (19:07), pri čemer je na 1000 m izboljšal svet. rekord ob 13:02.0 na 12:57.4.

Pred nedavnim časom so se v 50 m dolgem bazenu v Tokiju vršila visokošolska prvenstva. Tu doseženi uspehi potrjujejo vse nade, ki jih vzbujajo japonski plavalni sport. Navedem samo nekaj rezultatov: 50 m prosto Takahasi v 26.8, 4x50 m prosto moštvo Waseda Univerze v postavi: Mori, Salagami, Miyamoto, Takahasi 1:49. (jugoslov. jun. rekord 2:03.2) 4x200 m prosto Melji-Univerza (Yasuda, Mraki, Takemura, Sata) v 9:37.4, kar prav malo zaostaja za svetovnim rekordom, ki ga drži

DOMAČE VESTI

(Nadaljevanje z osme strani)

Iz Krškega

kr— Proslava 17. decembra se bo na posebnost svečan način vršila v krški osnovni in meštanski šoli.

kr— Požar v Drnovem. V petek okrog 2. zjutraj je zagorelo pri posestniku Mariji Ratičevi na Drnovem Sosedje, ki so v noči opazili ogenj na strehi, so alarmirali takoj vso vas in se požarili k gašenju. Posrečilo se jim je oženi udušiti in je škoda malenkostna, ker je pregorelo le tramovje in sredina strehe okrog dimnika. V nasprotnem primeru bi oženi gotovo upelpli hišo in bi se gotovo razširil na sosednja, s slamo krita poslopja.

kr— Nesreča. Pri skoku z voza je priletel nesrečno na tla Anton Voglar iz Sele in se mu je prelomila leva roka v podlehtju.

kr— Čuden ptič. V petek popoldne je hitelo vse na Krško polje, da na lastne oči vidi aeroplan, ki se je spustil na tla. Redkega gosta je ogledovalo nekaj sto oči, ki so zadovoljno mežikale, videč, da imamo tudi mi take zračne velikane. Veselja pa je bilo kmalu konec, ker se je aeroplan čez dobre pol ure dvignil elegantno v zrak in nato odletel proti severu.

Iz Radeč

ra— Dovoljenje za otvoritev obrtne nadaljevalne šole smo dobili. Čez 60 obrtniških in trgovskih vajencev bo deležnih te prepotrebne šole. Potrebujemo še samo strokovnega učitelja. Upamo, da nam ga pošljejo saj z novim letom, ker je vse pripravljeno za otvoritev.

ra— Z našim postajališčem smo steer prav zadovoljni, vendar pa bi nas prav prijetno iznenadilo, če bi bila razsvetljava električna. Ker imamo električno napeljavno pred nosom, ne bi bili stroški menda previsoki.

Iz Laškega

l— Predavanje. Danes bo predaval na inicijativu tukajšnje krajevne skupine DRN ob 9.30 v lovski sobi hotela Henke podpredktor Pokojniškega zavoda v Ljubljani g. dr. Janko Vrančič o pokojniškem zavarovanju privatnih nameščenec. Interesenti vabljeni!

Iz Trbovelj

t— Za božično revni deci so darovali: Franc Slamič (Ljubljana) 11 kg prekajene slanice, podjetje Dukić in drug 100 Din, banska uprava 500 Din, slikar Tausel 100 Din, neimenovani iz Trbovelj 100 Din, daroma iz Maribora (koroški kolod.) 100 Din, I. C. Mayer (Ljubljana) 5 parov nogavic in 6 srajc. Plemenitim darovalcem najlepša hvala! Darila sprejema podružnica »Jutrat« v Trboveljah in predsednik CMD g. Jože Letnik, Trbovelje l.

t— Huda nesreča pri delu. Delavec Karel Bregar, zaposlen pri podjetju Dukić in drug, je prišel z roko med kolesje bagra in mu je odtrgalo vse prste in del dlani na roki. Poškodba je zelo huda. Prvo pomoč mu je nudil v ambulanci g. dr. Jensterle, nakar je bil oddan v bolnico bratovske skladnice.

t— Zahvala. Delavki Mariji Smidovi, ki ima 4 nepreklicane otroke, je daroval trgovec g. Karel Zupanc za 181.50 Din živila, za kar se mu omenjena najsrčneje zahvaljuje.

t— Zvočni kino Sokol bo predvajal danes ob 4, 6 in 8 zvočno opereto »Valček ljubezni« z Lilliano Harveyevo in Willijem Fritschem.

Iz Braslovč

br— Sokol na Polzeli je v nedeljo 30. novembra prav lepo proslavil narodni praznik v sokolski dvorani. Br. starosta g. dr. Červinka je pozdravil navzoče, nakar je v. podstarosta sokolski upravitelj na Polzeli Sotler raztolmačil pomen narodnega praznika. Sledil je pester program, ki je bil lepo podan. Na praznik se je Sokol udeležil slavnostne maše.

br— Smrtna kosa. Te dni je preminila gdč. Marija Vodlakova, po domače Vrbanova iz Gornjih Gorč. Stara je bila 38 let. — Na Polzeli je umrla na porodu ga. Tavčarjeva, soproga posestnika in monterja. — Zalujociim sožalje!

br— Izprememba posesti. Stanovanjsko poslopje z vrtom je kupil g. Martin Navržnik, železniški uradnik iz Dravograda, od g. Franca Uratnika, posestnika na Polzeli.

br— Dar. Na proslavi državnega praznika se je nabralo za božično braslovski deci 195 Din. Darovalcem hvala!

br— Slepavstvo. Na banovinski cesti iz Smarnega ob Paki proti Mozirju je prevzel v podnajem gradnjo škarpe v Soteski Vinke Škarabon, po rodu iz Primorske. Imel je 20 delavcev, za katere je prejel predplačilo, izplačeval jih pa ni, temveč zapravljal denar na lahkomiselni način. Tako je delavce oškodovani okrog 8000 Din. Ko pa so mu tla postajala prevročja, je pobežnil, in sicer najbrž v Italijo. Čudno je, da je bilo oddano delo v podnajem brez vse kavicje.

br— Zastrupljanje psov. V trgu in okoličih je bilo že 6 primerov zastrupljanja psov z neznanim močnim strupom. Našel se je sedaj tudi pred meseci izginuli »zvesto desirani« pes, last gospe Malingerjeve. Ležal je v Rojnikovi opelkami v vodi. Vsi znaki kažejo, da je bil prav tako zastrupljen.

Iz Pištjanja

pi— Zborovanje učiteljskega za kozjanski okraj se je vršilo v soboto 6. t. m. v dvorani g. Andreja Kolarja v Lesičnem. Poleg tekočih stanovskih zadev je sklepalo učiteljsko tudi o ponovni izdaji »Zbirke bajelovnih črtic«, katero je izdalo l. 1903, takratno učiteljsko društvo za kozjanski, brežiški in severni okraj. Ker pa to delo ne ustreza več današnjim razmeram, vendar pa je za domoznanski pouk velike važnosti, je sklenilo učiteljsko izdati novo. Želeti bi bilo, da se loti tudi učiteljsko šmarnskega okrajega tega dela in da podpre to važno akcijo.

madžarska državna reprezentanca.

Vse kaže, da bo v plavanju šlo zares. V sprintu med Madžari, Paris-om, Amerikan- ci in Japonci, v prsnem plavanju med Nemci, Tsuroto in Filipincem Idefonsom; tu di Leonard Spince, brat znanega Wilter Spenceja bo imel tu besedo!

Amerika — Filipini — Evropa ali Japon- ska? Velika bo ta borba narodov, borba kontinentov, borba plemen. Že danes je svet v grozničavem pričakovanju njenega izida.

Od Sv. Lovrenca na Pohorju

lp— Sokol vabi članstvo in ostalo prebivalstvo, da se v čim večjem številu udeleži slavnostne maše ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja.

lp— V šolski telovadnici, kjer ima tudi Sokol svoje redne telovadne ure, so napravili nova tla. Velike zasluge si je stekel pri tem krajevni šolski odbor, prav posebnost pa še šolski upravitelj g. Stanko Lavrič, župan g. Maks Lamprecht in trški župan g. Pušnjak.

Iz Ptuj

g— Prihodnje gostovanje mariborske gledališča v Ptuj bo v ponedeljek, 15. tm. Upričorila se bo Audranova opereta »Lut- ka«, ki jo pristevajo l. klasičnim operetom. Ta opereta, ki je ena najboljših mariborskih letošnjih operetnih uprizoritev, se odlikuje po nad vse zabavnem dejanju ter pristrčni in melodiozni muziki Režira g. Trbuhovič, dirigira g. Herzog. Naslovno partijo bo pela gdč Udovičeva.

Preobrat v trajnih undulacijah! Senzacija dneva!

Edini neškodljivi aparat za trajno undulacijo, kateri v vseh modernih zahtevah popolnoma odgovarja.

Ena trajna undulacija v 1½ uri! Solidno postrežbo nudi samo

Frizerski salon »LUIZA«

za dame in gospode 17283

PTUJ, Slovenski trg št. 14.

j— Smrtna kosa. V četrtek zjutraj je umrla gospa Amalija Švajgerjeva, žena agilnega delavca pri Narodni strokovni zvezi. Zalujoci rodbini naše sožalje, po kojnicah pa blag spomin!

Iz Konjic

nj— Proračun. Na trški občini je razglašena načrt proračuna za bodoče leto. Proračunska seja bo najbrž še pred božičem.

nj— Zveza kulturnih društev iz Maribora priredi 21. t. m. v telovadnici deške osnovne šole v Konjicah celodnevni gospodarski tečaj, ki se prične ob 9. zjutraj. Predavali bodo strokovnjaki iz vseh panog gospodarstva, zlasti o uporabi umetnih gnojil in o sadjarstvu. Predvajal se bo tudi poučni film. Vstopnine ne bo nobene. Pri- nj— Sokol Konjice priredi 16. t. m. v prosavni rojstnega dne Nj. Vel. kralja v dvorani Narodnega doma družabni večer s predavanjem o pomenu Sokolstva. Ostale točke sporeda bo izpopolnil društveni orkester. Dne 17. t. m. pa se ima vse službe prosto sokolsko članstvo udeležiti službe božje v civilni obleki z znaki.

nj— Sokolske prireditve. V soboto, 6. t. m. in v nedeljo je igrala sokolska deca Zolnirjevo igrice »Grudica« pod vodstvom sestre Režabekove. Igrica je bila izredno dobro podana. K dobremu uspehu so pripomogli tudi sestra Pernalova in brata Schell in Wagner. V nedeljo se je vršil celodnevni vadilski tečaj za decu in naraščaj. Vodil ga je župni delegat iz Maribora br. Lavrenčič. Tečaju so prisostvovala vsa društva iz Dravinjske doline.

nj— Smrtna kosa. V Zrečah pri Konjicah je umrl g. Simon Vidmar, bivši posestnik in sodni cenilec. Blag mu spomin! Novice iz hrastniške kotline.

Iz Slovenske Bistrice

sb— Domovinstvo so si pridobili v Slovenski Bistrici na zadnji seji občinskega odbora: gospa Olga Omerzovala, vdova artiljerijskega oficirja, krojač Stefan Kerle, služkinja Marjeta Stupanova in kuharica Marija Tirgučanova.

sb— Zadnji letošnji kramarski in zivinski sejem bo v ponedeljek 5. t. m. Ker so prazniki pred durmi, si trgovci lahko obetajo dobrih kupčij.

Iz Ruš

ru— Ljudska knjižnica se je preselila iz šole v društvene prostore Sokolskega doma. Knjižnica je na novo urejena in je pomnožena z novimi knjigami. Izposojuje jo se vsako nedeljo od 8. do 11 dopoldne.

ru— Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kralja priredi šolska mladina v sredo 17. t. m. po cerkvenem »pravilu« v Sokolskem domu.

ru— Premestitev. Na novo službeno mesto v Dobje pri Celju je odšel učitelj gospod Milan Kočuvan.

ru— Telovadne vaje za članstvo prednajačke zbora se bodo vršile pod vodstvom br. Vrnčiča vsak ponedeljek in četrtek ob 21. do 22. v telovadnici.

ru— Silvestrov večer priredi ruški Sokol na starega leta v vseh prostorih Sokolskega doma.

Iz Šoštanj

št— Proračun občine šoštanj mesto za leto 1931. je sestavljen in razgrnjen na vogle, do všteteja ponedeljka 22. t. m. Proračun okrajnega zastopa za leto 1931. določa za pokritje 853.173.65 Din okrajne doklade v izmeri 54 odstotkov. Doklade se bodo pobirale od zgradarine, pridobitne, rentnega, uslužbenškega in družbenega davka.

št— Čuda svetovja bodo predmet zanimivega predavanja v torek 16. t. m. v dvorani Zadrugnega doma ob 20. Predaval bo strokovni učitelj tukajšnje meštanske šole g. Ivan Theuerschuch.

št— Teovadna akademija Sokola bo danes popoldne ob pol 16. Posetimo jo! št— Pridobitev za prebivalstvo šolske doline pomenijo vsakokrat naimočnejši aparati za zdravljenje z višinskim solncem, diatermijo, tonizatorjem, z žarnico

»Hala«, s katerimi je opremil svojo ordinacijo tukajšnji okrajni zdravnik g. dr. Korun. Posebne važnosti je pa rentgenski aparat, kajti doslej smo morali v oddaljeni večja mesta, če smo se hoteli posluževati tega modernega sredstva novodobne medicine.

Iz Slovenjgradca

sg— Leca osnovne šole uprizori v nedeljo 21. t. m. popoldne v dvorani Sokolskega doma mladinsko igrice »Desetnik in siro- tica«. Ker je čisti dobiček namenjen za obdarovanje ubogih šolskih otrok ob božičnih praznikih, bo igra gotovo našla pri občinstvu primerenega odziva.

sg— Nezgodna otroka. Triletna Antonija Kramlakova, posestnikova hčerka iz Rib- nice, je med igrjo tako nesrečno padla s hodnika po stopnicah, da si je zlomila desno nogo. Morala je v tukajšnje bolnico.

sg— Umrljivost. V javni bolnici so umrli Karel Akerman, 61 let, delavec iz Misli- nja; Marija Vasletova, 25 let, šivilja iz Dravograda; Elizabeta Garupretova, 71 let, dinarica iz Starega trga; Peter Lauč, 70 let, prevzitar iz št. Janža; Katarina Gornjakova, 76 let, občinska reva s Pake; Josip Marolt, 38 let, delavec, ki se je svoje- ječasno ponesrečil v kamolomu okrajnega cestnega odbora pri Sv. Antonu na Po- horju; Klavdij Zatkovič, 10 let, iz Slo- venjgradca.

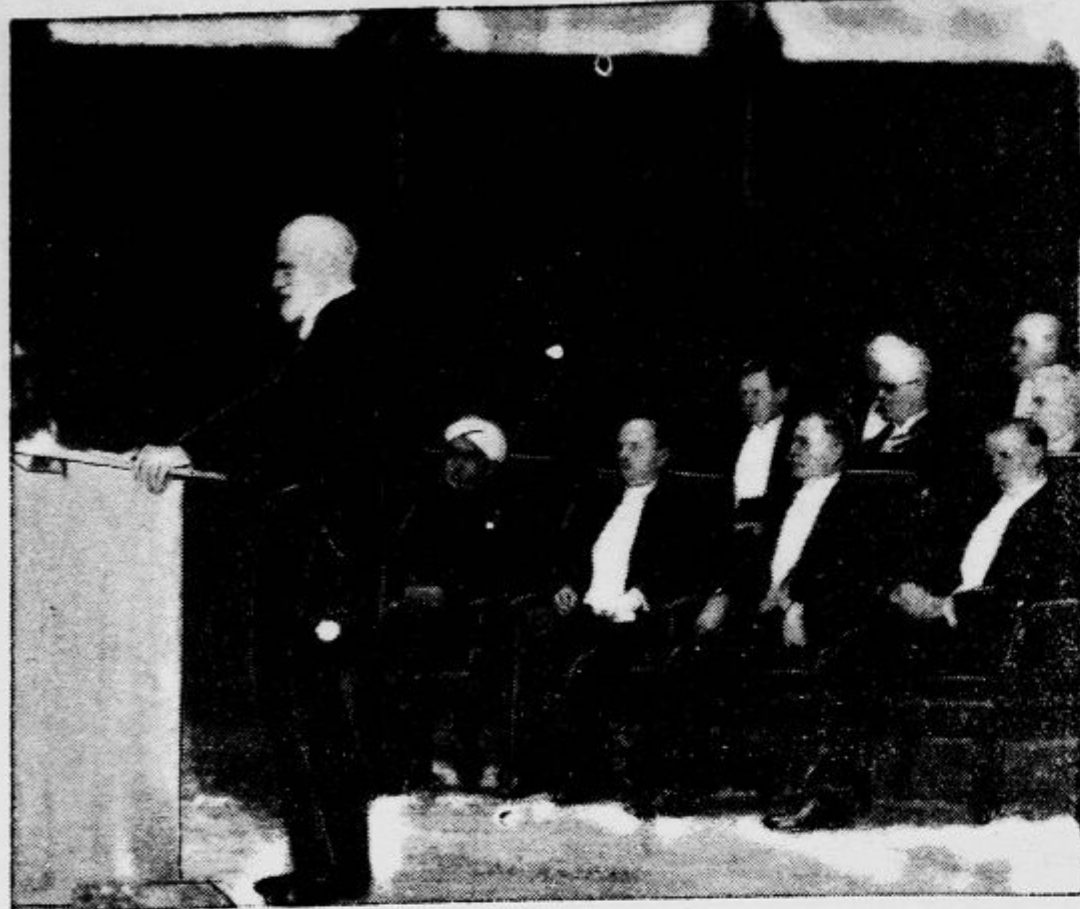
sg— Padec iz prvega nadstropja. Kroja- ška učenka pri gosp. Grassellju, Nežka Močnikova, je po nesrečnem naključju padla iz hodnika prvega nadstropja na dvorišče in si zlomila ključno kost v rami.

Iz Marenberga

mb— Božičnica za cco iz Marenberga in sosednjih občin. Te dni je sklical za radi božične revni dec sestanek g. Cer- čič, predstojnik tukajšnega sodišča. Se- stanka so se udeležili zastopniki humani- tarnih društev, domače in sosednjih občin in šolsko upraviteljstvo. Prejšnja leta je priredilo božično Kolo jugoslovanskih se- ster v zvezi z državno zaščito dece, letos pa so se pritegnila k akciji tudi ostala dru- stva in občine, da bo božičnica uspešna čim lepše.

mb— Nameščenje. Na tukajšnje osnov- no šolo je bila namešč

Iz življenja in sveta

Razdeljevanje Nobelovih nagrad

Predsednik Nobelovega odbora Hammerskjöld pri slavnostnem nagovoru na odlikovanje. V prvi vrsti sede najrajenci od leve na desno: Indijec sir Raman (fizika), prof Fischer iz Monakovega (kemija), prof Landsteiner (medicina), Američan Sinclair Lewis (literatura).

Dijaške vojne proti profesorjem

Francoski prosvetni minister je odločno končal mačje koncerte, ki so jih pariški visokošolci redno prirejali profesorju Blanchettieru. Radi strogo si pri izpitih obsojavani profesor je odšel na drugo univerzo, a največji kričarji in pretepači izmed dijakov so bili kaznovani z izgubo semestra. V zgodovini slavne pariške Latinske četrti je zabeleženih več takšnih dogodkov. V srednjem veku so bili na dnevnem redu, a najbolj je znano preganjanje profesorja Raynerja, osebnega zdravnika Napoleona III. Leta 1862 ga je cesar v priznanje njegovih zaslug imenoval za rednega profesorja na medicinski fakulteti. Rayner sicer ni imel nobenih znanstvenih zaslug ali naslovov, toda cesar je bil mnenja, da odtehta dober zdravnik vsaj dva suhoparna profesorja. Tedaj so si medicinci prisegli, da Rayner ne bo mogel predavati. Dvignili so že pri prvi uri takšen žvižg in vršč, da je morala policija izprazniti predavalnico. Naslednji teden se je ponovilo isto. Ta vojna je trajala dve leti. Pod varstvom orožnikov je poskušal Rayner vedno zopet predavati, a nikakor ni mogel zaključiti predavanja pred točo gnilih jabolk, črnih in sličnih dobrot. Naposled se je vdal in podal ostavko. Podobno se je vršila tudi dijaška vojna zoper profesorja Delbeauja marca 1872. Dijaki so zvedeli takrat, da je izročil policiji ranjene ga komunarda, ki ga je naprosil za zdravniško pomoč. Razburjeni medicinci so dejali, da je osramotil s tem ves zdravniški stan. Priredili so mu takšen »koncert«, da je morala univerza za mesec dni ustaviti predavanja na medicinski fakulteti.

Včasih je imelo slično sovraštvo nepričakovano zaključek. Leta 1889 ni ugajal dijakom mladi profesor Blanchard. Redno so ga sprejeli s strahovitimi tuljenjem. Profesor je potem običajno prekinil predavanje, šel in deset minut pozneje poskušal z istim

neuspehom prirediti znova. Naposled je nekoč odšel, ne da bi se vrnil. Dijaki so poslali ogleduhe, da bi poizvedeli, kam je izginil. Našli so ga v profesorji sobi: sedel je s spominoma sam in bridko ihtel. Te solze so tako pretresle mladino, da se je skesala svojega razgrajanja. Naslednjokrat je Blancharda sprejela z navdušenim ploskanjem in od tedaj je vladal pri njegovih predavanjih navzorniki red. Sovražstvo se je izpreverilo v priljubljenost. Profesor Royer-Collard je pod sličnimi okoliščinami zmagal s svojo prisotnostjo duha. Dijaki so ga izžvižgali, ko je nastopil v Sorboni. Zaprtil je univerzitetno poslopje in kakšnih 500 dijakov mu je sledilo za petami ter ga »počastilo« s točo psov. Na svojem begu je došel profesor do novega mosta ob Francoskem institutu, kjer je takrat pobiralo mesto za prehod po 1 sou mitnine. Profesor je planil na most, dijaki pa so nenadoma obstali. Tudi en sou je denar in menda niso bili vsi tako petični. Profesor se je ozrl se nasmehnil in mitninarju pomolil zlat louisdor. Plačal za vse! Ti gospodje me častijo s svojim sprejemstvom! Navdušeni dijaki so zaploskali, dvignili profesorja na roke in ga zmagovalno nesli nazaj v Sorbono. Od tedaj je bil njih ljubljenec.

Blamaža dolarske princese

Pred kratkim se je zaročil princ Goltfried Hohenlohe - Langenburški s princeso Margareto Grško in celo najbližji njegovi prijatelji ne vedo, da je imel princ že pred nedavnom čisto drugačno zakonsko naravo. Ko je spranjal rumunsko kraljico Marijo na njenem obhajanju v Zedinjenih državah, se je bil namreč seznanil s čisto drugega narave žensk. Knezov Hohenlohe - Langenburških ter je presenečenega starega kneza kratkoma zaprosila za roko njegovega sina Ampak ta zelo emancipirani nastop Američanke se je končal z dokajšnjo blamažo, kajti izkazalo se je, da milijarderjeva hči trenutno ne razpolaga s toliko gotovine, kolikor je je zahteval od nje stari knez za roko in naslov svojega sina in tako ni bilo iz te poroke nič.

Ta primer ni edinstven v zgodovini dolarskih princes, saj je znano, da hrenenijo po visoko zvenečih evropskih plemenitaških naslovih. Marsikateri propali aristokrat se je dvignil na račun tega kopnenja spet visoko. Prej so bili pri dolarskih princesah v posebnih čisljih zlasti italijanski in ruski plemenitaši, a teh je v Ameriki danes toliko in imajo tako malo pod palcem, da je njih »tečaj« padel naravnost na ničlo. Najvišjo ceno imajo danes nosilci angleških plemenitaških imen, zlasti če niso suhi kakor cerkvene miši.

Zora voda

proti sivim lasem!
Ne barva, temveč vrača
sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zaht. Odobrena od zdravstvenega odseka pod št. 1793-20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspes siguran in trajen. Cena steklenici brez pošt.nine Din 35.—

ZORA VODA I. OREL, Zagreb
Radićeva (Duga) ul. 32.

Posiljemo po povzetju in to samo na čitljive naslove.

Lucije s svečami na glavi, kar predstavlja simboličen povratak solne svetlobe in konec dolgotrajnih severnih noči. Dan sv. Lucije, 13. december, pomni švedom prelom in zmago svetlobe nad temo.

Skesani gostitelj

Angleški gardni kapitan Gerald Crewston, po rodu Londončan, a in ruske kneginje, je prišel v Pariz na dopust. Kmalu je raztresel po Montmartru in Montparnasu svoje šerlinge. Nekega lepega dne je ugotovil, da je njegova denarnica prazna. Kuzino je torej odrinit domov, a kakor našče je bil to Crewstonov rojstni dan. Kapitan je sklenil, da ga mora praznovati in je opolnoči pritalval najdražji ponočni bar na Montmartru. Tu se je menda oglasila kri njegovih razsipnih ruskih prednikov in je zavpil: »Danes imam rojstni dan! Vsak si naj naroči, kar hoče na moj račun! Živel novorojenček! Pisana ponočna družba se je izdatno poslužila nepričakovane povabila. Ob 4 zj je dobil kapitan kilometerski račun: 118 porcij nareza in mrzle pečenke, cigarete, slaščice, kava in pred vsem 40 steklenic šampanjca. Te so stale po 300 frankov. Če bi poravnal kapitan račun, bi ga to stalo letoletno plačo, a v žepu je imel komaj toliko, da bi lahko plačal avtotaksi do svojega hotela. Zdaj je zopet zmagala preračun, jiva kri kapitanovih oritskih prednikov. Neopaženo je pobegnil skozi stranska vrata. A zjutraj so ga aretirali in odpeljali v ječo.

Senator Steeg,

ki je za Lavalom prejel mandat sestave francoske vlade.

Švicarski predsednik za l. 1931.

Član zveznega sveta H. Häberlin, ki je izvoljen za predsednika švicarske republike za prihodnje leto.

Hudič za zamreženimi okni

K neki ženski v bližini Vaga na Madžarskem se je prikazala v eni zadnjih noči temna postava, veleč, da je sam hudič, da je prišel ponjo, a da je ne vzame še s seboj v pekel, če mu izroči svoj denar. Prestrašena ženska bi mu ga že dala, a kaj ko ga je imela vsega naloženega v hranilnici! Hudič je bil toliko uviden, da ji je dal časa do naslednjega večera, če bi do tedaj vzela svoj prihranjeni denar iz hranilnice. Tako se je ženska drugega dne podala v hranilnico, kjer je mimogrede povedala svojo zgodbo in so ji nato priporočili, naj gre k žandarjem. Ko se je hudič opolnoči spet prikazal, so ga zgrabile krepke žandarske pesti. In ko so si ga pri luči pobližje ogledali in odkrili, da je za čudo podoben sinu imovitega kmeta iz iste vasi, so ga spravili v luknjo, iz katere ga ne bo rešil noben hudič.

Strašna smrt holandskega učenjaka

Holandski raziskovalec profesor Roschaardt se je bil odpravil te dni z enim služabnikom na ognjenik Marapi na otoku Javi. Dospela sta že do roba njegovega žrela, ki je pričel ognjenik nadomati bližnjo. Tok žareče lave je za jel oba nesrečneža in ju spremenil v oglje.

Nabavna prilika za Božič

Radi zmanjšanja obrata

nudimo v nakup **PO LASTNIH CENAH** vsakovrstno manufakturno blago, žensko, moško in deško konfekcijo, modne predmete itd.

Moško obleko dobite že od Din 500.— naprej
Moško suknjo dobite že od Din 460.— naprej
Ženski plašč dobite že od Din 400.— naprej
Angleško blago m že od Din 200.— naprej

Zlasti opozarjamo gg. trgovce na veliko vsakovrstno izbiro in poseben popust pri večjih nabavah.

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 1.

Avtomobil na Češko-slovaškem

Češkoslovaški državni statistični urad poroča, da je v republiki 100.474 motornih vozil, ne všteti tistih ki so last vojaške uprave 32.531 je motornih koles vse ostalo se deli na osebne avtomobile (41.020), avtobuse, tovorne avtomobile, traktorje itd. Stevilke pa kažejo stanje ob koncu februarja tega leta in so se morale odtlej znatno povečati. V februarju lanskega leta so našli 78.099 motornih vozil. Povprečno pride na vsake 140 češkoslovaških državljanov po en avtomobil. Isti urad pravi dalje, da je v bratski državi že doseženo število 300.000 naročnikov radia. Na vsake 43 prebivalcev pride po en naročnik.

V pričakovanju smrti

Neki zločinec, ki so ga obsodili v Texasu na smrt zaradi zahrbtnega umora policijskega nadzornika, je leto dni kljuboval izvršitvi obsodbe. Od kraja je pričel glumiti blaznost in to tako prepričevalno, da so ga iz ječe poslali v norišnico. Vendar so zdravniki naposled razkrinkali prevaro in tako se je povrnil obsojenec v svojo samotno celico. Zdaj je skril po nekem kosilu manjšo ribjo kost in jo brusil ob nogo svoje železne postelje, dokler ni postala ostra kakor šivanka. S to kostjo si je potem iztaknil oči. A tudi to dejanje ni rešilo obupanca. Zopet je rojal v bolnišnico in čim so se mu malo zacelile pošastne rane, je moral slep na električni stol.

Zanimivosti iz vsega sveta

V Bayoneu na Južnem Francoskem, tedaj v deželi, kjer ne živijo želve, so ujel te dni vendarle ogromno želvo, ki je tehtala celih 530 kg. Nihče ne ve, od kod je prišla tja.

Po neki uradni statistiki živi na Poljskem 287 oseb, ki štejejo po sto in več let.

V Newportu v Zedinjenih državah so splovili nov prekomornik, ki vsebuje 38.800 ton in je veljal 8 milijonov dolarjev. Imenoval se bo »Predsednik Hoover«.

Angleški seizmolog dr. Dawson je objavil statistiko, ki pravi, da je zemlja v 19. stoletju doživela 364 katastrofalnih potresov. Pri teh je izgubilo življenje 1.450.000 ljudi. Naivečje povprečno število smrti radi potresov imata Italija (4222) in Japonska (3892).

Autogrami v prid brezposelnim

V praški Umeleški Besedi se bodo zbrali te dni odlični češki pisatelji, ki bodo delili obiskovalcem svoje podpise in sicer za denar. Ves izkupiček gre v prid odboru za pomoč brezposelnim. Istočasno se bo vršila velika javna dražba s podpisi avtorjev opremljenih knjig in del znamenitih unodobnih umetnikov, vse 7 namenom, da bi se vsaj malo ublažilo stanje brezposelnih.

Miss Afrika

Kakor Evropa in Amerika hoče imeti sedaj tudi Afrika svojo lepotno kraljico. Izvolili

so jo te dni v Alžiru. Kraljica črne celine pa ni prav nič črna, temveč prav pošteno evropsko bela in pred vsem res — lepa.

Nastanek barve »izabela«

O priliki konjskih dirk v Lyonu, kjer je zmagal konj barve »izabela«, poroča neki pariški list, kako je prišlo do tega, da je rumenosiiva barva dobila ta naziv. L. 1601 je nadvojvoda Albert oblegel mesto Ostende, ki so ga ljuto branili nizozemski protestantje. Pobožna soproga nadv. odovca Izabela, hči Filipa II. se je v gorečnosti za dobro stvar zaobljubila, da toliko časa ne sleče srajce, dokler ne bo zarzeto krivoversko gnezdo. Visoka gospa je mislila, da bo trajalo obleganje le nekoliko dni, toda Albert ni mogel doseči nobenega uspeha in je z veliko muko osvojil mesto šele po triletnem obleganju. Ves ta čas gospa Izabela ni menjala srajce, ki je seveda od meseca do meseca izgubljala svojo prvotno belo barvo in postajala rumenkastosiiva. Dvoriani so bili solidarni z nadvojvodinjo ter so nosili srajce iste barve; ker pa jih ni vezala obliha, so srajce lahko menili in si oblačili od tedna do tedna srajce temnejše barve. Zrtev zaobljube ne je nosila svojo srajco tri leta. Blago je bilo dobro in je držalo, ali od vrle gospe je zandarjalo po notu, da tega duha ni mogla pregnati z nikako dišavo. Končno se je soprogu le posrečilo ukrotiti brezbožne protestante in izabela je lahko slekla srajco, ki je medtem dobila pravo pravcato Izabelino barvo. Ta umazano bela barva je ohranila ime po nadvojvodinji, ki je tako požrtvovalno obogatila človeško govorico za nov izraz.

Ali ste že naročeni na ŽIVLJENJE IN SVET?

Skok na zmeh — sport bodočnosti

V Angliji se širi nov, zelo zabaven sport, ki mu pravijo kengurujski skok. Na obvalo se pritrdijo zmeti, ki izdatno olajšujejo skakanje na višino in na daljavo. Naši slikarji nam prikazujejo dve privrženki novega sporta, ki si privezujejo zmeti na noge oziroma že skačeta na zmeh po travniku.

Gospodarstvo

Afera bivše beogradske občinske uprave

Beogradska javnost že teden dni z veliko napetostjo zasleduje potek polemike o gospodarski upravi. Gre za stotimilijonske posle, ki jih je sklenila beogradska občinska uprava z Obćo gradbeno d. d. v Beogradu. Povod za razpravljanje o tej zadevi je dala hišna preiskava v prostorih Obće gradbene d. d., ki jo je 12. novembra nenadoma izvršila beogradska davčna uprava, kateri je bilo od neke strani sporočeno, da na pogodbe med omenjeno družbo in beogradske občine ni plačana predpisana taksa za pogodbe v višini 1% in da je na ta način oškodovana država. Preiskava v prostorih družbe, ki so bili strogo zastraženi, je bila izvršena povsem nenadoma in je trajala od 9. dopoldne do 3. popoldne. Omenjene pogodbe so bile zaplenjene. O povodu za to preiskavo se je v beogradske javnosti v zadnjem času mnogo govorilo, dokler ni »Politika« 7. t. m. objavila daljši članek njenega sotrudnika Milana Santića, ki je zatiral, da na pogodbo med beogradske Obćo gradbeno družbo in beogradske občine za tlakovanje in uređitev cest, za kanalizacijo itd. v skupnem znesku 72 milijonov Din, pogodbeni taksa ni bila plačana, čeprav taksi zakon določa, da se mora taksa pri pogodbah, kjer je denarna vrednost določena, takoj plačati. V zvezi s to afero je omenjala »Politika« tudi pogodbo med omenjeno družbo in gradbenim ministrom za uređitev in asfaltiranje ceste Beograd - Avala in ceste Topčider - Rakovica, čez, da tudi na to pogodbo ni plačana taksa.

Iz popravka, ki ga je pozneje objavila Obća gradbena družba, kakor tudi iz popravka prometnega ministarstva je razvidno, da gre pri tem sporu le za vprašanje tolmačenja taksnega zakona, kajti v pogodbi je bil vnešen pasus, po katerem se pogodbeni taksa plačuje ob izplačilu gradbenih stroškov podjetju.

Težične afele pa je bilo prenešeno v novo smer. Milan Santić je v »Politiki« med drugim objavil tudi vsebino te pogodbe in postavil trditve, da Obća gradbena družba ni sama izvrševala gradbenih del iz te pogodbe, temveč jih je po istih pogoji dajala v subakord številnim drugim podjetjem, ki so se morala zavezati, da bodo izpolnila vse pogoje, ki jih nalaga pogodba družbi, sama pa je izvrševala na lasten račun edino asfaltiranje na že urejenih cestah. »Politika« je med drugim objavila tudi vsebino ene takih pogodb s subakordanti, iz katere je razvidno, da je Obća gradbena družba plačala subakordantom le 75% onih vsot, ki jih je beogradska občina priznala za dotična dela, tako da je Obća gradbeni družbi prav za prav le za posredovanje ostalo čistih 25%. Vrh tega je družba pridržala subakordantom 3% kot kavicijo za pravilno izvrševanje del. Na podlagi te ugotovitve se je pričelo razpravljanje o vprašanju, ali ne bi mogla beogradska občina sama izvršiti poslov na isti način, kakor jih izvršuje Obća gradbena družba, s čimer bi lahko pridelala 10 milijonov Din, ne glede na to, da more beogradska občina plačati za posojilo, iz katerega se izščuje te investicije 9% letne obresti. Tudi beogradska občina bi lahko — če bi delala v lastni režiji — vzela v najem stroje in priprave od Anglo - jugoslovenske petrolejske d. d., kakor je to storila Obća gradbena družba.

V nadaljnji polemiki je Milan Santić v »Politiki« tudi postavil vprašanje, zakaj Obća gradbena družba v svojem popravku brani pogodbo z občino, ko vendar družbo ne zadene nikakva odgovornost. Nadalje zatrjuje, da je pogodbo poleg tedanjega predsednika občine Miloša Savičja in prvega podpredsednika dr. Miloslava Stojadinovića podpisali tudi drugi podpredsednik Vojislav Zadjina, o katerem trdi, da je igral vidno vlogo v Obći gradbeni družbi, saj je takoj drugi dan, ko je bil odstavljen kot podpredsednik občine, postal tehnični generalni svetovalec te družbe. Milan Santić nadalje pogrjeva afero zaradi slabega betona, ki se je uporabljal pri fundiranju cest. V tej zvezi je navedel, da so se morali subakordanti obvezati, da kupijo potrebni cement in gramoz od Obće gradbene družbe po ceni 63 Din za 100 kg cementa in 86 Din za kub. m. gramoz. Znano je, da gramoz koplje v Beogradu Brodarska in bagerska d. d. Prometne banke, katere glavni delničar in funkcionar je sam bivši predsednik občine gosp. Savić, ki je istočasno eden glavnih delničarjev Beočinske tvornice cementa. »Sedaj je jasno,« pravi Milan Santić, »da je vse to bila skupna igra ljudi, ki so istočasno sedeli v foteljih bivše občinske uprave in v upravi Obće gradbene družbe.«

V zvezi s to afero je Milan Santić v »Politiki« 10. decembra pričel razpravljanje tudi o izdajanju beogradske električne centrale v zakup. To koncesijo je dobila skupina švicarskih bank za 25 let od bivše občinske uprave. Pri tem se je bivša občinska uprava poslužila nekorektnega sredstva, s tem, da je spremenila zapisnik izredne seje odbora beogradske občine, ki se je vršila 19. junija 1929. Proti tej spremembi volje občinskega odbora so kakor znano protestirali nekateri občinski odborniki, predložena pa je bila tudi kazenska obtožba, glede katere se vrši preiskava že osem mesecev. Milan Santić zatrjuje, da je bila s to transakcijo in z izdajo električne centrale v zakup švicarski družbi beogradska občina oškodovana za okrog 150 milijonov Din.

V zadnji razpravi je Milan Santić objasn timer, bilancno tega podjetja, ki se spuša v 100 milijonske posle, katerega imovina pa je koncem leta 1929 znala komaj 1.2 milijona Din. Tudi ni znano, če je podjetje samo položilo potrebno kavicijo v znesku 3.6 milijona Din, ker družba tega denarja niti ni imela in ga tudi ne bi mogla položiti. Vsekakor je pričakovati, da bo afero dovela do razčiščenja poslov, ki jih je vršila bivša uprava beogradske občine in ni dvoma, da bodo versadajni faktorji postavili vse sile, da se s njo zadeva razjasni.

Za preproge nespremenljiva

SMYRNA VOLNA

TONI JAGER, Ljubljana, Dvorski trg št. 1.

Potek akcije za gradbo železniške zveze Slovenije z morjem

Akcijski odbor za gradbo železniške zveze med Kočevjem in sušsko progo, ki je bil izvoljen na konferenci gospodarskih organizacij dravske in savske banovine 6. julija t. l. na Sušaku, se je, kakor znano, pred dobrim mesecem obrnil na jugoslovenske denarne zavode, zlasti na organizacije teh zavodov v Zagrebu in Ljubljani, z vprašanjem, ali bi bili pripravljeni prispevati k financiranju gradbe v obliki posojila z državno garancijo. Akcijski odbor je medtem prejel tozadevne odgovore, iz katerih je razvidno, da so denarni zavodi v principu pripravljeni udeležiti se tega posojila. Povoljne odgovore so dale tudi slovenske regulativne hranilnice, ki so na posebni konferenci načelno sklenile, udeležiti se tega posojila. Konkretnih ponudb seveda še ni bilo mogoče postaviti, ker še niso določeni pogoji tega posojila. Povsod pa se opaža pri denarnih zavodih živo zanimanje za to akcijo, ki je toliko pomena za bodoči razvoj gospodarstva dravske kakor tudi savske banovine. Pričakovati je, da bosta tudi obe banovini upoštevali dalekosežne koristi projektirane proge in da bosta s primernimi zneski prispevali k financiranju gradbe. Prav tako se nadejamo, da se bodo enako odzvali tudi denarni zavodi sosedne savske banovine, ki je na realizaciji tega projekta v veliki meri zainteresirana, kakor je to pokazala že sušska konferenca.

Akcijski odbor se v svojem prizadevanju zaveda popolne moralne podpore najvišjih mest v Beogradu, kjer se živo zanimajo za potek akcije in želijo, da bi se stvar čim prej ugodno izvršila. Zato tudi mi ne smemo odnehati, dokler ne dosežemo popolnega uspeha. Tu ne gre samo za koristi našega privatnega gospodarstva, kajti gradba te proge mora biti imperativna zahteva vsega našega narodnega gospodarstva, ki daje na leto čez 80 milijonov Din zaslužka tujim pristanikom, namesto da bi ta denar prišel v prid našim domačim lukam. Te narodnogospodarske potrebe pa se morajo v polni meri zavedati tudi naši denarni zavodi. Ki upravlja milijarde narodnih prihrankov.

Da bi akcijski odbor mogel nadaljevati ugodno započeto delo, je njegov predsednik, sušski župan gosp. Jurij Ružič, sklical vse člane odbora na

konferenco v Ljubljani.

ki se bo vršila v torek 16. t. m. v posvetovalnici mestnega magistrata. Na dnevnem redu je poročilo o odzivu denarnih zavodov na poziv za financiranje gradbe in sklepanje o nadaljevanju akcije. Trdno upamo, da nas bo ta konferenca ponovno približala končni realizaciji zveze Slovenije z morjem.

— Zbornice za TOI znižujejo zbornične doklade. Da se po možnosti olajšajo davčna bremena gospodarskih krogov v sedanjih težkih gospodarskih depresijah kakor tudi glede na razmeroma ugoden razvoj dohodkov od neposrednih davkov si gospodarske zbornice v naši državi prizadevajo, za prihodnje proračunske leto znižati zbornične doklade. Tako je pred dnevi predsedstvo Zbornice za TOI v Osijeku sklenilo, znižati doklado od 8 na 6%. Zagrebška Zbornica za TOI je imela predvčeršnjim plenarnu sejo, na kateri je bil odobren predlog, da se zbornična doklada zniža od 10 na 8% pri proračunu v višini 4.38 milijonov Din. Kakor smo že poročali, se ima tudi proračun ljubljanske Zbornice za TOI znižati za okrog 1 milij. Din. Zbornična doklada se bo najbrž znižala od 13 na 10%. Ni pa izključena še večja redukcija doklade, kajti predpis pridobnine in družbenega davka za l. 1930, ki služi kot podloga za pobiranje zbornične doklade, znaša v dravski banovini okrog 32 milijonov Din, dočim je za l. 1929. znašal predpis 29 milijonov.

— Bačba zgradil tvornice pri Vukovaru. Kakor doznava zagrebški »Jugoslovenski Lloyd« iz zanesljivega vira, je definitivno rešeno vprašanje, v katerem mestu bo češkoslovaški industrijec Bačba zgradil svojo jugoslovensko tvornico čevljev. Tvornica se ima zgraditi v Borovu poleg Vukovara na zemljišču, ki ga je Bačba kupil od patrijaršijskega posestva v Dalju za 3.5 milijona Din (500 oravov). Ta prodaja je od kompetentnih činiteljev že odobrena, tako da bo mogoče že spomlad prirediti s pripravljalnimi deli za gradbo tvornice, ki bo stala poleg železniške postaje v Borovu. Kot razlog za izbiro tega mesta se navaja okolnost, da leži Borovo na eni strani ob Dunavu in istočasno na križišču velikih železniških prog. Vrh tega bo zaradi rodovitne okolice oskrba delavstva z živili prav ugodna.

— Vinski sejem v Ivanjkevi. V torek 10. t. m. je vinarska zadruga Jeruševec v Ivanjkevi priredila svoj tradicionalni vinski sejem z razstavo. 69 vinogradniških razstavilo 150 vrst vina v skupni količini 4900 l. in to iz letnikov 1927. do 1929. Sejem je bil prav dobro prirejen, le vreme je bilo skrajno neugodno. Prišlo je večje interesentov, sklenile pa so se tudi nekatere kupčije, dočim so druge še v razgovorih. Kolikor je prišlo do učinkovitih kupčij, so se cene gibale za letnik 1930. od 4.50 do 8 Din, za letnik 1929. pa od 7.50 do 10 Din. Sejem, ki je bil šesti po redu, je otvoril pljuški sreski načelnik dr. Vavpotič, od banke uprave pa je bil navzoč vinarski referent inž. Ivo Zupančič. Otvorilni sta prisostvovala tudi sreska kmetijska referenta gg. Zupane in Znidarič. Na razstavi je bilo mogoče ugotoviti, da se je letošnje vino prav dobro razvilo in je veliko boljše kakor smo prvotno pričakovali. Razstavljena so bila vina, ki obetajo res najboljša. Vzgojni pomen teh prireditelj je prišel do izraza pri oceni. Komisija, ki je vina ocenila, ni imela povišanja, da bi kako vrsto vina izločila. Treba je še pripomniti, da so bila vsa vina izključno iz ormoškega sodega okraja in iz ljubomerskega sreza.

— Povečanje kontingenta za eskomptna posojila pri Narodni banki. Iz Beograda poročajo, da se je na zadnji seji upravnega odbora Narodne banke poleg drugega razpravljalo tudi o vprašanju kreditnih kontingentov za prihodnje leto. Vsota kreditnih posojil za okrog 500 milijonov Din. Na tej seji je bilo tudi rešeno vprašanje odkupa posojila stare železniške direkcije v Beogradu, ki se nahaja poleg palače Narodne banke in kjer se naj zgradi nova zgradba Narodne banke, ki je potrebna zaradi razširjenja poslov. Upravni odbor se je pečal tudi s poročilom o poslovanju v tekočem letu za občni zbor delničarjev, ki se bo vršil v februarju.

— Stanje Narodne banke. Iz pravkar objavljenega izkaza od 8. t. m. je razvidno, da so se devizne rezerve Narodne banke v prvi četrtini decembra povečale za skor 60 milijonov Din, dočim so se v zadnji četrtini novembra zmanjšale za okrog 40 milijonov Din. Za razvoj našega denarnega trga je značilno zmanjšanje posojil Narodne banke, in sicer za preko 55 milijonov Din. Najbolj so nazadovala lombardna posojila, ki so padla za preko 40 milijonov Din in znašajo sedaj komaj nekaj nad 200 milijonov Din. Navzlic prizadevanju uprave Narodne banke, da razširi lombardno posojilovanje (kontingent za lombardna posojila, je bil že dvakrat povečan), je stanje lombardnih posojil doseglo izredno nizko stanje, kakršno ni bilo zabeleženo vsa zadnja leta. Ta razvoj ponovno kaže na potrebo, da se zmanjša napetost med eskomptno in lombardno obrestno mero, ki znaša pol drugi odstotek. Obtok bankovcev se skoro ni spremenil, nazadovala pa so žirovne vloge. Stanje od 8. t. m. je bilo naslednje (v milijonih Din): v oklepajih razlike nasproti stanju od 30. novembra): aktiva: kovinska podloga 295.1 (+ 17.4), saldo raznih računov 743.6 (+ 22.3), posojila na mernih računov 1298.3 (— 15.4), lombard 202.6 (— 40.2); pasiva: obtok bankovcev 540.5 (+ 1.8), žirovne obveznosti nasproti državi 67.7 (+ 8.0), ostale žirovne obveznosti 703.0 (— 31.6), razne obveznosti 163.9 (+ 31.0).

— Znatno povečanje čekovnih vlog pri Poštni hranilnici. V teku novembra so se po pravkar objavljenem izkazu ponovno povečale čekovne vloge pri Poštni hranilnici za 66.7 na 941.4 milijona Din in so tako dosegle nov rekord (lani, ko je zaradi obilnega izvoza nastopila v jeseni velika denarna likvidnost, so znašale te vloge ob koncu novembra 874.4 milijona Din). Tudi hranilne vloge so se v novembru dvignile za 4.4 na 196 milijonov Din (lani 98.2), tako da je imela Poštna hranilnica ob koncu novembra vsega 1137 milijonov Din čekovnih in hranilnih vlog (lani 972). Čekovni promet je do konca novembra dosegel 59.7 milijarde Din, to je prav toliko, kakor lani v vsem letu.

— Ustanovni občni zbor perutinarske zadruge v Ljubljani. Odsek za perutinarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani namerava pod svojim okriljem ustanoviti perutinarsko zadrugo v Ljubljani. Ustanovni občni zbor te zadruge se bo vršil v četrtek, 18. decembra ob 17. v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Namen zadruge je, razširati predvsem gojitev slajerske riave kosi in selekcije te kokoši. Osnovni hoče pitališče za razno perutnino v Ljubljani. Njena naloga bo tudi pomagati svojim članom pri nabavi raznih perutninarskih potrebščin. Zanimanci se vabijo, da se obene ga zbora udeležijo.

— Perutninarski tečaj v Ljubljani. Na perutninarski tečaj, ki se je vršil 10. t. m. v dvorani Delavske zbornice, se je k ljub slabemu vremenu zbralo nad 120 udeležencev iz raznih krajev naše banovine. Velika udeležba nam priča, da so se za to važno panogo pričeli zanimati najrazličnejši sloji. Pokazalo pa se je tudi, da so sliči tečajji silno potrebni. Prvi je predaval priznani strokovnjak g. Zupane, ki je v poldnevurnem predavanju temeljito, toda poljudno raztolmačil reje naše domače slajerske riave kokoši. Po kratki debati je sledilo drugo predavanje — o najvažnejših boleznih perutnine. Predavatelj gosp. veter. Kocjan je žel za svoja lepa izvajanja obče priznanje. Ob 14.45 so se zbrali tečajniki ponovno k predavanju gosp. Seherja — o kapunjenju petelinov. Predavatelj je nazorno razložil bistvo tega opravila. Nato so si ogledali udeleženci perutninarstvo in živali za pitanje v Linhartovi ulici št. 9. Vodstvo tečaja je poskrbelo za avtobuse, da so obiskovalci prispeli hitro k predavanju na univerzi (v dvorani mineraloškega inštituta). Predaval je s pomočjo skioptičnih slik prof. inž. Absce z Grna, in sicer o psmah pred rutine. Predavatelj je žel za svoje globoko teoretično in obenem praktično predavanje največje priznanje. — Tečajniki se zberu zopet 20. decembra v Ljubljani.

— Tečaj za napravo in preizkušnjo strelodvodov v Ljubljani. Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI priredi v Ljubljani šestdnevni tečaj za napravo in preizkušnjo strelodvodov. Tečaj se bo vršil od 12. do 17. januarja prih. leta v predavalnici Tehniške srednje šole. Da se omogoči obisk čim širšemu krogu interesiranih obrtnikov (instalatov, kleparjev, stavbenikov, zidarov in tesarskih mojstrov), se bodo vršila predavanja ob večernih urah. Predaval bo inž. Ernst Braun, višji inšpektor drž. obrt. ko pospeševalnega zavoda na Dunaju, ki bo svoje izvajanje spremljal s skioptičnimi slikami, razkazovanjem merilnih in drugih aparatov ter številnimi eksperimenti. Oparzajano interesente iz instalaterske in gradbene stroke, ki ali sami izvršujejo strelodvodne naprave ali morajo z nji računati pri svojem delu, da se prijavijo najkasneje do 23. decembra t. l., ker se bo tečaj vršil le ob zadostnem številu prijav. Pristopnina znaša za mojstre 50 Din, za pomočnike 20 Din. V primeru, da bi bilo dovolj interesentov iz mariborskega okoliša, se po možnosti priredi eno ali več predavanj tudi v Mariboru. Prijave je poslati neposredno Zavodu za PO Zbornice za TOI v Ljubljani.

— Dobave. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg fino t. m. ponudbe glede dobave 1800 kg fino t. m. zrnatega železa. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 5000 kg koroze, 300 kg testenin in 200 komadov krtač za ribanje. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 10 komadov tolkačev za kamenje. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg masti za jamske vozčke. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.) Dne 18. t. m. se bo vršila pri dravski stalni volni bolnici v Ljubljani licitacija glede dobave mesa, kruha, zdraba, suhih sliv, sladkorja, čaja, kakaoa itd. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI. pogoji pa pri omenjeni bolnici).

— Dobave. Direkcija drž. železnic, strojni oddelek v Ljubljani sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave 1700 kg jekla; do 20. t. m. glede dobave 80 kg azbestnih vrvič ter glede oddaje 112 komadov različnih pil v nasekovanje in popravilo; prometno - komercialni oddelek pa do 30. t. m. ponudbe glede dobave 100 komadov kožuhov. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 1300 kg zdraba in 20 ducalov

toaletnega mila Elida. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 13. dec.

Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi nekoliko manjši; znašal je 14.3 milijona Din nasproti 19.9, 19.6, 15.9 in 18.1 milijona Din v zadnjih 4 tednih. V deviznih tečajih je nastopila popuščajoča tendenca, ki je v zvezi z intervalutarno okrepitvijo švicarskega franka. Vsi devizni tečaji (seveda razen devize Curih, ki jo Narodna banka drži povsem nespremenjeno), so tekom tedna nazadovali. Tako je deviza Newyork popustila od 56.45 na 56.36, deviza London od 274.66 na 274.36, deviza Dunaj od 7.9590 na 7.9534 itd.

Tudi na zagrebškem efektivnem tržišču je vladalo pretekli teden mlačnejše razpoloženje. Vojna škoda, ki se je ob koncu zadnjega tedna trgovala po 429-430, je do včeraj nazadovala na 425.50-426. Tudi za Blairova posojila ni bilo pravega zanimanja, čeprav so tečajji ostali odporni. V 7% Blairovem posojilu je bil dnevno zabeležen po 1 zaključek pri nespremenjenem tečaju 81.50. V ostalem je bil zabeležen še promet v investicijskem po 87.

Zasebne vrednote so bile prav tako zane-marjene. Med bančnimi delnicami je prišlo sporadično do prometa v Praštedionu po 935, v Jugobanki po 77-78, v Union banki po 190 in v Zemajski po 128-129. Srpska banka se je nekoliko okrepila ter je prišlo do prometa po 195.

Med industrijskimi papirji je Trboveljska obdržala nespremenjene tečaje ter je imela nekaj zaključkov po 373. V ostalem je bilo nekaj prometa v Slavoniji po 200, v Silaveksu po 50, v Dravi po 235, Gutmannu po 138, v Nar. šumski po 25, v Sečerani po 298 in v Danici po 100.

KULTURNI PREGLED

Pismo iz Beograda

Beograd, 9. decembra.

Sezona snega s plesi in interesantnimi koncerti je v polnem razmahu. Beograd je potekom daleč od one slike, ki se je še danes spominja 120letni stari iz neke vasi pri Debru, ki pomni našo prestolnico še kot vas. Danes ima Beograd drugačen utrip, utrip velikega evropskega mesta. Čeprav tudi nanj pritiska splošna gospodarska kriza, vendar živi s širokim svetovnim vzgledom, dojemljiv za vsak evropski val in pripravljen, odbiti vse vplive, ki ne ustrezajo njegovi naravi.

Kulturni vzpon prestolnice je velik in silen, čeprav je preveč individualen in ni malo organiziran. Kulturni dogodki se uprav tesnobno »rmadijo, tako da človek, ki je kulturno zainteresiran na vse strani, ne more biti navzoč niti pri vseh važnejših kulturnih manifestacijah. Tako nastopajo hoče — noče neka specializacija. Gledališča, koncerti, predavanja, razstave, obiski inostranih književnikov in umetnikov, vse to so pojavi, ki so v Beogradu vsak dan na vrsti. Komaj je g. Maurice Bedel, sarmantni francoski romanopisec imel svojo prikupno in tankočutno predavanje o moderni ženi in ljubezni, v katerem je ob koncu vendarle priznal ljubezni vlogo zmagovalca, že nam prihajajo v goste angleški igralci iz stalnega angleškega gledališča v Parizu, da nam pokažejo dve svoji drami. Če smo že pri Angležih, naj omenim, da občinstvo kaže izredno zanimanje za obnovljenega »Hamleta«, ki ga pripravljajo beogradska drama, saj nesrečni danski princ ni bil že dvajset let na njenih deskah.

Koncert jugoslovenskih pevskih društev, na katerem je bila tudi slovenska pesem dostojno zastopana, se je pretvoril v veliko jugoslovensko manifestacijo. Pri nji je bilo udeleženo tudi vse občinstvo in gledališče je bilo tega dne razprodano do zadnjega kotočka.

Dvajsetletnico smrti pesniškega genija Laze Kostića bo tukajšnje gledališče proslavilo z gostovanjem novosadske drame, ki bo vzprizoril njegovo žaloigro »Maksim Crnojević«. Leta je poleg »Pere Segedinca« imela vedno uspeh na odru. Zlasti »Pere Segedinca«, ki je bil v bivši Avstro - Ogrski zabranjen, je v Beogradu vsedkar imel s ečan nacionalističen značaj in vsa predstava te žaloigre je bila prava protiavrstavska manifestacija. Vsekaror bo prav prijetno, »idet« po tolikem času eno izmed dveh najboljših iger Laze Kostića.

Mimo vsega definitivnega, kar obstoji v umetniških prizadevanjih Beograda, ima tukajšnje kulturno življenje še to prikupno lastnost, da v njem prihajajo do izraza vse mlade sile, ki stoprv iščejo svojo dokončno obliko. Nedavno je izšel »Almanah mladih sklopijskih književnikov«. V njem so bolj ali manj neznana imena, ki izražajo svoje misli in čustva v verzih in v pesniški prozi. Ti mladi literatje ne posnemajo samo, ne cepijo svojih talentov z nekimi tujimi šolami, marveč govorijo z jezikom, kakršnega jim je dal Bog: sveže, zdravo, mladostno, hrepeneče in strastno. Kulturne naprave so poskrbele, da so tudi »ni, ki ne obiskujejo vseh mogočih prireditelj, marveč se rajši umikajo v toplo zavetje svojih stanovanj, deležni kulturnih dobrin. Za nje skrbje marljivi in podjetni beogradske založniki, katerih sezonska aktivnost je zdaj nekako na višku. Med njimi je tudi Srpska književna zadruga, čije knjige bomo imeli že jutri ali pozjutrišnjem na mizi.

Medek, »Srce in vojna«

Praga, 9. decembra.

Zanimanje praskih literarnih in gledaliških krogov je bilo v zadnjem času osredotočeno v glavnem na »dolge napovedane igre Rudolfa Medka »Srce a valka«. Prvi Medkov korak na področje dramske umetnosti, žaloigra »Plukovnik Sveca«, se je pretvoril v takšno zmago, da enake že desetletja ni dosegel noben češki avtor. »Plukovnik Sveca« je imel dosihmal samo v Nar. divadlu kakšnih 110 predstav, predstave na manjših odrih izven Prage pa tudi grede v stotine.

Ko je R. Dedek končal pet delov obsegajoč romanovo epopejo češkega legijonarstva v Rusiji, namerava na isti tema ustvariti tridelni dramski ciklus. V tej

Ljubljana. (Prosti promet.) Amsterdam 22.76, Berlin 13.4750, Bruselj 7.8926, Budimpešta 9.8904, Curih 10.9590, Dunaj 7.9534, London 274.36, Newyork 56.365, Pariz 222.03, Praga 167.67, Trst 294.70 — 296.70.

Curih. Zagreb 9.12625, Pariz 20.255, London 25.0825, Newyork 515.35, Bruselj 72, Milan 26.99, Madrid 53, Amsterdam 267.73, Berlin 122.91, Dunaj 72.55, Sofija 3.755, Praga 15.29, Varšava 57.8, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.06.

Žitni trg

+ Novosadska blagovna borza (13. t. m.) Tendence nespremenjena. Promet: 5 vagonov pšenice, 2 vagona ovs, 12 vagonov koroze, 12 vagonov moke in 6 vagonov otrobov. Pšenica: baška, 79/80 kg težka po 136 — 140; baška, polska, 79/80 kg težka po 142.5 — 147.5; banaska, polska, šlepi, 79/80 kg 140 — 142.5; gornjebaska, 79/80 kg 140 — 145; užnjobanska, 79/80 kg 135 — 137.5; sremaska, 78 kg 130 do 132.5. Oves: baški in sremski 135-140. Jčemen: baški, 63/64 kg 105 — 110. Koroza: baška, sremaska, stara 95 — 97.5; nova 77.5 — 82.5; za december - januar 82.5 do 85; za mare - maj 92.5 — 97.5; sremaska, umetno sušena 94 — 96. Moka: baška »og« 225 — 235; »c« 195 — 220; »s« 175 — 190; »g« 150 — 155; »c« 106 do 110; »s« 80 — 90. Otrobi: baški 75 — 80; banaski 70 — 75.

+ Somborska blagovna borza (12. t. m.) Tendence nespremenjena. Zaključnih je bilo 266 vagonov. Pšenica: baška, polska, 80 kg 142.5 — 147.5; okolica Sombor, 78 kg 130 — 135; gornjebaska, 79/80 kg 142.5 — 145; sremaska, 78/79 kg 127.5 do 132.5. Koroza: baška, nova 82.5 — 87.5; za december - januar 85 — 90; umetno sušena 92.5 — 97.5.

+ Budimpeštanska termska borza (13. t. m.) Tendence slaba, promet učen. Pšenica: za mare 15.16 — 15.17, za maj 15.13 do 15.14; za mare 3.72 — 3.75; koroza: za maj 12.44 — 12.45, tranzitna za maj 10.34 — 10.30.

trilogiji naj bi bil »Plukovnik Sveca« nje srednji del, med tem ko nova drama »Srce a valka« tvori prvi del. Umiljivo je potekom, da smo Medkov novi korak v dramatiko pričakovali in zasledovali uprav napeto. Ali mu bo uspelo, da bo dosegel uspeh »Plukovnika Sveca«?

Premiera »Srca in vojne« je bila sprejeta zelo topla, vendar igra sama ne bo dosegla toliko repriz. Vzrok ni v tem, da bi ne bila umetniško toliko vredna. »Srce in vojna« ima še trdnjejo in popolnejšo dramsko stavbo nego »Plukovnik Sveca«. Toda značaj nove igre je odsko manj efektan. Ideja žaloigre o polkovniku Svecu je bila demonstrirana na široki osnovi kolektivne moške mase, nad katero se je dvigala nalik vrhu postava Sveca, polna herojskega patosa in silne žive resničnosti. Ta tragedija je morala potegniti gledalca za seboj ne le po svoji ideji, marveč tudi po svoji vnanji sliki. V »Srca in vojne« je ideja dejanja, preroda in žrtve v prid naš rodni celoti omejena na en sam lik. Težične igre je prenešeno bolj v sfero človeške notranjosti nego v dinamiko vnanjih slik. Gre za umetnikovo poslanstvo v zgodovinskih trenutkih.

Tako je torej »Srce in vojna« postalo skoro da intimna igra. To ji je tudi dalo celotno obeležje. Medku se je n. pr. nudila možnost, začrtati veliko efektivno sceno vojaškega sodišča, vendar je ni izkoristil, da ne bi škodoval zaprti, neprijetni strukturi dejanja. Prizori morajo učinkovati bolj po močni čustveni sugestiji nego po močnih konfliktih. Število oseb je omejeno na najmanjšo mero: mladi skladatelj Josef Miloš in prijatelj, doktor prava Kaliba.

Mareka veže nežna ljubezen do Helene, vendar se ji kot umetnik ne more vs posvetiti. Vrela strast vrže Heleno v naročje Milošu, ki je častnik in po naturi samo vojak: mož moči in zdravja. V hipu, ko izbruhne konflikt, nastane vojna in Miloš mora na bojišče. Tudi Jožefa vpkločijo. Helena gre za Milošem kot sestra Rdečega križa. V Galiciji se teh troje ljudi sreča: Miloš je stotnik, Helena bolniška sestra. Jožef pa se pojavi med ruski ujetniki, ker je bil medtem dezertiral čez fronto in stopil kot češki prostovoljec v rusko vojsko, kjer so ga Avstrijci ujeli. Če ga prepoznajo, bo obešen

Desetletnica ZKD

Ljubljana, 13. decembra.

Letos je poteklo deset let, odkar je bila ustanovljena matica naprednega prosvetnega dela, Zveza kulturnih društev v Ljubljani. V prvih desetletjih je ZKD združila v svoje okolišje nešteto svojih poslušalcev, preko 200 prosvetnih društev, ki so mogla sodelovati v ostalih in s svojo centralo postaviti temelje prosvetnega dela v našem kraju. Pogled na prvih deset let tega dela kaže obširno, pozitivno in učinkovito kulturno delo, ki je ovrglo predsodek sterilnosti naprednega kulturnega hotenja. Stotine knjižnic, tisoči, lesetisoči predavanj, dramskih in pevskih prireditev, veliki domovi po naših trgih in vaseh, nešteti odri, pevski zbori, orkestri, vse je dan za dnem, leto za letom od osvobodjenja naprej na delu, da ustvarja narodu nove zaklade njegove kulture. Prostranost in intenzivnost tega dela in pa globok odmev, ki se je kmalu razvil v prepričevalno sodelovanje, je živ dokaz za enotnost tega pokreta z narodom, ki ga prepleta v vseh njegovih plasteh in tvori bistven sestavni del njegovega kulturnega življenja.

Svoj prvi jubilej bo ZKD proslavila na skromen, a primeren način 4., 5. in 6. januarja 1931. Slavnostnemu občnemu zboru, ki bo izpolnjen z govori zveznih funkcionarjev o ZKD, smotnih in potih njegovega udejstvovanja in o doseganju zveznega dela, bo sledil tridnevni prosvetni tečaj za gojence, ki jih bodo poslala v ZKD včlanjena društva. Tečaj bo nudil gojencem obsežen in temeljit uvod v razumevanje in doživljanje sodobnih kulturnih gibanj, poleg tega na njih bo uvedel tudi v tehniko prosvetnega dela. Prvemu smotru so namenjena predavanja: oris naše novejših duhovnih zgodovine, narod in prosveta, sodobna kulturna gibanja, socialne težnje naše dobe in njih odnos do kulture, drugemu pa: tehnična organizacija knjižnic, naše društveno, avtorsko, kinematografsko pravo, govornišvo, praktično novinarstvo, praksa prosvetne organizacije in akcije, naši odri itd. Večere bo izpolnila umetniška in glasbena produkcija društev včlanjenih v ZKD v Kazinski dvorani, poset obeh gledališč in ogled kulturnih ustanov.

Pripravljalna dela in odziv s strani društev jamčijo, da je naša smotrna proslava desetletnice ZKD povsod resno razumevana.

Proračun slovenjehistriške občine

Slov. Bistrica, 12. decembra.

Te dni se je vršila ob polnoštevilni udeležbi proračunska seja mestnega občinskega odbora. Po uvodnih formalnostih je župan dr. B. Schaubach poudarjal sorazmerno občutno zvišanje izdatkov, ki se mu ne bo mogoče izogniti. Proračun je sestavljen po načelu skrajne štednje, tako da občinska uprava v bodočem letu pač ne bo mogla pokazati nobene aktivnosti. Davčna bremena in naraščajoča gospodarska kriza so namreč v tako neugodnem medsebojnem razmerju, da ne dopuščajo prav nobenih poviškov občinskih davščin in doklad.

Odbor je najprej odglasoval posamezne postavke izdatkov, obsegajoče naslednje potrebnosti: 1. Gospodarstvo, to so davki, vzdrževanje poslopj, zavarovalnice, stroški tehnične in klavnične v skupnem znesku 14.897 Din. 2. Uprava 44.482 Din. 3. Obrestovanje in odplačilo posojila za meščansko šolo 49.800 Din. 4. Redarstvo s postavkami za dvojne stražnike, odgonsko postajo, sejmsko nadzorstvo, javno razsvetljavo in s prispevkom gasilnemu društvu 42.100 Din. 5. Za ceste, mostove, vodnjake ter pripravljalna dela za vodovod 27.860 Din. 6. Zdravstvo, kjer je za popaden docela nov izdelek za občinsko babico, katero bo moralo mesto na podstavu novega zakona samo plačevati, 15.700 Din. 7. Razni stroški z novo postavko za vzdrževanje sreskega načelstva v Mariboru 5500 Din. 8. Socialno skrbstvo, skrbno do skrajnosti, 9400 Din. 9. Šolstvo in prosveta 114.929 Din. V tej najvišji postavki, ki je napram lanskemu proračunu narasla za celih 100 odst., so predvideni slede izdatki: Za osnovni šoli 74.504 Din. za meščansko šolo 25.125 Din. za obrtno šolo 3000 Din. za kmetijsko šolstvo 200 Din. za otroški vrtec 8300 Din. za organizacijo in cerkvene prireditve 1800 Din. podpora Sokolu 1000 Din. podpora opeševalnemu društvu 1000 Din. 10. Za kmetijski sklad, predvsem v podporo domači proizvodnji Kmetijske družbe 1000 Din. 11. Izredni izdatki 6624 Din. Skupni izdatki znašajo torej 331.168 Din.

V kritje so predvideni naslednji dohodki: 1. Gospodarstvo 38.450 Din z nekoliko zvišanimi klavniškimi pristojbinami. 2.

Glavnica 1000 Din. 3. Pristojbine in sejmške takse 18.500 Din. 4. Subvencije 25.000 Din, kar pa se ni zagotovilo. 5. Trošarina na vino in mošt od litra po 1 Din. 97.000 Din. 6. Naklada na žganje 20.000 Din. 7. Delno zvišana doklada na meso 9285 Din. 8. Trošarina na pivo po 50 Din od hl, 17.500 Din. 9. Doklade na direktne davke 50 odst., kar znaša 105.557 Din. Izdatki in dohodki so torej uravnoteženi.

Med dohodki je znižana subvencija za meščansko šolo, ki poleg tega tudi ne sme več pobirati doslej običajne šolnine, kar znači za občinsko gospodarstvo občutno obremenitev. Zato bi bilo nujno potrebno, da bi banska uprava zagotovila iz svojih lastnih sredstev izdatno podporo v ta namen, saj je meščanska šola v korist celemu kraju in ne le mestu, ki mora po najnovejših dispozicijah nositi za to institucijo vseh stroške. 20odstotni povišek doklad na direktne davke torej v primeri s porastom izdatkov in z nazadovanjem rednih dohodkov ni pretiran. — Proračun, kakor ga je sprejela mestna uprava, je razgrnjen do 24. t. m. občanom na vpogled v pisarni mestnega urada.

Ako Vam deca ne more
jemati ribjega olja,
dajte ji

JEMALT

ki ima vsled svoje vsebine slada veliko hranilno vrednost, je lahko prebavljiv ter draži tek (apetit).

Dobiva se v vseh lekarnah za ceno Din 42.— za veliko škatlico in 25 Din za malo škatlico.

»Fiskalni zadržki«

Božič

napravi gospodinj! največje veselje, če j priinese lepo emajlirano posodo ali servis iz češkega porcelana od tvrdke 16021

Ana Kus

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

Cenjenemu občinstvu naznanjam prezevem pekarnice

pri „Brunerju“
na St. Javorniku

Izdeloval bom vsakovrstno dobro pecivo. Najtopleje se priporoča za obilen obisk 17257

STEINER RADIVOJ

Hrastove pragove

(Schweller) 17340

KUPIM večjo množino, dolžina 1.80 m 12/18 proti zelo ugodnim pogojem. Cenj. ponudbe z označbo cene franco. vagon naklad. postaja pod »Pragovje« na oglašni oddelci »Jutra«

Tkalec
strokovnjak

brez sredstev, a izbojen strokovnjak, išče kapitala zmognega interesenta, ki bi si hotel na kakem kraju opremiti manjšo ali večjo tkalnico za bombaževino belega ali barvastega blaga. Informacije na razpolago. 17329

Ponudbe pod »Deutscher Fachmann« na oglašni oddelci »Jutra«.

ZAHVALA.

Vsem, ki ste spremili mojo pokojno soprogo na njeni zadnji poti, posebno še vsem darovalcem krasnega cvetja, moja odkritosrčna zahvala.

Bog plačaj!

Novo mesto, 12. decembra 1930.

R. Ažman, kipar

17347 soprog.

Elektromotor

3 fazni, 32/6 Kilovat, V. 380/220, A. 59/102 Kv Ks. 32/45, om 970. Zaganjač v olju, komplet, v garantirano dobrem stanju, zaradi opustitve obrata ugodno PRODAJ. RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledal. 12. 17236

Štajerska
jabolka
mošanske,
prodaja

6 sp. dars'ca zvez v Ljubljani

MLADOSTNA LEPOTA

CREME ROSE CENTIFOLIA, najdelejša francoska kreme — Daje močnejši ljubki in nežni ten. Z rožev in aparabo vstran — vsi poznajo a obraz postane mladosten, svetel in zdravilni vse to kaže starosti. Potrebna je vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminke za vsake obleke in pomena — 40 Din

GOLD CREMA originalna angleška radioaktivna masna krema — Daje močnejši ljubki in nežni ten. Z rožev in aparabo vstran — vsi poznajo a obraz postane mladosten, svetel in zdravilni vse to kaže starosti. Potrebna je vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminke za vsake obleke in pomena — 40 Din

RDEČILO novo in obrata dela vsakega grdega. — S prepratom prot. določilo novo odpravo rdečilo. — Din 65

CENTIFOLIA, kozmetički zavod, Zagreb. Ju tiščeva 8. Zadržite brezplačno lustrirane cenilek

Potujem po Jugoslaviji
z vrtom na lastne stroške.

Vzel bi seboj v razpečevanje izdelke moderne stroke dobave zmognih tovarn. Ponudbe pod »Gut eingeführt« na Jugomosse Zagreb, Jelačičev trg 5. 17240

Zastopnika

za Ljubljano in Slovenijo, dobro vpeljane pri špecerijskih trgovinah, tovarnah likerjev, apotekah in drogerijah, IŠČE svetovna tovarna esenc in ekstraktov pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na oglašni oddelci »Jutra« pod »999«. 17283

Praktična
darila

Namizne garniture
Posteljne garniture
Damsko perilo
šifon
Robci
Nogavice

Najboljša kvaliteta in nizke cene pri

HED. ŠARC

LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 5

Prepričajte se
o nizkih cenah

damskih in otroških plaščev, rokavic, nogavic, srajc, kravati in robcev. — Prešite odeje že od 150 Din naprej. Moške srajce triko že od 30 Din naprej.

Najboljše vrste blaga po najnižjih cenah

Vam nudi trgovina

TOMŠIČ.

Sv. Petra cesta št. 38.

17341

Surovo maslo
(Tafelbutter)

17317

najfinejše, dobavlja v vsaki množini od 4 kg naprej franco, in sicer po ceni 30.— Din kg proti povzetju

Franc Kolleritsch
Apače pri Gornji Radgoni

vseh vrst in v vsaki količini kupujem v vseh letnih časih v Ljubljani, Sv. Florjana ulica št. 9.

Lovske
puške

Roberte, Browning pištole, pištole za straženje posov. lovske in ribiške potrebnosti ima vedno v zalogi

F. K. Kaiser muškar

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 9. 111

ZA BOŽIČ!

štajerska perutnina

kopuni
ourani
purice
goške
kokoške

Divjačina

košuta
srna
zajci

Najfinejše sveže meso vseh vrst! — Praška šunka, fini narezki, praškički za pečenje.

ZNIŽANE CENE!

ZNIŽANE CENE!

VELEMESARIJA SLAMIČ

GOSPOSVETSKA CESTA.

TELEFON 29—72

Javna zahvala in priporočilo.

Moja sestra gospodična Karla ZMERZLIKAR, učiteljica v pokoji, je bila komaj dobri dve leti pri

„Ljudski samonemoči“ v Mariboru

v oddelkih D, C, B za slučaj smrti zavarovana. Dne 19. novembra t. l. mi je moja sestra umrla ter v oporočki volji mene podpisano kot univerzalnega dediča njene zapuščine.

V prijetno dolžnost si štejem izreči »Ljudski samonemoči« v Mariboru mojo najiskrenejšo zahvalo za izplačano podporo v znesku Din 14.860, katero mi je imenovano društvo brez odlašanja najkulturnejše izplačalo v moje roke ter z ozirom na kulturnost, solidnost in sočutje imenovane institucije napram svojim članom priporočam isto najtopleje vsem tistim, ki še niste pri imenovanju, da se z zaupanjem oklenete »Ljudske samonemoči« v Mariboru.

Mozirje, dne 1. decembra 1930.

MARIJA ZMERZLIKAR, zasebnica, sedaj Celje, Ljubljanska cesta št. 21. 17349

Izključno zastopstvo originalnih

American HEATING peči

za dravsko banovino ima samo

Trgovska in gospodarska družba z o. z.
LJUBLJANA

Cigaletova 4 (pri sodnji). Telefon 3362.

Slično izgledajoči modeli so imitacije.

AMERICAN HEATING
glavno zastopstvo Zagreb.

Pristne kranjske klobase
priznana dobra specialiteta
nudi za božične praznike
in se priporoča

J. ROZMAN
SV. PETRA CESTA ST. 85
LJUBLJANA

Sigurno zdravilo za lase!

Pomada »MICHEL«, zdravilo za lase, ki zaustavi upadanje in osivenje las, odpravi prhljaj, srbečico, naraste in tišaje, kakor tudi posnjenje las. Povrne in pogladi nove prirodne lase, izloči lasno tkivo in klice. Pošilja po povzetju na vse banovine; depa za Jugoslavijo: MIŠELJ BEOGRAĐ. Kosmajška br. 1.

Prodaja angleška drogerija, Knez Mihajlova 33. — Tel. 27—95, in lekarna Delni Beograd, Knez Mihajlova 1.

Doze po Din 115.—, 150.—, 185.— in 290.—. — Doze so prirejene kakor je bolezen, čim večja tem jačja, kakor je pač komu bolj ali manj obolelo lasno tkivo ali klice. — Oseba, ki uporabi dozo za 290.— Din, a slučajno ne bi bila popolnoma zadovoljena, dobi v našem depozitu zastonj isto količino. — Poština vračunana. 334

Tiskana navodila so priložena vsakemu ovitku.

Prodaja za Slovenijo: Drogerija GREGORIČ, LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5.

Globoko potrtem srem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je Bogu Vsemogočnemu dopadlo poklicati k sebi našega ljubega soproga in očeta, gospoda

Franca Dungantrnika
veletrgovca in posestnika

ki je v 47. letu svoje starosti dne 13. decembra po kratki bolezni, pokrepčan po tolažilni sv. vere, preminul.

Pogreb se bo vršil v ponedeljek dne 15. decembra 1930 ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti, Lukovica št. 11, na farno pokopališče na Brdu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Brdu. Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

Lukovica, dne 13. decembra 1930.

MARIJA, soproga — JANEZ, MAUCI, sinova — FRANC, oče — IVAN, MARTIN, JOŽE in KARL, bratje, in ostali sorodniki. 17345

OBLASTNA HRANILNICA MARIBORSKE OBLASTI V MARIBORU naznanja tužno vest, da je član njenega upravnega odbora, gospod

Martin Gajšek
veletrgovec in hišni posestnik v Mariboru

danes nenadoma preminul.

Pogreb bo v ponedeljek ob 15.30 iz mrtvašnice na Magdalensko pokopališče.

Naj bo vzornemu sodelavcu ohranjen časten in trajen spomin!

Maribor, dne 13. decembra 1930.

UPRAVNI ODBOR.

17342

KMETIJSKI VESTNIK

Goljenje pri kokoših

Vsako razume to besedo. Običajno menja perutnina perje proti jeseni. Včasih opažamo, da se perutnina goli le deloma. Pri piščetih se menjava perja vrši tako, da nežni puh, ki ga imajo mladiči, izgine in se pokaže perje.

Proti izpadanju perja si živali tudi same pomagajo s tem, da si mažejo perje. Ptice jemljejo iz oljne zleže, ki se nahaja na vrhu repa na zadku, neko masčobo, s katero si mažejo perje. Solnčna vročina pa kaj hitro usuši to masčobo. Zaradi tega se mast razkroji in perje postane krhko ter se lomi. Če se to prehitro vrši, živali lahko močno trpijo, ker so potem kot gole izpostavljene vremenskim vplivom.

Goljenje se vrši pri kokoših različno. Pri nekaterih živalih je goljenje komaj opazno, dočim postanejo druge v kratkem času skoro gole. Opazuje se tudi, da je čas goljenja zelo odvisen od vremena. Goljenje nastopi kasneje, če je jesen lepa.

Goljenje ima tudi vpliv na nesnost kokoši. Ko se kokoši golijo, prenehajo nesti. V interesu rejca je, da se goljenje izvrši čimprej in sicer ob takem času, ko še ni nastopil mrz.

Mnogokrat se je poskušilo vplivati na goljenje. Julija meseca so kratkotalno za polje kokoši kakih 14 dni in jih prav pičlo hranili. Nato so kokoši izpustili in so jih pričeli obilno krmiti. S takim ravnanjem pa so se dosegli le mali uspehi. Zaprte kokoši so se zares začeli goliti, a na njih nesnost ni imelo tako ravnanje nobenega vpliva. Te živali niso začele prav nič prej nesti kakor one, na katerih se ni napravil omenjeni eksperiment.

Dokazano je, da začnejo kokoši, ki se zgodaj v poletnem času golijo, poprej nesti in tudi v zimskem času nesejo. Zaradi tega se mora perutnina ob času goljenja posvečati več pažnje: Ko se perutnina goli, potrebuje razne snovi za rast, odnosno razvoj perja. Tedaj potrebuje žival veliko množino krvi, apna in kremikove kisline. Krma pa ob goljenju ne učinkuje tako kakor tedaj, ko so kokoši v največji nesnosti. Opaža se namreč, da so kokoši ob tem času mnogo debelejšje kakor sicer. To pa ni nič čudnega, ko vemo, da jajca poberejo izredno veliko množino dragocenih beljakovinskih (beljakovinskih) iz živali.

Kdor želi, da se bo pri kokoših goljenje izvršilo hitro in pravočasno, mora upoštevati vse pogoje pravilne reje perutnine. Vsa taka živilska opravila se na živali skem telesu izvršijo najbolje, če so živali dobro rejene in pravilno negovane. Če po živali prepuščene bolj samim sebe in jih slabo in neredno krmiš, potem se ne sme čuditi, da imamo zaokarne in slabe kokoši.

Na splošno vzeto goljenje ni bolezen, a vseeno živali mnogo trpijo. Opaža se, da se jim grebeni zgrbančijo, živali so potrtje in čepijo v kakem kotu, zlasti če je hladno vreme. V takem času se priporoča dati kokošim nekoliko železa. To se dela tako, da se v pitno vodo namaka zarjavelo železo ali pa vmešava železna galica (železni vitriol). Najbolje pa ravna tisti, ki meša med vodo ogljikovoksli železnati oksid. Računa se 1 gram železnega preparata na 1 l vode. Seveda se mora skrbeti tudi, da se živali dobro krmiti in negujejo. Treba je tudi, kurkine večkrat temeljito osušiti, zlasti odstraniti odpadlo perje in blato in jih pobeliti z apnenim belečem.

Trtna vzgoja ob zidovih

V mnogih vrtovih po mestu in na deželi vidimo bujno rastoče trte ob hišnih in drugih zidovih, ponekod celo na prostom. Te trte so pa večinoma nepravilno obrezane in prav slabo negovane, zaradi česar tudi slabo rodijo ter imajo le majhne grozdčke, navadno napadene od raznih bolezni. Ti grozdčki pa se ob zorenju navadno še posušijo.

V vinorodnih krajih, kjer razumejo pravilno vzgojo in pravilno obrezovanje, so taki trtni spalirji ob zidovih polno obložen z lepim, zdravim grozjem. Drugače je v nevinorodnih krajih, kjer se taka vzgoja vrši skrajno nepravilno večinoma po neveselih osebah, ki pustijo vse pogankje od leta do leta neprikrasane, ali pa jih vsako leto tako skrajšajo, da ženejo le v les, ne da bi tudi kaj rodile.

Pri ameriških samorodnicah, kakor na primer pri izabeli, šmarnici in enakih, ni zadeva tako natančna, ker niso tako občutljive in rodijo tudi brez posebnega negovanja, četudi bolj slabo v primeru s pravilno negovanimi. Mnogo bolj občutljive so v tem primeru požaltnjene trtne vrste, kakor n. pr. žlantsina, muskatleec, muškatica, aleksandrinec, malvazija, hamburški muškati zgodnji damascenec in enake žlahtne vrste.

Kdor želi imeti količjak lepo razvite in sadosne spalirje, naj skuša izogniti se pri taki vzgoji vsaj najglavnejšim hibam.

Prva glavna hiba obstoji že v pretemnem in pregoobem sajenju posameznih trt, druga večja hiba je preneglo vpenjanje na visoko, zlasti na latnike (pergelne) in tretja kardinalna hiba je nepravilno obrezovanje in površno medletno oskrbovanje.

Spalirne trte moramo posaditi 1,50–2 m narazen in ako so cepljene, ne globlje kakor do cepljenega mesta, necepljene pa do vrhnjega očesca. V nobenem primeru naj ne bo trta (cepljena ali necepljena) čez 40 centimetrov dolga. V naših razmerah zadostja od spodnjih glavnih korenin do vrhnjega poganka 30–35 cm.

Pred saditvijo moramo izkopati, ako ni zemlja že od popred dovolj globoko zrahljana in prekopana, posamezne jame po vsaj 1 m v kvadratu ter 60 do 80 cm globoko. To delo je najbolje opraviti pred zimo, da v teku zime notranjost jame dobro premore in se zemlja dovolj namoči in dobro sprhne.

Prvo leto po saditvi obrežemo ali skrajšamo med letom zrasti pogank le na 1–2 očesi, enako še v drugem letu in še v tretjem letu pustimo daljši, če je dovolj močan, tudi 1–1,50 m visok pogank. Šele od 3. oziroma od 4. leta naprej pričnemo z izpeljavanjem take trte v spalirju na posamezne late, odnosno na latnike.

V nadaljnjih letih pustimo le nekatere in najmočnejše pogankje, katere skrajšamo vedno na 2–3. največ pa na 6–8 očes. Iz teh očes nastanejo pomladi lepi krepki po-

ganjki, obloženi z grozdčki, ki se do jeseni razvijejo v košate grozde.

Sibke in odvise pogankje, zlasti one, nastale med letom na spodnjem starejšem lesu, enostavno prav pri kraju odrežemo. Istotako odstranimo vse nepotrebne in nerodovine pogankje že pomladi in poleti, če niso namenjeni za nadaljni razvoj.

Spalirne trte obrežujemo lahko tudi pozno jeseni, ko vse listje odpade, a bolje je opraviti to delo pomladi marca do aprila, ko mine hud mrz. Razume se samo ob sebi, da je treba takim trtam, če ne rastejo v dobri vrtni zemlji, tudi pridno gnojiti s hlevskim ali umetnim gnojem (nitrofoskal) ter vsako leto pomladi vsaj eno lopato gnoj v kolobarju okopati in vse zgornje stranske korenine in druge izrastke tik obla gladko odrezati.

Fr. Gč.

Iz službenih objav

Dražbe nepremičnin: Dne 10. jan. ob 10. v Novi vasi pri Zireh parcele št. 1251/1, (travnika) in parc. 848/4 (njive) zemlj. knj. vl. št. 130. Cenila vrednost 25.200 Din, najmanjši ponudek 16.800 Din. — Dne 24. jan. ob 9.30 na okrajnem sodišču v Kamniku zemlj. knj. Domžale vl. št. 296 (hiša št. 24 v Domžalah, Savska cesta). Cenila vrednost 26.845 Din, najmanjši ponudek 13.959.18 Din.

Vpisi v trgovinski register. Vpisali sta se novi trdki: »Jugotehna« d. z. o. z. v Ljubljani, trgovina s tehničnimi predmeti. Osnovna glavnica 100.000 Din. »Special« trgovina, d. z. o. z. v Ljubljani, trgovina zlasti z vsakovrstnimi kemičnimi izdelki, surovinami in polizdelki in z vsakovrstnim drugim blagom. Osnovna glavnica 20.000 Din. — Izbrisali sta se trdki: Filip Rupel, d. z. o. z. v likvidaciji v Ljubljani ter »Sve« d. z. o. z. v Ljubljani in likvidaciji.

Potrjena je poravnava med dolžnikom Kolencem Jožetom, trgovcem s steklenino v Ptuj, in njegovimi upniki. Dolžnik plača svojim upnikom 40% kvoto njihovih terjatev v 12 mesečnih obrokih pričenši takoj po pravomočnosti poravnave.

Odpravljen je težaj o imovini Irene Höfler, neprot. trdke na Miklošičevi cesti 14. ker ni pokritja za stroške postopanja.

Izredni občni zbor jesne ind. d. d. »Drava« v Mariboru bo dne 29. t. m. ob 15.15 v prostorih kreditne banke v Mariboru.

Dražbe nepremičnin. Dne 19. dec. ob 9.30 na licu mesta v Zireh: poslopja za parno žago s parilnico iz betona in lesnim skladiščem zemlj. knj. Ziri vlož. št. 114. Cenila vrednost 42.600 Din, najmanjši ponudek 28.400 Din. — Na okrajnem sodišču v Radovljici dne 19. jan. ob 10.30 zemlj. knj. k. o. Ljubno vl. št. 346. Cenila vrednost 62.100 Din, najmanjši ponudek 41.407 Din. — Istotam ob istem času zemlj. knj. Ljubno vl. št. 350. Cenila vrednost 15.588 Din, najmanjši ponudek 10.392 Din. — Na okrajnem sodišču v Ljubljani dne 16. jan. ob 12. par. 99/11, vrt, in parc. 198 vila, zemlj. knj. k. o. Gradsko predmestje vl. št. 269. Cenila vrednost 462.500 Din, najmanjši ponudek 231.250 Din.

Razpuščeno je Obrtniško društvo v Krškem, ker nima več pogojev za pravni obstoj.

Državni rudnik Velenje razpisuje za dan 5. januarja ob 11. nabavo brzovalnega stroja na transmisijski pogon, raznega plošnatga, štirioglatega in okroglega železa, 1000 m žične vrvi premera 21 iz litega jekla.

Načrt o nadrobni razdelbi skupnega sveta k. o. Draga par. št. 1493 vl. št. 112 sodnega okraja Kočevje, bo od dne 15. dec. do 28. dec. v občinski pisarni Draga razgrnjen na vpogled vsem udeležencem. Načrt bodo pojasnjevali 16. dec. od 13. do 14. pri načelniku gospodarskega odbora v Podpreski.

Dravska finančna direkcija razpisuje II. javno ofertno licitacijo za nabavo 30 štarskih plaščev na dan 29. dec. ob 11. v sobi 13 finančne direkcije v Ljubljani.

Dopisi

GOLNIK. Desetletnico plodonosnega dela je obhajal te dni upravitelj zdravilišča na Golniku g. Franjo Čepelj. Ob njegovem prihodu na Golnik (decembra 1920) je bil zavod še v povojih in nepoznan, celo najbližja okolica ni vedela, kje leži. Toda pod spretnim vodstvom in neumornim delom jubilaanta so bile kmalu premagane prve težave in zavod se je širil z vsakim letom. Danes skoro ni kraja v naši državi, kjer bi bio zdravilišče Golnik, ki uživa najboljše sloves, nepoznano. Razne komisije, predvsem mednarodna komisija zdravnikov, so se zelo iskavo izrazile o ureditvi zdravilišča. Pohvaliti moramo tudi vestno delo b'agajnika zavoda g. Alojzija Zidarja, ki je priznava 10letnico službovanja na Golniku že pretekli mesec. — Pretekli teden se je preselila uprava zavoda iz dosedanjih grajskih tespnih prostorov v lepe pisarne novega upravnega poslopja, kjer je tudi poštni, brzojavni in telefonski urad ter avtogaraža. V I. in II. nadstropju pa so štiri lepa velika družinska stanovanja, ki so seveda že zasedena. Tako je konec stanovanjske bede, ki ni bila na Golniku nič manjša kakor kje drugje.

KNOMPT. Glede na nedavni dopis o neki dobrodelni veselici je resnici na ljubo potrebnih nekaj ugotovitev. V dopisu omenjeni akademik ni odbornik društva, res pa je, da je akademik prostovoljno pripomoval po svojih skromnih močeh k prazdovanju vseh, ki so pri veselici sodelovali, za kar gre zahvala vsem v enaki meri. Pravo vodstvo veselice je pripelo z dveurno zamudo, zato se je izvajanje programa pričelo šele ob 21.30 namesto ob 20. Glede programa samega bodi omenjeno, da se je opažala, izjemši pri plesu »Snežink« in predavanju, le improvizacija. Čutilo se je pač pomanjkanje srečnega vodstva. Prizor iz harema ne glede na drage kostume (koliko opek za gradbo bodoče koristne ustanove, kateri je bila prireditelj namenjena) ni odgovarjal duhu prireditve. Sploh pa je vsa prireditelj močno spominjala na familiarno zabavo. Močno se je pogrčal obisk širših slojev, ki je običajen pri prireditvah ostalih držav in ki največ doprinaša k gnotnemu uspehu: društvu in dobremu namenu takih prireditvev v korist bi bilo treba nujno ugotoviti, kje tiči temu vzrok.

Prireditelj ni bila nikakoli lepota konkurenca, zato je samovoljna javna ocena lepote sodelovalca neumestna. Pač pa so godci zaslužili pohvalo.

ZIDANI MOST. Čitamo večkrat, da so se v tem ali onem kraju znižale cene mesa. Pri nas tega žal še nismo doživeli. Debeli voli, ki pa so pri nas bele vrane, se kupujejo po 8 do 8.50 Din kg žive teže, meso pa se še vedno prodaja po 18 Din za kg s pravo. Prasiči se kupujejo na zaklano vago po 14 Din kg, a meso se prodaja še vedno po 22 do 24 Din kg. Na zrezke sploh ne moremo misliti, ker so po 32 Din kg. Delavski pa tudi vsi drugi krogi zatorej upravičeno pričakujejo, da se bodo tudi pri nas cene primerno uredile.

MUTA. Presenetljivo božičnico je pripravil potnik A. svojim odjemalcem. Ponočjal jim je fino perilo, kravate in druge poželjive reči na pol zastoj, ko pa so pošiljke dospeli v roke naročnikov, je nastal vrš in stok: srajce, papir in kravate pa so letele v vse hišne kote. Blago, komaj vredno 80 Din, je stalo 130 itd. Niso nasledili samo delavci, marveč tudi drugi gostobesednemu in radodarnemu možu. — Naše ceste so v skrajno slabem stanju. Cesta, ki vodi skozi spodnjo Muto k glavni cesti, je tako razrita, da si človek, ki mora ponoči od postaje, lahko zlomi vrat in noge. Cesta do gornje železarne je morje blata, ograja in nasip pred mostičem sta razpadla. Pred dohodom k edini trafiki je postavljen požiralnik, ki je mnogo nižji kakor cesta. Zgodilo se je nedavno, da si je neki tujec skoro nogo zlomil, ko si je hotel zvečer nabaviti tobak. Na hiši je treba postaviti žarnico, lijk prestaviti bolih h kraju, na stopnišču hiše, v kateri je trafika in je last železarne pa napraviti ograjo, saj je čudno, da se tam še ni kdo nesrečil. Ako je občina v slabih denarnih razmerah, naj določi kuluk za tiste, ki vozijo les na postajo, nekaj bo pa gotovo tudi tovarna prispevala.

VRANSKO. V 286. št. »Jutra« čitamo dopis iz Vranskega o nekem Miklavževem večeru, o slabem uspevanju prireditve, o neopsecanju s strani nekaterih. V informacijo zunanijm čitateljem moram ugovoriti, da letošnjega Miklavževega večera ni priredilo nobeno društvo in so bili nekateri obveščeni nekaj ur pred napovedanim začetkom. Bolje bi bilo, da bi dopisnik ne omenjal »tega« večera, ako je že izpustil poročila o resnih, nad vse dobro uspešnih prireditvah zadnjih mesecev. Tako se ni poročalo o dveh dobro uspešnih predstavah podružnice CMD o lepem češkem večeru, Koroskem večeru, o sokolski akademiji na predvečer praznika uedinjenja o udeležbi številnih društev pri cerkvenem opravilu in petju moškega zbora. »Vile« pri slavnostni maši, o šolski proslavi v telovadnici. Ali se je dopisnik kje zamotil, da ni bil navzoč pri nobeni prireditvi, ki so bile sicer prav dobro obiskane, ali ga je kaj zamotilo, da ni nobena napravila nanj tolikšega vtisa, kakor parklji, ali pa oni dogodek, ki o njem piše v predzadnjem poročilu, ki pa je, v čast fantom, mnogo bolj redek, kakor pa dopisi nekaj let sem. Ako že piše, naj poroča o stvarih, ki so trgu v čast, slabosti se itak zvedo brez novin. Ako pa hoče koga okrcati, mora imeti dar objektivnega presojanja in zrelejšje nazore. Toliko za danes, drugič ustmeno. —K.

POLZELA. Letos je bil naš Miklavž prav posebno radodaren, zakaj obdaroval je preko 250 otrok. Vsem, ki so nas podprli v tej akciji, izreka Sokol najtoplejšo zahvalo, posebno pa ravnateljstvo tovarne pletenij g. Eftkovskemu.

JOSIPOL FRI RIBNICI NA POHORJU. Industrijsko podjetje pohorskega granita, last g. inž. Milana Lenarčiča v Josipdolu, je priredilo 5. decembra Miklavžovo obdarovanje delavskih otrok v telovadni dvorani. Pri tej priliki se je zbralo preko sto otrok v spremstvu staršev in drugih gostov. Lepo je bilo opazovati drobne ročice, ki so v hvaležnosti sprejemale obilne darove Miklavževe. Opaziti je bilo tudi, da so se srca v granitu utrjenih postav ob tem ganljivem prizoru pomiladila in v hvaležnosti utripala za naklonjenega jim gospodarja. Gosp. inženjerju, njegovi blagi gospe in vsem, ki so pomagali do popolnega uspeha večera, izrekajo osipdolanci najsrčnejšo zahvalo.

SLATINA RADENCI. Dne 6. t. m. je priredilo Dramsko društvo svoj vsakoletni Miklavžev večer na pobudo tukajšnjega upravnika pošte gosp. Slavka Vutkoviča. Obdarovanih je bilo 31 revnih otrok z oblačili in slaščicami. Prav posebna hvala gre zdravilišču, trdki Vogler, Posojilnici, občini, gosp. Toplaku in drugim dobrotnikom, ki so podprli miklavževanje. Sv. Miklavž se je v svojem duhovitem govoru med drugim dotaknil nekaj perečih vprašanj. Prav posebno so mu bili na srejo elektrifikacija Radene, potem asfaltiranje ceste med šolo in Horvatom, nadalje je kritiziral občestni jarek med Strišem in Hausmannom, češ, da naj ga zavarujejo z ograjo. Prav laskavo se je izrazil o krajevem šolskem odboru z županom na čelu, ki si je s postavitvijo šole postavil najlepši spomenik. Nato je v šaljivih besedah kritiziral delovanje tukajšnjih uradov. Razdeljevanje daril je trajalo pozno v noč. Vsem dobrotnikom najlepša hvala!

SV. LOVRENC NA POHORJU. Kot naročnik »Jutra« sem z veseljem prebiral dopise z vseh strani naše domovine, kako so se povsod za 1. decembra prirejale slovesnosti, ki so pričale o resnični in iskreni ljubezni do uedinjene domovine. Celo najsevernejša točka tik avstrijske meje, trg Marenberk, je na odličan način pokazal, da se njegovo prebvalstvo probuja in se v njem vedno bolj utrjuje jugoslovenska zavest. Le naš pohorski Sv. Lovrenc dremleje. Res, da smo izobesili zastave in Sokol in šola sta imela svoje lepe interne prireditve. Toda ven na cesto stopiti in v povorki z baklami v rokah korakati po trgu mimo ultra-nemških hiš kakor prejšnja leta — tega si letos nismo več upali. V šoli je bilo naročeno otrokom, naj opozorijo domače, da bodo razsvetlili okna, ko bodo šli mimo gasilci z baklami. Čakali smo do 20. in 21. in še dalje, a vse je ostalo tiho in mirno. »Kaj se bomo zabavali med seboj, lepo se imejmo in v miru živimo skupaj!« To je geslo večine lovrenških Slovencev. Dejal bo morda kdo, da je tako prav. Toda kdor pozna tukajšnje razmere od nekdaj, si lahko misli, da utegnemo lovrenški Slovenci kdaj igrati vlogo lisice, naši nasprotniki pa vlogo — ježa.

KRAGUJEVAC. Kulturno društvo »Tri glave« je priredilo 6. t. m. v društvenem prostoru lep Miklavžev večer. V nabito polni dvorani se je zbralo mnogo tukaj živčih slovenskih rodbin z otroki pa tudi precej domačinov. Agilni odbor »Tri glave« je napravil primitiven oder, na katerem so uprizorili novo enodejanko: »Miklavžev predgovor ali kako Janez spozna sv. Miklavža«. Pisec, obenem tudi režiser je g. Marian Telatko. Igra je vsebinsko prav posrečena in je v vsakomur zbudila prijetne spomine na otroško dobo.

Vse vloge so bile dobro podane, najboljše pa so se odrezali Miklavž, Janežek in Belcebub. V celoati je prireditelj tako sijajno uspešna, da so obiskovalci želi še vedno slišati, kar bo res nam vsem v razvedrilo, zabavo in ponos. G. Marjanu Telatku kar čestitamo na lepem uspehu.

Beli zobje v treh dneh!

Čudovita antiseptična pena KOLYNOSE odpravi zoprne rumene madeže z zob in jih napravi v treh dneh za tri tone bolj bele. Ona odstrani rumenkasto prevleko, ki jih kvari in očisti zobe tako, da se blestečebela zobna sklenina pokaže brez poškodb.

Ona na mah ugonobi nevarne klice na ustnah, ki napadajo zobe in izzovejo gnitje zob. Po suhi ščetki razmažite er centimeter — uporabljajte točno tri dni zjutraj in zvečer — in tedaj boste ugotovili razliko.

Možje!

Spolno oslabelost

odpravite s uporabo neškodljivega krepljivega sredstva »LA EROSA«! Učinkuje v vsaki starosti s presenetljivim uspehom. Ohrani seksualno moč do poznarosti. Tlači zahvatit! Zajemeno neškodljivo! Na tisoče moških potrjuje nagli in zanesljivi uspeh sredstva. Cena 60 Din, možnejše 100 Din. Ordinalcijski laboratorij: Havelka, Praga 65. Nusie, Božetechova ul. Nr. 10-3-54. Poštni pred. št. 17 CSR. Napišite, prostimo, točno svojo adreslo!

OGLEDALA

vseh vrst, velikosti in oblik

STEKLO

zrcalno 6—8 mm, mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto, alabaster itd.

SPECTRUM D. D.

LJUBLJANA VII — Telef. 23-43

ZAGREB CELOVSKA 81 OSIJEK

POTNIKI

železničarji in dijaki so z aktovkami, kovčgi in podobnim najsolidnejše ter najceneje postreženi pri

A. PREKUH,

LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 26

ki izdeluje vse to čisto po poljubnih željah ter prevzema popravila. 312

Restavracija „Roža“

Židovska ulica 6

priporoča cenj. gostom ravnokar dospela štajerska bela in rudeča vina. 17324

Dobra domača kuhinja. Najnižje cene.

za
za trb. premog.
suh drva
ali koks
kličite tel. 2056
oz. naročite v
Wolfovi i pri
Dom. Čebin

Karbid

na malo in veliko »SODAD« orijenska družba za izdelavo kisika in razkrojenega aceti lena, Zagreb, Kraljevo Marje 23. — Telefon 21—97. 381

Ako želite kupiti na obroke

Obrobit se na

Kreditno zadrugo

detajljnih trgovcev

L. K. S. v. Ljubljani, Ogletovala 1. zvezno sodniš. 253

Elektrotehnično podjetje

Karol Florjančič,

CELJE, Cankarjeva cesta št. 2.

ima v zalogi po ugodnih cenah: vsakovrstni instalacijski material in napeljave; električne motorje s pritiskalnimi in števci; zarnice vseh vrst in za vse napetosti; električne svetilna telesa in sestavne dele; električne kalkulirke za 120 in 220 volt 3 in 4 kg; material za zvonilne in telefonske naprave; radio aparate in sestavne dele (vse baterije), anodne baterije 60 v. Din 80.—, 90 v. Din 120.—, 120 v. Din 160.— Najnovejši radio aparat na struju z zvočnikom v eni kaseti za 110, 120, 220 volt Din 3300.— 15685

Pismena naročila se točno izvršujejo.

Srečna roka

najde vedno pravo, tudi za nego zdravlja. Dobe se ljudje, katerim se je posrečilo, da ostanejo zdravi skozi vse svoje življenje. Veliko ljudi rabi že nad 34 let Fellerjev pravi blagodišeči »Elsafuide«, za zaščito proti raznim boleznim in zna z njim tudi drugim ljudem pomagati, bolečine olajšati ali bolezni zaprečiti pri revmatizmu, trganju, v sklepih, živčnih bolečinah, bolečinah v hrbtu in krizu, pri trganju, zbadanju, glavobolu in zobobolu, pri slabosti mišic in pri drugih slabostih. 371

STORITE TUDI VI TAKO, POMAGALO BO TUDI VAM!

To, za notranje in zunanje porabe dobro prekušeno hitro zdravilo iz kemistika, se dobiva v lekarnah in sosednjih trgovinah v poskusnih steklenicah po 6 Din, dvojni steklenici po 10 ali 9 ali velikih steklenicah po 26 Din. Poštni paket z 2 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 velikimi steklenicami steklenice 62 Din, več takšnih paketov mnogo ceneje. Naroča se po pošti pri lekarnarju

EUGEN V. FELLER,
Stubica Donja, Elsatrg 245. Savska babovina.

Ali ste že naročili fine
florenske ilustrirane te-
denske revije življenje in
svet?

H. C. HANSON

Umetni mlin in žaga

na Tratah pri Mariji Snežni na Veliki, okraj Sv. Lenart - Slov. gor. cenjenemu občinstvu vlijudno naznanja, da je nanovo preidil svoj umetni mlin in žago, upostavljal obojni obrat ter vabi prebivalstvo Slovenskih Goric, da se poslužuje vseh dobrin, katere mu podjetje nudi zagotavljačju mu najboljšo in najtočnejšo postrežbo s prvovrstnimi mlevskimi proizvodi po najnižjih dnevnih cenah. — Istotam je naprodaj Diesel-motor s 50 konjskimi silami. 15881

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji.

otroški in igračni vozički, pnevmatika, posamezni deli. — Velika izbira, najnižje cene. — Prodaja na obroke, ceniki franko.

TRIBUNA F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Glasbo v vsakdom!

Vi ali kdorkoli v Vaše družine lahko v kratkem igra kak instrument potom našega orezplacnega učenega teta, ter si ustvari doma prijetne večere. Zatevajte se danes naš veliki

brezplačni katalog

s katerim dobite tudi zastojno poučno knjižico »Zakaj postanejo globje godbeniki«. Prilika za nakup je ugodna. Instrumenti ocenjeni. Učenje lahko nudimo Va-

violina	od Din 95.—	klavirne	od Din 120.— dalje
mandoline	od Din 136.—	trombe	od Din 180.—
gitare	od Din 207.—	klavir citre	od Din 192.—
tamburice	od Din 98.—	gramofoni	od Din 380.—
rodne harmonike	od Din 85.—	dalje itd.	

Največja odprema trvdka glasbil v Jugoslaviji

Meinel & Herold

tvornica glasbil, gramofonov in harmonik
Prodajna podr. MARIBOR št. 101

! JUTRO

svojim naročnikom in čitateljem za Božič

„Jutro“ hoče tudi letos svojim prijateljem omogočiti nakup krasnih slovenskih knjig po jako znižani ceni. Knjige, ki jih jim nudimo, lahko uporabijo za božična darila, ali pa za začetek domače ali društvene knjižnice. Knjige so razdeljene v

krasne zbirke.

Vsak naš naročnik ali čitatelj jih dobi po silno znižanih cenah. Naši prijatelji dobe zbirke

od 50.- do 200 dinarjev.

razen poštne, ki je navedena pri vsaki zbirki. Cena za vezano zbirko je označena pri vsaki zbirki.

Ugodnost nakupa teh zbirk nudimo le svojim čitateljem in naročnikom, in to v času

od 26. novembra do 10. januarja

Nakup in naročila se vrše z naročilnico, ki se izreže iz „Jutra“, ter le proti takojšnjemu plačilu. Zamenjava knjig iz ene zbirke v drugo je nemogoča.

Knjige se dobe v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. Kdor predloži „Jutrovo“ naročilnico, ima pravico do nakupa vseh desetih ali pa po edinih zbirk. Zunanji naročniki naj nalepijo naročilnico na dopisnico in jo pošljejo izpolnjeno na upravo „Jutra“ v Ljubljani.

NAROČILNICA.

Upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Podpisani naročam (katero)?

..... zbirko knjig.

Istočasno pošiljam za knjige in poštino znesek

za vezavo knjig dodajam še Din

Po prejemu denarja mi knjige takoj pošljite.

Ime naročnika (čitljivo)

Kraj, pošta

Istočasno z naročilnico je treba poslati denar po poštni nakaznici ali po položnici (ne »Jutrovi«), ki se dobi pri vsakem poštnem uradu za 25 par, na naslov: Tiskovna zadruga, knjigarna v Ljubljani, poštno ček. račun št. 11.926.

Na naročila brez denarja se ni mogoče ozirati.

Ako ima kdo že kako knjigo, pa bi zbirko le rad naročil, ta stori najbolje, ako naroči skupaj s prijatelji dve ali več zbirk, ki si knjige razdelijo tako, kot jim je najbolje všeč.

Da ne pridejo knjige za darila prepozno in da zbirke, zlasti vezane, ne poidejo, priporočamo, da jih naročite takoj.

Knjige so najlepše in najlepše božično darilo za mladino pa tudi za odrasle.

Seznam knjig v poedinih skupinah:

I. zbirka.

Dr. Ivana Tavčarja zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj.

II. zv. In vendar — Soror Pia — Tat — Čez 8 let — V Karlovcu — Gospod Ciril — Mrtva srca.

III. zv. Otok in struga — Tiberius Pannonicus — Kuzovci — Janez Solnce — Vita vitae meae.

IV. zv. Grajski risar — 4000 — V zali — Izgubljeni Bog.

V. zv. Izza kongresa.

VI. zv. Cvetje v jeseni — Visoška kronika.

Vse obširne knjige mesto 408.— Din le 200.— Din ali v platno vezane 280.— Din.

Poština Din 18.—.

II. zbirka.

Josipa Jurčiča zbrani spisi. Uredil dr. Ivan Prijatelj.

II. zv. Spomini starega Slovenca — Tiho-tapec — Jurij Kobila — Dva prijatelja — Vrban Smukova ženitev — Grad Rojane.

III. zv. Kloštrski žolnir — Deseti brat.

IV. zv. Golida — Hči mestnega sodnika — Nemški valpet — Dva brata — Božidar Tirtelj — Kozlovska sodba v Višnji gori — Črta iz življenja političnega agitatorja — Sin kmetijskega cesarja — Sedov sin.

V. zv. Pipa tobaka — Moč in pravica — Županovanje v Globokem dolu — V vojni krajin — Telečja pečenska — Ivan Erazem Prediamski Tattenbach — Bela ruta bel denar — Doktor Zober.

Vse obširne knjige mesto 228.— Din le 100.— Din, ali v platno vezane 180.— Din.

Poština Din 18.—.

III. zbirka. (Dopolnilna zbirka h knjigam iz prejšnjih let.)

Tavčarjevi zbrani spisi, II. zvezek. Kraigher L. Na fronti sestre Žive. Vošnjak. U borbi za ujedinjeno narodno državo.

Vse obširne in lepe knjige mesto 244.— Din le 120.— Din, ali v platno vezane 170.— Din.

Poština Din 10.—.

IV. zbirka.

Podlimbarskega zbrani spisi. Uredil dr. J. Šleibinger.

I. zv. Gorski potoki — Tovariš Damjan. II. zv. Potresna povest — Moravske slike — Vojvoda Pero.

Simona Jenka zbrani spisi.

Mesto 176.— Din le 85.— Din, v platno vezane Din 134.—.

Poština Din 10.—.

V. zbirka.

Boccaccio. Dekameron — 3 knjige, 774 strani s 100 ilustracijami. (Le za odrasle.) — Knjige obsegajo 100 povesti, katerih snov je zajeta iz ljubezenskega življenja 14. stoletja. Kdor se hoče izvrstno zabavati in iz srca nasmejati, pa ne išče povsod nemoralnosti in pohujšanja, naj naroči to zbirko.

Mesto 168.— Din le 80.— Din, vezane 130.— Din.

Poština Din 7.—.

VI. zbirka.

(Izvirna slovenska drama)

Kraigher. Na fronti sestre Žive. Novacan. Celjska kronika.

Novacan. Veleja.

Pregetj. Azazel.

Lah. Noč na Hmeljniku.

Lah. Pepeluh.

Linhart. Županova Micka.

Govekar. Rokovnjači.

Žagar. Vrtinec.

Leskovec. Dva bregova.

Mesto 207.— Din le 100.— Din, vezano (le prve 4 knjige) Din 130.

Poština Din 8.—.

VII. zbirka.

Steniewiczzevi zgodovinski romani:

Z ognjem in mečem.

Potop, I. in II. del.

Trije obsežni, skoro 1800 strani obsegajoči ilustrirani zgodovinski romani veljajo le 140.— Din mesto 290.— Din, vezani 190 Din.

Poština Din 18.—.

VIII. zbirka.

Hašek. Pustolovščine vojaka Švejka,

I. zvezek.

II. zvezek.

Tolstoj. Rodbinska sreča.

Dostojevski. Selo Stepančikovo.

Fogazzaro. Svetnik.

Mesto 202.— Din le 100.— Din, v platno vezano 160.— Din.

Poština Din 10.—.

IX. zbirka.

Album slovenskih književnikov.

Zupančičev jubilejni zbornik.

Cankarjev jubilejni zbornik.

Mesto 192.— Din le 100.— Din, v platno vezano 150.— Din.

Poština Din 12.—.

X. zbirka.

V deseti skupini si vsak, ki je naročil že eno skupino, sam izbere knjige iz navedenega seznama po navedeni ceni, ki je za 50 % nižja od prodajne cene. Skupina mora obsegati toliko knjig, da velja najmanj Din 100.— za broširane knjige. Znižana cena za vezane knjige je v oklepaju. Skupina vezanih knjig mora znašati najmanj Din 200.

Za izbero so na razpolago sledeče knjige:

Pretnar, V pristanu 12.— (20.—); Feigel, Tik za fronto 7.— (13.—); Lah, Angelin Hidar (10.—); Lah, Knjiga spominov 15.— (25.—); Mitčinski, Drobiz 7.— (13.—); Novacan, Samosilnik 15.— (23.—); Sorli, Zadnji val 15.— (27.—); Goncourt, Dekle Eliza 5.— (15.—); Cervantes, Tri novele 4.— (12.—); Anatole France, Pingvinski otok 5.— (13.—); Barbusse, Ogenj 10.— (20.—); Andrejev, Plat zvona 5.— (11.—); Andrejev, Povest o 7. obsešnih 5.— (13.—); Strug, Jutri 5.— (11.—); Coster, Ulenpiegel 20.— (36.—); Vajansky, Leteče sence 10.— (18.—); Fogazzaro, Svetnik 20.— (36.—); Čehov, Sosedje 3.— (11.—); Kaš, Dalm. povesti 3.— (11.—); Stare, Lisjakova hči 3.—

(13.—); H. Dolenc, Izbrani spisi 5.— (15.—); Stritar, Sodnikovi 5.— (15.—); Zeyer, Tri legende (10.—); Puškin, Kapetanova hči 10.— (20.—); Kersnik, Cyclamen 10.— (20.—); Kersnik, Agitator 9.— (19.—); Kersnik, Testament 9.— (19.—); Fastuškin, Križev pot Petra Kupljenika 8.— (18.—); Zbašnik, Žrtve 12.— (22.—); Hearn, Knjiga o Japonški 14.— (24.—); Kmetova, Večerna pisma 8.— (18.—); Mauvassant, Povesti 15.— (25.—); Meško, Kam plovemo 17.— (27.—); Brežnik, Junaki prekomorskih poletov 18.— (28.—); Burgerjeva, Umirajoče duše 26.— (36.—); Ibsen, Gospa z morja 6.— (12.—); Veber, Uvod v filozofijo (12.—); Melik, Jugoslavija. I. in II. del 40.— (60.—); Prijatelj, Predhodniki (12.—); Střbrny, S. Gregorčič 5.— (10.—); Veber, Znanost in vera (15.—); Cermelj, Materija in energija (17.—); Seidl, Moderna izobrazba 8.— (12.—).

Poština Din 18.—.

XI. zbirka.

V enajsti skupini si vsak sam izbere knjige iz navedenega seznama po navedeni ceni, ki so za okoli 60 % nižje od prodajnih.

Poština za vsako knjigo Din 2.—.

Za izbero so na razpolago sledeče knjige:

Frank Heller, Blagajna velikega vojvode. Roman. Iz švedščine preložil F. J.-o. 164 str. Cena: prej broš. 15 Din, sedaj Din 8.—.

Claude Farrere, Gusarji. (Les Flibustiers des Mers.) Poslovenil F. J.-o. 201 str. Prej broš. Din 20.— sedaj Din 8.—.

Cuendas Fereau, Veliki inkvizitor. Ljubezenski roman iz najzgodnejše dobe človeške zgodovine. 125 str. Broš. prej Din 20.—, sedaj Din 8.—.

Jean de la Hire, Lucifer. Fantastični roman v šestih delih. 273 str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—.

Maurice Leblanc, Tigrovi zobje. Iz francosčine prevel F. J.-o. 217 str. Broširano prej Din 30.—, sedaj Din 10.—.

Veridicus, Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih 187 str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—.

Aleks. Dumas, Zvestoba do groba. (La Dame de Monsoreau). Roman. 419 str. Broš. prej Din 45.—, sedaj Din 10.—.

James Oliver Curwood, Onkraj pragozda. Roman. 129 str. Broš. prej Din 20.—, sedaj Din 8.—.

Gustave le Rouge, Misterija. Roman. 177 str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—.

Oskar Hubicki, Roman zadnjega cesarja Habsburžana. 320 str. Broš. prej Din 40.—, sedaj Din 10.—.

Jack London, Roman treh src. 433 strani. Broš. prej Din 40.—, sedaj Din 10.—.

Oevre Richter, Frich, Rdeča megla. Broširano prej Din 20.—, sedaj Din 8.—.

Rene La Bruyère, Hektorjev meč. Roman. 80 str. Broš. prej Din 18.—, sedaj Din 8.—.

Zevacco, Papežinja Favsta. Roman. 427 str. Broš. prej Din 45.—, sedaj Din 15.—.

Z. O. Curwood, Lov na ženo. Roman. 194 str. Broš. prej Din 30.—, sedaj Din 10.—.

E. G. Seliger - Brat, Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslavena. 291 str. Broš. prej Din 35.—, sedaj Din 15.—.

Phillips Oppenheim, Milijonar brez denarja. Roman. 92 str. Broš. prej Din 20.—, sedaj Din 8.—.

Staroslav, Gostilne v stari Ljubljani. Popravljeni in pomnoženi ponatis iz „Jutra“. S slikami. Broš. prej Din 15.—, sedaj Din 6.—.

Ant. Melik, Do Bitolja in Ohrida. 166 str. Broš. prej Din 16.—, sedaj Din 6.—.

Zane Grey, Železna cesta. Roman. Broširan prej Din 35.—, sedaj Din 15.—.

S. Weimann, Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. Broširan prej Din 35.—, sedaj Din 15.—.

Sinclair-Gluck, Zlati panter. Roman. Broširan prej Din 25.—, sedaj Din 10.—.

Kdor naroči **XI. skupino v celoti** dobi 22 knjig, kojih prodajna cena znaša 664 Din

po izredno znižani ceni s poštino vred le za 220 Din

Naročite zbirke in knjige takoj in po možnosti še danes!

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman

Obšla jo je čudna negotovost, kakršne še ni poznala; vso moč svojega obnovljenega poguma je morala napeti, da jo je premagala.

Isbel je počasi zajahal proti njej. Njej se je zdelo njegovo bližanje čudno naglo — tako naglo, da ji je vsa volja ohromela od zmede protislovnih čustev.

Isbel je ustavil konja. Ellen, ki je stala ob deblu podrtega borovca, se je nehote umaknila. Kako strašno so ji drhtele noge! Isbel je vzel kučmo iz glave in jo jel živčno mečkati v svoji goli, rjavi roki.

»Dobro jutro, miss Ellen.«

Ellen mu ni vrnila pozdrava: »Ali ste prišli preko našega ranča?« je vprašala skoraj zasoplo.

»Ne. Obšel sem ga.«

»Česa iščete tu, Jean Isbel?«

»Ali mar ne veste?« je odvrnil. Njegove črne in presunljive oči so prodirale Ellen globoko v dušo; njih pogled je bil ognjena preizkušnja, ki jo je mogel prenesti samo njen naraščajoči gnev.

Ellen je začutila na ustnicah zaničljiv namig na njegove polindijanske črte in na sloves, ki je bil prišel pred njim. A ni ga mogla izreči.

»Ne,« je odgovorila.

»Težko je očitati ženski laž,« je trpko odvrnil Jean Isbel. »A vi bi že utegnili biti lažniva — ker ste Jorthova.«

»Laž? Nikoli se vam ne bi zlagala, Jean Isbel. Nikoli se vam ne bi zlagala — niti tedaj ne, če bi si mogla s tem rešiti življenje.«

Premiril jo je z ostrim, treznim, mrkim pogledom; kar mraz jo je izpreletel od tega temnega ognja v njegovih očeh.

»Vesel bom, če je to resnica.«

»Seveda je res: niti malo ne slutim, zakaj ste prišli.«

Kakopak: Ellen je obhajala rahla slutnja, ki je ni mogla zavrniti v pozabljenje. Če bi bila pa odprla tej slutnji vrata v svojo zavest, bi jo bilo pustilo zaničevanje na cedilu; utrnil bi se bil neustrašni zasmeh, ki ga je hotela vreči temu človeku v lice.

»Ali živi tukaj stari Sprague?«

»Da. Mislim, da se mora kmalu vrniti... Ali ste ga prišli obiskat?«

»Ne,« je kratko rekel Isbel in vrnil vprašanje za vprašanje: »Ali je Sprague kaj povedal o pretepu, ki sem se zapletel vanj?«

»On — ne, ničesar ni povedal,« se je z otrplimi ustnicami zlagala Ellen. Ona, ki se je bila zaklela, da ne zna lagati! Čutila je, kako ji

je vroča kri odstopila od srca in v mogočnem valu pritiskala nazgor. Kaj ji je bilo treba skrivati pred Jeanom Isbelom? In tih, komaj slišen glas je odgovoril na to vprašanje, da mora skrivati tisto Jorthovo Ellen, ki je vse dni čakala nanj in skrivaj hranila v svojem srcu spomin na dejstvo, da se je bil postavil za njeno dobro ime.

»To me veseli,« je zamišljeno rekel Isbel.

»In zdaj ste prišli, da bi me videli?« mu je Ellen segla v besedo.

Čutila je, da ne more več prenašati njegovega krotkega, prizanesljivega vedenja. Bala se je, da se ne bi izdala — da ne bi izdala tistega, česar niti sama še ni razumela. Morala je izsiliti drugo podlago razgovora — tisto, na kateri se bo vršil boj med Jorthovci in Isbelovci.

»Ne, — da po pravici povem, ne, miss Ellen,« je skoraj skromno odgovoril. »Takoj vam povem, zakaj sem prišel. Ne zato, da bi vas videl... Saj ne tajim, da bi vas bil rad... a to je vse eno. Takrat, ko sem vas čakal na Rimu, niste prišli.«

»Prišla!« je hladno ponovila. »Menda me vsaj niste pričakovali?«

»Nekoliko pač.« Njegove presunljive oči so se uprle v njen obraz. »Takrat sem nekaj položil v vaš šotor. Ali ste našli?«

»Da,« je odgovorila s prejšnjo ravnodušno mrzloto.

»Kaj ste storili s tistim zavojčkom?«

»Brcnila sem ga iz šotora. Kaj naj bi bila storila drugega?«

Videla je, kako se je zdrnil.

»In ga niste odprli?«

»Prav gotovo da ne,« je odvrnila kakor pod pritiskom nepremagljive sile. »Mar ne razumete ničesar — prav ničesar o ljudem? ... Vi niste rojeni v Texasu, pa da ste tisočkrat Isbel.«

»Ne, hvala Bogu!« je vzklil. »Rodil sem se v lepi deželi z zelenimi travniki, borovimi gozdi in bistrimi rekami, ne pa v puščavi, kjer životarijo ljudje trdo in suho kakor kakteje. Tam, odkoder sem jaz prišel, ne živijo v sovraštvu. Tam znajo odpustiti.«

»Odpustiti!... Ali bi mogli vi odpustiti človeku, ki bi nosil Jorthovo ime?«

»Da, mogel bi.«

»Vi to lahko rečete — ko je vsa krivica na vaši strani,« ga je grenko zavrnila.

»Prva krivica, Ellen Jorth, je bila na vaši,« je s povzdignjenim glasom rekel Jean. »Vaš oče je ukradel mojemu očetu ljubljeno žensko — z obrekovanjem, z grdobijami in zavrattnostjo, med tem, ko je bil odsoten.«

»Laž!« je srdito kriknila Ellen.

»Ne.«

»Jean Isbel, pravim vam, da lažete!«

»Ne! Pravim vam, da so vas nalogali,« je vzklil on.

Zdelo se ji je, kakor da bi ji strašna moč njegovega duha lučala resnico v obraz; volja jo je puščala na cedilu.

»Moja mati je imela papana račsa.«

»Da — pozneje. Saj ni čudo; uboga žena!... A ravnanje vašega očeta in vaše matere je zakrivilo pogubo vseh teh človeških življenj. Treba je, da zveste resnico, Ellen Jorth! Leta sovraštvu so obrodila svoj sad. Niti vsemogočni Bog nas ne more več rešiti. Kri bo tekla. Za Jortha in za Isbele ni hkratu prostora na zemlji... In vi morate zvedeti resnico, ker pada najhujši delež tega peklenskega gorja na vas in name.«

Le sovraštvu, o katerem je govoril, je dajalo Elleni še nekaj moči.

»Nikoli, Jean Isbel!« je vzklila. »Nikoli ne bom zvedela od vas resnice. Nikoli ne bom imela ničesar skupnega z vami — niti peklenskega ognja ne.«

Isbel je skočil s konja in obstal pred njo, držeč vajeti v roki. Rjavec je grizel uzdo in stresal glavo.

»Zakaj me tako sovražite?« je vprašal. »Naključje je hotelo, da sem sin svojega očeta. Ne vam ne vašim ljudem še nisem storil žalega. Srečal sem vas — se zaljubil v vas na prvi pogled — čeprav sem se tega šele pozneje zavedel... Zakaj me tako strašno sovražite?«

Ellen je začutila v prsih težak, dušični pritisk. »Isbel ste. Ne govorite mi o ljubezni do mene.«

»Saj nisem mislil. A vaše sovraštvu — vaše sovraštvu se mi vidi tako nespametno. In najbrže se ne bova nikoli več srečala... Jaz nisem kriv. Rad vas imam. Odkar sem vas prvič zagledal, vas imam rad. Jean Isbel in Jorthova Ellen. Čudno, ali ne? ... Vse, vse je bilo tako čudno. To, da sem srečal osamljeno, nesrečno dekle, to, da sem vas videl tako krasno in mило, to, da ste se mi zdeli tako dobri, čeprav —«

»Seveda, čudno je bilo,« mu je Ellen z zaničljivim smehom segla v besedo. Našla je bila svojo obrambo. S tem, da je žalila njega, je mogla skriti svoje lastno gorje. »Da sem se vam zdeli tako dobra, čeprav — lepa reč! Ali vam nisem rekla, da to ni bil prvi poljub, ki sem ga dobila?«

»Da, vkljub temu,« je odvrnil.

Ellen mu ni mogla pogledati v oči. Divja burja je razsajala v njenem srcu. Vse besede, ki so ji silile na ustnice, so bile laž.

»Da — tisti poljub ni bil prvi — in tudi zadnji ne,« je nadaljevala z zasmehljivim glasom. »In temu, kar vi imenujete ljubezen, Jean Isbel — temu se smejem.«

»Smejte se, če se hočete — a verjemite mi, da je bilo pošteno — najboljšo, kar imam,« je odvrnil z globoko resnobo.

»Kaj še!« je viknila Ellen z vso močjo svoje bolečine, svojega sramu in svojega sovraštvu.

»Bogme, menda ste res drugačna ženska, ne takšna, kakor sem mislil!« Isbelov glas je bil hripav.

»Menda! In če bi ne bila, bi nalašč postala... Nu, gospod Isbel, le zajažite svojega konja in glejte, da izginete!«

Vrhni čevlji (galoše) in snežni čevlji

»znamko «TRETORN» vas ščitijo pred viago, marazom in umazanostjo. Ta znamka je uzor izdelkov. Ni boljšega čevlja od znamke «TRETORN».

TRETORN

Vsakovrstno POHISTVO

LJUBLJANA za opremo stanovanj in pisarn

Dunajska cesta 17

„RUSO“ „WELLA“

TRAJNA ONDULACIJA

Nobenega kodranja več, temveč kot naravna valovitost las s pomočjo tehnično najdovršenejših aparatov z nizkim tokom (16 voltov) švicarske in nemške proveniencije.

Edvard Paidasch, frizer za dame in gospode

CELJE, Gubčeva ulica. 17314

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA KAVA

MOTOH KAVA

LJUBLJANA — VODNIKOV TRG ST. 5.

Oglasi v „Jutru“ imajo imajo siguren uspeh!

Božična razprodaja Obroki

Radio Bar

Nizke cene

Zahtevajte brezobvezno ponudbo

Vsa pleskarska, tesar

ska in slikarska dela

izvršuje najsolidnejše

in po nizki ceni

ANGELO JELCIC

pleskar in tesar

Celovška c. 65. Spre-

jema tudi vsa v to

stroko spadajoča dela

na deželi. 712

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Moderna RADIO delavnica

Moderniziranje

radio aparatov 17299

STRUKOVNO POLNJENJE

radio akumula-

torjev vseh velikosti

le 8 Din

Mestni trg 5 Telefon 2407

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Plinove

cevi

stare 5/4 palca, 1 pa-

lec 3/4 palca, v večjih

množinah takoj kupi-

mo. —

Najnižje ponudbe pod

»Plinove cevi« na ogl.

odd. »Jutrac« 17227

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Velotrgovina z železnino i d e e

strokovno kvalificiranega komercialnega vodjo

veščega v knjigovodstvu (bilancista)

Oferte z overjenimi prepisi dokumen-

tov in ravedbo plačilnih zahtev naj se pošljejo na upravo »Jutrac« v Celju pod

»Samostojna moč.« 17254

Prvovrstno železno in medeno

POHIŠTVO

za dom, bolnice, urade, šole hotele, internate dobavlja najceneje

ZMAJ d. d. Zagreb.

Barona Jelačića 2

TELEFON 3007 in 4629.

16011

Veseljje narediti ...

hočete za božične praznike svojim dragim. Da bo čim večje, izberite pravčasno božična darila! Pokažemo vam sto lepih in praktičnih stvari, s katerimi boste neovorno naredili največje veselje svojim dragim in s tem tudi sebi.

OBLAČILNICA „LIRIJA“

NA OBROKE! LJUBLJANA, MESTNI TRG 17/L

Dražba hiše Z GOSTILNO IN TRGOVINO

na prometnem industrijskem kraju šture pri Celju pri želez. postaji in državni cesti bo dne 19. decembra 1930 ob 9. uri na okrajnem sodišču v Celju v sobi št. 4.

Zemljiška knjiga Kresnika vl. št. 182.

Alasbilo

Kontra-bas 3/4.
dobro zigran, napredaj v
trajno. Jutro. 53439-26

Kraček klavir
nov, 8-ri, eleganten, za
polovico cene prodaja. Do
brake v Mariboru. Trditi
škafca 21. 53438-26

Pianino
Schüller Ehrbar, v krasni
glasovni prodaja. Maribor,
Koroška cesta št. 21.
53431-26

Restavracija,
pozor!

Prodaja lep, prvovrsten
električni pianino in sploh
gostilniški in hotelski in
večkrat radi opustitve obra-
ta. Hotel »Solnce«, Roga-
ška Slatina. 53435-26

Klavirji!

Kupujte na obroke
od Din 400.—

Prve svetovne fabrikate
Bosendorfer Steinway, For-
ster Höpfer, Singel originali,
ki so nesporne najboljši!
(Lahka, precizna mehanika)
Prodaja jih izključno
le sodni izvedenci in bivši
učitelji »Glasbene Matice«

ALFONZ BREZNIK

Mestni trg št. 3.
Velikanska zbirka vseh
glasbil in strun
Najcenejša izposojalnica! 293

Gramofon
s ploščami kpl. »His Ma-
sters« skoro nov, ugodno
prodaja. Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«. 53434-26

Mandolino
in bisernico

prodaja. Naslov v oglasnem
oddelku »Jutra«. 53432-26

Lepo božično darilo

Ceno prodaja skoro nov
gramofon v kovčegu (Po-
lydor) s 20. dobro ohranjen
mali ploščami. Vprašati v
informativnem oddelku »Mari-
borer Zeitung«. Ptujski Vo-
jakova ulica 3. 53447-26

Harmoniko
chromatichno, troredno, fa-
brično ohranjeno kupim. Po-
nudbe z navedbo cene in
tvojniške znamke na o-
gled. »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Črna pianino
ugodno napredaj. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 53433-26

Klavirji
Predno kupite klavir, ogled-
te si malo zalogo prvovrst-
nih klavirjev. Prodaja na
najmanjše obroke. Izposoje-
valnica! Warbinek, Gregor
Ščevca 5, v bližini Glasbene
matice. 53401-26

Pianino
dobro ohranjeno in stare
gosti poceni prodaja. Na-
slov pove oglasni oddelku
»Jutra«. 53432-26

Gramofon
»Columbia« s 35 ploščami,
malo rabljen, napredaj po
veliko ugodni ceni. Naslov v
oglasnem oddelku »Jutra«. 53436-26

3ivoti

Foksterije
8 mesečne, krakodilke od
dani. Naslov pove oglasni
oddelku »Jutra«. 53444-27

Drnčeno »P-rodaj«
na II. dr. realni gimnaziji
v Ljubljani kupi eno ali
večletno idomsko-
srno (samico)

Event lo zamena s srna
kupi. Ponudbe sprejema
šolski sluga Janke Dom-
bač. 53402-27

Psica
mehna, siva, se je zatekla
v Linhartovo ulico 32, kjer
jo lastnik dobi nazaj. 53436-28

Psa volčjaka
sta se izgubila eden
brez drnel z znamko
1175. Slika na tme črt
Kavran. Sprosti proti
narediti. Amelita Orel.
Ribičička 11. Moste. Tish-
ljana. 53499-27

Kanarčki
prištni harariti in iz-
vratni pevci se radi iz-
pema stanovanja s klet-
kami vred ceno prodaja
(7 samcev in 5 samice)
Vrtačič v. Sm. Alpe
Alfonsa ul. 20. velen-
pitišča. 53431-27

Stružnica

Se rabljene kupa Ivan
Sama, kolar v Radovljici
št. 18. 53437-29

Pozor, peki!

Prodaja samo 1 leto rabljen
strel za dolžina vata
(Pressmaschine) na 30 de-
lov — Paškulin. Vrbnika
53477-29

Stroje za izdelova-
nie koev

nameni 19.000 komadov
letno kompletov ter v
bravilnem stanju po iz-
vredno ugodni ceni pro-
dam. Ponudbe na oglasni
oddelku »Jutra« pod »K. L. M.«
»Ugodno kupljeno« 50134-20

Stroj

za izdelovanje cementnih
vrtnjakov (žibnjakov) ku-
pim — Ponudbe, cene, za-
gled na oglasni oddelku
»Jutra« 53702-29

Kompletne stroje
za izdelovanje asfaltnih
vredle dobro ohranjene ku-
pim. Natančne ponudbe s
ceno na oglasni oddelku
»Jutra« pod »Stroj« 77. 53701-29

Pozor!

Prodaja moderen stroj za
izdelovanje raznovrstnih mo-
dernih ograj v visodini
40—200 cm. Te vrste igra-
je se zibajo ne izdeluje v
Jugoslaviji. Vzorec na vpra-
šanje pošljite na pošto. Sli-
ka št. 8 pri Novem mu-
zeju. 53430-29

Čevlarski stroj
stara, dobro ohranjen, in
nekaj čevlarskega orodja
prodaja. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 53431-29

Pisalni stroj
prvovrsten, tovarniško nov
prodaja ali zamenjam za
rabljeno. Naslov v o-
gledu »Jutra«. 53433-29

Vrtlini stroj
mali (Drehbank) kupim —
Ponudbe na oglasni oddelku
»Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53429-29

Več pletilnih strojev
skoraj novih, po nizki ceni
napredaj. — Informacije in
ogled. Hinko Privšek, Du-
najska cesta 7. 53434-29

Obri

PREPRICAJTE SE
da tako izbrano blago,
solidne cene in hitro
postrežbo dobiti le v
specijalni trgovini
M. MARINSKI,
Resljeva cesta 2
podružnica Cesta v
Rožno dolino 36.
15929

Ugarska popravila
izvaja na cenele in naj-
prejaneje

Franc Wölfling
urar, Gosposvetska cesta 12

Modroce
za sile in modre. 29.
Din. »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Tkanine za nohitev
ter vse zapletene materi-
ale v celik zbir. »Jutra«
pod »K. L. M.« »Jutra«
53447-26

Velika izbira
izmašit ostenj po meri
vsakršnega perila na
iglo in v nazaj v urgu-
vinu. »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Informacije

Kdo je videl
sumljivega človeka proda-
ja. Jati gramofonske plošče
znamke Homokord 25 cm
in »Jutra« ali »Jutra«
prosim naj javi prodi na
gradi Oblik Stefan, Ma-
rjavkova cesta 12, Ljub-
ljana. 53480-31

Izjava
Jaz podpisani Janez Ku-
mer, nadz. proge na
Praterkem težištam
in obaltem ker sem
dne 19. novembra v
»do« čili gosp. Albina
Westaka troveca v Pra-
terkem ter se mi za-
bratujem da je odsto-
pil od vseh pravic po-
stopanja proti meni.
Kumer Janez. 53440-31

Dražbe

Sodna prodaja
V petek, dne 19. decem-
bra 1930, ob 9. uri dopol-
dne se vrši v žirih prišil
na dražbo poslopa za par-
no žago s parilnico iz bo-
tova in lesnim skladom.
Cenila vrednost 42.000.—
Din. najmanjši ponudnik
28.400 Din. Obenem se bo
lo prodale na javni dražbi
tudi razne premijsne, ka-
ker traktor in dolžni 100
m z vozilom, 53 kova-
žag za polnolamnik, več
gostilnih lermenov, ena ža-
palka, večja množica zra-
zanega bukovega lesa in
lesnih odpadkov, nekaj mo-
torji za mazarje, lesni
cilindrični alje, več kova-
žag, samostojne, ena miza
in primolom in predalim
nabijala kovčevica z ra-
zno kovačkim in žag-
skim orodjem, notranjo
pri obratu parne žage.
Podrobnosti napisala žaga
notar Fran Tavcar v Lo-
zatu. 53440-30

Fizol za kuhno

nizki ceno od 2—2,75 Din.
cena, »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Vrednostne papirje

redke obligacije, letni
zanke, »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Vsakovrstno zlato

»Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Črne — luveti

Ljubljana, Wolfova ulica 3
50134-20

Sadije

Jabolka
mošanek in gumbec, lešil
Gospodarska zveza v Ljub-
ljani. 49769-34

Dragocenosti

Srebrne krone
stare, čiste in srebrne, ku-
pim. »Jutra« pod »K. L. M.«
»Jutra« 53447-26

Razno

Filatelisti!

50 razl. Rusija Din 10
100 " " " 30
100 " " " 90
100 " Rumun. " 30

Zoranka Čuček,
Ljubljana, Rožna ul. 24

Pozor, tapetniki!

Vse vrste pohištvenih vz-
meti. Vam nudi po konkuren-
nih cenah prva ljubljanska
tovarnica pohištvenih vzmeti
in posteljnih vložkov v

Andlovic - Strgulac
Ljubljana, Komenskova 34
15537-37

Peči na

žagovino

goreče 6 do 16 ur, ali
iste, katere lahko pol-
niš sproti.
Vse zajamčeno.
Najnižje cene.

Razpošilja

Anton Strmšek
Aleksandrova 35
Maribor — Studenci
17360

KOŽUKOVINA

ceneje!

Ne zamudite izvan-
redne prilike!
Samo v strojnari
kožuhovin

A. Butorju

Maribor, Loška
ul. 18.

Nakup kož divja-
čin vseh vrst!
Snaženje kožuho-
vinastih podnož-
nikov!

17348

TRGOVSKI POMOČNIK

mešane stroke, mlajši, pošten in agilen
prodajalec, kateri založi lahko kavcijo,
se sprejme takoj za podružnico na de-
želi. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra«
pod »Pomočnik s kavcijo«. 17315

Največja zaloga

kovinastih krst

V DRAVSKI BANOVINI.

Kovinaste krste za deco: 80 do 160 cm dolge, 650.— do 1100.— Din. Kovinaste
krste za odrasle: 200 cm dolge 1500.— do 2300.— Din z zalogo v Mariboru. —
Izbira v vseh velikostih. Najmanj 40 % prihranka potom nakupa pri izdelovalcu.

MAKS USSAR, Maribor, Gregorčičeva ul. 17.

405

URADNIŠTVO »ZAVAROVALNE DRUŽBE JUGOSLAVIJA«

na-
znanja tužno vest, da nas je naš dobri tovariš, gospod

Adolf Tarmon

uradnik zavarovalne družbe »Jugoslavije«

dne 13. t. m. po kratki bolezni nenadoma zapustil.

Pogreb dragoga pokojnika bo v ponedeljek 15. t. m. ob 2. uri po-
poldne iz mrtvašnice splošne bolnice.

Dragemu tovarišu ohranimo trajno časten spomin!

V Ljubljani, dne 13. decembra 1930. 17364

URADNIŠTVO »SPOŠNE ZAVAROVALNE DRUŽBE JU-

GOSLAVIJA« naznanja, da je njen večletni in vzorni uradnik, gospod

Adolf Tarmon

dne 13. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb pokojnega se bo vršil dne 15. t. m. ob 2. popoldne iz mrtva-
ške veže splošne bolnice.

Vzornemu in vestnemu uradniku bodi ohranjen časten spomin!

Ljubljana, dne 13. decembra 1930. 17363

PLYMOUTH

Novi, boljši, večji PLYMOUTH, hitrejši, močnejši, še lepši, — se dobiva sedaj po ceni najbolj cenjenih
voz na svetu.

Ta PLYMOUTH vam nudi vse vrline velikih voz.

Hydraulične kočnice notranjega učinka, hydraulični amortizerji.

Jeklene karoserije Kreiserjeve kakovosti in izkušnji.

To je voz za vas!

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO

V. H. SMYTH, Beograd, Miloša Velikog 3 — filijala Zagreb, Amruševa ulica 4.

Zastopstva: Harley-Davidson Motors-Import, Ljubljana; Anton Bremec, Celje; »Drina« d. d. Sarajevo; S.

kovč i Nikolić, Niš; American Motors-Agencie, Ploče - Dubrovnik; Albert Silard, Sombor;

Antal Riger, Novi Sad; Manek, Pančevo.

CHRYSLER EXPORT CORPORATION DETROIT, (MICHIGAN)

146

Bolezni žedece,

slabo prebavo

in nepravilno prežvečenje urejuje
FIGOL. FIGOL otvarja apetit,
čisti in osvežuje kri, krepi telo.
Priporoča se odraslim in otrokom.
FIGOL se dobiva v vsaki lekarni,
a po pošti ga razpošilja proizva-
jalec: Lekarna dr. Semelić, Du-
brovnik 243. Tri steklenice s
poštnino 105 Din, osem steklenic
245 Din, 1 steklenica 40 Din

Največja zaloga

kovinastih krst

V DRAVSKI BANOVINI.

Kovinaste krste za deco: 80 do 160 cm dolge, 650.— do 1100.— Din. Kovinaste
krste za odrasle: 200 cm dolge 1500.— do 2300.— Din z zalogo v Mariboru. —
Izbira v vseh velikostih. Najmanj 40 % prihranka potom nakupa pri izdelovalcu.

MAKS USSAR, Maribor, Gregorčičeva ul. 17.

405

URADNIŠTVO »ZAVAROVALNE DRUŽBE JUGOSLAVIJA«

na-
znanja tužno vest, da nas je naš dobri tovariš, gospod

Adolf Tarmon

uradnik zavarovalne družbe »Jugoslavije«

dne 13. t. m. po kratki bolezni nenadoma zapustil.

Pogreb dragoga pokojnika bo v ponedeljek 15. t. m. ob 2. uri po-
poldne iz mrtvašnice splošne bolnice.

Dragemu tovarišu ohranimo trajno časten spomin!

V Ljubljani, dne 13. decembra 1930. 17364

URADNIŠTVO »SPOŠNE ZAVAROVALNE DRUŽBE JU-

GOSLAVIJA« naznanja, da je njen večletni in vzorni uradnik, gospod

Adolf Tarmon

dne 13. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb pokojnega se bo vršil dne 15. t. m. ob 2. popoldne iz mrtva-
ške veže splošne bolnice.

Vzornemu in vestnemu uradniku bodi ohranjen časten spomin!

Ljubljana, dne 13. decembra 1930. 17363

PLYMOUTH

Novi, boljši, večji PLYMOUTH, hitrejši, močnejši, še lepši, — se dobiva sedaj po ceni najbolj cenjenih
voz na svetu.

Ta PLYMOUTH vam nudi vse vrline velikih voz.

Hydraulične kočnice notranjega učinka, hydraulični amortizerji.

Jeklene karoserije Kreiserjeve kakovosti in izkušnji.

To je voz za vas!

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO

V. H. SMYTH, Beograd, Miloša Velikog 3 — filijala Zagreb, Amruševa ulica 4.

Zastopstva: Harley-Davidson Motors-Import, Ljubljana; Anton Bremec, Celje; »Drina« d. d. Sarajevo; S.

kovč i Nikolić, Niš; American Motors-Agencie, Ploče - Dubrovnik; Albert Silard, Sombor;

Antal Riger, Novi Sad; Manek, Pančevo.

CHRYSLER EXPORT CORPORATION DETROIT, (MICHIGAN)

146

Najlepša darila za božič

Gramofoni in plošče

COLUMBIA

ENGLISH IMPORT

17339

COLUMBIA

VELIKA IZBIRA PRI

„TEHNIK“ JOSIP BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva cesta 29

v palači Okrožnega urada (nasproti sodišču).

Dame, pozor!

Za božič in novo leto izvršuje na original
Russo-aparatu

trajno ondulacijo

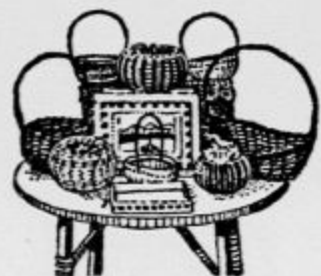
po ugodni ceni

damski salon POLANC, Kopitarjeva ul.

pri Jug. tiskarni. 17356

Zahvala

Za obilne dokaze iskrenega sočutja ob priliki smrti
našega nepozabnega soproga, brata itd., gospoda

FANY PATIK

UMETNO KOŠARSTVO

Radovljica — Ljubljana, Miklošičeva cesta 30

Velika zaloga raznovrstnih košaric, galanterijskih predmetov in igrač Vam nudi možnost najugodnejšega nakupa za Božič.

Ne zamudite prilike in si oglejte prvovrstne izdelke.

Simmerinški bencin električni mali traktorji

najidealnejši stroj za prevažanje materiala.

Bencin električne male lokomotive za polja, tovarniške tire in rove.

dinamo motorji za neodvisno preskrbo toka.

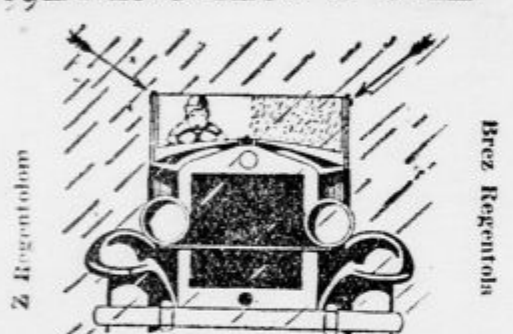
Vozne motorne sesalke za poljedelstvo, vrtnarstvo in cestne gradbe.

Stabilni in vojni bencin bencol-motorji najmodernejši, najekonomičnejši stroji na krogljnih ležajih.

MASCHINEN und WAGGONBAU-FABRIKS. A. G. in SIMMERING
WIEN XI, Hauptstrasse 38—40.

Zastopstvo: Inženerski biro JULIJ BREITWIESER
ZAGREB, V. dnikov 11 Tel. 26 81

„REGENTOL“

„REGENTOL“ je najpopolnejše sredstvo, ki popolnoma varuje steklo pred dežjem, snegom, ledom in meglo.

Trgovci, restavracije, gospodinjice, avtomobilisti očistite svoja stekla (izlozbe, sošerske šipe, očala itd.) z „REGENTOLOM“. Tudi za časa najhujšega dežja, snega, leda in megle ostane steklo vedno čisto in prozorno.

1 škatlica „REGENTOLA“ 30 Din. Pošljemo po povzetju z navodilom uporabe.

„GASOKSIT“ uvozno in izvozno podjetje, Beograd, Kralja Milana 46. Tel. 30—6.

400a Zastopnikom-prodajalcem 30 %

Naznanilo

ŠTEFAN ROVŠEK, fotograf KRAJ

je preselil svoj fotografski atelje v lastno hišo ob cesti proti pokopališču. — Obenem

otvori trgovino s foto-aparati in foto-potrebščinami po najnižjih cenah. — V izdelavo sprejemam vsa amaterska dela, ki se izvršujejo v najkrajšem času. — Ob otvoritvi novega ateljeja se cenjenemu občinstvu vljudno priporoča v nadaljnjo naklonjenost in za obilen obisk.

17271

HOBBY
REG
ХОБИ

UNIVERZALNI
NAUČNI PREPARAT
UNIVERZALNI
Učenijski Preparat

Hobby
čisti vse po popolnoma novem načinu

Zemljano čistilno sredstvo za Jugoslavija

„BOROT“ — BEGRAD TEL. 31-99

Cara Ulica 19

HOBBY se uporablja v Ameriki letno 70.000.000 kg. HOBBY je odlikovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY IŠČITE POVSOD!

HOBBY za domačijo (gospodinjstvo). HOBBY za hotele, restavracije, sanatorije in bolnice. HOBBY za garaže, mehanične in monterske delavnice. HOBBY za čiščenje parnih hrolov, kromozatorjev in predgrijačev. HOBBY za tiskarska podjetja. HOBBY za tekstilno industrijo. HOBBY neškoduje niti enem predmetu, kateremu navadna voda lahko škodi. HOBBY ne vsebuje niti sode niti peska in sploh nima škodljivih sestavin.

HOBBY NEPREKOSLJIV PREPARAT.

Vsaka HOBBY škatlica ima za uporabo tudi navodila.

HOBBY je odlikovan tudi z diplomom Higijenskega Instituta v Londonu

HOBBY IŠČITE POVSOD!

Obupane ženske

Vseh skrbi se iznebite!!

„OMAGA“ Vam pri motnjah in izostajanjih, kakor tudi pri prenehanju mesečne periode v dolgih letih „ROSEAE“, ki takoj v nekaj urah čistočljivo učinkuje, ne da bi dostižne moli v njenem poklicu — Cena 70 Din, spec. za zastarele motnje 100 Din, koncentracija za ženske močne narave 150 Din — Zajemeno neškodljivo. — Temu sredstvu se ima zahvaljevati na tisoče žensk za zanesljivo in nagle učinek in za povrnjeno brezskrbnost. — Diskretne pošilje po pošti edino Havelkova ordinacijski laboratorij, Praha Nusle, Božetěchova ulice, číslo 10. — J. — 54. — Českoslov. Republika.

Gamsov

čop

(Gamsovi) krasni eksemplari. Gar. pristna anilopaska diaka, temna, polna, mehko mahedrava, z lepim belim robom. 16 cm dolga diaka, stane z okrašenim tulcem samo 40 Din, posebno lep eksemplar s posebnim tulcem in grandlom skupaj samo 70 Din, dvojnomodna, 18 cm dolga diaka s tulcem in grandlom 100 Din (priložnostni nakup) razpoložljiva po pošti nem povzetju v zaloznici kožnih brad.

H. FENICHEL, Wien IX.

Nussdorferstr. 98/3. 17096

peči

Velika zaloga samo

Ing. Guzeš

Ljubljana, Šiška

Beljanska ul. 4. Celovška

cesta 58

Telefon 3252

Pozor, ženini in neveste!

Modroce

posteljne mreže, željezne zložljive postelje, otomane, spalne divane in fotele nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik Mestni trg št. 13.

Žirna, morska trava, blago za modroce in prevleko pohištva v veliki izbiri po najnižji ceni. 342

IZVANREDNA PRILIKA!

Željezna slažinska patent postelja zložljiva, s tapetiranim madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujoče osebe stane samo 390.—

Razpoložljiva po pošti — son povzetju.

TAKO IZGLEDA SLOŽEN OTVOREN

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapetiranim madracom, zelo praktična, stane samo 250.—

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

OTVOREN

Na primernejše darilo za Božič in Novo leto

EDISON BELL gramofon in plošče

Prodajamo tudi na DOLGOROČNO mesečno ODPLAČILO

Originalne tovarniške cene
kljub povišani carini

Oglejte si naše skladišče brez obveze nakupa

Zastopstvo in samoprodaja: IVAN BONAČ, Ljubljana, nasproti glavne pošte

Vsakovrstne trgovske knjige, štrake, mape, noteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke itd.

nudim po skrajno ugodnih cenah!

NA DEBELO — NA DROBNO

Anton Janežič

LJUBLJANA, Florjanska ul. 14

Knjigovoznica in črtnilnica trgovskih knjig.

Snežni čevlji

in galoši
znamke

so svetovnoznano najboljši

Dobe se v trgovini

A. ŽIBERT, Ljubljana

Prešernova ulica

Priložnostni nakup za Božič

Rokavice

Nogavice

zimsko ter drugo perilo, damske torbice in aktovke, kravate, ROČKI, vsakovrstne TOALETNE POTREBŠČINE, naramnice in sploh GALANTERJSKO BLAGO.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

za vodo, blizu Prešernovega spomenika.

Zaradi velike zaloge znižane cene!

Telefon št. 28-26

JOSIP STUPICA

Slomškova ulica 6 LJUBLJANA Slomškova ulica 6

trgovina avtomobilov, vozov in konjskih oprem. — Tapečiranje, ličanje avtomobilov po najnovejšem ameriškem brizgalnem sistemu.

AVTOGARAŽA

Bencin-olje Gumi zastopstvo »Pirelli« Bencin-olje

Iskrena zahvala.

Podpisana izrekam tem potom g. dr. Antonu Horvatu, vodji bolnice v Ormožu, svojo najpriskrbenjšo zahvalo zato, da je z uspešno težko trebušno operacijo, s pravo zdravniško poštvovalnostjo in vestnostjo rešil gotove smrti ter me popolnoma ozdravil — tako da sem v teku 19 dneh zapustila bolnico

Imenovanega gospoda kot res pravega specialista kirurga vsakomur najtojeleje priporočam.

Obenem se tudi zahvaljujem častitim sestram za njihovo prvovrstno postrežbo.

Murska Sobota, 10. decembra 1930

17258

Jozefina Jarc,

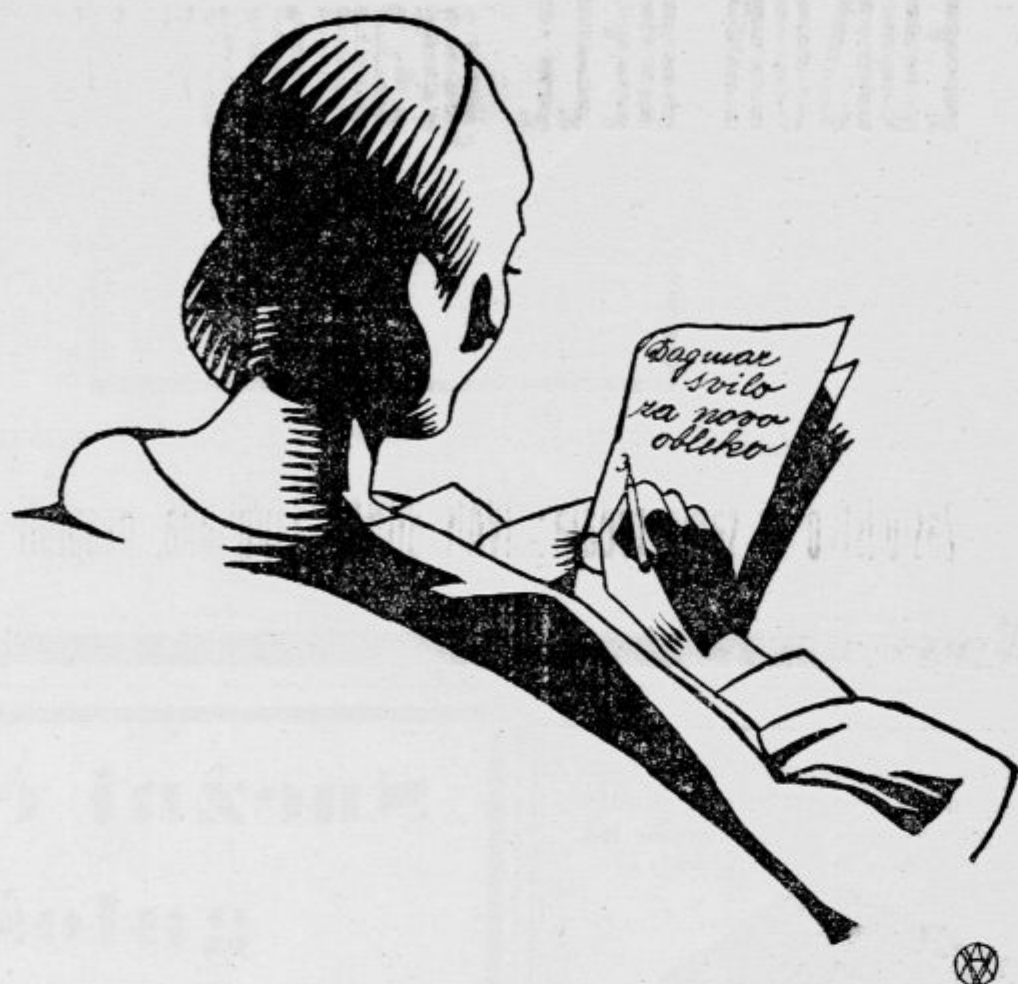
trgovka — MURSKA SOBOTA.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548. Interurban 2706, 2806.

JUGOČESKA

Jamčimo
za
trajnost
naših
barv

POKLON.

Za one, ki se sami brijejo
je

ALLEGRO

najzanesljivejši aparat, za ostrenje
in glajenje britvic

To daje britvicam naj-
večjo ostrino in štedi čas
in denar.

V uporabi ca. 1.000.000 komadov.
Črno lakiran Din 155.—
Ponikljan Din 210.—

Dobiva se povsod.

354

KRZNO

v vseh modnih kreacijah ima na zalogi in
izvršuje po meri

IVAN KNECHTL

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 4
Postrežba hitra! Cene najnižje!

Dobra kvaliteta - po ceni blago!

Prodamo

po reklamnih cenah:

6 komadov rjuh (plaht) za posteljo, zarobljenih, širina
150 cm, dolžina 220 cm, iz dobrega češkega bomba-
zastega platna št. 36 Din 400.—, boljša vrsta št. 40
Din 440.—, iz pravega lanenega platna Din 575.— za
6 kosov!

Ostanke (Reste) izključno češkega tekstilnega blaga in
to: 20 m raznega pravega češkega šifona, platna za
perilo in posteljnino, širina 80 cm, dolžina posameznih
kosov 3 do 8 m, vse za 260.— Din.

20 m raznega pravega češkega cefirja, kanafasa, druka itd.
za perilo in posteljnino, dobre barve, širina cca
75 cm, dolžina posameznih kosov 3 do 8 m, vse za
Din 250.—.

Zahtevajte posebne ponudbe

Prepričajte se o solidnosti našega podjetja.

Prodajamo samo zajamčeno ČEŠKO BLAGO

Po poštne povzetju pošilja

Češki trgovački muzej: Roubiček i drug
Sarajevo. 17751

Ustanovljeno
leta 1860

M. DRENIK

Ustanovljeno
leta 1860

LJUBLJANA, Kongresni trg 7

Največja zaloga predtiskanih, pričetih in gotovih ročnih del ter pri-
padajočega materiala. Entlanje, ažuriranje, plisiranje. Montiranje
blazin itd. — Vezenje na roke in stroj. 15971

Nervozni umirajo zgodaj!

Ste li opazili pri sebi četudi le tupačam
katerega izmed naslednjih znakov bliža-
joče se živčne oslabelosti?

Hito razburjenje, nerazpoloženje drgetanje udov, ne-
mirnost, utripanje srca, omotični napadi, tesnoba, ne-
spretnost, nemirne sanje, neobčutljivost posameznih teles-
nih delov, plšljivost, prevelika razdražljivost spričo ugovaranja,
ropota, duba, poželenje po omamilih, tobaku, alkoholu, čaju, kavi, trza-
nje očesnih vek ali migljanje pred očmi, naval krvi, tesnoba, muhavost,
odpoved spomina ali govora, izredna nagnjenost ali odvrtnost Ako se po-
javi pri Vas kateri teh znakov nervoznosti, eden močan ali več hkrati, tedaj
so Vaši živci resno oslabileni in potrebujejo okrepila.

Ne pustite tega vnaprej, ker slede temu lahko kmalu resne motnje
dusevnih zmoglosti, kot nesmiselno govorjenje in nazavedna dejanja, hitra
telesna propast in zgodnja smrt. Nič ni na tem, odkod Vaša živčna oslabe-
lost, vabim Vas, pišite mi! Radevolje Vam

Zastonj in pošnina prosijo enostaven način odkritjem

ki Vam bo pripravil veselo iznenadenje. Morda ste za razna sredstva
izdali že mnogo denarja, dosegli pa v najboljšem slučaju le kratkotraj-
no zboljšanje. Zagotavljam Vas, da poznam pravi način

kako slabosti Vaših živcev odpomoči.

Ta način prinese oben m tudi zboljšanje razpoloženja, veselje do
življenja, moč in delazmožnost, da, pisal mi je že marsikdo, da ga
je povsem prerodil. To dokazujejo tudi mnogi zdravni-
kov. Stane Vas samo dopisnica. Pošljem Vam zelo poučno

knjigo popolnoma zastonj.

Ce Vam ni mogoče pisati takoj, si spravite ta oglas!

Ernst Pasternack, Berlin, SO.

Michaelkirchplatz No 13.

Abt. 319

Predno se
odločite
za nakup
parket

P
A
R
K
E
T
I

vseh
vrst in
velikosti

htevajte naše brezobvezne oferte,
oglejte si naše blago. Storitve to v
svojem lastnem interesu! Naši par-
keti priznane izvrstne kvalitete in
najprednejše izdelave Vas bodo za-
dovoljili v najvišji meri! Cene abso-
lutno konkurenčne.

IVAN ŠIŠKA

tovarna parket in parne žage

LJUBLJANA

Meteškova ulica 4. Telefon

int. 2244.

Opravišna št. A 156/30—2.

17251

Poziv

dedičem, volilojemnikom in upnikom
inozemca.

Piatnik Ferdinand star., veleindustrijalec na Dunaju IV,
Prinz Eugenstrasse 42, nem. državljan, je umrl dne 26. septem-
bra 1930 v Schneidörflu pri Reichenau, Nem. Avstrija.

Sporočilo poslednje volje se je našlo.

Vsi dediči, volilojemniki in upniki, ki so državljani kralje-
stva Srbov, Hrvatov in Slovencev ali v tuzemstvu živeči tuji, se
pozivljajo, da napovedo svoje zahteve do zapuščine najkas-
neje do

1. marca 1931

pri podpisnem sodišču. Sicer bi se smela zapuščina izročiti brez
ozira na te zahteve inozemskemu oblastvu ali od tega poverjeni
osebi.

Dediči, ki stanujejo v tuzemstvu, so zaprosili, da naj se za-
puščina obravnava pred sodiščem kraljestva Srbov, Hrvatov in
Slovencev. Vnanji dediči in volilojemniki se pozivljajo, da na-
povedo svoje zahteve v navedenem roku ter da naznani ali
zahtevajo odstop inozemskemu oblastvu. Sicer se bo, ako bi ino-
zemsko oblastvo samo ne zahtevalo odstopa, obravnavala zapu-
ščina tu, in sicer le z dediči, ki se zglase.

Okrajno sodišče Radeče,

oddelek L, dne 5. decembra 1930.